ÇOCUK KLASİKLERİ

PAL SOKAĞI ÇOCUKLARI

Ferenc Molnar

epsilon

PAL SOKAĞI ÇOCUKLARI

FERENC MOLNAR

Çeviri: Pınar Saklıyan

epsilon

ÇOCUK KLASİKLERİ
PAL SOKAĞI ÇOCUKLARI
Yazan: Ferenc Molnar

Çeviri: Pınar Saklıyan
Editör: Erim Bikkul
Düzelti: Sedat İmza
Düzenleme: Nergis S annan
Kapak: Murat Sevinç

Yayımlayan:Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti.
Osmanlı Sk. Osmanlı İş Merkezi 18/4 Taksim/İstanbul
Tel: 0212 252 38 21 pbx Faks: 252 63 98
İnternet adresi: www.epsilonyayinevi.com
e-mail: epsilon@epsilonyayinevi.com

BİRİNCİ BÖLÜM

Saat tam bire çeyrek vardı. Doğa bilimleri sınıfında yapılan uzun ve başarısız deneylerden sonra, deney lambasının renksiz alevinde, zümrüt yeşili muhteşem bir çizgi birdenbire belirmişti. Bu çizgi halindeki yeşil parıltı, deneyde kanıtlanmak istendiği gibi, çeşitli kimyasal maddeler kullanılarak hazırlanan karışımın, alevi yeşile boyama özelliğine sahip olduğunu gösteriyordu. Dediğim gibi saat bire çeyrek kala, deneyin başarıyla sonuçlandığı bu anlı şanlı zafer anında, komşu evin avlusundan, sınıfa egemen olan ciddi havayı dağıtan bir laterna sesi yükseliverdi. Sıcacık, güzel bir mart günüydü. Pencereler ardına kadar açıktı ve müzik, baharın tatlı havasıyla birlikte sınıfın içine doluyordu. Ritmiyle bir asker marşını andıran bu müzik, çok tanınan, eğlenceli bir Macar şarkısıydı ve sınıftaki çocukları neşelendirmiş, herkesin içinde gülümseme isteği uyandırıvermişti. Bazısı kendini tutamayıp açıkça gülmeye başlamıştı bile!

Deney lambasında, yeşil ışık neşeyle parlamaya devam ediyordu, ama ön sıralarda oturan birkaç öğrenci dışında bununla ilgilenen kimsecikler yoktu. Geriye kalanların gözleri penceredeydi. Pencereden, komşu evlerin çatıları ve daha da uzakta, kilisenin öğle güneşinin altında ışıl ışıl parlayan çan kulesi görülüyordu. Kuledeki saatin yelkovanı gönülleri ferahlatıcı biçimde saatin bire yaklaşmakta olduğunu gösteriyordu; yani ders bitmek üzereydi. Tam bu sırada komşu evin avlusundan yükselen laterna sesi sınıfın havasını değiştirdi. Öğrenciler silkinip üzerlerindeki uyuşukluğu attılar. Kimi sıralarının altındaki kitapları karıştırmaya, kimi de mürekkepli kaleminin ucunu temizlemeye girişmişti. Boka, mürekkebi akıtmayacak biçimde yapılmış olan kırmızı deri kaplı hokkasını kapatıyordu. Bu hokka mürekkep akıtmazdı, elbette ceket cebine konulmadığı zamanlarda!

Çele, kitabının dağılmış sayfalarını topluyordu. Süsüne düşkün olduğundan, diğer arkadaşlarının yaptığı gibi bütün kitaplarını yanında taşımaz, yalnızca günün dersleriyle ilgili olan sayfaları yanına alır ve onları da özenle, dış görünüşünü bozmayacak şekilde ceplerine yerleştirirdi. En arka sırada oturan Çonakoş, canı sıkılmış bir suaygırı gibi esniyordu. Vays, birkaç derstir kemirdiği küçük ekmekten dökülen kırıntıları temizlemek için ceplerini ters çevirmekle meşguldü.

Gereb, yerinde uyuşuk uyuşuk oturmaktan bunalmış, sabırsızca ayaklarını sıraya sürtüp duruyordu. Barabas ise hiç utanıp sıkılmadan, çanta

vazifesi gören muşambasını kucağına sermiş, kitaplarını büyüklüklerine göre muşambanın içine diziyordu. Dizme işi bittikten sonra kitapları bir kayışla öyle sıkı bağladı ki, bu hareketiyle oturduğu sırayı bile inletti! Anlayacağınız herkes sınıfı terk etmeye hazırlanıyordu. Yalnızca öğretmen, dersin bitmek üzere olduğunu umursamaz gibiydi. Yumuşak bakışlarını çocukların dağınık kafaları arasında şöyle bir gezdirdi ve sordu:

“Ne oluyor?”

Derin bir sessizlik oldu. Bir ölüm sessizliği... Barabas az önce sıktığı kayışı gevşetti, Gereb ayaklarını sıraya sürtmeyi kesti, Vays ellerini ceplerinden çıkardı, Çonakoş’un esnemesi kesildi. Çele kitabının yapraklarını oldukları yerde bıraktı ve Boka kırmızı deriden hokkasını çabucak cebine soktu. Mavi mürekkep, cebe girer girmez hokkadan sızmaya başlamıştı bile!

“Ne oluyor?” diye tekrarladı öğretmen sorusunu.

Bütün öğrenciler sıralarında kımıldamadan oturuyorlardı. Bunun üzerine öğretmenin bakışı, okulun ciddi havasına aldırış etmeksizin tatlı tatlı sürüp giden laterna sesinin duyulduğu pencereye yöneldi. Kaşlarını çattı ve sert bir sesle:

“Çengey, çabuk kapat şu pencereyi!” dedi.

En ön sırada oturan küçük Çengey hemen kalktı, ciddiyetle pencereye koştu ve pencereyi kapattı. Aynı anda Çonakoş oturduğu sırada öne eğildi ve sarışın küçük bir çocuğa fısıldadı: “Hey! Nemeçek!”

Nemeçek öğretmene görünmeden arkaya dönüp baktı, ardından yere çevirdi bakışlarını. Kâğıt bir top yuvarlanarak gelip ayaklarının dibinde durmuştu. Yerden bu kâğıt topu alıp açtı. Üzerinde “Boka’ya iletilecek” diye bir not yazılıydı. Nemeçek, kâğıtta yazılı olanın bu kadarla kalmadığını; mektubun devamının kâğıdın arka yüzünde bulunduğunu biliyordu. Ama dürüst ve erdemli bir çocuk olduğundan kendisine gönderilmemiş bir mektubu açıp okuma densizliğini asla yapmazdı. Kâğıdı tekrar katlayıp top haline getirdi, atmak için uygun zamanı bekledi. Sırasında öne doğru eğildi ve fısıldadı: “Hey! Boka!”

Boka yere baktı –bu yolla çocuklar derslerde gizlice iletişimi sürdürmekteydiler– yuvarlana yuvarlana kendisine ulaşan topu aldı, açtı ve Nemeçek’in dürüstlüğüne aykırı bulduğu için okumadığı sayfanın üstündeki şu yazıyı okudu:

“Üç saat sonra Arsada genel toplantı yapılacak. Gündem konusu: başkan seçimi. İlgili arkadaşlara iletilsin.”

Boka kâğıdı sakladı ve çantasındaki kitapları düzenledi. Saat tam bir olmuştu. Elektrikli zil çınladı. Artık öğretmen de gerçeği kabul etmek zorundaydı; ders sona ermişti! Deney lambasını söndüren öğretmen, çocuklara bir ödev konusu yazdırdı ve okulun fizik laboratuvarına geçti. Bu laboratuvar garip bir yerdi; kapısı açıldıkça içerideki doldurulmuş hayvanlar, üst raflara konulmuş cam gözlü kuşlar ve bir başka köşede sessizlik içinde görkemli, esrarlı mı esrarlı, korkunç mu korkunç duran sarı bir insan iskeleti görülür, çocukların yüreğini ağzına getirirdi.

Zil sesinin ardından kaşla göz arasında boşalıvermişti sınıf. Öğrenciler geniş merdivenlerde koşuşturuyorlardı. Bu koşuşturmayı, bir öğretmenin uzun boyuyla öğrencilerin karşısında birdenbire belirmesi yatıştırabilirdi ancak! Öğretmeni karşılarında gören öğrenciler, bir anda suspus oluverirlerdi, ama öğretmen gözden kaybolur kaybolmaz taşkınlık daha da artarak devam ederdi.

Sokaktaki büyük kapı, zil çalar çalmaz dağılıveren çocukların bir nehir gibi durmadan akışına sahne oluyordu. Öğretmenler yanlarından geçerken, çocuklar şapkalarını havaya fırlatmışlardı. Güneş ışığıyla aydınlanan sokakta boş mideleriyle yorgun argın yürüyorlardı. Sokağın neşeli, cıvıltılı görüntüleriyle karşılaştıklarında, başlarındaki sersemlik kayboluvermişti. Ansızın özgürlüğüne kavuşan ve ne yapacağına karar vermekte zorlanan tutsaklara benziyorlardı. Baharın taze havası ve şehrin ortasında pırıl pırıl parlayan güneşin etkisiyle içleri açılmış; binaların, dükkânların, arabaların ve tramvayların yarattığı karışık manzara içinden evlerinin yolunu tutmuşlardı.

Okulun yakınındaki komşu kapılardan birinin önünde Çele, fiyatları hiç utanıp sıkılmadan habire artıran İtalyan şekerleme satıcısıyla zorlu bir pazarlığa girişmişti. Şu çok iyi bilinir ki, dünyanın neresine gidilirse gidilsin, bir yarım-çeyrek kozhelva beş liraya satılır. Bu “yarım-çeyrek” denilen ölçünün nasıl belirlendiğini merak ediyorsanız hemen söyleyeyim; satıcı, küçük satırıyla kozhelvadan bir parça böler ve böldüğü parçanın büyüklüğü ne olursa olsun onu beş paraya satar. İtalyan da böyle yapıyordu. İtalyan’ın işporta tezgâhı, bütün malzemelerin aynı fiyata, yani beş liraya satıldığı bir çeşit bakkal dükkânıydı. Böyle olunca, tercihe göre bir çubuğa geçirilmiş üç kuru erik, üç incir, şekerle kaplanmış üç ceviz, bir parça kozhelva ya da bir arpa şekeri aynı paraya satın alınabilirdi. Beş lira vererek “öğrenci yemi” denilen özel karışımdan bir küçük külah almak da mümkündü. Özellikle lise öğrencilerinin gözdesi olan bu karışımın içinde

ne ararsanız bulurdunuz: şekerleme, birkaç tane fındık, kuş üzümü, kuru üzüm, badem, yiyecek kalıntısı, keçiboynuzu parçaları ve sinek ölüleri... Beş liraya alınan bu “öğrenci karışımı”yla sanayi ürünlerinin, bitkiler ve hayvanlar dünyasının zengin çeşitlerini bir arada tatma şansı yakalanmış olurdu.

Çele İtalyanla pazarlık etmeye devam ediyordu. Ticaret kurallarından anlayanlar iyi bilirler; kazanç tehlikeye düştüğü zaman fiyatlar daima yükselir. Örneğin, haydut yatağı bölgelerden geçilerek getirilmesi gereken Asya çayı, her zaman diğer çaylardan daha pahalıdır. Bu tehlikeli işin bedelini, fazladan para vererek biz Avrupalılar ödemek zorunda kalırız! İşte bu kozhelva satıcısı da parlak bir ticari zekâya sahip olduğundan, tehlikeden yarar sağlamaya çalışıyordu. Öğretmenler, onun okulun yakınlarında satış yapmasını yasaklamak istiyorlardı ve önünde sonunda bunu başaracaklardı. Satıcı başına geleceğin farkındaydı. Tezgâhında sattığı tüm şekerlemelerin tatlılığından dudaklarına kondurup sürekli gülümsüyorsa da, kendisini gençliğin düşmanı gibi gören öğretmenlerin öfkesini yatıştırmaya yetmiyordu bu tatlı gülücükleri! Öğretmenler, “Öğrenciler bütün paralarını İtalyan’ın cebine akıtıyorlar,” diye söyleniyorlardı.

İtalyan ise, çok geçmeden tezgâhını satışa daha elverişsiz bir yere taşımak zorunda kalacağını hissettiği için fiyatlarını yükseltmişti. Madem bulunduğu yeri terk etmek zorundaydı, neden buradaki son günlerinde daha çok kâr etmeyecekti ki? Aklından bunları geçirerek, “Beş liraya alışveriş buraya kadar! Bugünden itibaren ne alırsanız on lira!” dedi yanındaki Çele’ye.

Bu sözleri, kendisine yabancı olan bir dilde zorlanarak söylerken, bir yandan da kaba hareketlerle elindeki satırı sallıyordu.

Gereb, Çele’nin kulağına fısıldadı: “Şapkanı şekerlerin üstüne fırlatsana!”

Çele bu fikri çok beğenmişti. Dörtbir tarafa saçılmış şekerleri görmek nasıl da zevkli olacaktı! Bütün arkadaşları bu görüntü karşısında gülmekten katılacaklardı.

Gereb bir şeytan gibi, Çele’yi ayartmaya devam ediyordu:

“Haydi durma! Fırlat şapkanı! Bu adam bir soyguncu.”

Çele gönülsüzce şapkasını çıkardı. “Güzel şapkamı mı?” diye mırıldandı. Şapkasına bir şey olacak diye içi gidiyordu.

Fırsat kaçmıştı. Gereb, bu şakayı yapması için yanlış kişiye yönelmişti. Çele, sırf görüntüsü bozulmasın diye sınıfa kitaplarını değil, kitaptan

ayırdığı sayfaları getiren, öylesine süsüne düşkün bir çocuktu; şapkasını atmaya nasıl razı olacaktı ki!

“Kıyamıyor musun şapkana?” diye sordu Gereb.

“Kesinlikle,” diye yanıt verdi Çele. “Beni korkak sanma, ama şapkamı atarsam, bu kadar güzel bir şapkaya gerçekten yazık olacak. Cesur olmadığım için yapmadığımı da düşünme sakın, senin şapkanı atarak tersini ispatlamaya hazırım.”

Gereb’le böyle konuşulmazdı. Bu sözleri küstahlık saymıştı:

“Bunu yapmak için sana ihtiyacım yok, kendi şapkamı atacaksam ben de yaparım bunu! Sana diyorum ki bu adam bir soyguncu. Eğer korkuyorsan çekil git!” dedi Çele’ye.

Sonra korkusuz bir tavırla şapkasını çıkardı ve şekerlemelerin özenle dizilmiş olduğu tezgâha atmak üzere hazırlandı. Tam bu sırada, arkadan biri uzanıp onu kolundan kavradı ve güçlü, erkekçe bir sesle:

“Ne yapıyorsun sen öyle?” diye sordu.

Gereb arkasına döndü. Yanına yaklaşan Boka’ydı. Boka sorusunu tekrarladı:

“Ne yapıyorsun burada?”

Gereb’e hem tatlı hem sert bir ifadeyle bakıyordu. Onu karşısında görünce, Gereb, eğiticisinin yanında evcilleşen bir aslan gibi önce homurdandı, ardından yumuşayarak şapkasını yeniden başına geçirdi ve omuz silkti.

Boka alçak bir sesle “Adamcağızı rahat bırak,” dedi. “Cesur olmak iyidir, ama böyle bir cesaret gösterisine hiç gerek yok! Haydi gel benimle.”

Mürekkeple kirlenmiş elini ona uzattı. Cebindeki mürekkep hokkası, her zamanki gibi içindeki koyu mavi sıvıyı Boka’nın ellerine akıtmıştı. Olan bitenden habersiz Boka da ellerini cebinden çıkarmıştı. Kiri fark edince elini duvara sürdü. Duvarda güzel mavi izler bırakmıştı ama parmakları hiç de temizlenmiş sayılmazdı. Bunun üzerinde fazla durmadılar. Az önce yaşadıkları küçük tatsızlık da böylece kapanmış oldu. Boka, Gereb’in koluna girdi ve ikisi birlikte uzun yoldan aşağı indiler. Havalı Çele arkada kalmıştı. Boka’yla Gereb, Çele’nin, yenik düşmüş isyankârların her şeyden üzüntüyle el etek çekmiş hallerini andıran bir sesle İtalyan’a seslendiğini duydular:

“Pekâlâ, madem ki her şey on lira, o zaman bana on liralık kozhelva verin!”

Yeşil, küçük para cüzdanından on lira çıkardı. İtalyan, hiç kuşku yok ki, ertesi gün fiyatı on beş liraya yükseltirse nasıl olacağını düşünerek; bu düşüncenin verdiği keyifle gülümsüyordu. Ama bu bir hayalden başka bir şey değildi; tıpkı rüyalarında yirmi liralarının yüz misli değerlendiğini görmesi gibi bir şeydi. Satırını kozhelva külçesine indirdi ve kestiği parçayı bir kâğıda sardı.

Çele kötü kötü baktı ona:

"Ama eskiden verdiğinizden daha az verdiniz!"

İtalyan, satışın iyi gitmesinden keyifli, işi artık iyice yüzsüzlüğe vurmuştu:

"Eh, madem ki daha pahalı, daha az veriyorum. Pahalı olan, az olur!" dedi ağız dolusu gülerek.

Bu sözü söyledikten sonra, on lirasını hazırlamış olan yeni bir müşteriye döndü ve satırını beyaz helva külçesine indirdi. Satırıyla helvayı keserken yaptığı hareket onu, küçük adamların kafalarını bir fındık gibi kesen dev cüsseli bir ortaçağ celladına benzetiyordu. Şekerlemeleri kılıçtan geçirmeye kendini öylesine kaptırmıştı ki bu haliyle gerçekten masallarda anlatılan cellatlardan farksızdı.

"Canımıza okudu bu adam," dedi Çele yeni müşteriye. "Bu soyguncudan hiçbir şey almayın sakın!"

Üzerine yapışmış kâğıtla beraber helvasının son parçasını da ağzına attı. Kâğıt, helvaya öyle bir yapışmıştı ki onu elle ayırmak mümkün değildi, ama ağızda yalaya yalaya pekâlâ ayrılabilirdi.

"Beklesenize beni!" diye seslendi Boka'yla Gereb'e ve onları yakalamak için koşmaya başladı. Köşe başında arkadaşlarına yetişti. Üçü kolkola girip yollarına devam ettiler. Boka ortada yürüyordu ve ciddi bir havayla, her zamanki gibi alçak sesle konuşuyordu. On dört yaşındaydı ve yüzü hâlâ son derece çocuksuydu. Ancak konuşmaya başladığı zaman birkaç yaş daha büyük olduğunu düşündürürdü. Derinden gelen ciddi, tatlı bir sesi vardı ve söylediği sözler de sesi gibi etkili olurdu her zaman. Gülünç, budalaca davranışlardan kaçınır, yerli yersiz yapılan öğrenci şakalarından hiç hoşlanmazdı. Arkadaşlarının kavgalarına karışmayı sevmezdi ve kendisinden, bir anlaşmazlığı çözmesi için hakemlik yapması istendiğinde bu görevden ustaca sıyrılırdı. Çünkü deneyimleri ona göstermişti ki yargı, ne şekilde verilmiş olursa olsun, taraflardan birini kaçınılmaz olarak mutsuz ederdi ve bu mutsuzluk her zaman "yargıcı"ya karşı bir kırgınlığa dönüşürdü. Boka ancak, kavga bir öğretmenin işe

karışmasını gerektirecek ölçüde büyüdüğü zamanlarda taraflar arasında barışı sağlayabilmek için araya girerdi. Böyle olunca arabulucuya hiç kimse kızmaz, hınç duymazdı. Kısacası, Boka akıllı bir çocuktu. Hayatta çok ileri gidemeyecek olsa bile, her zaman onurlu, namuslu bir insan olarak kalacaktı.

Şorokşar Sokağı'ndan geçtikten sonra, Köztelek Sokağı'na saptı çocuklar. İlkbahar güneşi bu küçük sokağı nasıl da aydınlatmıştı! Sokağın bir bölümünü kaplayan tütün fabrikasının makineleri de gırıltılarıyla sessizliği bozmaktaydılar. İleride belli belirsiz iki insan seçiliyordu. Birini bekler gibiydi bu iki kişi. Biri Çonakoş'tu; evet, şu sağlam görünümlü iri yapılı Çonakoş. Diğeri de sarışın, cılız Nemeçek'ti. Kol kola girmiş üç çocuğu görünce Çonakoş, sevinçle iki parmağını ağzına götürdü ve lokomotif düdüğünü andırır bir ıslık çalmaya başladı. Bu ıslık onun biricik uzmanlık alanıydı. Beşinci sınıftan hiç kimse ıslık çalmakta onun kadar usta değildi; hatta doğruyu söylemek gerekirse bütün okulda sadece Sinder, bu konuda onunla yarışabilirdi. Ama Sinder de, "Dostluk Derneği"nin başkanı seçildiği günden beri, yeni konumunun gerektirdiği ağırbaşlılığa aykırı bulduğundan olsa gerek, ıslık çalmaktan vazgeçmişti.

İşte o ünlü ıslığını çalmıştı Çonakoş ve şimdi üç arkadaşının, ıslığını duyup yanına gelmesini bekliyordu. Nemeçek'e dönüp sordu:

"Onlara hâlâ hiçbir şey söylemedin mi?"

"Hayır," diye yanıtladı Nemeçek.

"Ne var? Neyi söyleyecekti?" diye hep bir ağızdan sordu yeni gelen üçü.

Bu soruya küçük Nemeçek'in yerine Çonakoş yanıt verdi:

"Müzenin bahçesinde dün bir 'baskın' yaptılar."

"Kimler?"

"Pastör Kardeşler, kim olacak?"

Derin bir sessizlik oldu.

Şimdi bu "baskın"ın ne demek olduğunu soracaksınız bana. Hemen açıklayayım: "baskın", Budapeşteli öğrencilerin kendi aralarında sık kullandıkları, son derece önemli bir sözdür. Çok güçlü bir çocuğun, daha çelimsiz, zayıf çocukların bilyelerine, oyuncaklarına el koymak için, onlar oyuna başlamadan önce yaptığı hamleyi anlatmak üzere kullanılır bu söz. Güçlü olan çocuk "baskın" diye bağırarak, vurgun yaptığını; yani göz diktiği bilye ve oyuncakları ele geçirdiğini duyurur ve kendisine direnmeye cesaret edecek olanlara karşı kaba kuvvet kullanmaya hazır olduğunu

bildirmiş olur. Kısacası “baskın”, kesin ve sert bir biçimde duyurulan bir son uyarıdır; savaş ilan etmek gibidir. Sıkıyönetimin, “göze göz dişe diş” yasasının, korsanlık ve haydutluğun başladığını anlatır.

Arkadaşlarına “baskın” yapıldığını duyan çocukların sessiz sedasız öylece kalakaldıklarını söyledim en son, değil mi? İşte bu sessizliği ilk bölen, titrek sesiyle Çonakoş oldu:

“Doğru mu bu? Baskın mı yaptılar gerçekten?”

“Tamamen doğru,” dedi Nemeçek, anlattıklarının arkadaşları üzerinde yarattığı büyük etkiyi fark edip cesaretini daha da toplamış olarak.

Gereb “Bu böyle süremez!” diye haykırdı. “Her zaman söyledim; bir şeyler yapmak gerek. Ama Boka bizi durmadan engelliyor. Eğer böyle giderse, bunlar yakında bizi pataklamaya da başlayacaklar!”

Çonakoş, yeni bir ıslık öttürecekmiş gibi parmaklarını ağzına götürdü. Ne zaman kavga etmek söz konusu olsa, o hep hazır olurdu zaten. Şimdi de bu sabırsızlığını anlatmak için ıslık çalmaya yeltenmişti ama Boka onu durdurdu:

“Yeter! Sağır edeceksin beni.”

Bunu söyleyip küçük Nemeçek’e döndü:

“Nasıl oldu, anlat bakalım.”

“Neyi? Baskını mı?”

“Evet. Ne zaman oldu?”

“Dün akşam.”

“Nerede?”

“Müzenin bahçesinde.”

“Bütün ayrıntısıyla her şeyi anlat bize. Ama sakın kendi kafandan bir şeyler ekleyeyim deme. Eğer onlara yaptıklarının karşılığını vermek istiyorsak, doğruyu tamamen bilmek zorundayız.”

Nemeçek bütün ilginin üzerinde olduğunu hissederek, müthiş bir heyecana kapılmıştı. Bu durum; yani ilgi odağı olmak, onun başına çok az gelirdi çünkü. Arkadaşlarının gözünde etkisiz elemandı o; tıpkı bölme ya da çarpma işlemlerindeki “1” gibi. Hiç kimse ondan korkmazdı. Cılız bir çocuktu; gösterişsiz haliyle, sıska vücuduyla her türlü suçun kendisine yüklendiği bir “şamar oğlanı” olmaya mahkûm gibiydi. Ama bu kez bütün çocuklar dikkatlerini ona yöneltmişlerdi. İşte böyle bulunmaz bir ortamda anlatmaya başladı Nemeçek:

“Öğle yemeğimizi yedikten sonra Vays, Rihter, Kolnay, Barabas ve ben, müzenin bahçesine gitmeye karar vermiştik. Niyetimiz Eşterhazi

Sokağı'nda tenis oynamaktı ama orada boş alan yoktu. Bunun üzerine Barabas: 'Bahçede bilye oynamaya ne dersiniz?' dedi ve biz de bunu uygun görüp duvarın karşısında bilye oynamaya başladık. Bilyeler yerdeydi; herkes sırası geldiğinde bilyelerden birini fırlatıyordu. Attığı bilyeyi başka bir bilyeye çarptırmayı başaran oyunu kazanıyordu ve bütün bilyeleri topluyordu. İşte bu oyunu oynuyorduk. Duvarın önünde on beş tane bilye vardı, üstelik ikisi de cam bilyeydi. Tam o sırada Rihter bağırdı: 'Bırakın oyunu da kaçalım, Pastör Kardeşler geliyor!' Gerçekten de Pastörler bize doğru geliyorlardı. Elleri ceplerindeydi, başları öne doğru eğikti. Öyle yavaş ve ürkütücü bir yürüyüşleri vardı ki, onları izlerken korkudan titremeye başlamıştık. Biz beş kişiydik; ama o ikisi, on kişi de olsak pestilimizi çıkartabilecek kadar güçlüydüler. Hem, beş kişi olduğumuzu söylemek ne kadar doğru olur bilmiyorum; çünkü Kolnay ilk tehlike alarmıyla tabanları yağlardı ve uyuklayıp duran Barabas da hemen kaçıverirdi. Yani anlayacağınız, üç kişiden fazla değildik. Belki ben de kaçmaya yeltenirdim ve sayımız iki kişiye düşerdi. Ama beşimiz birden kaçsak da elimize hiçbir şey geçmezdi ki! Pastörler bütün sokağın en iyi koşucularıdır ve bizi yakalamak için hiç çaba harcamaları gerekmez."

"Her neyse, gözlerini bilyelerden ayırmadan, bize gittikçe yaklaşıyorlardı. Kolnay'a dedim ki: 'Şunlara bak, bilyelerimize göz diktiler.' İçimizde en zeki olan Vays durumu hemen anlayıp 'Bana öyle geliyor ki bu işin sonu baskın,' dedi. Ben ise, onlara hiçbir zararımız dokunmadığı için bizi rahat bırakacaklarını düşünüyordum. Başlangıçta öyle de oldu; sakin sakin oyunumuzu seyretmekle yetindiler. Kolnay kulağıma eğilip: 'Söylesene, oyunu bıraksak mı?' diye sorunca ben 'Nedenmiş? Bu, işine gelecek değil mi? Çünkü yeniliyorsun. Şimdi sıra bende, kazanırsam bırakırız oyunu,' dedim ona. Ben konuşurken sıra Rihter'deydi, ama korkudan elleri tir tir titrediği için o da hiç bilye vuramadı. Sıra böylelikle bana geldi. Nişan aldım ve vuruşumu yaptım. Bütün bilyeleri kazandım. Otuz bilye vardı. Tam onları topluyordum ki, Pastörlerden genç olanı sıçrayıp 'baskın' diye bağırarak bana doğru geldi. Arkaya dönüp bir baktım ki, bir de ne göreyim? Kolnay ve Barabas tabanları yağlamış kaçıyorlar, Vays duvarın dibinde saklanıyor; rengi güneşte fazla kalmış çarşaf gibi solmuş ve Rihter de kararsız bir havada, kendi kendine 'kaçsam mı kaçmasam mı' diye sorar gibi bakıyor... Öncelikle işi dostça halletmeyi denedim. Pastörlere dedim ki: 'Arkadaşlar, bunu yapmaya hakkınız yok...' ama ben bunu söylerken, büyük Pastör

bilyeleri toplamış ve cebine indirmişti bile! Küçük olan da beni ceketimden tutup bağırarak: ‘Baskın yaptığımızı hâlâ anlamadın mı?’ dedi. Tabii ki hiçbir yanıt vermedim ona. Vays, duvarın önünde ağlayıp sızlanmaya başlamıştı, Kolnay’la Barabas ise bizi uzaktan izliyorlardı. Pastörler yerden bütün bilyeleri böylece toplayıp bir tek söz bile etmeden çekip gittiler. İşte, olan bu!”

“Bu kabul edilemez bir şey!” dedi Gereb, öfkesini açıkça belli ederek.

Çele, “Tam anlamıyla soygun!” diye ekledi.

Çonakoş, ortamın gerginliğini, herkesin öfkeden barut gibi olduğunu belirtmek için ıslık çalmaya koyuldu. Boka sessizce duruyordu, düşünüyordu. Bütün bakışlar ona çevrilmişti. Herkes, onun bu olaylar karşısında nasıl bir tavır sergileyeceğini merak ediyordu. Arkadaşlarını aylardır rahatsız eden buna benzer bir sürü olay olmuştu; şimdiye kadar bunları pek ciddiye aldığı söylenemezdi. Ama bu seferki bardağı taşıran son damlaydı. Bu soygunun adaletsizliği gün gibi ortadaydı. Boka da arkadaşları gibi öfke doluydu.

“Pekâlâ, haydi öğle yemeğimizi yiyelim,” dedi alçak sesle. “Yemekten sonra depoda buluşuruz. Bu meseleyi orada konuşuruz. Şimdilik, ben de sizin dediğinize katıldığımı söylemekle yetineceğim, bu kabul edilemez bir şey!”

Boka’nın bu açıklaması hepsini büyülemiş ve ona duydukları dostluğu, sevgiyi yeniden canlandırmıştı. Arkadaşlarının küçük zeki kafasına; içlerinde savaşçı bir ateşin yanmakta olduğu ışıl ışıl parlayan siyah gözlerine sevgi dolu bir gülümsemeyle bakıyorlardı. Kendileriyle kızgınlığını paylaştığı için minnettar oldukları Boka’yı neredeyse sarıp kucaklayacaklardı!

Tekrar yürümeye koyuldular. Uzaktaki bir yerden gelen neşeli bir çan sesi duyuyorlardı. Tepede güneş sıcacık ve parlaktı. Dünya çok güzel, çok eğlenceli göründü çocuklara! Büyük bir işin önünde birlikte durma duygusu hepsini coşturmuştu! Sabırsızlık içlerini yakıyordu ve tüm düşüncelerinin önüne geçen soru şuydu: Ne yapılmalıydı şimdi? Madem ki Boka bile başlarına gelenin kabul edilemez olduğunu bildirmişti, artık işin çığırından çıkacağı, büyük bir kavga kopacağı apaçık ortada demekti.

Üllö Caddesi’ne doğru yürüdüler. Çonakoş, Nemeçek’le beraber biraz geride kalmıştı. Boka, arkasına döndüğünde onları tütün fabrikasının penceresinin önünde beklerken gördü. Fabrikanın penceresi, nikotin

yapraklarından savrulan sarı barut tozunun yoğun dumanıyla, olduğu gibi kaplanmıştı.

“Tütün,” diye bağırdı Çonakoş sevinç içinde. Islık çaldı ve sarı tozdan içine çekti. Nemeçek, küçük bir maymun gibi, bütün kalbiyle gülmeye koyulmuştu. O da, minicik, ince parmaklarıyla biraz tütün tozu topladı ve bunları kokladı. Bu buluşları nedeniyle son derece mutlu, aksıra aksıra Köztelek Sokağı’nı geçtiler. Mutluydular mutlu olmasına ama Çonakoş aksırıktan kızarmış, neredeyse patlayacak bir top gibi olmuştu. Küçük Nemeçek de, sinirlendirilmiş bir Hint domuzu gibi burnunu çekip duruyordu. Çocuklar hapşırıyor, kahkahalar atıyor ve koşuyorlardı. İçleri öyle bir mutlulukla doluydu ki, o an, uğradıkları büyük haksızlığı bile unutmuşlardı. Sessiz ve ciddi başkanları Boka’nın “kabul edilemez” olarak nitelendirdiği şu büyük haksızlığı...

İKİNCİ BÖLÜM

Arsa!.. Ey siz; gürbüz, sağlıklı kır çocukları! Kendinizi uçsuz bucaksız mavi göğün altında, geniş mi geniş ovalarda bulmak için bir küçük adım atmanız yeterlidir. Siz ki gözleri enginliklere, sonsuz uzaklıklara bakmaya alışkın; şehirlerin gri duvarları arasında kıstırılıp kalmamış çocuklarsınız. Uçsuz bucaksız bir alan, bir şehirli çocuk için ne anlama gelir tahmin bile edemezsiniz! Şehirli çocuk için, esasında bir toprak parçasından başka bir şey olmayan; bir tarafı tahta perdeyle, öteki tarafı evlerin yüksek duvarlarıyla çevrilmiş olan bu boş alan, özgürlük demektir. Ama şimdi, Pal Sokağı'nın "özgürlük" demek olan bu alanında da, dört katlı bir bina yükseliyor; yalnız ve hüzünlü bir bina! Yazık ki, içinde oturanlar, bu alanın, Budapeşteli yoksul öğrenciler için neyin simgesi olduğunu bilmiyorlar; bilip de bilmezlikten geliyorlar belki de!

Arsa boştu; bomboş bir alan denilecek kadar boş... Tahta perde, Pal Sokağı boyunca uzanıyordu; sağda ve solda iki apartmanla çevrelenmişti. Arkada, evet tam arkada, alana bütün özelliğini, önemini kazandıran şey bulunuyordu. Bu, öndekinin peşi sıra başlayan yeni bir arsaydı. Bu arsa, ağaçları kesip kereste üretimi yapan bir firma tarafından kiralanmıştı; sayılamayacak kadar çok odun yığınıyla doluydu. Odunlar, daracık karanlık sokaklar oluşturacak biçimde ayrılmışlardı. Bu sokaklar bir labirent gibiydi ve içlerinde kaybolmak işten bile değildi. Yolu zar zor bulabilen, ileride, içinde mekanik bir testere olan kulübenin de yer aldığı bir düzlüğe ulaşırdı. Bu kulübe son derece garip ve gizemliydi; yazın her yanı yabani asma yapraklarıyla kaplanırdı ve yeşillikler arasından görünen tek şey, iyi işleyen bir saat gibi düzenli aralıklarla gökyüzüne beyaz bir buhar püskürten siyah baca olurdu. Uzaktan bakınca, burada odun yığınları arasında yolunu bulamayan ve sallanıp sıkıştığı yerden bir türlü kurtulamayan bir lokomotif olduğunu sanırdınız!

Kulübenin çevresini her zaman, kocaman odun arabaları sarardı. Arabalardan biri, zaman zaman ileri doğru hareket eder ve bu hareketten hemen sonra kocaman bir gürültü duyulurdu. Çatının altında, içine tahtadan bir çeşit oluğun yerleştiği küçük bir pencere vardı. Araba kulübenin önüne yanaştığında, testere ile biçilmiş odun parçaları oluktan arabaya öyle hızlı kayıverirlerdi ki, adeta taşkın bir ırmağın suyu gibi akar giderlerdi. Araba odunlarla dolduğunda arabacı tuhaf bir ses çıkarırdı. Bunun üzerine siyah

baca buhar püskürtmeyi bırakır ve kulübeden çıkan sesler de birden kesilirdi. Arabacının atlarını dehlemesiyle atlar yola koyulurdu. İçi boş, “açgözlü” yeni bir araba, az önce gidenin yerini hemencecik alırdı. Siyah baca yeniden bembeyaz buharını puflar ve tahta oluk odunları arabaya boşaltırdı. Bu düzen yıllar yılı böylece sürüp gitmişti. Depodaki odun yığınları hiçbir zaman tükenmezdi ve kulübenin içindeki testere de kendini gıcırdamaktan alamazdı!

Kulübenin önünde birkaç tane kurumuş dut ağacı vardı; bu dut ağaçlarının dibinde de, depo bekçisinin oturduğu tahta ev bulunuyordu. Slovak bekçi, geceleri hırsızlık yapılmasın ya da yangın çıkmasın diye odunların yanı başında nöbet tutardı.

Buradan daha muhteşem bir oyun alanı düşünülebilir miydi hiç! Biz dışarıdakiler, yani şehirli çocuklar için eşi bulunmaz bir yerdi burası! Hele Kızılderili oyunları oynamak için biçilmiş kaftandı! Pal Sokağı’nın alanı, Amerika’daki bozkırları aratmayacak kadar büyüleyici bir düzlüktü. Bıçkıevinin olduğu depo ise, geriye kalan tüm beklentilere yanıt verebilen bir yerdi; şehir, orman, dağlık bölge... Ne isterseniz! Zamana ve koşullara göre orayı nasıl hayal ederseniz öyle olurdu!

Bıçkıevinin bulunduğu bu alanın savunmasız bir yer olduğu tabii ki düşünülemezdi! Çonakoş ve Nemeçek, Boka’dan öğrendikleri şekilde, odun yığınlarının yakınına kocaman burçlar kurmuşlardı. Her birinin kendi komutanı olan dört beş tane burç vardı burada. Yüzbaşı, teğmen, üsteğmen... Hepsi, burçlarda görevlerinin başındaydı. Kıtaya, yani yüzbaşıların, teğmen ve üsteğmenlerin dışında kalan erlere gelince; ne yazık ki orduda er olarak sayılabilecek bir tek kişi vardı! Bütün subayların, kalede kuralları yerine getirmediği için, düzene uymadığı için cezalandırdıkları bir tek kişi! Pal Sokağı Ordusu’nun bu biricik askeri kimdi dersiniz? Evet, Nemeçek, şu bizim sarışın ufaklık! Yüzbaşılar, teğmenler ve üsteğmenler birbirlerini her görüşlerinde gevşek gevşek selamlaşır; ellerini başlarındaki şapkalara götürmeye gerek bile duymadan rahatça bir “merhaba” der geçerlerdi. Her seferinde, üstlerini kurallara uygun biçimde selamlamak için esas duruşa geçmek zorunda kalan yalnızca zavallı Nemeçek’ti! Üstleri ise, erlerinin selamının kurallara uygun olup olmadığını titizlikle denetlemekten ayrı bir haz duyarlardı:

“Nasıl duruş o öyle?”

“Topuklarını şaklatsana!”

“Göğsünü şişir, karnını çek içine!”

“Hazır ol!”

Nemeçek durmadan emirler yağdıran üstlerinin hepsine, iyi niyetle boyun eğerdi. Verilen emirleri yerine getirmekten zevk duyan çocuklardandı o. Oysa çoğunluk emir vermeyi tercih eder; insanların genelde yaptığı budur. Doğal olarak, Nemeçek’in dışında Arsadaki herkes, sağa sola emir yağdıran birer komutandı!

Öğleden sonra saat iki buçukta, Arsa hâlâ çöl gibi sıcaktı. Kulübenin hemen önündeki kalın eyerin altında, Slovak bekçi kimbilir kaçıncı uykusundaydı o sırada! Gündüzleri hep uyurdu, zira gece oldu mu odun yığınlarının çevresinde gözünü dört açıp mekik dokurdu. Ara sıra, burçlardan birine tüneyip gökyüzünde parlayan ayı seyre daldığı da olurdu tabii! Bekçi uyuduğu sırada mekanik testereli bıçkıevinin siyah bacası kar gibi dumanını puflatmayı ve odunlar, büyük el arabasına doluşmayı sürdürmekteydiler.

Birkaç dakika sonra, saat iki buçuğu biraz geçince, Pal Sokağı’nın küçük kapısı açıldı. Erkenden gelip kapıyı açan Nemeçek’ti. Ufaklık, cebinden kendisi gibi minik bir parça ekmek çıkardı ve arkadaşlarının hiçbirinin henüz Arsadaki yerinde olmadığını görerek, rahat rahat ekmeğini kemirmeye koyuldu. Ama ekmeğini yemeye başlamadan önce, kurallara uymaktan asla vazgeçmeyen biri olarak girerken açtığı kapıyı sürgülemeyi ihmal etmemişti. Bu kurala uymayan olursa kale cezasına çarptırılırdı çünkü ve o da ceza almak istemezdi tabii ki! Arsa üzerinde işte böylesine katı bir askerce düzen vardı anlayacağınız!..

Nemeçek bir taşın üstüne oturdu ve arkadaşlarını beklemeye başladı. Az sonra yapılacak toplantı çok önemli, özel bir toplantıydı. Bu gün büyük olaylara gebe bir gündü! Nemeçek de, Pal Sokağı Çocukları’nın kurduğu böyle parlak, ünlü birliğin bir parçası olmaktan gurur duyuyordu. Ekmeğinin son küçük kırıntısını da yuttuktan sonra, biraz daha zaman öldürmek için, iki odun yığınının arasındaki küçük yolda gidip gelmeye başladı. O sırada, Slovak bekçinin kocaman siyah köpeğini fark etti.

“Hektor!” diye seslendi ona dostça. Ama Hektor, Nemeçek’in selamına karşılık vermeye yeltenmedi bile. Kuyruğunu özensizce sallamakla yetindi. İnsanların, aceleleri olduğunda birbirlerini selamlamak için hızla ellerini şapkalarına dokundurup geçmeleri gibi, bir köpek de kuyruk oynattığında, böyle özensiz bir selam veriyor demektir. Selamın ardından Hektor, öfkeli öfkeli havlayarak yoluna devam etti. Nemeçek kuşkulanmıştı bu havlamadan ve onun peşinden gitti. Hektor bir odun yığınının önünde

durdu. Bu yığın aynı zamanda, Pal Sokağı Ordusu’nun burçlarından biriydi. Tepesinde çocukların rüzgâr estikçe dalgalanan kırmızı-yeşil bayrakları asılıydı. Hektor daha da güçlü havlamaya başlamıştı şimdi; homurdana homurdana burcun çevresinde tur atıyordu.

“Ne oluyor sana?” diye sordu Nemeçek kapkara köpeğe. Nemeçek’le Hektor’un çok güçlü bir dostluk bağları vardı; buna hiç kuşku yoktu. Çünkü Hektor da Pal Sokağı Ordusu içinde, tıpkı Nemeçek gibi rütbesiz bir üyeydi! İkisi de aynı kaderi paylaşmaktaydı!

Nemeçek gözlerini burca dikti; kimsecikler yoktu orada. Ama yukarıda, odunların arasında birinin olduğuna dair içinde öyle kesin bir his vardı ki, aniden karar verip odun yığınına tırmanmaya koyuldu. Yolun yarısını ancak çıkmıştı ki, odunların arasından gelen gürültüyle duraklayıverdi. Kime ait olduğu görünmeyen bir el odunları yerinden oynatıyordu. Kalbi gümbür gümbür atmaya başlamıştı; karşı konulmaz bir geri dönme isteği uyandı içinde. Ama yanı başında Hektor’un durduğunu görmek, ona yeniden cesaret verdi.

“Sakın korkma Nemeçek!” dedi kendi kendine ve tırmanmayı çekinerek de olsa sürdürdü. Her adımda: “Korkma Nemeçek, sakın korkma Nemeçek,” diye tekrar edip cesaretini kaybetmemeye çabalıyordu.

Odunların tepesine varınca durdu. Son defa: “Korkma Nemeçek,” dedi, tam bir adım daha atacaktı ki, ayağı korkudan havada asılı kaldı. Dehşet içinde bir çığlık koparıverdi:

“Vay canına!”

Sonra hepsini altüst ederek odunların tepesinden dörder beşer inmeye başladı. Ancak, ayakları toprak zeminle yeniden buluşunca başını kaldırıp yukarı bakabilmişti. Feri Atş, bayrağın yanında, sağ ayağını sipere dayamış duruyordu: korkunç Feri Atş; Pal Sokaklıların başdüşmanı, “Bitki Bahçesi” çetesinin başkanı! Rüzgârın şişirip kabarttığı kırmızı gömleği nasıl da dalgalanıyordu. Nemeçek’e alaylı bir gülümsemeyle:

“Korkma sakın Nemeçek!” dedi.

Ama Nemeçek’in korkudan ödü patlamıştı; var gücüyle koşmaya başladı. Siyah köpek, onu odun yığınlarının oluşturduğu labirentten, Arsaya varıncaya kadar izledi. Feri Atş’ın bağırışı her ikisinin de kulaklarında çınlıyordu:

“Sakın korkma Nemeçek!”

Nemeçek, Alan’a geri dönüp tekrar arkasına baktığı zaman, ne burcun üzerindeki kırmızı gömlekli Feri Atş’ı, ne de Çele’nin kız kardeşinin onlar

için diktiği kırmızı-yeşil bayrağı göremedi. Parlaklığıyla göz kamaştıran kırmızı gömlek de bayrak da aynı anda yok olmuştu. Kırmızı Gömleklerin başkanı, bayrağı alıp götürmüş ve Marya Sokağı'nın kapısından çıkmış olmalıydı. Bununla birlikte Feri Atş, odunların olduğu labirentin herhangi bir köşesinde, arkadaşları olan Pastörlerle birlikte saklanıyor da olabilirdi! Aklından Pastör Kardeşlerin orada olabilecekleri düşüncesi geçince, Nemeçek'i korkudan bir titreme sardı. Ne de olsa artık Pastörlerle karşılaşmanın ne demek olduğunu biliyordu! Ama Feri Atş ile az önceki yüz yüze gelişi bir ilkti. "Botanik Bahçesi"nin başkanı onu fena korkutmuştu doğrusu. Yine de itiraf etmeliydi ki onunla karşılaşmak hoşuna gitmişti. Kumral, güzel bir çocuktu Feri Atş; geniş omuzları vardı. Kırmızı gömleği üzerinde harika durmuştu ve ona kararlı, atılgan bir başkan görünümü vermişti. Başkanlarını taklit eden bütün "Botaniki Bahçesi" çetesi üyeleri de kırmızı gömlek giyip bunu çetelerinin üniforması olarak benimsemişlerdi.

O sırada, duvarın kapısına düzenli aralıklarla dört defa vuruldu. Nemeçek, derin bir soluk aldı; çünkü kapıya bu şekilde vurmak, Pal Sokağı Çocuklarının parolasıydı. Hemen koştu ve kapıyı açtı. Gelen Boka'ydı. Çele ve Gereb de onun yanındaydılar. Küçük sarışın, arkadaşlarına korkunç gelişmeleri aktarmak için sabırsızlanıyordu; ama bu acelecilik, üstleri karşısında bir er olarak yerine getirmesi gereken görevleri unutturmamıştı ona. Esas duruşa geçti ve kusursuz bir asker selamı verdi. Gelenler:

"Merhaba," diye yanıt verdiler ona. "Yeni bir haber var mı?"

Nemeçek, ciğerlerini sonuna kadar havayla doldurdu. Her şeyi bir solukta anlatmak ister gibiydi:

"Korkunç!" diye haykırdı.

"Ne oldu?"

"Korkunç... İnanmayacaksınız!.."

"Anlat da öğrenelim!"

"Feri Atş buraya geldi!"

Herkesin ağzı açık kalmıştı. Ardından yüzleri sarardı. Gereb:

"Bu olamaz!" diye bağırdı.

Nemeçek elini kalbine götürüp:

"Sana yemin ediyorum," dedi.

Boka, "Hiçbir şey için yemin etmene gerek yok," dedi ve ciddi tavrını daha da belirginleştirmek için "Esas duruş!" diye emir verdi ufaklığa.

Nemeçek topuklarını şaklattı. Boka ona yaklaştı ve “Şimdi bize ayrıntılı bir rapor ver!” dedi.

“Odun yığınlarının orada dolaşıyordum,” diye söze başladı Nemeçek. “Tam o sırada Hektor havlamaya başladı. Onun peşinden gittim ve ortadaki burcun içinden gelen şüpheli bir ses duydum. Burca çıkınca bir de ne göreyim? Feri Atş, kırmızılar içinde kenarda duruyor!”

“Yukarıda, burcun içinde miydi?”

“Burcun içinde,” diye tekrar etti küçük sarışın ve yeniden yemin etmek üzere elini göğsüne götürdü. Ama Boka’nın sert bakışlarını fark edince hareketini tamamlayamadı. Şunu söylemekle yetindi:

“Bayrağı götürdü.”

Çele, kendini tutamayıp “Bayrak mı?” diye bağırdı. Nasıl tutacaktı ki; en can alıcı noktaydı bu!

“Evet, bayrak!”

Dört çocuk birden, ortadaki burca koştular. Nemeçek, sesini çıkarmadan onların arkalarından gidiyordu; çünkü rütbesiz bir askerdi. Arkada kalmasının diğer nedeni ise korkuydu; Feri Atş’ın hâlâ kalede bulunma olasılığı yüksekti ve bunun düşüncesi bile ufaklığın ödünü koparmaya yetiyordu. Kaleye vardıklarında karşılaştıkları manzara, çocukları öfkeden çılgına çevirmişti. Bayrakları, gerçekten de yerinde değildi ve bayrağı astıkları değnek de kaybolmuştu. Soğukkanlılığını her nasılsa koruyabilen tek kişi olan Boka, Çele’ye dönüp sakin bir sesle:

“Kız kardeşinden, bizim için yeni bir bayrak yapmasını rica et. Yarına hazır olsun,” dedi.

“Bunu söylerim,” diye yanıtladı Çele. “Ama hiç yeşil kumaşı yok! Kırmızı var da, yeşil yok!”

Telaşa kapılmadan devam etti Boka:

“Beyaz kumaşı var mı peki?”

“Evet.”

“İyi o halde, bize beyaz ve kırmızı bir bayrak yapsın. Bundan böyle yeni renklerimiz kırmızı beyaz olacak!”

Bu iş de böylece halledilmiş oldu. Gereb, Nemeçek’e dönerek:

“Er Nemeçek!” diye seslendi.

“Buyurun teğmenim.”

“Yarına kadar yasalarımızdaki değişiklikleri kaydetmiş ol. Bayrağımızın renkleri artık kırmızı yeşil değil, kırmızı beyazdır.”

“Başüstüne teğmenim.”

Gereb, karşısında sopa yutmuş gibi duran küçük sarışına tatlı bir sesle “Rahat!” dedi.

Nemeçek, bu emri de anında yerine getirdi. Diğerleri burca çıkmışlardı. Önceden bir çiviyle oduna bağladıkları bayrak değneklerini Feri Atş’ın parçalamış olduğunu gördüler. Değnekten geriye kırılan bir parçadan başka hiçbir şey kalmamıştı. Az sonra “hahoo hohoo” diye bağırışlar duyuldu. Bunlar Pal Sokaklıların toplanma sesleriydi. Henüz burca gelmekte olan çocuklar, hiç kuşku yok ki asıl toplantı yerleri olan Arsaya gitmiş, ama gecikenler olunca onları bulmak üzere buraya gelmişlerdi. Çele, küçük sarışına bir işaret yaptı:

“Er Nemeçek!”

“Buyurun teğmenim!”

“Arkadaşlara yanıt ver.”

“Başüstüne!”

Nemeçek, ellerini huni biçiminde birleştirip ağzına götürdü ve ince çocuk sesiyle bağırdı:

“Hahoo huhuu!”

Çocuklar burçtan indiler ve Arsaya yöneldiler. Orta burçta, kocaman bir topluluk olmuşlardı şimdi; Çonakoş, Vays, Kende, Kolnay ve bir sürü başka çocuk. İçlerinde en yüksek rütbeli olan Boka’nın bakışıyla hepsi esas duruşa geçti.

“Merhaba,” dedi Boka onlara.

Kolnay, topuklarını şaklatarak, topluluktan ayrılıp bir adım öne çıktı:

“Komutanım, geldiğimizde kapıyı açık bulduk. Oysaki yasa gereği kapının içerden sürgülenmesi gerekir!” dedi ve Boka’nın arkasından sert sert baktı. Bütün bakışlar Nemeçek’e çevrilmişti. Nemeçek ise, suçsuz olduğunu anlatabilmek için kendini paralıyordu. Neyse ki Boka onu durdurmakta gecikmemişti.

“En son kim girdi içeri?” diye sordu.

Derin bir sessizlik oldu; hiç kimse son giren ve kapıyı sürgülemeyi unutan kişiymiş gibi durmuyordu! Az sonra, Kolnay tarafından suçlu açıklanınca, herkesten çok rahatlayıp yüzü gülen Nemeçek oldu.

“Sizsiniz komutanım, son giren sizsiniz!” demişti Kolnay.

Boka “Ben miyim?” diye şaşkın şaşkın sordu.

“Evet, kesinlikle!”

“Haklısın,” dedi Boka bir dakika düşündükten sonra. “Kapıyı sürgülemeyi unutmuşum. O halde, kara deftere adımı kaydedin teğmen,”

diye de ekledi Gereb’e dönerek.

Gereb, cebinden siyah bir not defteri çıkardı ve üzerine büyük harflerle “YOHAN BOKA” diye yazdı. Daha sonra, bunu neden yazdığını hatırlayabilmek için, yanına “kapı” diye bir de not ekledi.

Boka’nın bu davranışı herkesin hoşuna gitmişti. Yanlışlık yaptığında kendi adını da deftere yazdırmakla, Latince derslerinde çok övülen “Roma erdemi”ne yaraşır bir dürüstlük örneği sergilemiş oluyordu. Hatta çocuklar için, Yohan Boka’nın bu davranışı, derslerde sık anılan Romalılara özgü erdemlerden bile daha çok hayranlık uyandırıcıydı! Ama sonuçta Boka da bir insandı ve birtakım zayıflıklardan, yanlışlardan kendisini tamamen arındırması da beklenemezdi! Onun için, kara deftere adını kaydettirdikten hemen sonra, kendisini ele veren Kolnay’a dönerek:

“Sen de çok gevezelik ediyorsun,” dedi ve sonra Gereb’e dönüp:

“Teğmen Gereb, yaptığı muhbirlik için Kolnay’ın da adını kara deftere kaydedin,” diye emir vermekten kendini alamadı.

Gereb bir kez daha, herkesi ürküten not defterini cebinden çıkardı ve deftere Kolnay’ın da adını yazdı. Arkada duran Nemeçek, uyarı cezasından bu defa kurtulmuş olduğu için neşeyle dans ediyordu. Defterde neredeyse onun isminden başka bir kayıt yoktu, şimdi ceza almayınca nasıl sevinmezdi! Çok çeşitli sebeplerle yazmışlardı adını şu deftere. Her perşembe toplanan Askeri Mahkeme ondan başka kimseyi yargılamıyordu; ordudaki tek rütbesiz asker oydu ya, herkes onunla uğraşırdı!

Evet, çetenin önemli toplantısına gelmişti sıra! Az sonra herkes büyük haberi öğrendi; yani Kırmızı Gömleklerin başkanı Feri Atş’ın Arsanın ortasına kadar girme cesaretini gösterdiğini, burca tırmanmış ve bayrağı söküp götürmüş olduğunu. Öfke doluydu hepsi. Nemeçek’in çevresini sardılar, sorularla sıkıştırılan Nemeçek, yaşadığı heyecanlı karşılaşma anını, ayrıntılarla süsleye süsleye arkadaşlarına anlatıyordu.

“Seninle konuştu mu?” diye sordu çocuklardan biri.

“Tabii ki!” dedi Nemeçek kurumlanarak.

“Peki ne dedi sana?”

“Bana ‘Korkmuyor musun Nemeçek?’ diye bağırdı.”

Bunu söylerken yutkundu küçük sarışın. Çünkü olanları doğru anlatmıyordu. Söylediği bu cümleden, Kırmızı Gömleklerin başkanını hayrete düşürecek ölçüde cesaret gösterdiğine inanılabilirdi, ne var ki gerçekte olan bunun tam tersiydi.

“Hiç korkmadın mı?”

“Asla! Orada, burcun altında durdum. O da öteki taraftan indi ve koşa koşa kaçtı.”

Gereb “Uydurma! Bu doğru olamaz,” diye çıkıştı ve devam etti: “Feri Atş kimseden hiçbir zaman öyle kaçmamıştır.”

Boka ona baktı, biraz şaşkındı: “Vay canına! Demek onu savunuyorsun.”

Gereb, sesini alçaltarak “Bunu söylememin nedeni Feri Atş’ın Nemeçek’ten korktuğuna inanmakta zorlanmamdır. Sizce inanılır şey mi bu?” dedi.

Herkes kahkahayı basmıştı. Böyle bir olasılık, gerçekten de pek akla yakın görünmüyordu. Nemeçek gülüşmelere bozulmuş, şaşkın bir haldeydi. Olduğu yerde omuz silkti.

“Pekâlâ, artık bir şeyler yapmak gerek,” dedi Boka. “Bugün başkan seçimi yapmayı kararlaştırmıştık. Yeni başkana tam yetki vereceğiz ve başkanın emirleri herkes tarafından gözü kapalı yerine getirilecek. Eğer ortada bir savaş varsa, ki bu her an mümkün olabilir, her şeye hızla karar verecek bir başkana ihtiyacımız olacak demektir. Er Nemeçek, esas duruşa geç! Bir sayfa kâğıt yırt, burada kaç kişiysek kâğıdı o kadar parçaya böl. Herkes kâğıda kendi başkan adayının adını yazsın. Bu oy pusulaları bir şapkada toplansın ve çoğunluğun seçtiği her kimse o kişi başkanımız olsun.

“Tebrikler!” diye bağırdı herkes hep bir ağızdan. Çonakoş iki parmağını ağzına götürdü ve lokomotif sesini andıran ıslığını çaldı. Herkes kalemini çıkarırken Kolnay ve Barabas hararetli bir tartışmaya girişmişlerdi. Tartışma nedenleri, oy için hangisinin şapkasının kullanılıp onurlandırılacağı konusunda anlaşamamalarıydı. Kolnay, Barabas’ın şapkasının çok yağlı olduğunu ileri sürüyordu; Barabas da Kolnay’ınkinin kendisininkinden de kirli olduğu yanıtını yapıştırıyordu. Bu tartışmanın üstüne bir deneme yapmaya karar verdiler. İki rakip, bir çakı yardımıyla, birbirlerinin şapkalarının içindeki deri şeridi kazıdı. Ama sonuç kesinlik kazanmadan önce Çele, süslü küçük şapkasını öne atıp topluluğun emrine sunmuştu bile! Çele’nin şapkasıyla yarışabilecek bir şapka bulmak mümkün müydü? Şapkalar söz konusu olduğunda Havalı Çele bir numaraydı ne de olsa!

Bu sırada Nemeçek oy pusulalarını dağıtacağı yerde, herkesi şaşırtarak, onu ilgi odağı yapacak bu durumdan yararlandı ve kâğıtları minik pasaklı ellerinde sıkıştırıp arkaya doğru bir adım attı. Esas duruşa geçti ve titrek bir sesle:

“Komutanım,” dedi. “Benim buradaki tek rütbesiz asker olmam hiç doğru değil. Birliği kurduğumuz günden beri herkes rütbesini yükseltti... Herkes bana emirler yağdırıp durdu, bütün angarya işleri yapan benim ve... Ve...”

Bunları söylerken sesi boğulmuş ve iri gözyaşı taneleri zayıf yanaklarından süzülüvermişti.

“Dışarı atmalı onu, ağlıyor!” dedi Çele ilgisiz bir havayla.

Çele’nin ardından kalınca bir ses “Zırlıyor!” deyiverdi.

Genel bir gülüşme havası esmişti ortamda ve bu Nemeçek’i derinden sarsmıştı. Fazla oluyorlardı artık bu çocuklar! Nemeçek kesik kesik hıçkırmaya başladı:

“Ka... kara deftere baksanıza. Benden... benden başka kimsenin adı yok içinde. Kö... Köpek gibi davranılıyor bana.”

“Vızıldamayı hemen kesmezsen,” dedi Boka sakin bir sesle, bir daha buraya hiç gelemeyeceksin. Sümüklülere ihtiyacımız yok bizim!”

Bu sözler anında etkili oldu. Zavallı Nemeçek, gözü korkmuş olduğu için ağlamayı kesmişti hemen. Komutan da bunun üzerine elini onun omzuna koyarak:

“Eğer iyi davranırsan ve yararlılık gösterirsen, mayıs ayında subay olabilirsin. Şu an için rütbesiz asker olarak kalacaksın,” dedi.

Diğerleri de ateşli bir biçimde onayladılar bunu. Sonuçta, eğer Nemeçek subaylık rütbesini alırsa, oyunları cazibesini kaybedecekti; kimseye emir veremezlerse oyunun ne tadı kalırdı ki!

Gereb’in keskin sesi olaya son noktayı koydu. “Er Nemeçek, şu kalemi yont haydi!”

Vays’ın, cebindeki bilyeler yüzünden ucu kırılmış olan kurşunkalemi, Nemeçek’e uzatıldı. Uysal er, kalemi aldı, asker selamı verdi. Gözleri hâlâ yaşlar içinde, pırıl pırıldı. Ardından, zaman zaman burnunu çekerek ve acılı minik kalbinin tüm üzüntüsünü de yaptığı işe katarak, Hardmut markalı iki numaralı kalemi yontmaya koyuldu. Biraz yonttuktan sonra:

“Bu... bu yeterli teğmenim,” dedi.

Derin bir iç çekişle kalemi sahibine verdi. Bu iç çekiş, ordu içinde yükselme onurundan geçici olarak vazgeçtiğinin de göstergesiydi.

Herkes ciddi bir havayla pusulasını aldı ve bir köşeye çekildi; bu çok önemli bir andı. Nemeçek, oy kullananların arasında dolaşıp oy pusulalarını topladı ve Çele’nin şapkasının içine attı. Barabas şapkaya şöyle bir bakıp ardından dirseğiyle Kolnay’a vurdu.

“Baksana! Bu şapka da yağlı,” dedi.

Kolnay şapkaya baktı. Şimdi ikisi de kendilerini rahatlamış hissediyordu. Eğer Çele’nin şapkası bile yağlıysa, dünya tersine dönmüş demekti! Bu durumda kendi şapkaları kirli diye üzülmelerine gerek yoktu.

Boka, toplanan kâğıtları titizlikle inceleme görevini üstlenmişti. Açtığı oy pusulalarında yazılı olan adları yüksek sesle okuyor ve pusulaların her birini kontrol etmesi için daha sonra Gereb’e iletiyordu. Oy kullananlar toplam on dört kişiydiler. “Yohan Boka”, “Yohan Boka” diye okuyordu kâğıttan Boka. Sonra bir tane “Gereb Dezire” yazılı kâğıt okudu. Çocuklar bu adı duyduklarında farkında olmadan yüzlerindeki ifade değişmişti. Biliyorlardı ki bu son okunan Boka’nın oy pusulasıydı ve Boka, incelik gösterip kendi oyunu Gereb’e vermişti. Şu Boka ne düşünceli çocuktu! Peş peşe birkaç “Yohan Boka” daha geldi, sonra bir başka “Gereb Dezire”. En sonuncu oy da Gereb’e verilmişti. Böylelikle Boka on bir, Gereb de üç oy almış oluyordu. Gereb şaşkınlıkla karışık gülümsedi; kendisini ilk defa Boka’yla yarışır bulmuştu ve bu üç oy inanılmaz bir biçimde ruhunu okşamıştı. Boka’ya gelince; Gereb’in aldığı üç oy onun canını sıkmıştı. Bir an durup sordu kendi kendine; oylardan birini kendisi vermişti, peki ondan yana olmayan diğer iki kişi kim olabilirdi? Sonra fazla üstünde durmadı bunun.

“Demek başkan olarak beni seçtiniz,” dedi.

Bir alkış koptu, Çonakoş da ıslık çalmaya başladı. Nemeçek, gözleri hâlâ yaşlarla dolu olsa da, heyecan içindeydi. Alkışlamakta diğerlerinden hiç de geri kalmıyordu. Boka’yı çok severdi.

Başkan ısrarla sessizlik istedi ve söz aldı:

“Güveninizden ötürü sizlere çok teşekkür ederim,” dedi. “Şimdi, kendimizi doğrudan doğruya işe vermeliyiz. Sanıyorum ki hepimiz her şeyin farkındayız; Kırmızı Gömlekler bu arsayı elimizden almak istiyorlar. Dün Pastörler içimizden bazılarının bilyelerini çaldılar ve bugün de Feri Atş bayrağımızı ele geçirmek için Arsamıza girdi. Er ya da geç bizi buradan kovmak için hepsi birden buraya gelecektir. Ama biz Arsamızı savunacağız! Hem de ne pahasına olursa olsun.”

“Yaşasın Arsa!”

Çocukların bakışları “bozkır”da ve ilkbaharın tatlı ikindi güneşinin parlattığı odun yığınlarının üzerinde dolaştı... Gözlerinden bu küçücük toprak parçasına duydukları yoğun sevgi ve gerektiğinde onu ne pahasına olursa olsun savunmak konusundaki kararlılıkları okunuyordu. Bu,

yurtseverlik değil de neydi? “Yaşasın Arsamız” diye bağırırken “Yaşasın yurdumuz” diyor gibiydiler aslında!

Gözlerinin içinde coşkulu bir alev parlıyordu ve kalpleri bu sevgi ve coşkuyla dolup içlerinden taşacak gibiydi.

Boka konuşmaya devam etti:

“Onlar buraya gelmeden önce biz onları Botanik Bahçesi’nde ziyaret edeceğiz.”

Bir başka gün olsa, çete böylesine cesaret isteyen bir tasarı karşısında belki de duraklardı. Ama şu an çocukların heyecanı öyle yoğun, öyle sınırsızdı ki, çığlıklarının ardı arkası kesilmiyordu:

“Haydi gidelim! Hemen gidelim!”

Herkesin “haydi gidelim” diye hep bir ağızdan bağırışına Nemeçek de katıldı. Bununla birlikte, zavallı ufaklık diğer çocukları uzaktan izlemek zorunda kalacaktı; çünkü subay beyefendilerin arkalarından ceketlerini taşıması gerekiyordu! O sırada, kulübe tarafından bir sarhoş sesi duyuldu. Bu ses de “Gidelim!” diye bağırıyordu. Slovak bekçiydi bağıran; dişlerinin arasında tuttuğu piposu ve gevşek gülümsemesiyle, o da çocukların coşkusuna ortak olmak istemişti. Köpeği Hektor da ayaklarının dibindeydi. Çocuklar gülmeye başladılar. Slovak onları taklit etti, aynı coşkulu çığlıklar eşliğinde şapkasını havaya fırlattı:

“Gidelim haydi!”

Resmi işler böylelikle bitmişti. Şimdi sıra oyun oynamaya gelmişti. Çocuklar tenis oynamayı kararlaştırdılar. Subaylardan biri Nemeçek’e seslendi:

“Er Nemeçek, raketleri almak için depoya git! Koş çabuk!”

“Depo”, bir odun yığınının altında bulunuyordu. Nemeçek hemen oraya gitti. İçeri daldı; fileleri, topları ve raketleri çıkardı. Odun yığınının yanında Slovak ve onun yanında da Barabas’la Kolnay duruyordu. Kolnay’ın elinde bekçinin şapkası vardı. Kolnay bu başlık üzerinde de bir “deneme” yapmaya kendini iyice kaptırmıştı. Aslında denemeye pek gerek yoktu; çünkü Slovak’ın şapkası kirlilikte bütün rekorları kırıyordu!

Boka, Gereb’i bulmaya gitti. Seçim sonucu açıklanır açıklanmaz Gereb ortalıktan kaybolmuştu! Biraz yürüyünce onu buldu ve yanına iyice yaklaşıp:

“Aldığın üç oy için seni kutlarım,” dedi nazikçe.

“Sağ ol,” dedi Gereb, karşısında duran Boka’nın gözlerine; gözlerinin ta içine bakarak. Pek dostça olduğu söylenemezdi bu bakışın...

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ertesi gün akşamüstü, stenografi dersinin bitiminde, savaş planı hazırdı. Saat beş olmuştu. Çocuklar okuldan çıkarlarken, sokak lambaları da yakılmıştı. Okulun önünde, Boka arkadaşlarına dönüp:

"Her şeyden önce, Kırmızı Gömlekler'e, en az onlar kadar güçlü olduğumuzu göstermeliyiz. Yanıma en cesur iki adamımı alacağım. Birlikte Botanik Bahçesi'ne gideceğiz. Onların adasına girip bir ağacın üstüne şu yazıyı asacağız." dedi.

Bunu söyleyerek cebinden kırmızı bir kâğıt çıkardı. Kâğıdın üzerinde, siyah, büyük harflerle şu yazı yazılıydı:

PAL SOKAĞI ÇOCUKLARI BURAYA GELDİLER.

Diğer çocuklar yazıya hayran hayran bakmaktaydılar. Stenografi dersine girmeyen (bu derse girme zorunluluğu yoktu) ama merakı nedeniyle okulun önüne gelip arkadaşlarının çıkışını bekleyen Çonakoş:

"Bu yazıya birkaç ağır söz de eklemek gerek!" dedi.

Boka, öfkeyle omuzlarını silkerek:

"Kafanı çalıştırsana!" diye yanıt verdi ona. "Bayrağımızı elimizden alan Feri Atş gibi davranmak yakışır mı bize? Onlara sadece gözümüzü korkutamadıklarını; toplantılarını yapıp silahlarını sakladıkları haydut yatağı bölgelerine girmeye yetecek cesaretimizin olduğunu göstereceğiz. Bu kırmızı kâğıt bizim kartvizitimiz olacak. Onlara kartvizitimizi bırakmış olacağız."

Çele "Her akşam adada Kızılderili oyunu oynamak için toplandıklarını duymuştum ben," dedi.

"Ne fark eder?" diye sordu Boka. "Feri Atş da Arsamıza geldiği zaman, bizim Arsada olacağımızı çok iyi bilerek gelmişti. Onlarla karşılaşmaktan korkan varsa benimle gelmesin."

Hiç kimse korkmuyordu. Nemeçek bile büyük bir cesaret örneği göstermişti. Apaçık ortadaydı ki tek arzusu cesur davranışlarıyla orduda ilerleme kaydetmekti.

"Ben seninle gelirim!" diye seslendi Boka'ya korkusuzca.

Burada, okulun önünde, esas duruşa geçmek ve üstleri selamlamak gerekmiyordu; çünkü Birlik içindeki konumlar, rütbeler yalnızca Arsa üzerinde geçerliydi. Okulda ise herkes eşitti.

"Ben de, ben de gelirim seninle," dedi Çonakoş.

“Kabul. Ama söz ver bana, ıslık çalmayacaksın.”

“Tamam. Sadece... Son bir kez çalmama izin ver.”

“Haydi acele et öyleyse!”

Çonakoş öyle gürültülü, öyle kulak tırmalayıcı bir ıslık çaldı ki, sokaktan geçenler dönüp ne oluyor diye baktılar.

“Bugünlük bu kadar ıslık yeter,” dedi sonra da. Tamamen rahatlamıştı.

Boka, Çele’ye döndü:

“Ya sen, gelmek istemiyor musun?”

Çele üzüntüyle “İstiyorum ama ne yazık ki gelemem!” dedi. “Saat beş buçukta eve dönmüş olmalıyım. Annem dersin ne zaman bittiğini çok iyi biliyor. Eğer bugün geç dönersem, bir daha tek başıma dışarı çıkmama izin vermez.”

Açıkça, şu iki olası durumun başına gelmesinden Çele’nin ödü kopuyordu: Arsaya gidememek ve böylelikle subaylık rütbesinden olmak (rütbeler yalnızca Arsa içersinde geçerliydi çünkü)!

“O halde eve dön. Çonakoş ve Nemeçek benimle gelsin. Size her şeyi yarın sabah sınıfta anlatırım,” dedi Boka.

Tokalaştılar. Boka o anda bir şey hatırlayıverdi ve Çele’ye dönüp:

“Söylesene, Gereb bugün steno dersine gelmedi mi?” diye sordu

“Hayır.”

“Hasta mı oldu acaba?”

“Sanmam. Öğleyin eve birlikte döndük. Hiç de kötü görünmüyordu.”

Gereb’in, hasta olmamasına rağmen ortalıkta görünmemesi Boka’yı ciddi biçimde kuşkulandırmıştı. Hem önceki gün ayrılırlarken bakışları da pek tuhaftı! Boka Birlikte yer aldığı sürece kendisinin ön plana geçemeyeceğini; başkanlığı içten içe hayal etmekten başka hiçbir şey yapamayacağını anlamış olmalıydı Gereb!.. Büyük olasılıkla kıskançlık içini kemiriyordu; başkan seçilen Boka’dan daha atılgan, daha cesur buluyordu kendini ve Boka’nın bilge, uysal, ağırbaşlı halinden belli ki hoşlanmıyordu. İçten içe, kendisini Boka’dan üstün görüyordu belki de! Boka, Gereb hakkındaki bu düşünceleri zihninden söküp atamıyordu.

‘Kim bilir?’ diye geçirdi içinden. Bu sırada iki arkadaşıyla birlikte yola koyulmuştu. Çonakoş, onu tüm ciddiyetiyle geriden izliyordu. Nemeçek’e gelince; ufaklık büyük bir sevinç içindeydi. Bu önemli geziye katılmak üzere seçilmiş az sayıdaki üyeden biri olmak sınırsız bir kibir ve kurumla doldurmuştu içini! Bunu öyle aşırılıkla dışa vuruyordu ki; Boka onu aklını başına toplamak konusunda uyarmak zorunda kalmıştı:

“Yaramazlık yok Nemeçek! Eğlenceye gittiğimizi sanıyorsun galiba. Ama bu gezi tahmin edemeyeceğin kadar tehlikeli. Pastörlerin sana yaptıklarını unuttun mu?”

Bu sözler, küçük sarışında soğuk bir duş etkisi yapmıştı. Kuşkusuz, Feri Atş korkunç bir çocuktu; hatta ortalıkta, onun liseden kovulduğu yolunda söylentiler dolaşıyordu. Çok, ama çok güçlü ve bir o kadar da atılgandı! Korkunç olabilirdi evet, ama yine de bakışlarında Pastör Kardeşlerde olmayan bir tatlılık, sevimlilik vardı.

Arkadakiler, başları öne eğik, karanlık ve sert bakışlarla yürüyorlardı. Güneşten yanmış yüzlerinde ufacık bir gülümseme bile görmek mümkün değildi! Onlarla karşılaşınca Pastörlerin nasıl da ödleri kopacaktı!

Üç öğrenci, uzun Üllö Caddesi’ni koşaradım geçtiler. Artık gece olmuştu. Sokaktaki bütün fenerler yakılmıştı. Saatin iyice geç olması, çocukların heyecanına heyecan katıyordu. Genelde öğle yemeklerini yedikten sonra oyun oynamaya gider ve akşam okulunun bitimiyle de ödevlerini yapmak üzere evlerine geri dönerlerdi. Bu saatte dışarıda gezinmek alışık olmadıkları bir durumdu ve bu nedenle de heyecan içindeydiler.

Çeyrek saatlik sessiz bir yürüyüşün ardından Botanik Bahçesi’ne varmışlardı. Bahçeyi boydan boya yeşile boyamış uçsuz bucaksız ağaçlar, dallarını duvarın üzerinden çocuklara doğru uzatmıştı. Sanki onları tehdit edip, korkutmak ister gibiydiler! Rüzgâr taptaze yaprakların arasında uğuldayarak gezinmekteydi.

Kocaman, kapalı kapısıyla, şaşırtıcı gizemiyle karanlığa gömülmüş bu bahçenin önündeki çocukların üçünün de kalpleri kaygı ve korkudan sıkışmış, durdu duracak gibiydi! Nemeçek elini kapıya uzatıp zili çalmaya yeltendi.

Boka, “Ne yapıyorsun sersem!” dedi ona. “Burada olduğumuzu anlayacaklar. Zili çalınca bize kapıyı açacaklarını mı sanıyorsun? İçeri girmemize asla izin vermezler.”

“Ne yapalım o zaman?”

Boka duvarı işaret edip göz kırptı.

Ufaklık şaşkınlıkla sordu “Duvara mı tırmanacaksın?”

“Evet!” dedi Boka.

“Burada, caddenin orta yerinde mi?”

“Hayır, biraz kafanı çalıştır! Bahçenin arka tarafına gideceğiz, oradaki duvar buradan çok daha alçak.”

Taş duvarın bir tahta perdeye dönüştüğü küçük bir sokağa saptılar. Tırmanmaya uygun bir yer bulmak kolay değildi. Sonunda, sokak lambasının ışığıyla aydınlanmayan bir köşe bulup orada beklediler. Tahta perdenin öteki tarafında büyük bir akasya ağacı bulunuyordu. Boka, planı çoktan yapmıştı:

"Buradan duvara tırmanıp şu ağaç sayesinde kolayca aşağıya inebiliriz. Ağacın tepesindeyken, düşmanlarımızın yakınlarda olup olmadıklarını da rahatça görebiliriz.

Diğer ikisi bu planı uygun bulmuş ve hiç zaman kaybetmeden harekete geçmişlerdi bile! Çonakoş, ellerini duvara dayayıp yere çömeldi. Boka dikkatlice onun omuzlarına çıktı ve tahta perdenin arkasına, bahçeye bir göz attı. Tüm bunları derin bir sessizlik içinde yapıyorlardı. Boka bahçede hiç kimsenin olmadığına emin olunca çocuklara bir işaret yaptı. Nemeçek, Çonakoş'a yaklaşıp:

"Haydi kaldır onu!" dedi.

Çonakoş, Boka'yı kaldırıp tahta perdenin tepesine oturttu. Boka üzerine çıktığında, tahta perdenin çürük tahtaları kırılacak gibi çatırdamaya başlamıştı.

"Atla," diye seslendi Çonakoş.

Önce bir başka çıtırtı, ardından da Boka'nın ufak bir gürültüyle yere düşen bedeninin sesi duyuldu! Boka şimdi bahçede, çiçekler için ayrılmış çim yastığının tam ortasındaydı! Onun ardından tırmanma sırası Nemeçek'e gelmişti, ondan sonra da Çonakoş'a. Kırda büyümüş bir çocuk olarak Çonakoş ustalığını gösterdi ve tahta perdeye rahatlıkla tırmandı. Kaşla göz arasında ağacın tepesinde bulmuştu kendisini. Nemeçek'le Boka kısık sesle ona sordular:

"Bir şey görüyor musun?"

Çonakoş arkadaşlarının merakını sıkıntılı bir sesle yanıt vererek giderdi:

"Pek bir şey göremiyorum, her yer kapkaranlık."

"Adayı göremiyor musun?"

"Ada görünüyor."

"Kimse var mı adada?"

Çonakoş, ağacın dallarını aralayıp dikkatle uzaktaki adayı gözledi:

"Ağaçlar adanın önünü kapatıyor ve hiçbir şey görünmüyor... Ama köprüde..."

Sustu. Daha yükseğe tırmanıp, gördüklerini anlatmaya devam etti:

"Şimdi çok iyi görüyorum. Köprünün üstünde iki kişi var!"

“Tamam işte! Demek ki adadalar,” dedi Boka yine fısıltıyla. “Köprüde gördüğün o iki kişi nöbetçidir.”

Dallar yeniden çıtırdamaya başlamıştı. Çonakoş yere atladı. Şimdi üçü de, ne yapmaları gerektiğini düşünüyordu. Sessiz olmaya özen gösteriyorlardı. Görünmesinler diye çalıların arasına saklanmış, kısık sesle durum değerlendirmesi yapmaktaydılar.

“En iyisi,” diye söze başladı Boka, “çalılar arasında gizlene gizlene kale yıkıntısına kadar gitmek olacak. Biliyorsunuz değil mi; yıkıntılar, şu ilerdeki tepenin sağ tarafında.”

Çocuklar başlarını sallayıp bildiklerini belirttiler.

“Çalılıkların arasına saklanıp oraya yaklaşabiliriz. Orada çevreyi gözlemek için küçük tepeye çıkacağız. Eğer çevrede kimse yoksa tepeyi yüzükoyun sürünerek ineceğiz. Tepe, ilerideki göle çok yakın. Bir defa oraya ulaştık mı, kendimizi sazlarla saklayıp ne yapmamız gerektiğini orada kararlaştırabiliriz.”

Pırıl pırıl parlayan iki çift göz Boka’ya kilitlenmişti. Onun söylediği her bir söz Nemeçek ve Çonakoş için kutsaldı; başkanlarını öyle ciddiyetle dinliyorlardı. Sözünü bitirince Boka:

“Anladınız mı?” diye sordu.

“Evet,” diye yanıtladılar.

“O halde ileri! Beni izleyin, yolu iyi biliyorum.”

Bu sözün ardından, uzun çalıların içine dalıp sürünmeye koyuldu. Ancak, diğer iki çocuk tam onun yaptığını yapıp sürünmeye başlayacakları sırada uzaktan keskin ve uzun bir ıslık sesi duyuldu.

“Bizi gördüler!” diye bağırdı Nemeçek, bacaklarının üzerinde sıçrayarak.

“Yat aşağı, yüzü koyun yat yere!” diye buyurdu Boka ve üçü birden çimlerin üzerinde uzanıp gizlendiler. Soluklarını tutmuş bekliyorlardı. Gerçekten görülmüş olabilirler miydi?

Neyse ki yanlarına gelen olmadı. Rüzgâr, yapraklar arasında uğulduyordu. Boka fısıldadı:

“Neyse, atlattık!”

Sessizlik yeniden, kulakları tırmalayan bir ıslıkla bölündü! Çocuklar yine durup beklediler. Ancak, bu sefer de gelen giden olmamıştı. Nemeçek, bir çalıya dayanıp titreye titreye:

“Ağaca çıkıp neler olup bittiğini görmek gerek!” dedi.

“Doğru. Çonakoş, tırman haydi!” dedi Boka.

Saniye geçmemişti ki, Çonakoş akasya ağacının tepesine bir kedi gibi tırmanıvermişti. Başkan:

“Ne görüyorsun?” diye sordu ona.

“Köprüde kımıldayıp duran birilerini... Şimdi dört kişi oldular. Ve adaya dönen iki kişi.”

“O halde her şey yolunda!” dedi Boka güven veren bir sesle. “İn aşağı. Az önce duyduğumuz ıslık, köprüdeki nöbet değişikliğini duyurmak içinmiş demek!”

Çonakoş, ağaçtan atlayıp arkadaşlarının yanına döndü ve üç çocuk birden, hızla tepeye tırmanmaya koyuldular. Botanik Bahçesi’ni derin mi derin bir sessizlik kaplamıştı. Ziyaret saatinin bittiğini haber veren zil epey önce çalınmış ve kurallara uyan ziyaretçilerin gezilerine son verip bahçeden çıkmalarını sağlamıştı. Şimdi bahçede ancak kötülük düşünenler kalmış olabilirdi. Bir de tabii, çalıları kendilerine siper edinip görünmemeyi başaran, yaptıkları işin önemine körükörüne inanmış, karanlıkta sessiz sessiz ilerleyen şu bizim üç kafadar vardı içeride! Doğruya doğru; çocukların hiç korkmadıkları söylenemezdi! Sonuçta onlarınki, eşine rastlanamayacak bir cesaretti! Kırmızı Gömleklerin, göletin ortasında bulunan ve içeri tek giriş yolu olan tahta köprüsünün nöbetçiler tarafından güvenlik altında tutulduğu burçlarına girmeye kalkışmak!.. Evet, eşine zor rastlanır bir cesaretti bu!

Nemeçek:

“Belki Pastörlerdir oradakiler,” diye sesli düşündü ve içlerinde cam bilyelerin de olduğu renk renk güzelim bilyeleri kazanmak üzereyken hepsinin elinden alındığı o korkunç “baskın”ı hatırladı hemen. Bu kötü anıyı düşününce yine öfkelenmişti!

O sırada “Ayy!” diye bir de çığlık attı. Öfkesi yetmiyormuş gibi, şimdi bir de canı yanıyordu. Diğer iki çocuk, ufaklığın çığlığını duyunca korkuyla durakladılar:

“Ne oldu?”

Nemeçek, parmakları ağzında, ayağa kalktı.

“Neyin var?”

Ufaklık, parmaklarını ağzından çıkarmadan, kekeleyerek yanıt verdi onlara:

“Isırganların üstünde yürümüşüm... Ellerim...”

Isırgan otları ellerine batmıştı. Bunu anlatmaya çalışıyordu ama acıdan doğru düzgün konuşamıyordu!

Çonakoş, bilgiç bilgiç “Parmaklarını emmekten başka çaren yok,” dedi.

Şimdi böyle akıl vereceğine, arkadaşını dikenlere karşı önceden uyarsaydı ya! Kendisi için önlem almış, ısırganlar batmasın diye ellerini mendille sarmayı akıl etmişti ama!

Çocuklar az sonra, zor da olsa tepeye ulaşmayı başarmışlardı. Daha önceden de bildiğimiz gibi, tepenin bir ucunda, ortaçağ tarzı yapay bir kale yıkıntısı bulunuyordu; hani şu, bazı zenginlerin evlerinin bahçelerinde bulunan süs amaçlı kalelerden. Kalenin çatlakları yosun birikintileriyle dolmuştu.

“İşte yıkıntılar!” diye seslendi Boka. “Çok dikkatli olmalıyız, çünkü duyduğum kadarıyla Kırmızı Gömlekler bazı zamanlarda burada yürüyüş yaparlarmış.”

Çonakoş “Bu kale de neyin nesi?” diye sordu. “Tarih derslerinde bize, Botanik Bahçesi’nde böyle kaleler olduğundan hiç söz edilmemişti.”

Boka’nın açıklama yapması gerekmişti:

“Bu zaten bir kale değil, yıkıntı. Yapılırken yıkıntı olarak yapılmış.”

Nemeçek, kendince gülünç bir şeyler bulmuş, olduğu yerde kıkırdıyordu.

“Madem ki yapılıyor, gerçek bir kale yapılsaymış. Yüz yıl içinde zaten yıkıntıya dönerdi!”

“Şuna da bakın! Anlaşılan keyfin epey yerinde, işin şakasındasın!” dedi Boka ufaklığa. “Biraz bekle, Pastörler karşında dikilsinler de o zaman gül kolaysa!”

Nemeçek’in yüzü birden asıldı. İçinde bulundukları tehlikeli ve hassas durumu ne de çabuk unutuveriyordu; birilerinin ona sürekli olarak tehlike gerçeğini hatırlatması gerekiyordu!

Bu konuşmaların ardından tepeye tırmanmaya başladılar. Yer yer mürver fidanlarına, yer yer de yıkıntıların taşlarına asılıyorlardı. Çonakoş sürüne sürüne, en önde gidiyordu. Ansızın olduğu yerde duruverdi ve elini kaldırdı, sonra geri döndü. Korkuyla:

“Burada yürüyen biri var,” diye fısıldadı arkadakilere.

Çocuklar, kendilerini uzun otların içine attılar. Bu çalılar, incecik vücutlarını tamamıyla kapatmıştı. Karanlıkta görünen tek şey, korkuyla ışık saçan, fal taşı gibi açılmış gözleriydi! Şimdi hepsi kulak kabartıyordu. Boka fısıltıyla:

“Kulağını yere yapıştır,” dedi Çonakoş’a. “Bu bir Kızılderili yöntemidir. Bu şekilde, yaklaşan biri varsa, gelenin adımları çok daha rahat duyulur.”

Çonakoş, Boka’nın dediğini yaptı. Ot bitmemiş toprağa uzandı. Uzanmasıyla, tekrar doğrulup kalkması bir olmuştu. Dehşet içinde seslendi:

“Geliyorlar!”

Artık, çalılıkların arasından gelen çıtırtıları duymak için Kızılderililerin yöntemine falan gerek kalmamıştı. Esrarengiz düşmanın –bir insan mı yoksa hayvan mı olduğu bilinmiyordu henüz– dosdoğru üzerlerine geldiğini açıkça hissediyorlardı! Çocuklar birbirlerine sokuldular ve kafalarını otların arasına iyice gömdüler. Ama Nemeçek sızlanmayı bir türlü kesmiyordu:

“Ben eve dönmek istiyorum!”

Çonakoş, bu anda bile soğukkanlılığını elden bırakmamıştı.

“Haydi canım! Eğ başını, saklan,” dedi arkadaşına.

Ama Nemeçek, tüm vücudunu saran titremeyi bir türlü durduramıyordu. Bunun üzerine, olduğu yerde fazla hareket edemeyen Boka, otların arasından başını kaldırıp Nemeçek’e öfkeli öfkeli baktı ve düşman tarafından duyulmasın diye zar zor işitilen bir sesle:

“Er Nemeçek, çabuk yere yat!” dedi.

Böyle bir emre nasıl karşı gelinebilirdi ki! Nemeçek uslu uslu başını otların arasına gömdü. Esrarengiz düşman, dalları çatırdata çatırdata yürümeyi sürdürüyordu, ama sanki şimdi yönünü değiştirmişti. Boka yerinde doğruldu ve çevreye şöyle bir göz attı. Çalılıkları elindeki değnekle eşeleyerek az ileride tepeden aşağıya inen birinin siyah gölgesini gördü.

“Uzaklaştı,” dedi otların arasında yatan arkadaşlarına. “Bekçiymiş!”

“Kırmızı Gömleklerin bekçisi mi?”

“Hayır, Botanik Bahçesi’nin bekçisi.”

Bunu duyan çocuklar rahat bir soluk aldılar. Onları korkutan yetişkinler değildi. Müzenin bahçesindeki; burnunun üzerinde kocaman bir et beni olan yaşlı savaş gazisi, çocukların istediklerini yapmalarına engel olabilecek biri değildi ki ondan korksunlar! Bu bahçenin bekçisinden de korkmazlardı. Onları korkutan kendi yaşıtlarıydı! Tırmanmaya devam ettiler. Bekçi o sırada bir ses duymuş olacak ki, sesi dinlemek için olduğu yerde duruverdi.

“Bi... Bizi fa... Fark etti!” diye kekeledi Nemeçek. Bir yandan da Çonakoş’la birlikte, yeni emirlerini bekledikleri Boka’ya bakıyordu. Boka, beklenen emri verdi:

“Yıkıntılara geri dönelim!”

Üçü birden, koşa koşa tepeden aşağı indiler. Az önce bu tepeye nasıl da dikkatli tırmanmışlardı, şimdi ise paldır küldür iniyorlardı.

Kale yıkıntısının, sivri kemer biçiminde küçük pencereleri vardı. Çocuklar, bu pencerelerden içeri girmek istediler ama çaresizlik içinde gördüler ki, ilk pencere bir demir parmaklıkla kapatılmıştı. Hemen ikinci pencereye yöneldiler, ama o da aynı biçimde kapalıydı. Sonunda taşların dibinde geniş bir çatlak buldular. Bu çatlaktan içeri girmeyi başardılar. En karanlık köşeye saklandılar hemen ve derin bir soluk alıp bekçinin, pencerelerin önünden geçip gitmesini beklediler. Neyse ki bekçi pencerelere baktığında onları görmemiş ve geri dönüp dosdoğru Üllö Caddesi’ne bağlanan yolda yürümeye koyulmuştu. Bekçinin kulübesi oradaydı.

Çonakoş derin bir soluk daha alıp:

“Oh! Tehlike geçti,” dedi.

Şimdi, gizlendikleri oyuğu incelemeye koyulmuşlardı. Nemliydi içerisi ve küf kokuyordu. İnsan burada, gerçek bir kalenin mahzeninde olduğuna rahatlıkla inanabilirdi. Çevrelerini el yordamıyla yokladılar. Birden durdu Boka, bir şeye takılmıştı. Eğildi ve yerden, takıldığı şeyi aldı. Nemeçek ve Çonakoş onun yanına yaklaştılar. Dışardan gelen zayıf ışıkta gördüler ki, bu şey bir “tomahavk”tı! Romanlarda anlatılan, Kızılderililerin kullandıkları bir balta türü olan tomahavk. Bir tahta parçasından yontulmuştu ve üzeri gümüş, ince bir tabakayla kaplanmıştı. Karanlıkta ürkütücü biçimde ışıl ışıl parlıyordu. Nemeçek, saygılı bir ifadeyle:

“Bu, Kırmızı Gömleklerin silahlarından biri,” dedi.

“Evet öyle,” diye onu doğruladı Boka. “Burada daha başka silahları olduğu da kesin.”

Yeniden çevreyi aramaya koyuldular. Boka yanılmamıştı. Bir köşede, ilk bulduklarının dışında tam on bir tane daha balta buldular. Böylece Kırmızı Gömleklerin on iki kişi olduklarını anlamış oldular. Demek bu kale yıkıntısını, silahlarını sakladıkları cephanelik olarak kullanıyorlardı. Çonakoş’un aklından geçen ilk düşünce, bu on iki baltayı ganimet olarak alıp götürmek oldu. Fakat bu düşüncesini arkadaşlarına aktardığında hoşuna gitmeyecek bir tepkiyle karşılaştı.

Boka “Hayır, olmaz!” dedi ona. “Bu söylediğin düpedüz hırsızlıktır.”

Çonakoş, Boka’dan böyle bir yanıt alınca utanmıştı. Nemeçek ise fırsatı kaçırmayıp:

“Ne o? Yerin dibine girdin bakıyorum!” diye seslendi ona. Boka’nın tepkisiyle utanç içinde kalan Çonakoş’la düpedüz alay ediyordu. Ama Boka’dan yediği dirsek darbesiyle, havası birden sönüverdi ufaklığın!

Boka “Zaman kaybetmeyelim, buradan çıkıp tepeye tırmanalım artık,” dedi. “Herkes gittikten sonra adaya yetişirsek bu hiçbir işe yaramaz! Benim istediğim bu değil.”

Boka’nın cesareti, diğer iki çocuğun içindeki serüven tutkusunu yeniden canlandırmıştı. Baltaları etrafa saçarak, buraya gelmiş olduklarına dair iz bıraktılar. Ardından, girdikleri çatlaktan dışarı süzülüp tepenin zirvesine ulaşmak için hızlı hızlı yürümeye başladılar. Yukarıdan, bahçeyi olduğu gibi görebiliyorlardı. Manzarayı seyretmek için bir süre durdular. Boka cebinden eski bir gazete kâğıdına sarılmış küçük bir paket çıkardı. Üzerindeki kâğıdı attığında, diğer iki çocuğun şaşkın bakışları önünde sedefli bir dürbün çıkıverdi ortaya. Boka dürbünü gözlerine götürüp:

“Bu, Çele’nin kız kardeşinin tiyatroda kullandığı dürbün,” dedi.

Karanlıkta ışıl ışıl parlayan gölün sularıyla çevrelenmiş, irili ufaklı yemyeşil su bitkileriyle dolu olan ada, çıplak gözle de pekâlâ görülebiliyordu. Ama dürbün kullanmak işe biraz renk ve fiyaka katıyordu! Adanın kıyıları kalın, sık kamışlarla ve sazlıklarla örtülüydü. Sık yapraklı ağaçları ve uzun çalılıkları arasında zayıf bir ışık seçiliyordu. Bu ışığı görünce, birden üç arkadaşın gözleri karardı:

“Oradalar!” dedi Çonakoş kısık sesle.

Nemeçek de hayranlığını gizlemeyen bir sesle:

“Fenerleri de var!” dedi.

Bu küçük ışık, tüm adaya yayılıyordu. Bir an için çalılıkların arasında kayboluyor, sonra yeniden kendini gösteriyordu. Biri, elindeki fenerle oradan oraya dolaşıyor olmalıydı.

Boka, dürbünü gözünden kaldırmadan:

“İçimde hazırlık yaptıklarına dair bir his var,” dedi. “Ya da gece eğitimindeler. Veya...” Sözünü bitirmeden susmuştu.

“Ne oluyor?” diye sordu kaygı içinde diğer ikisi.

Boka çok tedirgindi : “Olamaz! Feneri tutan...”

“Eee kimmiş o?”

“Tanıdığım biri gibi geliyor bana! Hayır bu olamaz!”

Daha iyi görebilmek için, biraz daha yukarı çıktı Boka. Ama o sırada, ışık, bir çalının arkasında kayboluverdi. Boka, dürbünü kaldırdı gözünden.

“Şimdi hiçbir şey görünmüyor,” dedi.

“Kimdi o, söylesene!”

“Bunu söyleyemem. Çok iyi göremedim çünkü. Tam daha dikkatle bakacakken, ışık kayboldu. Emin olmadan, kimseyi suçlamak

istemiyorum.”

“İçimizden biri olamaz, değil mi?” diye sorulunca, Başkan çok üzgün bir biçimde:

“Korkarım ki olabilir!” diye yanıt verdi.

“Ama eğer öyleyse, bu bir ihanet!” diye haykırdı Çonakoş. Yakalanmamak için temkinli olmaları, ses çıkarmamaları gerektiğini belli ki unutmuştu.

Boka “Kapa çeneni! Oraya yetiştiğimizde her şeyi öğreneceğiz. Şimdilik sabırlı olmamız gerek,” diyerek susturdu onu.

Çocuklar merak içindeydiler. Boka, feneri taşıyanı tanır gibi olduğunu, hatta tanıdığını diğerlerine söylemek istememişti aslında. Nemeçek ve Çonakoş, o kişinin kim olduğuyla ilgili tahminde bulunup durmuşlardı ama Başkan, arkadaşların birbirlerinden kuşkulanmasının çok kötü bir şey olduğunu söyleyerek onları böyle tahminler yapmaktan alıkoymuştu. Son derece kızgın bir halde, tepeden aşağı indiler ve sürüne sürüne, gidecekleri yere doğru ilerlemeyi sürdürdüler. Ne ısırgan otlarına ve böğürtlenlere; ne de keskin çakıl taşlarına karşı önlem almışlardı! Bunlar battıkça elleri yaralanıyordu ama kimin umurundaydı ki! Bir an önce adaya varmalı ve Birliğe ihanet edenin kim olduğunu öğrenmeliydiler. Düşündükleri tek şey buydu.

Çok acele hareket ediyorlardı. Geçen her saniye, onları esrarengiz göletin kıyısına daha da yaklaştırmaktaydı. Sonunda kıyıya ulaştılar. Orada ayağa kalkabilirlerdi, çünkü sazlar ve çalılar öyle sık, öyle kalındı ki, çocukların vücutlarının tamamını rahatlıkla kapatıyordu. Boka soğukkanlılıkla emir verdi:

“Burada bir kayık olmalı, o kayığı arayalım. Nemeçek ve ben sağ tarafa bakarız. Çonakoş, sen de sol tarafa bak. Kayığı kim bulursa, diğerlerinin gelmesini beklesin.”

Sessizce ayrıldılar. Henüz birkaç adım atmışlardı ki, Boka sazların içindeki kayığı gördü.

“İşte burada, kayığı bulduk! Haydi şimdi Çonakoş’u bekleyelim,” dedi Nemeçek’e. İki çocuk, beklemeye başladılar. Çonakoş, göletin çevresinde tur atıyordu ve arkadaşlarının yanına kıyının karşı ucundan gelecekti. Nemeçek’le Boka, o gelinceye kadar zaman geçirmek için kıyıda oturdular ve yıldızlı gökyüzünü seyre daldılar. Bir yandan da adadan gelecek bir ses duyma umuduyla kulak kabartıyorlardı. Nemeçek, akıllı davranarak Boka’nın gözüne girme çabasındaydı.

“Söylesene,” diye seslendi Boka’ya. “Kulağımı yere yapıştırırsam nasıl olur?”

“Kulağını rahat bırak!” dedi Boka. “Su kenarında bu hareket hiçbir işe yaramaz. Göle eğilirsek, sesleri daha iyi duyabiliriz. Tuna’daki balıkçıları görmüştüm; böyle suya eğilerek, bir kıyıdan öteki kıyıya konuşabiliyorlardı. Akşamları, su iletkenleşir ve sesi çok iyi iletir.

İkisi birlikte suya eğildiler, ama anlaşılır hiçbir şey duyamadılar; fısıltılar ve hışırtılar dışında duyulan en ufak bir ses yoktu.

Tam bu sırada, Çonakoş yanlarına geldi ve:

“Ortalıkta kayık falan yok!” diye söylendi.

“O kadar emin olma oğlum!” dedi Nemeçek. “Bak, burada bir tane var!”

Birlikte kayığa yöneldiler.

“Öyleyse, biniyor muyuz?”

“Burada değil,” dedi Boka. “Önce kayığı öteki köşeye sürükleyeceğiz, köprünün ters tarafına. Yoksa kendimizi birden köprünün dibinde buluruz ve Kırmızı Gömlekler bizi hemen görürler. Görüp de peşimizden gelmeye kalkışırlarsa eğer, en dolambaçlı yoldan gitmelerini sağlamak için, kayığı köprüye en uzak olan yere götürmeye uğraşmalıyız.”

Boka’nın ileriyi görmekteki bu becerisi, diğer iki çocuğun çok hoşuna gitmişti. Başkanlarının böyle kurnaz ve zekice planlar yapabilen bir kişi olduğunu bilmek, kendilerini güvende hissetmelerini sağlamıştı. Onlar bu güven duygusuyla doluyken Boka sözüne devam etti:

“Yanında kalın bir ip olan var mı?”

Çonakoş’ta vardı. Zaten Çonakoş’un cebinde ne aransa bulunurdu; hiçbir çarşıda, onun tıka basa dolu cepleriyle yarışacak kadar eşya olamazdı! Çakı da vardı onda, ip parçaları da; bilyeler, demir kapı kolu, çiviler, kilitler, kumaş parçaları, not defteri, açacak... Daha kimbilir neler neler! Bunca eşyanın içinden Boka’nın istediği ip parçasını çıkardı Çonakoş. Boka da ipi, kayığın ön kısmındaki halkaya bağladı ve üç çocuk birlikte, kıyı boyunca yürüyüp kayığı çekmeye koyuldular. Bir süre ilerledikten sonra adayı görmüşlerdi. Kayığa binmeyi düşündükleri noktada, tam da buna yeltenmişken bir ıslık duyuldu. Ama bu seferki ıslık onları korkutmadı. Çünkü artık biliyorlardı ki bu ıslık, adadaki nöbet değişiminin habercisiydi. Zaten çocukların içinde korkunun izi yoktu; savaşın ateşiyle buram buram yanıyorken korkmak da ne demekti! Gerçek askerler gerçek bir savaşta ne hissederse onlar da aynı duyguyla doluydular. Saldırı anında,

düşman görülmeden önce her çalıdan korkulur; ama atılan ilk kurşunun sesi kulaklarda çınladıktan sonra tüm askerler cesaretlerini toplayıp kendilerini öne atarlar; savaşın yarattığı bir çeşit sarhoşlukla ölüme koştuklarını unuturlar. Bizim üç kafadar da böyle ateşliydi işte!

Kırık dökük kayığa biniyorlardı şimdi; önden Boka, onun arkasından da Çonakoş atladı. Yalnız Nemeçek, hâlâ çamurlu kıyıda tepinip duruyordu. Kayığa binmekle binmemek arasında kararsızdı.

Çonakoş “Haydi gel, gelsene oğlum!” diyerek onu cesaretlendirmek istedi.

Nemeçek “Geliyorum,” diye yanıt verdi. Ama bunu söylediği sırada, ayağı kaydı, şaşkınlık içinde eline geçen incecik bir kamışa tutundu. Kamışın kopmasıyla da kendini gölde buluverdi. Boğazına kadar batmıştı suya, ama ufacık bir ses bile çıkarmaya cesaret edememişti. Hemen kıyıya çıkıverdi. Nasıl da gülünç bir haldeydi zavallı! Üzerinden şıpır şıpır su akıyordu ve bir mürekkepli kalemden daha kalın olmayan kamışı da hâlâ sıkı sıkı tutuyordu elinde! Çonakoş, bu görüntü karşısında kendini tutamayıp kahkahayı patlatmıştı:

“Kaç sürahi içtin oğlum?”

“Hiç içmedim,” diye yanıtladı Nemeçek. Tamamen şaşkın, çamur içinde, korkudan rengi solmuş bir halde kayığa çıktı:

“Bugün banyo yapacağım hiç gelmemişti aklıma,” diye mırıldandı.

Kaybedilecek tek bir saniye bile yoktu. Boka’yla Çonakoş kürekleri aldılar ve suyun derinlerine iyice batmış olan hantal kayığı ilerletmeye başladılar. Kayık, gölün durgun yüzeyini bozmuş, adeta uyuyan suyu uyandırmıştı. İki çocuk, kürekleri suya öyle yavaş batırıyorlardı ve ortalık öyle sessizdi ki; zoraki yaptığı banyo sonrasında kenarda büzülüp kalmış olan Nemeçek’in dişlerinin tıkırtısı bile rahatlıkla duyulmaktaydı. Birkaç dakika sonra kayık adaya yanaşmıştı. Çocuklar, sabırsızlıkla adaya ayak bastılar ve çalıların arasında saklandılar.

“İşte geldik,” dedi Boka ve yere uzanarak sürünmeye koyuldu. Diğer ikisi, her zamanki gibi onu izlediler.

“Durun!” diye emir verdi Başkan. “Kayığı böyle bırakıp gitmek olmaz! Eğer kayığı görürlerse içeri hiç giremeyiz. Sen, Çonakoş, kayıkta bekle. Eğer biri seni görürse, soluğun yettiği kadar güçlü ıslık çal. Biz de ıslığını duyar duymaz hemen geri geliriz ve kayığa atlar gideriz.”

Çonakoş, bunun üzerine, çalıların arasına döndü. Soluğu yettiğince güçlü bir ıslık çalma fırsatını belki de kısa bir süre sonra yakalayacak olma

düşüncesinin çok hoşuna gittiği ortadaydı! Boka'yla Nemeçek ise, kıyı boyunca sürünerek ilerliyorlardı. Çalıların sık olduğu bir yerde durdular; dalları eğerek ağaçların arasında buldukları küçük bir açıklıktan çevreye bakındılar. Kırmızı Gömleklerin korkunç çetesini gördüler ileride. Nemeçek'in kalbi onları görünce hızlı hızlı atmaya başlamıştı. Ufaklık, Boka'ya yanaşıverdi.

Başkan, ufaklığın kulağına "Korkma sakın!" diye fısıldadı.

Düzlüğün tam ortasında büyük bir taş ve taşın üstünde bir fener vardı. Kırmızı Gömlekler bu fenerin çevresinde toplanmışlardı. Hepsi de üniformaları olan kırmızı gömleklerini giymişlerdi. Boka'yla Nemeçek, Feri Atş'ın yanında oturan Pastör Kardeşleri seçiverdiler hemen. Genç Pastör'ün yanında ise, kırmızı gömlek giymemiş biri oturuyordu. Boka, Nemeçek'in, bu üniformasız çocuğu görür görmez tepeden tırnağa titremeye başladığını fark etti.

Ufaklık, "Yine başladın Nemeçek, titremenin sırası mı şimdi?" diye kendi kendine söyleniyordu. Ardından kısık sesle Başkan'a sordu:

"Onu görüyor musun?"

"Evet görüyorum," dedi Boka. Gizleyemediği derin bir üzüntü içindeydi.

Kırmızı Gömlekler'le oturan üniformasız çocuk kimdi dersiniz? Gereb'di arkadaşlar! Boka yanılmamıştı, tepede ilk gördüğünde, emin olmamakla birlikte tanımıştı onu. Pal Sokaklı iki çocuk şimdi, Kırmızı Gömleklerin hepsini iki kat artmış bir dikkatle uzaktan izlemeye koyulmuştu. Fenerden saçılan ışık, Pastör Kardeşlerin güneşte iyice yanmış yüzlerine vuruyordu, tabii çetenin diğer çocuklarına da. Hepsi de susmuş, kısık sesle konuşan Gereb'in anlattıklarını dinliyorlardı. Gereb'in anlattığı her neyse, çok ilginç olmalıydı! Öyle ki, dinleyicileri tüm dikkatlerini ona vermişlerdi. Derin sessizlikte, Pal Sokağı Çocuklarının o an bahçede bulunan iki üyesi de, Gereb'in söylediklerini rahatlıkla duyabiliyorlardı.

"Arsaya iki ayrı yoldan girilebiliyor. Birinci yol, Pal Sokağı'ndan gidiş, ama bu biraz zor. Çünkü yönetmeliğimizin bir maddesi, kapıdan geçen herkesin, içeri girdikten sonra kapıyı içeriden sürgülemesini zorunlu tutuyor. İkinci giriş Marya Sokağı'ndan. Sokağın ucundaki bıçkıevinin büyük kapısı ardına kadar açık olur hep. O yol kullanıldığında, odun yığınlarının arasından geçerek rahatlıkla Arsaya ulaşılabilir. Yalnız, yine bir sorun var; odun yığınlarının arasında bizimkilerin kurdukları burçlar da bulunuyor," diye anlatıyordu Gereb.

Feri Atş, Gereb'in sözünü keserek:

"Biliyorum," dedi. Konuşulanları saklandıkları yerden dinlemekte olan Pal Sokağı Çocuklarını dehşete düşüren, derinlerden gelen tok bir sesle konuşmuştu.

"Doğru ya! Daha önce Arsaya geldiğine göre tabii ki biliyorsundur," diyerek yeniden söz aldı Gereb. "Bu burçlarda nöbetçiler nöbet tutar ve odun yığınlarına yaklaşan biri olduğunda işaret verirler. Size oradan geçmenizi önermem..."

İşte böyle, Kırmızı Gömlekler aralarında Arsayı ele geçirmenin yollarını tartışıyorlardı.

Gereb devam etti:

"En iyisi şu olur; Arsaya geleceğiniz günü önceden kararlaştırırız. O gün, ben Arsaya giren son kişi olurum ve içeri girdikten sonra kapıyı sürgülemem.

"İyi fikir," dedi Feri Atş. "Haklısın. Arsayı, içeride kimse yokken ele geçirmeyi asla istemem. Biz kurallara uygun bir savaş istiyoruz. Eğer Arsayı savunmaya yetecek güçleri varsa bu onlar için en iyisi olur; ama bunu başaramazlarsa, öyle bir durumda Arsa bizim demektir ve oraya hemen kendi bayrağımızı dikiveririz. Biliyorsunuz, bunu açgözlülüğümüzden yapmıyoruz!"

Pastörlerden biri atıldı:

"Biz bunu, bir oyun alanımız olsun diye yapıyoruz. Burada tenis oynamak için hiç yerimiz yok. Eşterhazi Sokağı'nda da yer kapmak için her seferinde birileriyle kavga etmemiz gerekiyor. Oyun alanına ihtiyacımız var, hepsi bu!"

Gerçek savaşlar nasıl kararlaştırılıyorsa, çocukların da savaş yapmaya karar vermelerini sağlayanlar aynı nedenlerdi işte! Oyun oynamak için bir alana ihtiyaç duyuyorlardı ve bu ihtiyaçlarını karşılamak için, Pal Sokağı Çocuklarının alanından daha uygun başka bir yer görmediklerinden, silahlarına sarılarak orayı ele geçirmeye karar vermişlerdi.

"Öyleyse anlaştık," dedi Feri Atş. "Pal Sokağı'nın kapısını açık bırakacaksın."

"Anlaştık," dedi Gereb.

Küçük Nemeçek, bu sırada kalbinde öyle bir sıkıntı hissetti ki, üzüntüsünden neredeyse bayılacaktı. Sırılsıklam giysileri içinde, fenerin çevresinde toplanmış Kırmızı Gömleklerin –ve tabii aralarındaki "hain"in– üzerine diktiği, korku ve üzüntüden faltaşı gibi açılmış gözleriyle orada

öylece duruyordu. Öyle berbat durumdaydı ki, Gereb'in ağzından "anlaştık" sözü çıktığında –ki bu sözü, Arsayı ele geçirmek konusundaki kararlılığını bütünüyle ortaya koyan bir ses tonuyla söylemişti– ufaklık, artık kendini tutamaz olmuştu. Boka'ya yanaştı ve hıçkırıkla karışık kekelemeye başladı:

"Ba... Ba... Başkanım... Başkanım..."

Boka, tatlılıkla ve yavaşça kendisine iyice sokulmuş olan ufaklıktan uzaklaştı ve ona:

"Ağlamak hiçbir işe yaramaz," dedi.

Ama o da tuhaf bir biçimde, boğazında bir düğümlenme hissediyordu. Şu Gereb, o kadar büyük bir kötülük yapmıştı ki...

O sırada, Feri Atş'ın bir işareti üzerine, Kırmızı Gömlekler ayağa kalkıverdiler.

"Haydi evlerimize! Herkesin silahı yanında mı?"

Çocuklar, başkanlarına hep bir ağızdan "evet" yanıtını verdiler. Yerden, uzun tahta mızraklarını topladılar. Mızrakların bazılarının ucuna kırmızı gömlekler tutturulmuştu.

Feri Atş, bunun üzerine, çalılıkların arasından emretti: "İleri!"

Yola koyuldular. En önde Feri Atş yürüyordu. Çok geçmeden, adanın içinde gözden kayboldular. Gereb onları izliyordu. Fenerin aydınlattığı küçük düzlük bomboştu şimdi. Kırmızı Gömlekler, mızraklarını ilerideki bir çalılığa saklayıp gitmişlerdi; adımlarının sesi, onlar ilerledikçe zayıfladı ve sonunda duyulmaz oldu.

Boka, "Şimdi tam sırası," diye fısıldadı Nemeçek'e ve cebinden, bir çiviye tutturulmuş kâğıdı çıkardı. Dalları eğerek, küçük sarışına:

"Beni burada bekle, sakın bir yere kıpırdama," dedi.

Az önce Kırmızı Gömleklerin oturup konuştukları düzlüğe atladı. Nemeçek soluğunu tutmuş, onu izliyordu. Boka, düzlükteki büyük ağaca doğru koştu. Bu ağaç, alabildiğine yapraklanmış dallarıyla, bomboş adanın üzerini bir şemsiye gibi örtmekteydi. Kaşla göz arasında, kırmızı kâğıdı ağaca tutturmuştu bile Boka ve bunun ardından hemen fenerin olduğu yere koştu. İçini açıp üfleyerek feneri söndürdü. Etraf kapkaranlık olmuştu ve Nemeçek şimdi Boka'yı göremiyordu. Ufaklığın gözleri karanlığa alışıncaya dek Boka geri dönmüştü bile! Nemeçek'i kolundan kavrayıp:

"Arkamdan gel, haydi acele et!" dedi ona.

İki çocuk, kıyı boyunca olanca güçleriyle koştular. Kayığın yanında arkadaşlarını bekleyen Çonakoş, onları görünce kayığa sıçradı ve harekete

hazır olmak için küreği kıyıya dayadı. Bu sırada, beklediği arkadaşları da gelmiş ve kayığa atlamışlardı.

Boka, “Gidelim,” dedi. Soluk soluğa kalmıştı.

Çonakoş, tüm gücüyle küreğe asıldı, ama kayık yerinden kımıldamadı bile. Adaya gelirken hepsi aşırı derecede heyecanlıydı ve farkında olmadan kayığı kıyıdan iyice içeri sokmuşlardı. Şimdi ne yaparlarsa yapsınlar onu kımıldatamıyorlardı. İçlerinden biri atlayıp, kayığın ön tarafını kaldırmak ve kayığı itmek zorundaydı; başka çare yoktu!

Düzlüğün olduğu yönden sesler gelmeye başlamıştı şimdi de! Kırmızı Gömlekler, cephaneliklerine geri dönmüş ve fenerlerini sönük bulmuşlardı. İlk önce feneri rüzgârın söndürdüğünü sanmışlardı, ama Feri Atş bir göz atınca fenerin kapağının açık olduğunu fark etmişti.

“Buraya biri gelmiş,” diye öyle bir bağırmıştı ki, Pal Sokaklı üç çocuk, onu kıyıdan, olduğu gibi duymuşlardı.

Kırmızı Gömlekler feneri yeniden yaktılar ve anında ağacın gövdesindeki kırmızı kâğıdı gördüler.

PAL SOKAĞI ÇOCUKLARI BURAYA GELDİLER.

Şaşkın şaşkın birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı.

“Gelmiş olduklarına göre, hâlâ buralardadırlar,” diye bağırdı Feri Atş. “Yakalayalım onları!”

Islık çaldı. Nöbetçiler, köprüden koşa koşa geldiler ve bulundukları yerden hiç kimsenin geçmediğini söylediler. Onlar da hayrete düşmüşlerdi.

Pastörlerden genç olanı “Kayıkla, gölden geçmiş olmalılar,” diye seslendi.

Kayığı kıyıdan kurtarma savaşı vermekte olan Pal Sokaklı üç çocuk korkuyla, Kırmızı Gömleklerin yeniden bağırdıklarını duydular:

“Yakalayalım onları!”

Neyse ki Çonakoş bu sırada kayığı itmeyi başarmış ve sıçrayıp kayığa binmişti. Çocuklar olanca güçleriyle kürek çekmeye koyuldular. Feri Atş, emirlerini gök gürültüsüne benzer bir sesle sıralıyordu:

“Vendover, yerlerini saptamak için ağaca tırman. Siz Pastörler, çabuk köprüye! Sağdan ve soldan kaçış yollarını tutun!”

Bizim üç kafadar, dört yandan kuşatılmış durumdaydılar. Onlar kıyıya ulaşmayı başaramadan, muhteşem birer koşucu olan Pastörler, göleti çoktan dolaşmış olacak ve onların kaçmalarını engelleyeceklerdi. Zaten bir biçimde Pastörleri geride bırakmayı başarıp kıyıya onlardan önce varsalar bile, bu kez de ağaçtaki nöbetçinin hangi yönden kaçtıklarını görüp

arkadaşlarına işaret vermesinden kurtulamayacaklardı. Fena halde köşeye sıkışmışlardı!

Kayıktan, Feri Atş'ın, elindeki feneri sallaya sallaya koştuğunu görüyorlardı. Biraz sonra, köprünün olduğu yönden bir gürültü geldi; dört nala koşturan birilerinin çıkardığı seslerdi duydukları. Bu hızla koşup köprüyü geçenler, Pastörlerden başka kim olabilirdi ki!

Neyse ki nöbetçi ağacın tepesindeki gözlem yerine çıkmadan önce Pal Sokaklılar kayığı kıyıya ulaştırabilmişlerdi! Ama buna fazla sevinemediler. Saniye geçmemişti ki:

Ağacın tepesindeki gözcü "Kıyıya yanaştılar," diye bağırdı. Hemen ardından da Feri Atş'ın ürkütücü sesi duyuldu:

"Koşun!.. Yakalayın onları çabuk!"

Bu sırada Boka ve arkadaşları, Pastörler kadar olamasa da hızla koşmaktaydılar.

Boka, hiç hızını düşürmeden "Yakalanırsak yandık! Sayıları bizden çok fazla," dedi.

Çocuklar patika ve çimli yollarda, bitmek bilmez koşularını sürdürüyorlardı. Boka her zamanki gibi öndeydi; diğer ikisi onun peşinden gidiyordu. Boka, seraya doğru yöneldi.

"Girin çabuk," dedi soluk soluğa ve seranın şans eseri açık olan kapısına koşup kendini atarcasına içeri girdi. Çocuklar şimdi seranın içindeydiler ve büyük servi ağaçlarının arkasında saklanmışlardı. Dışarıda derin, ürkütücü bir sessizlik vardı. Onları takip edenlere izlerini kaybettirmişe benziyorlardı. Üç "kaçak", uzun koşunun ardından, sonunda burada soluklanma şansı bulmuştu! Biraz durup dinlendikten sonra, cam duvarların uzaktaki lambalardan gelen solgun ışığı süzdüğü bu tuhaf yeri tanımak için çevrede göz gezdirmeye başladılar. Burası, çocuklara çok yabancı, gizemli sayılabilecek bir yerdi. Üçlü, seranın sol kanadında duruyordu ve onların bulundukları yerden orta bölüm de sağ kanat da rahatlıkla görülebiliyordu. Bölümlerin her birinde yeşile boyalı, sayılamayacak kadar çok saksı vardı ve saksıların içine de geniş yapraklı kocaman ağaçlar dikilmişti: dev eğreltiotları, mimozalar... Daha birçok ağaç! Orta bölümdeki koca kubbenin altında palmiyeler; palmiyelerin ayaklarında ise yabancı bitkilerden oluşmuş, gerçek bir ormanı aratmayan bir bahçe vardı. Bu yemyeşil, capcanlı bitkilerin ortasında, içinde kırmızı balıkların yüzdüğü bir de havuz bulunuyordu. Havuz, balıkları seyrederken ziyaretçilerin oturmaları için konulmuş bir sırayla çevrelenmişti. İçerideki

manzara bu kadarla da kalmıyordu; manolyalar, defneler, portakal ağaçları da bu yeşilliğe dahildi. Bütün bu tropikal bitkiler, çevreye baş döndürücü bir koku yayıyorlardı ve bu keskin koku havayı tamamen kaplamıştı. Aşırı derecede ısınmış olan seranın tavanından durmadan su damlıyordu. İçerisi buharla ısıtıldığından, damlalar da durmak bilmiyordu. Damlalar kocaman yaprakların üzerine parça parça düşüyor; palmiyelerin yelpazemsi yapraklarına düştüklerinde ise epey tuhaf sesler çıkarıyorlardı. Çocuklar bu şıpırtıları duydukça, karanlık, nemli ve bol bitkili bu orman gibi bahçenin içinde bir yerlerde korkunç bir yırtıcı hayvanın saklanmakta olduğundan kuşkulanıyorlardı. Bu nedenle bir yandan da kendilerini güvende hissetmedikleri bu bahçeden nasıl çıkacaklarını düşünüyorlardı!

Nemeçek bir palmiyeye yaslanıp oturmuştu. Yaptığı sürpriz banyo yüzünden üzerindeki giysiler hâlâ sırılsıklam olduğu için, böyle sıcacık bir yer bulmuş olmak onu mutlu etmişti. Yine de tedirginlik içinde:

“Ya buraya kilitlendiysek,” diye mırıldandı.

Boka onu yatıştırdı:

“Kapı şimdiye kadar kapatılmadığına göre, bundan sonra da kapatılmaz.”

Artık kulak kabartarak bekliyorlardı. Ama en ufak bir ses yoktu. Hiç kimse onları kış bahçesinde aramayı akıl edememiş olsa gerekti. Ayağa kalktılar ve çeşit çeşit otla, çiçekle yüklü yuvarlak raflar arasında gezinmeye başladılar. Çonakoş raflardan birine çarptı, sendeledi. Nemeçek ona yardıma hazır olduğunu göstermek için “Bir saniye,” dedi. “Işık yakayım da düşme!”

Boka’nın ona engel olmasına fırsat bırakmadan, cebinden çıkardığı kibriti çakıverdi. Kibritten çıkan küçük alevin parlamasıyla sönmesi bir oldu, çünkü –her ne kadar geç kalmış olsa da– Boka, bir tokatla Nemeçek’in kibriti elinden düşürmesini sağlamıştı.

“Sersem,” dedi ona öfkeyle. Camdan yapılmış bir evde olduğumuzu unuttun. Kırmızı Gömlekler kibritten çıkan ışığı mutlaka görmüşlerdir!

Susup yeniden kulak kabarttılar. Boka yanılmamıştı; ufacık bir an parlayıp sönen alev, bütün serayı aydınlatmış ve bu aydınlık da Kırmızı Gömleklerin dikkatinden kaçmamıştı. Saniye geçmeden, patikanın çakıl taşlarının, seraya doğru koşmaya başlayan Kırmızı Gömleklerin adımları altında gıcırdadığı duyuldu. Feri Atş’ın sesi de gelmeye başlamıştı:

“Pastörler, sağdaki kapıya! Zebeniç, sen ortadaki kapıya koş! Ben de buradayım!”

Pal Sokaklı üç arkadaş, aceleyle saklandılar. Çonakoş raflardan birinin altına uzandı ve Nemeçek'e, o hâlâ ıslak olduğu için, kırmızı balıkların olduğu havuza dalması söylendi. Zavallı ufaklık buna itiraz etmedi ve havuza atlayıp bir nilüfer yaprağının altına saklandı. Boka ise açık kapının arkasına geçmeye ancak zaman bulabilmişti.

Az sonra Feri Atş, elinde fener ve peşinde arkadaşlarıyla, bir hışımla seraya girdi. Fenerin cama yansıyan ışığı Boka'nın işine yaramış; ona, Feri Atş'a görünmeden onu izleme şansı vermişti. Boka, karşı çetenin başkanını dikkatle inceliyordu. Bir kez müzenin bahçesinde gördüğünü saymazsa, bu onu ilk görüşüydü. Feri Atş güzel, yakışıklı bir çocuktu ve gözlerinde bir savaş ateşi parlıyordu. Az sonra gözden kayboldu. Arkadaşlarıyla birlikte serayı bir uçtan bir uca dolaşıyordu. Kırmızı Gömlekler, rafların altına varıncaya kadar her yeri köşe bucak aradılar. Bu raflardan birinin altına saklanmış olan Çonakoş'un fark edilmemesi bir mucizeydi; çünkü Kırmızı Gömlekler tam onun saklandığı rafın altına bakmak üzereyken Zebeniç bağırmıştı:

"Olamaz! Çoktan sağ kapıdan çıkıp gitmişler!"

Zebeniç, bunu söyleyerek kapıya koştu, diğerleri de onun peşinden gittiler. Çiçeklere, saksılara hiç dikkat etmeden, her şeyi döke devire, kocaman bir gürültüyle çıktılar seradan. Onlar serayı terk ettiklerinde içerideki sessizliği bölüp saklandığı yerden ilk çıkan Çonakoş oldu:

"Başıma bir saksı düştü. Ağzım burnum kum içinde!"

Ağzını temizlemek için tükürmeye başladı. Hemen üstüne Nemeçek, bir deniz canavarı gibi çıktı havuzdan. Zavallı çocuğun üzerinden oluk oluk su akıyordu. Alışkanlık haline getirdiği yakınmalarına başlamakta da hiç gecikmedi. Acı acı söyleniyordu ufaklık:

"Bu ne böyle? Bütün hayatımı suyun içinde mi geçireceğim? Kurbağa mıyım ben?"

Bunları söylerken bir yandan da ıslak bir fino köpeği gibi silkiniyordu.

Boka "Haydi zırlama," dedi. "Eve dönelim artık; bugünlük bu kadar tehlike bize yeter."

Nemeçek "ev" lafını duyar duymaz rahatlayıp içini çekti:

"Oh! Şu anda evde olmayı ne kadar çok isterdim!.."

Ama iliğine kadar ıslanmış olduğunu ve bu ıslak giysilerle eve dönerse anne babasının onu nasıl bir öfkeyle karşılayacaklarını düşünmesiyle bu isteğinden vazgeçmesi bir oldu.

"Aslında eve dönmesek de olur!" diye sözünü geri aldı.

Koşaradım, duvarın dibindeki akasya ağacına gittiler. Çonakoş ağaca çıktı, bahçeye bir göz attı ve korkuyla bağırdı: “İşte oradalar!”

Boka “Biz de çıkalım ağaca,” dedi.

Çonakoş, arkadaşlarının tırmanmasına yardım etti. Dalların izin verdiği ölçüde, en yükseğe kadar çıkmışlardı. Tehlike dolu gezilerinin sonuna bu denli yaklaşmışlarken, yakayı ele vermenin düşüncesi bile dayanılmazdı.

Kırmızı Gömlekler, topluluk halinde ağaca doğru gelmekteydiler. Boka ve arkadaşları, dalların arasına tünemiş sessiz sedasız beklerlerken, iri gövdeli üç kuş gibiydiler. Bu sırada Zebeniç; hani şu, seradayken arkadaşlarını yanlış yönlendirip Pal Sokaklıları bulamamalarına neden olan Zebeniç, bir kez daha aynı şeyi yapmıştı. Arkadaşlarına seslendi:

“Duvardan atlayıp gittiklerini gördüm!”

Zebeniç, hiç kuşku yok ki, çetenin en budala üyesiydi ve tüm budalaların yaptığı gibi, yaygara koparan da hep o oluyordu!

Beden eğitimi derslerinin bir numaraları Pastör Kardeşler, kaşla göz arasında tahta perdeden atlamışlardı bile. En son Feri Atş atladı, sokağa geri dönmeden önce feneri yaktı. Tahta perdeden atlamak için, bizim üç “kuş”un da dallarında olduğu ağaca tırmanmıştı; ne var ki bunun farkında değildi. Ağaca çıktığında, ensesine birkaç damla su damladı. Bu damlalar, bizim Nemeçek’in sırılsıklam giysilerinden damlamıştı ama Feri Atş bunu nereden bilecekti.

“Yağmur yağıyor,” diye bağırdı ensesini silerek.

Sonra, sessizlik içindeki sokakta bir çığlık yankılandı:

“İşte oradalar!”

Bu, yine Zebeniç’in çığlığıydı elbette.

Boka, fısıldarken bir yandan da gülüyordu:

“Yakalanmadıysak, bunu şu yaygaracıya borçluyuz. O olmasaydı perişandı halimiz!”

Pal Sokağı Çocukları şimdi güvendeydi. Çünkü Kırmızı Gömlekler ileride, olup bitenlerden tamamen habersiz, sokakta kendi hallerinde yürüyen iki sessiz çocuğun peşine takılmışlardı. Bu iki çocuk, korkuya kapılıp koşmaya başladılar. Küçük, sakin sokak, bir anda inanılmaz bir gürültüye boğulmuştu. Kırmızı Gömlekler, iki masum çocuğun arkasından deliler gibi koşuyorlardı. Onlar koşup uzaklaştıkça gürültü azaldı ve sesleri dış mahallelerin sokaklarına sinip çok geçmeden tamamen duyulmaz oldu...

Pal Sokaklılar saklandıkları ağaçtan süzülüp aşağı atladılar. Ayaklarının altında sokağın kaldırım taşlarını yeniden hissetmek içlerini rahatlatmıştı.

Bu rahatlıkla derin bir soluk aldılar.

Yolda önlerine yaşlı bir kadın çıktı. Ardından, yürümekte olan daha niceleriyle karşılaştılar. Yeniden şehirdeydiler ve burada başlarına hiçbir kötülük gelmezdi artık!

İyice acıkmış ve yorgun düşmüşlerdi. Gecenin karanlığında, pencerelerinden dışarı tatlı bir ışık saçılan öksüzler yurdunda, akşam yemeğine geçileceğini duyurmak üzere çan çalınıyordu. Nemeçek ise tir tir titriyordu.

“Acele edelim,” dedi arkadaşlarına.

Boka da ona “Bir dakika bekle,” dedi. “Sen tramvaya binerek git evine, bilet parasını ben veririm.”

Para çıkarmak için cebine uzandı. Epeyce arandıktan sonra para bulamayıp çıkardı elini cebinden. Zorlu bir arayışın sonucunda, altı liradan ve içindeki mürekkebi her zamanki gibi cebine akıtmış olan mürekkep hokkasından başka hiçbir şey bulamamıştı cebinde! Mürekkep lekeli altı lirayı Nemeçek’e uzattı.

“Bundan başka hiç param yok!” dedi.

Çonakoş’ta da üç lira vardı. Nemeçek, eski bir hap kutusuna koyduğu; yanından hiç ayırmadığı uğur parası olan bir lirayı da bu paraya ekleyince on lira toplamış oldu. Neyse ki on lira, tramvaya binebilmek için yeterliydi!

Küçük Nemeçek tramvaya binip gittiğinde, Boka sokakta öylece duruyordu. Gereb’i düşünüyordu. Gereb’in yaptıkları çok canını sıkmıştı. Bu sırada, arkadaşının ihanetinden henüz haberi olmayan Çonakoş neşe içinde seslendi Boka’ya:

“Hey!.. Bana baksana!”

Boka dönüp ona baktığında, parmaklarını ağzına götürüp kulakları sağır eden ünlü ıslığından patlattı bir tane! Ardından, son derece keyifli bir biçimde çevresine bakındı:

“Şu ıslığı çalmayayım diye bütün akşam kendimi zor tutmuştum. Şimdi çalınca rahatladım. Bir daha yapmam artık...” dedi Boka’ya.

Üzüntü içindeki Boka’nın koluna girdi ve iki arkadaş birlikte, uzadıkça uzayan Üllö Caddesi’nden aşağı inmeye koyuldular. Gün boyu yaşadıkları heyecan ve yorgunlukla tükenmiş haldeydiler...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Okulun zili, saatin bir olduğunu haber vermek üzere çalıyordu. Çocuklar, kitaplarını topladılar. Öğretmen Racz, oturduğu sandalyeden kalktı. En öndeki sıranın başında oturan ve her zaman yardıma hazır bekleyen küçük Çengey, doğruca öğretmenin yanına fırladı; pardösüsünü giyerken ona yardım etmek istiyordu. Böyle fırsatları hiç kaçırmazdı. Pal Sokağı Çocukları birbirlerine baktılar; sabırsızlıkla başkanları Boka'nın emrini bekliyorlardı. Öğleden sonra Arsada bir toplantı yapılacağını ve Botanik Bahçesi'ne geziye giden üç görevlinin bugün başlarından geçenleri anlatacaklarını biliyorlardı. Gezinin istenilen şekilde başarıyla sonuçlandırıldığı ve Birlik'in başkanının, Kırmızı Gömlekleri kendi adalarında büyük bir cesaretle ziyaret ettiği önceden duyulmuştu. Şimdi ayrıntıları ve atlatılan tehlikeleri dinlemek için sabırsızlanıyordu çocuklar. Ne var ki, o an için Boka'nın ağzından söz almak, deveye hendek atlatmaktan zordu! Çonakoş ise atıp tutuyor; gezi üzerine açıklamalar yapmaktan hiç geri durmuyordu, ama olanları canının istediği biçimde öyle bir anlatıyordu ki, söylediklerinin gerçeklerle yakından uzaktan ilgisi yoktu: Botanik Bahçesi'ndeki yıkıntılarda bir sürü yırtıcı hayvanla karşılaştıklarını, Nemeçek'in göle düştüğünde boğulmaktan zar zor kurtulduğunu, Kırmızı Gömleklerin toplantılarını yaptıkları yerin, içinde ölülerin yakıldığı korkunç bir odunluk olduğunu... Anlattı durdu. Ama en önemli şeyi unutmuştu: Islıklarla süslemezse, bu konuşmaların tadı olur muydu hiç? Çevresindeki çocuklar, Çonakoş'un konuşmasını sonuna kadar dinleyemediler. Çünkü, yaramaz her cümlesinin sonunda dayanılmaz bir gürültüyle başlıca uzmanlığı olan ıslığını patlatmaya başlamıştı!

Nemeçek'e gelince; bu gezide üstlendiği görevin öneminin fazlasıyla bilincinde olan ufaklık, adeta ölüm sessizliğine bürünmüştü. Onu sorguya çekmeye çalışanlara yanıtı kısa ve öz oluyordu:

"Üzgünüm, ama hiçbir şey söyleyemem," ya da "Başkana sorun," diyordu.

Çocuklar nasıl da kıskanıyorlardı onu! Hiçbir rütbesi olmayan bir asker olmasına rağmen, böyle muhteşem bir serüvenin içinde yer almıştı! Teğmenler ve üsteğmenler şimdi açık bir biçimde, emirleri altındaki askerin gölgesinde kaldıklarını hissetmekteydiler. İçlerinden bazıları, bundan sonra neler olacağını tereddüt etmeden söylemekteydi: Nemeçek, subaylığa

atanma şansını kaçırmayacaktı ve böylece artık, Birlik’te kendisine rahatça emirler yağdırılabilecek basit bir er kalmayacaktı! Slovak bekçinin köpeği Hektor’u saymazsak tabii!

Öğretmen Racz’ın sınıftan çıkmasını beklemeyen Boka, iki parmağını havaya kaldırıp, arkadaşlarına Arsada yapacakları toplantının saat ikide olacağını işaret etti. Pal Sokağı’nın üyesi olmayan diğer çocuklar, başkanları Boka’ya asker selamıyla karşılık veren Pal Sokaklıları gıptayla izlemekteydiler.

Bu sırada, hiç beklenmeyen bir şey oluverdi; Öğretmen Racz, kapının eşiğinde durup çocuklara:

“Bir saniye bekleyin,” diye seslendi.

Dışarı çıkma hazırlığında olan çocuklar, derin bir sessizliğe büründüler. Öğretmen, cebinden küçük bir kâğıt çıkardı. Gözlüğünü burnuna iyice dayayıp, bir isim listesi okumaya başladı:

“Vays!”

“Buradayım,” dedi Vays korkuyla.

Öğretmen okumayı sürdürdü:

“Rihter, Çele, Kolnay, Barabas, Lezik, Nemeçek...”

Hepsi, adı okunduğunda, aynı şaşkın sesle:

“Buradayım,” diye yanıt veriyordu öğretmene.

“Evinize dönmeyin. Benimle öğretmenler odasına geleceksiniz. Size söyleyeceklerim var!”

Öğretmen bunu söyledi ve çocukların meraklarını giderecek hiçbir açıklama yapmadan sınıftan çıktı. O çıkar çıkmaz, dörtbir yandan fısıltılar yükseliverdi:

“Ne istiyor bizden?”

“Evimize dönmemize neden izin vermiyor?”

“Acaba ne söyleyecek?”

Öğretmenler odasına çağırılan bütün çocuklar, Pal Sokağı Birliğinin üyeleriydiler. Şimdi hepsi de, başkanları Boka’nın çevresini sarmıştı; ona bu beklenmeyen çağrıyla ilgili neler düşündüğünü sordular.

Boka, “Sizden ne istediğini ben de anlamadım,” dedi. “Bir gidin bakalım yanına. Ben sizi koridorda bekleyeceğim.”

Ardından diğer çocuklara dönerek:

“Bu durumda, toplantıyı saat ikide yapamayız, çünkü hiç hesapta olmayan bir sorun çıktı. Ama saat tam üçte Arsada buluşalım,” dedi.

Okulun koridoru öğrencilerle dolmuştu. Sınıflarından çıkıp yalpalayarak, birbirleriyle şakalaşarak yürüyen çocuklar, dalga dalga bu ince uzun koridora dökülüyorlardı. Birkaç saniye öncesine kadar bir çöl sessizliğinde olan koridor, birden akıl almaz gürültülerle doluvermişti. Herkes çıkış kapısına bir an önce ulaşabilmek için birbirini itip durmaktaydı. Bu itiş kakışta, nasıl olup da dikkatinden kaçmamışsa bir öğrenci, kapının kenarında üzgün üzgün bekleyen Pal Sokaklıları fark edip merakla sordu onlara:

“Siz cezalı mısınız? Niye bekliyorsunuz burada?”

Vays, kurumlu kurumlu yanıt verdi ona:

“Cezalı falan değiliz!”

Öğrenci fazla üstelemeden koşarak uzaklaştı ve geride kalan çocuklar, kıskanç bakışlarla onu izlediler. Evine dönmek üzere serbestti o; bizimkilerse okulda alıkonulmuşlardı.

Birkaç dakika beklediler. Ardından, öğretmenler odasının kapısı açıldı ve ince uzun görüntüsüyle Öğretmen Racz eşikte belirdi. Çocuklara:

“Girin,” dedi.

Öğretmenler odası bomboştu. Çocuklar, yine bir ölüm sessizliği içinde, yeşil bir örtü ile kaplı masanın önünde dizildiler. En son giren arkasından kapıyı kapattığında öğretmen masaya oturdu ve çevresinde göz gezdirdikten sonra:

“Çağırdığım herkes burada mı?” diye sordu.

Çocuklar “Evet efendim,” diye yanıtladılar.

Evlerine dönme telaşındaki çocukların avludan gelen neşeli sesleri doluyordu kulaklarına. Öğretmen, pencereyi kapattırdı ve birdenbire, uğursuzluk belirtisi olan, az öncekinden daha da beter bir sessizlik, duvarları baştan başa kitap raflarıyla örtülmüş odanın içine yayılıverdi.

Öğretmen Racz, “Bir dernek kurduğunuzu öğrendim,” diye söze başlayarak, ortama hakim olan derin sessizliği böldü. Sonra devam etti:

“Eğer aldığım bilgiler doğruysa, kurduğunuz bu derneğin adı ‘Macun Derneği’ymiş. Bana bu bilgiyi veren kişi, derneğin üyelerinin adlarının yazılı olduğu bir de liste verdi. Listede sizin adlarınız var. Şimdi söyleyin, tüm bunlar doğru mu?

Hiç kimseden çıt çıkmadı. Listede adı olup suçlanan herkes orada bulunuyordu. Çocukların öne eğik başları ve sessizlikleri her şeyi açıklayan bir itiraftı zaten!

Öğretmen Racz konuşmasını sürdürdü:

“Sırayla gidelim. Her şeyden önce, bu derneği içinizden kimin kurduğunu öğrenmek istiyorum. Kaç defa söyledim size; dernek, birlik... ne isim veriyorsanız; böyle girişimler bu okulda hoş karşılanmaz ve asla kabul edilmez. Şimdi söyleyin çabuk, bu derneğin kurucusu kim?”

Yine çıt yoktu! Ama öğretmenin bu sessizliğe fazla dayanamayacağı da açıktı. Ansızın cılız bir ses duyuldu:

“Vays!”

Öğretmen, Vays’ı ciddi bir ifadeyle tepeden tırnağa süzdükten sonra:

“Niye kendin konuşmuyorsun? Senin dilin yok mu?” diye sordu ona.

Vays, neredeyse duyulmayacak bir sesle yanıt verdi:

“Var efendim.”

“O halde neyi bekliyordun?”

Zavallı Vays, bu soruyu da doğru dürüst yanıtlayamadı. Öğretmen Racz bir sigara yaktı, havaya bir duman dalgası püskürttü ve konuşmaya başladı yeniden:

“Pekâlâ... Sırayı bozmadan gidelim. Öncelikle şunu duymak istiyorum; ‘Macun Derneği’ ne demek oluyor?”

Vays, yanıt vermek için cebinden büyükçe bir cam macunu çıkardı ve bunu odanın ortasındaki masanın üzerine bıraktı. Bir süre macuna baktıktan sonra, yine zar zor duyulan bir sesle:

“İşte, macun bu!” dedi öğretmene.

“İyi ama, bu macun da neyin nesi?”

“Bu, camcıların pencere camlarını yapıştırmak için kullandıkları bir hamur. Hamuru sürerek, camların çerçevede sağa sola oynamasını engelliyorlar.”

“Bu parçayı camdan kazıyıp çıkaran sen misin?”

“Hayır efendim. Bu, derneğin ortak malı olan macun.”

Öğretmenin gözleri fal taşı gibi açılmıştı:

“Ne? Ne dedin sen?” diye sordu öfkeyle.

Vays, cesaretini toplamaya çalışıp, öğretmene saygıyla yanıt verdi:

“Bu macunu bütün üyeler birlikte topladılar. Ben de, yönetim kurulu kararıyla, onu saklamakla görevlendirildim. Benden önce bu görev Kolnay’ındı; şu anda sayman olan Kolnay’ın. Ama o görevliyken macun kurumuştu; çünkü o macunu hiç çiğnemiyordu!”

“Bu macunu bir de... çiğnemek mi gerekiyor?”

“Tabii ki! Eğer çiğnenmezse macun sertleşir ve sonra hiç şekil verilemez hale gelir. Ben macunu her gün çiğniyorum.”

“Peki, neden sürekli sen çiğniyorsun?”

“Dernek kurallarına göre benim çiğnemem gerekiyor. Başkan, ortak macunun sertleşmesini önlemek için, onu günde en az bir defa çiğnemek zorundadır...”

Bunları söylerken Vays, gözyaşlarını tutamamıştı; sözünü hıçkırıklar arasında tamamlayabildi.

“Ve... Ben... Başkanım.”

Çok acıklı bir andı bu an! Öğretmen, öfke dolu bir sesle bağırıyordu:

“Peki bu koskoca macunu nereden buldunuz?”

Yeniden sessizlik! Öğretmen, gözlerini Kolnay’ın üzerine dikmişti:

“Kolnay! Macunu nereden topladınız, çabuk söyle!”

Kolnay, açıksözlülükle suçunu itiraf edip vicdanını rahatlatmak isteyen biri gibi yanıtladı öğretmenin sorusunu. Korkudan kekeliyordu:

“Öğretmenim, biz bu macunu bir aydan uzun bir süredir topluyoruz. Ben bir haftadır çiğniyordum, ama macun ilk zamanlarda, şimdi olduğundan çok daha küçüktü. İlk parçayı getiren Vays’tı ve zaten o ilk parça geldikten sonra kurduk birliğimizi... Babası, bir gün Vays’ı arabayla bir yere götürmüş. Bu arabanın penceresinde bir dolu macun varmış. Vays, hiç kimseye görünmeden macunu arabanın camından kazımış. Hem öyle çok kazımış ki, bunu yaparken neredeyse tırnağı yerinden çıkıyormuş! Ertesi gün, solfej sınıfındaki pencerenin camı kırılmıştı. Ben sınıfa öğleden sonra gelmiştim ve saat beşe kadar camı onaracak camcının gelmesini bekledim. Camcı nihayet sınıfa teşrif ettiğinde, ondan, bana biraz macun vermesini istedim. Ama camcı bırakın macunu, yanıt bile vermedi! Çünkü konuşamıyordu. Ağzını tıpkı hayvanlar gibi, tıka basa macunla doldurmuştu!

Artık çok kızmış olan öğretmen kaşlarını çatarak:

“Ne biçim laf o öyle! Bir insana ‘hayvan gibi’ denir mi hiç?” diye çıkıştı çocuğa.

“Affedersiniz öğretmenim. Ağzı macunla doluydu demek istedim. Camcıya iyice yaklaştım ve işini yaparken onu izlememe izin vermesini rica ettim. Başını sallayıp, ricamı kabul ettiğini belirtti. Ben de camı nasıl taktığını izlemeye koyuldum. İşini bitirdikten sonra camcı gitti. Ben de o gider gitmez pencereye yaklaştım; penceredeki bütün macunu kazıdım ve götürdüm. Ama macunu kendim için çalmadım. Onu der... Dernek için çaldım ben...”

Şimdi Kolnay da gözyaşlarına boğulmuştu.

Öğretmen “Ağlama,” dedi ona.

Vays, sıkıntılı sıkıntılı ceketinin düğmelerini çekiştiriyordu. Şaşkındı ve kendisini söze karışmak zorunda hissediyordu:

“Boş yere zırlıyor!” diye söylendi yüksek sesle.

Kolnay’ın hıçkırıkları yürek parçalıyordu. Vays, ona iyice yaklaşıp kulağına fısıldadı “Zırlamasana!”

Bunu söyledikten hemen sonra, o da hıçkırmaya başladı. Bu görüntü öğretmen Racz’ın bile içini acıtmış, yumuşamasını sağlamıştı. Sigarasından derin nefes alıp havaya kocaman duman dalgaları püskürtmesinden anlaşılıyordu ki karşısındaki çocukların üzüntüsünden bayağı etkilenmişti!

O sırada Havalı Çele, öğretmene doğru yöneldi. Boka’ya öykünüp gözüpek bir Romalı gibi cesur davranışlar sergilemeye, Boka’nın Arsada yaptığını şimdi öğretmenin karşısında yapmaya karar vermişti. Korkusuz bir sesle:

“Ben de derneğe macun getirdim,” dedi.

“Sen nereden buldun peki macunu?” diye sordu öğretmen.

“Evden,” dedi gözüpek çocuk! “Kanaryamın banyo teknesini kırdım. Annem tekneyi macunla onarmıştı ama ben, tekne onarılır onarılmaz, üstündeki macunu kazıdım. Kanaryam banyo yaptığında sular olduğu gibi halıya dökülüyordu, ama olsun! Hem, kuşun banyo yapmaya ihtiyacı mı var sanki? Serçeler yıkanmazlar örneğin; hep kirlidirler, ama kirli oldukları için uçamadıklarını hiç görmedim!”

Öğretmen Racz, sert bakışlarıyla Çele’yi bir anda serseme çevirmişti. Alaylı bir sesle:

“Senin keyfin bayağı yerinde Çele, işin şakasındasın bakıyorum!” dedi. “Az kaldı, sıra sana gelince böyle rahat olamayacaksın!”

Sonra Kolnay’a dönüp:

“Sen devam et şimdi Kolnay,” dedi.

Kolnay burnunu çekti ve hıçkıra hıçkıra:

“Neye devam edeyim efendim?” diye sordu öğretmene.

“Geriye kalan macunu nasıl buldunuz?”

“Çele söyledi ya bunu!.. Sonra, dernek, macundan tekrar alayım diye bana yüz lira verdi.”

Bu ayrıntı, öğretmen Racz’ı çileden çıkarmıştı:

“Oooo, demek bir de satın alıyorsunuz!”

Kolnay bir hışımla karşı çıkmıştı:

“Hayır asla! Sadece, daha önce anlattığım gibi, babam beni bir arabaya bindirmişti ve ben de o arabanın camından macun kazımıştım. İyi bir macundu, esnekti. Kazıyıp çıkardığım parçayı derneğe götürdüğümde, yönetim kurulu, bu arabaya bir kez daha binebilmem için bana yüz lira verdi. Ben de hemen gidip aynı arabayı kiraladım ve arabayla şehrin çıkışına kadar gittikten sonra, her iki penceredeki macunu da olduğu gibi kazıdım. Sonra da eve yürüyerek geri döndüm!”

“Bu anlattığını, seninle kışlanın önünde karşılaştığımız gün yapmış olmalısın,” dedi öğretmen.

“Evet, o gün.”

“Sana seslenmiştim, ama ağzını açıp bana tek söz etmemiştin.”

Kolnay ‘evet’ anlamında başını salladı ve ekledi:

“Ağzımı macunla doldurmuştum da ondan!”

Bunu söyledikten sonra gözlerinden iri iri gözyaşları boşaldı. Vays, ona öfkelenmişti yine; düğmelerini çekiştiriyordu. Omuz silkip söylendi: “Zırlıyor yine!”

Bunu söylemesiyle, kendisinin de gözyaşlarına boğulması bir oldu.

Öğretmen oturduğu yerden kalktı; odanın içinde başını sallayarak gidip gelmeye koyuldu.

“Kusursuz bir dernek! Söylenecek tek söz yok! Şimdi şunu söyleyin bakalım, bu derneğin başkanı kim?”

Öğretmen, bu son sözleri Vays’ın hıçkırıklarını dindirmek amacıyla söylemişti. Bunu başardı da. Az sonra Vays cesaretle kendini öne sürerek:

“Benim öğretmenim,” diye itirafta bulunabilmişti.

“Peki, sayman kim?”

“Kolnay!”

Öğretmen, Kolnay’a dönüp:

“Çabuk elinde kalan parayı bana ver,” deyince, Kolnay şaşkınlık içinde:

“İşte, işte buyurun!” dedi ve heyecanla cebini karıştırmaya koyuldu. Onun cebinin de derinliği ve içinde bulunan eşyaların çeşitliliği bakımından Çonakoş’unkinden geri kalır yanı yoktu hani! Masanın üzerine ilk olarak yüz lirayı ve peşinden bir dolu eşya koydu: Birkaç bozuk para, iki zarf pulu, bir kartpostal, yirmişer liralık iki damga pulu, hepsi yepyeni olan sekiz tane tüy kalem ve bir de cam bilye. Öğretmen parayı kaygılı bir ifadeyle ve dikkatle saydı ve sordu:

“Bu parayı nereden aldınız?”

“Bunlar dernek aidatı. Her üye, derneğe haftada on lira öder.”

“Peki neden paraya ihtiyaç duyuyorsunuz?”

“Nedeni yok! Aidat toplamış olmak için topluyoruz bu parayı. Zaten Vays, başkanlık maaşından vazgeçti.”

“Başkanlık maaşı ne kadardı?”

“Haftada yirmi lira. Zarf pullarını getiren benim. Kartpostalı Barabas, damga pullarını da Rihter getirdi. Rihter’in babası ona... Yani o babasından...”

Öğretmen onun sözünü kesti:

“Pulları babasından çaldı mı? Öyle mi Rihter?”

Rihter öne çıktı. Gözlerini yere dikti; öğretmenin yüzüne bakamıyordu. Öğretmen ise ısrar ediyordu:

“Pulları çaldın mı diye sordum sana!”

Rihter çaldığını inkâr edememişti. Yanıtın üzerine öğretmen başını sallamaya başladı:

“Nasıl bir ahlaksızlık bu böyle! Baban kim senin?”

“Avukat Ernest Rihter, öğretmenim. Ama dernek, çalınan damga pulunu yerine koydu efendim.”

“Nasıl yaptı bunu?”

“Ben damga pulunu çaldıktan sonra, babamın pulu benim çaldığımı anlamasından korktum ve dernek bana, yeni bir damga pulu satın almam için yirmi lira verdi. Ben de bu parayla yenisini aldım ve babamın çalışma masasının üzerine koydum. Pulu görünce babam bana çok kızdı. Ne garip; pulu çaldığım zaman değil de yerine koyduğum zaman kızmıştı! Sonra beni bir güzel patakladı.”

Öğretmenin, “pataklama” sözünden hiç hoşlanmadığını bakışlarından hissedip söylediğini düzeltmek istedi hemen:

“Biraz sert davranıp cezalandırdı beni! Ve damga pulunu nereden aldığımı sordu. Ona doğruyu söylemekten korkmuştum. Çünkü doğruyu duyarsa tokatlayacaktı beni. Ben de, pulu bana Kolnay’ın verdiğini söyledim. Babam, Kolnay’ın damga pulunu çaldığından emin oldu hemen ve ona pulu geri vermemi söyledi. Eh, ben de, bu yeni pulu alıp derneğe getirdim. İşte bu şekilde, dernek iki damga puluna sahip oldu!”

Öğretmen, biraz durup düşündükten sonra sordu:

“İyi ama, neden yeni bir damga pulu aldınız? İlk pulu çaldığınız yere geri koymanız yeterliydi.”

Rihter’in yerine yanıt verip öğretmenin merakını gideren Kolnay oldu:

“Bunu yapamazdık, çünkü pulun üstüne derneğimizin mührünü basmıştık!”

“Mühür mü? Mühür kimde?”

“Barabas’ta! Aramızda, mühürlerden sorumlu olan odur.”

Şimdi sıra Barabas’taydı. Adını söylediğini duyunca Barabas, Kolnay’a, içindeki tüm öfkeyi yansıtan korkunç gözlerle baktı. Zaten Kolnay’la her an kavgaya hazır durumdaydı. Arsada, şapka yüzünden aralarında geçen tartışmayı henüz unutmamıştı. İyi ama, şimdi ne yapacaktı? Başka çıkar yolu olmadığından, kauçuk mührü, yeşil örtülü masanın üzerine bırakmak zorunda kaldı; aynı anda, mührün stampasını da koymuştu masaya. Öğretmen dikkatle mührün üstündeki yazıyı okudu

“MACUN DERNEĞİ BUDAPEŞTE”

Ardından, kendini gülümsemekten alamadı, ama güldüğünü çocuklara fark ettirmekten kaçınarak silkindi ve başını salladı. Öğretmenin bu bir anlık yumuşamasıyla cesaretini yeniden toplayan Barabas, mühürü almak için kolunu masaya uzattı ama öğretmen onu durdurdu:

“Ne yaptığını sanıyorsun sen?”

Barabas, gösterişli bir biçimde:

“Öğretmenim,” dedi. “Bu mührü en son ıslığımı öttürünceye kadar saklayıp koruyacağıma yemin ettim ben!”

Öğretmen, mührü cebine indirerek:

“Sus bakayım sen,” dedi.

Ama Barabas susmadı:

“Peki, madem öyle, Çele’deki bayrağı da alın o zaman!”

“Aa, demek bir de bayrağınız var! Çabuk onu da verin bana,” dedi öğretmen Racz. Şimdi Çele’ye dönmüştü.

Çele, elini ceketinin iç cebine attı ve demir bir telin ucuna tutturulmuş küçücük bayrağı çekip çıkardı. Bu bayrak Çele’nin kız kardeşinin eseriydi! Genel olarak, dikiş becerisi gerektiren bütün işleri o üzerine almıştı zaten. Bayrak, Macaristan’ın ulusal renklerindeki kumaşlardan dikilmişti: kırmızı, beyaz, yeşil. Üzerindeki yazı da belli ki pek özenerek yazılmıştı!

“MACUN DERNEĞİ, BUDAPEŞTE
ŞERREF, ZAFER VE ÖZGÜRLÜK”

Öğretmen Racz, yazıyı da okuduktan sonra:

“Hımm... Peki, ‘şeref’i iki tane ‘r’ ile yazan hangi akıllı? Haydi söyleyin bakayım,” dedi.

Yanıt veren olmadı. Öğretmen, gök gürültüsünü andırır bir sesle sorusunu yineledi. Çele'nin aklına bir fikir gelmişti. Tabii ki bu yazım yanlışı Barabas'ın işiydi, ama durup dururken onu neden ele versindi ki? Cılız bir sesle, bulduğu yanıtı söyledi:

"Yazıyı kız kardeşim yazdı öğretmenim."

Bunu söylerken yutkundu. Yalan, kuşkusuz kötü bir şeydi, ama yalana başvurmasının nedeni arkadaşının başını beladan kurtarmaktı. Öğretmen, bunun üzerine hiçbir şey söylemedi. "Suçlu" çocuklar, şimdi hep bir ağızdan konuşuyorlardı; az önceki sessiz hallerinden eser yoktu. İlk yorumda bulunan Kolnay oldu:

"Barabas'ın bayrağı ele vermesi hiç hoş değil!" dedi öfkeyle. Barabas, hemen kendini savunmaya kalkıştı. Kolnay'ı işaret edip:

"Bunun da derdi hep benimle! Mühür elimden alındığı zaman, dernek kapanmış olmadı mı zaten? Bu saatten sonra bayrağı söylemişim, söylememişim, ne fark eder?" dedi.

Öğretmen "Susun çabuk!" diye bağırdı çocuklara. Kuş cıvıltılarını andıran bu gürültülü tartışmaya başka türlü son veremeyecekti. Aynı tonda devam etti:

"Sizi nasıl adam edeceğimi biliyorum ben! Dernek şu andan itibaren kapanmıştır ve bir daha bu dernek üzerine en küçük bir söz bile duymak istemiyorum. Hepiniz, davranış notu olarak birer eksi alacaksınız. Vays'a gelince, ona iki eksi vereceğim. Başkanınız o olduğuna göre, iki eksiyi de hak ediyor demektir."

Vays, "Affedersiniz," diyerek çekine çekine öğretmenin sözünü kesti. Bugün benim başkan olarak son günüm. Biraz sonra toplanacak olan genel kurul seçim yapıp benim yerimi alacak olan başkanı belirleyecekti.

Barabas da hemen sonra, neşeli bir gülümseyişle ekledi:

"Kolnay tek başkan adayıydı!"

"Bu kadar saçmalık yeter!" dedi öğretmen. Yarın hepiniz cezalısınız; okuldan bir saat geç çıkacaksınız. Şimdi gidebilirsiniz.

"Çocuklar hep bir ağızdan "Teşekkürler öğretmenim," diye bağırdılar ve çıkmak için kapıya yöneldiler. O sırada Vays, bu karışıklıktan yararlanarak macunu ele geçirmeye yeltendi, ama öğretmen onu görmüştü:

"Bırak bakayım onu!" dedi.

Vays, masum bir havaya bürünerek:

"Macunumuzu geri alamaz mıyız?" diye sordu.

“Hayır! İçinizde hâlâ macunu olan biri varsa hemen çıkarıp bana versin. Yoksa, çok acımasız davranmaya başlayacağım.”

Bunu duyunca, o zamana kadar ağzını açmadan bir kenarda durmuş olan Lezik, ağzından kocaman bir macun parçası çıkardı ve bu parçayı ortak macuna yapıştırmak için masaya yaklaştı. Kalbi küt küt atıyordu; elleri ise ter içindeydi.

“Hepsi bu mu?” diye sordu öğretmen.

Lezik, öğretmeni son parçayı bıraktığına ikna edebilmek için ağzını yırtılacak kadar açtı. Evet, sakladığı minicik bir parça bile kalmamıştı artık!

Öğretmen, şapkasını taktı ve son uyarısını yaptı:

“Bir daha ‘dernek’ sözünü duyarsam, başınıza gelecekleri tahmin bile edemezsiniz. Şimdi çıkın dışarı!”

Çocuklar tek söz söylemeden odadan sıvıştılar. Yalnızca Lezik, cılız bir sesle:

“Teşekkürler efendim,” dedi öğretmene.

Az önce bütün çocuklar hep bir ağızdan teşekkür ederlerken o, ağzı macunla dolu olduğundan onlara katılamamıştı. Şimdi içinde kalmasın diye teşekkürünü de ederek çıkmıştı odadan.

Öğretmen Racz gidince sonu böyle acıklı bir biçimde getirilen derneğin üzgün üyeleri, koridorda tek başlarına kalakaldılar. Keyifleri tümüyle kaçmış bir biçimde birbirlerine bakıyorlardı. Kolnay, avluda onları bekleyen Boka’ya olup biten her şeyi bir çırpıda anlattı. Boka, Kolnay’ı dinledikten sonra:

“Korkudan ödüm kopmuştu,” dedi. “Birinin, önceden Arsayı da ele verdiğini sanıyordum.”

Bu sırada, biraz geride kalmış olan Nemeçek arkadaşlarına yaklaştı ve fısıltıyla:

“Hey! Bana bakın!” dedi. “Öğretmen bizi sorguya çekerken ben pencerenin dibinde duruyordum. Pencerenin camı yepyeni görünüyordu vee...”

Küçük bir macun parçası çıkarıp çocuklara gösterdi. Herkes, ufaklığa hayranlık ve sevgi dolu bir ifadeyle bakıyordu. Vays, pırıl pırıl parlayan gözlerle:

“Madem ki macunumuz var, bir derneğimiz de var demektir! Genel kurul Arsada hemen toplansın!” dedi.

Coşku içinde “Arsaya!... Arsaya!” diye bağırmaya başladılar.

Merdivenden koşaradım indiler. Koridorlar, Pal Sokağı Çocukları'nın toplanma çığlıklarıyla çınlıyordu:

"Hahooo hoo! Hahoo ho!"

Büyük kapıya doğru var güçleriyle koşuyorlardı. Boka ise, onların gerisinde sakin sakin yürüyordu. Botanik Bahçesi'ndeki adada Kırmızı Gömlekler'le birlikte olan; elinde fenerle ortalıkta dolanan hain Gereb'i aklından bir türlü çıkaramıyordu. Eve döndüğünde düşüncelere dalmıştı. Hemen öğle yemeğini yedi ve ertesi günkü Latince dersinin ödevini yapmaya koyuldu.

Macun Derneği üyeleri bu kadar hızlı davranmayı nasıl becerdiler bilinmez ama saat iki buçukta Arsaya gelmişlerdi! Barabas öğle yemeğini sona erdirmemişti henüz; Arsaya geldiğinde elinde hâlâ kocaman bir ekmek parçası vardı! Kapının önünde, bir tokat atmak üzere Kolnay'ı bekliyordu. Onunla görülecek bir hesabı vardı. Kolnay'ın öğretmen Racz'a adını söyleyip onu ele vermiş olduğunu unutmamıştı.

Hepsi geldiği zaman, Vays, onları odun yığınlarının yanında topladı. O anın önemine bütün varlığıyla inanmış, kendini iyice kaptırmıştı:

"Oturum açılmıştır," dedi ciddiyetle.

Barabas'tan yediği tokatın karşılığını çoktan vermiş olan Kolnay'ın düşüncesi şuydu: Öğretmen Racz'ın tüm yasaklamalarına karşın, dernek çalışmaları sürdürülmeliydi. Barabas, bu sırada, Kolnay'ın düşüncesine karşı çıkıyordu. Onu bencillikle, kendi çıkarını gözetmekle suçlayarak:

"Kolnay tabii ki derneğin sürmesini ister, çünkü şimdi başkanlık sırası onda! Ama ben size söylüyorum; Macun Derneği dağıldı, işte o kadar! Sizler sırayla başkan oluyorsunuz, biz de bir hiç uğruna macun çiğneyip duruyoruz... Bu benim zoruma gidiyor. Ağzımı bu iğrenç yapışkan macunla doldurup böyle gezmekten bıktım usandım!" dedi.

Nemeçek'in söyleyecek bir sözü vardı:

"Söz almak istiyorum," dedi başkana.

Vays, tam bir başkan havasıyla:

"Yazman söz istiyor," dedi ve bir yandan da on liralık başkanlık zilini salladı.

O sırada Macun Derneğinde, nihayet bir aşama kaydedip, rütbesiz askerlikten yazmanlığa terfi etmiş olan Nemeçek'in ağzı açık kalmıştı. Ufaklık, hiç ses çıkaramadan duruyordu. Çünkü tam konuşmaya başlayacağı sırada, odun yığınlarının yanında Gereb'i görmüştü. Boka'yla Nemeçek'in, yaptıkları gezide Gereb'in ne mal olduğunu öğrenmiş

olmalarıyla birlikte, ikisinin dışında çocukların hiçbirinin olanlardan haberi yoktu. Gereb, odunların arasından, Slovak bekçinin köpeğiyle birlikte yaşadığı kulübeye sokuluyordu şimdi.

Nemeçek, haini gözden kaçırmaması ve attığı her adımı sıkı sıkı izlemesi gerektiğinin farkındaydı. Boka ona, Gereb'in şimdilik hiç kimsenin ihanetinden kuşkulanmadığına inanmasını sağlamanın en iyisi olacağını söylemişti. O da Boka'nın bu uyarısına uygun davranmaya çalışıyor ve kimseye bir şey sezdirmiyordu. Ama Gereb'in buraya ne yapmak üzere geldiğini de çok merak ediyordu. Gereb neden sinsi sinsi Slovak'ın kulübesine gidiyordu? Ufaklık bunu öğrenmeye kararlıydı. Dedi ki:

“Size teşekkür ederim başkanım, ama konuşmamı başka zamana ertelemeyi tercih ediyorum. Yerine getirmem gereken çok önemli bir işim olduğunu hatırladım.”

Vays, çıngırağını yeniden sallayarak:

“Yazman konuşmasını erteliyor,” diye duyurdu.

Başkan bunu söylediği sırada, yazman koşmaya başlamış ve çoktan uzaklaşmıştı bile! Slovak'ın kulübesine Gereb'ten önce yetişebilmek için olabildiğince hızlı koşuyordu. Bomboş alanın ortasından geçmiş ve Pal Sokağı'na varmıştı bile! Sonra, Marya Sokağı'na bağlanan yolu geçti ve deliler gibi bıçkıevinin kapısına doğru koşmayı sürdürdü. Az kalsın odun yüklü bir arabanın altında kalıyordu! Bıçkıevinin minicik küçük bacasından, havaya her zamanki gibi beyaz bir duman yükselmekteydi. Mekanik testere, kulübenin içinde acı çeker gibi gıcırdıyordu. Ufaklığa “dik-kat” der gibiydi.

Ufaklık odun yığınlarının arasına sokulup “Evet, dikkat ediyorum,” diye yanıtladı onu. Slovak'ın kulübesine yetişmişti. Kulübenin arkasına gizlendi. Eğimli dam, hemen yandaki odun yığınlarına geçişi sağlayacak bir yol oluşturuyordu. Nemeçek bu odunların üzerine kaydı; ardından yüzükoyun yere uzandı ve beklemeye koyuldu. Şu Gereb, Slovak'tan ne istiyor olabilirdi? Kırmızı Gömleklerin yeni bir kurnazlığı mı söz konusuydu? Küçük sarışın, ne pahasına olursa olsun, bekçiyle Gereb'in konuşmasını dinlemeye kararlıydı. Ah bir de Gereb'in yeni bir hainliğini açığa çıkarırsa ne büyük başarı olurdu bu onun için!

Bu sırada Gereb, peşinden gelen biri olup olmadığını anlamak için sık sık arkasına dönüp bakarak, dikkatli adımlarla ilerliyordu. Arkasından kimsenin gelmediğinden emin olunca, kulübeye doğru korkusuzca yöneldi.

Slovak, kapının basamağına çökmüş, piposuyla, çocukların ona getirdiği sigara izmaritlerinden çıkardığı tütünü içiyordu. Bekçi Yano'ya (Slovak bekçinin adı buydu) sigara izmaritlerini getirmek gibi bir alışkanlıkları vardı çocukların. Bu izmaritleri görünce Yano çok mutlu olurdu.

Slovak'ın yanı başında uyuklayan köpek birden sıçradı. Birkaç defa havladı da. Ama görmeye alışkın olduğu biriyle karşılaşınca sakin sakin uyuklamaya devam etti. Gereb, Yano'ya yaklaştı. Şimdi öyle bir yerde durmuştu ki; dam, Nemeçek'in onu görmesini tamamen engelliyordu. Küçük sarışın cesaretlenmişti. Gizlendiği odunların arasından sessizce damın üstüne süzüldü. Burada yeniden yüzükoyun uzandı ve yerde sürünmeye başladı. Sürüne sürüne öyle ilerledi ki, kapının üzerinden boynunu uzatsa her ikisini de tamamen görebileceği bir noktaya geldi. Bir iki hareketiyle altındaki tahta çatırdamaya başladı ve Nemeçek, korkudan damarlarındaki kanın donduğunu hissetti. Buna rağmen yoluna devam etti. Eğer bu sırada Slovak veya Gereb yukarı bakmayı akıl etselerdi, Nemeçek'in sarı, incecik başını karşılarında görüp şaşakalacaklardı. Kulübenin önünde neler olup bittiğini, kocaman açılmış gözlerle izleyen ufaklığı karşılarında görmek, ikisi için de kötü bir sürpriz olurdu gerçekten!

Gereb, Slovak'a iyice yaklaştı ve ona dostça:

"Günaydın Yano," dedi.

"Günaydın," diye yanıt verdi Slovak, olduğu yerden hiç kıpırdamadan.

Gereb, daha da yaklaşıp:

"Sana sigara getirdim Yano," dediğinde Slovak bekçi hareketlendi; az önce ağzından çıkarmaya yeltenmediği piposunu çıkarıverdi. Ne de olsa bütün bir sigara içme fırsatı her zaman geçmezdi eline! O genellikle, başkalarının en güzel kısmını içip bitirdiği sigara artıklarıyla yetinmek zorunda kalırdı. Şimdi tam bir sigara içeceğini düşününce nasıl hareketlenmezdi!

Gereb, cebinden üç tane sigara çıkardı ve bunları Yano'nun avucuna bıraktı.

Nemeçek kendi kendine:

"Evet, tamam!" dedi. "Buraya gelmekle iyi yapmışım. Madem ki Gereb Bekçi'ye sigara getirmiş, ondan bir şey isteyecek demektir!"

Aklından bunları geçirirken, Gereb'in bekçiye seslendiğini duydu.

"Yano, kulübeye girelim, dışarıda konuşamam. Kimse konuştuklarımızı duymamalı. Çok önemli bir iş bu. Bu sayede bir sürü sigara kazanabilirsin!

Gereb, bunu söyledikten sonra cebinden bir avuç dolusu sigara daha çıkardı.

Nemeçek, tepede başını sallayıp:

“Bu kadar çok sigara getirdiğine göre, büyük bir alçaklık düşünüyor olmalı!” diye söylendi yine kendi kendine.

Slovak, sabırsızlıkla kulübeye girdi ve Gereb de onun peşinden gitti. Köpek ise kapı kapanmadan içeri süzülmüştü. Nemeçek bu duruma sıkılmıştı.

“Şimdi ne konuştuklarını hiç duyamayacağım,” diye söylendi. “Bütün planım suya düştü!”

Gereb’le Yano’nun gizli toplantıları başlamadan önce kulübeye sızmayı beceren Hektor’u nasıl da kıskanmıştı! Kapı, sımsıkı kapatılmıştı. Büyülü, perili masalları hatırladı Nemeçek. Masallardaki cadı, demirden burnuyla prensi bir dokunuşta siyah bir köpeğe dönüştürüverirdi! Nemeçek, uzun burunlu bir cadının kendisini siyah tüylü Hektor’a dönüştürmesi için o sırada on, hatta yirmi tane cam bilye verebilirdi!.. Ne olurdu şu masallardaki büyücülerden biri gelseydi!

Ama, demir burunlu bir cadının yerine, ufaklığın yardımına yetişen, çelik dişli bir böcek olmuştu! Uzun süre önce, bir tahtakurdu kulübenin tahtalarından birini kemirmiş ve bütün ailesiyle birlikte kendine güzel bir ziyafet çekmişti. Bir gün, bu paha biçilmez hizmetinin(!) Pal Sokağı Çocuklarının işine böylesine yarayacağını nereden düşünebilirdi ki böcek! Tahtakurdunun odunu kemirdiği yer epey incelmişti; Nemeçek bu ince yere kulağını iyice yapıştırdı ve dinlemeye koyuldu. Önce fısıltı dalgalarından başka hiçbir şey gelmedi kulağına, ama az sonra, söylenen tüm sözleri ayırt edebildiğini fark etti. Gereb, çok güvenli bir yerde olmasına rağmen, yine de birileri tarafından dinlenmekten öylesine korkuyordu ki, fısıltıyla konuşuyordu.

“Beni dinle Yano! Uyanık davran! İstediğin kadar sigaraya sahip olabilirsin. Ama bunun karşılığında bize yardım etmelisin.”

“Ne yardımıymış bu? Ne yapacakmışım?” diye homurtuyla sordu Bekçi.

“Yapacağın, bu alanın çocuklarını buradan kovmak! Hepsi bu! Arsada top ve tenis oynamalarını yasaklaman ve odunlukta kurdukları burçları yıkman gerek!”

Bir an için sessizlik oldu. Nemeçek anlamıştı ki Bekçi, bu cazip teklifi düşünmekteydi. Az sonra, Slovak’ın sesi duyuldu:

“Onları kovmak mı gerek?”
“Evet!”
“Peki niçin?”
“Çünkü buraya gelmek isteyen başka çocuklar var; zengin çocuklar... Onlar sayesinde istediğin kadar sigaraya sahip olacaksın. Ve tabii ki paraya!
Özellikle son sözler, etkisini çabucak göstermişti.
“Para mı?” dedi Yano, iştahlı iştahlı.
“Evet, bu işi yaparsan, yüz liran olacak!”
Teklif, Slovak’ın direncini kırmıştı. Uysal bir ifadeyle:
“Anlaştık,” dedi. “Hepsini kovacağım buradan!”
Kapının kolu gıcırdadı ve kapı açıldı. Gereb, kulübeden çıktı. Nemeçek de artık damın üstünde değildi; bir kedi çevikliğiyle çoktan yere atlamış ve hiç zaman kaybetmeden koşmaya koyulmuştu. Küçük sarışın heyecandan ölecek gibiydi; zira arkadaşlarının yazgısının, Arsanın tüm geleceğinin şu anda ona bağlı olduğunun tamamen bilincindeydi. Bir araya toplanmış arkadaşlarını görüp uzaktan seslendi:
“Boka!”
Ama ne Boka, ne de bir başkası duymuştu onu.
“Boka!... Sayın Başkanım!”
“Daha gelmedi,” dedi biri. Neyse ki, yanıt veren çıkmıştı sonunda.
Nemeçek, olanca gücüyle koşuyordu. Boka’nın bir an önce Gereb’le Yano’nun konuşmalarından haberdar edilmesi gerekiyordu. Arsalarından kovulmalarına zemin oluşmadan, çocuklar hep birlikte harekete geçmeliydiler ve bunu anlatmak da Nemeçek’e düşüyordu!
Ufaklık, son odun yığınını da geride bıraktı ve toplantıya devam eden Macun Derneği üyelerini gördü ileride. Vays, ciddiyetle toplantıyı yönetiyordu. Nemeçek’i fark edince ona bağırdı:
“Hahoo, yazman!”
Nemeçek, hızını hiç kesmeden, yanlarında durmasının mümkün olmadığını işaret etti.
Vays, “Yazman!” diye kükredi bu sefer. Başkanlık çıngırağını da tüm gücüyle sallıyordu.
“Zamanım yok,” diye yanıt verdi Nemeçek. Aynı hızla koşmayı sürdürüyordu, geçen her saniyenin büyük önemi vardı çünkü. Ama, dernek üyeleri bunu nereden bileceklerdi!
Yazmanın durmadığını görünce Vays, sert bir dil kullanmak zorunda kalmıştı:

“Er Nemeçek! Dur çabuk!”

Nemeçek, bu sert emir üzerine, durmak zorunda kalmıştı. Ne de olsa Vays bir üsteğmendi... Küçük Nemeçek öfkeden köpürüyordu, ama üstünün emrini yerine getirmesi şarttı. Durdu ve dernek başkanının öfkeli çağrısına yanıt verdi:

“Başüstüne teğmenim!”

Macun Derneği’nin başkanı:

“Dinle beni,” dedi. “Gizli gizli de olsa, biz derneğin yaşatılmasına karar verdik. Ve yeni bir başkan seçtik!”

Bütün çocuklar “Yaşasın Kolnay!” diye bağırdılar coşkuyla. Onlara katılmayan, sadece Barabas’tı. O, bir kenarda alaylı alaylı gülüyordu. Kolnay’ın başkanlığına sevinebilir miydi hiç!

Bu sırada, eski başkan, konuşmaya devam ediyordu:

“Eğer isterseniz Yazman Bey, görevlerinizi yerine getirmeyi sürdürün, ama her şeyi gizli tutacağınıza dair bize bir şeref sözü vermeniz gerek öncelikle! Çünkü, Öğretmen Racz en ufak bir şey duyacak olursa...”

Vays konuşurken Nemeçek, Gereb’in sinsi sinsi odun yığınlarının arasına süzüldüğünü gördü. Gereb yığınlardan görünmeden çıkıp uzaklaşmayı başarırsa, Pal Sokaklılar olarak hepsi ellerindeki her şeyi kaybedeceklerdi. Kaleleri, oyun alanları... Her şey gidecekti ellerinden! Ama eğer Boka olanları öğrenip Gereb’le konuşursa, onun aklını başına toplamasını sağlayabilirdi ve belki hainin ruhunda yeniden bazı iyi duygular canlandırılabilirdi!

Nemeçek, sabırsızlığını gizleyemeden başkanın sözünü kesti:

“Sayın Başkanım, benim hiç zamanım yok!... Gitmem gerek!”

Vays, ufaklığa alaylı alaylı sordu:

“Ne o? Yoksa korkuyor musunuz Bay Yazman? Belki yakalanmamızdan korkuyorsunuzdur, ya da cezalandırılmaktan!”

Ama Nemeçek, bunları dinlemiyordu bile! Kapıya doğru sessiz sedasız ilerleyen Gereb’ten ayırmıyordu gözlerini. Macun Derneği’ni, üyelerinin koyu bir tartışmaya başladıkları sırada arkada bırakıp ceketinin düğmelerini ilikledi ve fırlayıp var gücüyle Arsanın çıkışına doğru koşmaya başladı.

Onun gitmesiyle, kurulun müthiş bir öfke içinde sessizliğe boğulması bir oldu. Sonra, bu derin sessizliğin ortasında Başkan, iç karartıcı bir sesle:

“Baylar, Ernest Nemeçek’in az önceki kötü davranışına hepiniz tanık oldunuz,” dedi. “Ernest Nemeçek’in bir korkak olduğunu ilan ediyorum!”

Kuruldaki herkes hep bir ağızdan bağırdı:

“O bir korkak!”

Kolnay da “O bir haindir!” diye ekleme ihtiyacını hissetmişti. Birinin adı kötüye çıktı mı, herkes onun daha da çok üstüne gitmese olmazdı çünkü!

Rihter söz istiyordu:

“Nemeçek’in yazmanlık görevinden alınmasını, dernek üyeliğine son verilmesini ve karar defterine adının ‘hain’ olarak kaydedilmesini öneriyorum!”

Her kafadan bir ses çıkıyordu. Bir an kesilen seslerin ardından başkan kararını bildirdi:

“Macun Derneğinin genel kurulu duyurur: Ernest Nemeçek hain ve korkaktır. Yazmanlık görevinden alınmış ve dernekten çıkarılmıştır. Tutanak yazmanı!”

“Buradayım,” dedi Lezik.

“Karar defterine geçirin: genel kurul, Ernest Nemeçek’i hain ilan etti ve adının, deftere baştan sona küçük harflerle yazılmasına karar verdi.”

Bu sözlerin ardından, kurulda bir uğultu yükseldi. Nemeçek’e verilen bu ceza, yasalarca öngörülen en ağır cezaydı! Çocuklar yere oturmuş, tutanak defterini açıp bacaklarının üzerine yerleştirmiş ve derme çatma büyükçe bir yazıyla şu cümleyi yazan Lezik’in çevresini sarmışlardı.

“ernest nemeçek bir haindir”

İşte böylece Macun Derneği, Nemeçek’e daha önce verilmiş olan onuru bir çırpıda geri almış oldu. Bu sırada Ernest Nemeçek –ya da “ernest nemeçek” diyelim isterseniz– hakkında verilen karardan habersiz, Kinizi Sokağı’na doğru koşmaktaydı. Boka, bu sokaktaki tek katlı, gösterişsiz bir evde oturuyordu. Boka’nın evine yetiştiğinde, kapıdan içeri dalan Nemeçek, hemen kapının ardındaki başkana fena çarpmıştı.

Boka, kendini Nemeçek’ten kurtararak:

“Ne oluyor? Ne arıyorsun burada?” diye sordu.

Nemeçek, soluk soluğa ve dizginlenemez bir heyecanla, ona son haberleri aktardı. Anlatırken, acele etmesini sağlamak için, bir yandan da Boka’nın ceketini çekiştirip duruyordu.

Az sonra ikisi birlikte Arsaya doğru koşmaya başladılar. Yolda Boka:

“Bütün görüp duydukların bunlar mı? Başka bir şey var mı?” diye sordu ufaklığa.

“Evet!.. Evet, hepsi bu!”

“Gereb hâlâ Arsada mı?”

“Eğer acele edersek, belki onu orada yakalayabiliriz!”

Koşmaya devam ettiler. Ama Sen Jozef Hastanesi’nin önünde durmak zorunda kaldılar; zavallı Nemeçek’i bir öksürük nöbeti tutmuştu. Ufaklık sırtını duvara dayayıp biraz bekledi.

“Sen... Sen acele et! Ben öksürüğüm geçince yetişirim sana,” dedi.

Daha bu cümleyi ancak bitirmişti ki yeni bir öksürük nöbeti daha geldi! Ardından, hâlâ yerinden kıpırdamamış olan Boka’ya:

“Botanik Bahçesi’nde üşütmüş olmalıyım,” dedi. “Göle düştüğüm zaman hiçbir şey olmamıştı, ama serada havuza saklanmam gerektiğinde, işte asıl orada üşüttüm ben! Su buz gibiydi, dondum; tir tir titredim havuzun içinde!”

Bu zorunlu molanın ardından, birlikte Pal Sokağı’na doğru uzandılar. Sokağa vardıkları sırada Arsanın kapısı açıldı ve Gereb belirdi kapıda! Nasıl da acelesi vardı! Nemeçek Boka’yı omzundan tutup:

“İşte bak, orada!” dedi. Oysaki Boka da görüyordu Gereb’i!

Ellerini huni biçiminde ağzına götürüp seslendi:

“Hey! Gereb!”

Gereb sesi duyunca durdu ve dönüp arkasına baktı. Boka’yı yolun karşısında görünce ise gülmeye başladı ve bulvarı geçip, Nemeçek’le onun yanına varıncaya kadar da hiç ara vermedi gülmeye. Alaylı kahkahaları, Pal Sokağı’nın duvarlarına çarpıp yankılanıyordu. İşte böyle, çocuklarla dalga geçiyordu Gereb! İki çocuk, kaldırımlara çivilenmiş gibi hareketsiz kalakalmışlardı. Her şeyin bittiğini, geç kaldıklarını duyumsuyorlardı. Tek bir söz bile söylemeden kalabalığın neşeli seslerinin geldiği Arsaya doğru yürüdüler. İçeride tenis oynanıyordu; eğlenceye çoktan başlanmıştı. Ardından “Yaşasın!” diye bir çığlık yükseldi; Macun Derneği üyelerinden gelmişti bu ses ve bunun gibi daha nice bağırış da birbirini izledi! Çocuklar yeni başkanlarını alkışlıyorlardı... Bu toprak parçasının ellerinden tamamen alınabileceği gerçeğinden tamamen habersizdiler. Onların çocuk ruhlarında özgürlük, sonsuzluk demek olan; sabahları Amerika çayırları, öğleden sonraları geniş mi geniş Macar düzlükleri, yağmur yağdığında okyanus, kış mevsiminde kuzey kutbu ve her zaman dost olan; hayal dünyalarına göre onlara uyup biçim değiştiren bu alan... Belki de şimdi ellerinden alınacaktı!

Nemeçek, oyuna dalmış neşeli çocukları işaret ederek:

“Görüyor musun?” dedi Boka’ya. “Hiçbir şey bilmiyorlar!”

Boka başını salladı ve “Hiçbir şey bilmiyorlar,” diye donuk bir sesle tekrarladı.

Nemeçek, Boka’ya sonsuz bir güven duyar ve onun zekâsına her şeyden çok inanırdı. Boka’nın yanında olduğu sürece, umudunu yitirmesine olanak yoktu. Başlarına gelen bu felakette bile henüz tam anlamıyla endişeye kapılmış sayılmazdı. Ne var ki, ufaklık, bu güven dolu ve umutlu halini, Boka’nın gözlerinden parlaya parlaya dökülen yaşları görüp, üzgün, titrek bir sesle: “Şimdi ne yapacağız?” deyişini duyuncaya kadar koruyabildi. Bunları görüp duyduktan sonra çok başkalaşmış; kapkara olmuştu her şey!..

BEŞİNCİ BÖLÜM

Aradan iki gün geçmişti. Botanik Bahçesi'ne iyice karanlık çöktüğünde, köprüdeki iki nöbetçi, kendilerine yaklaşmakta olan siyah bir gölge fark ettiler.

"Dikkat!" dediler birbirlerine.

Her ikisi de, ay ışığı altında gümüş, sivri ucu ışıl ışıl parlayan mızraklarını havaya kaldırdılar. Onlara yaklaşan gölge, Feri Atş'tı ve nöbetçiler, mızraklarını kaldırıp onu selamlıyorlardı. Başkan hızlı adımlarla köprüden geçmekteydi.

"Buradalar mı?" diye sordu nöbetçilere. Bütün çocukların çoktan adada toplanmış olmaları gerekiyordu çünkü.

"Evet komutanım," dedi içlerinden biri.

"Peki Gereb?"

"İlk gelen o oldu."

Başkan, sessiz ve sert bir selam verdi; iki nöbetçi mızraklarını yeniden havaya kaldırdılar. Askeri kurallar bunu gerektiriyordu.

Evet, Kırmızı Gömlekler adada çoktan toplanmışlardı. Feri Atş da yanlarına gelince, Pastörlerden büyük olanı bağırdı:

"Dikkat!.."

Uçları gümüş tabakayla kaplı mızraklar tekrar havalandı.

Feri Atş, ordusunu selamladıktan sonra "Acele etmemiz gerek!" dedi. "Ben biraz geciktim. Hemen işimize koyulalım. Feneri yakın."

Komutan gelmeden önce ışık yakılması yasaktı. Fenerin yakılmış olması Feri Atş'ın adada olduğunun işaretiydi. Genç olan Pastör, emri yerine getirip feneri yaktı ve Kırmızı Gömlekler titrek ışığın çevresinde oturdular. Hepsi de sesini soluğunu kesmiş başkanlarının konuşmasını beklemekteydi.

Başkan sordu:

"Konuşmamız gereken yeni bir konu var mı?"

Zebeniç söz istedi.

"Ne var?" dedi Başkan.

"Komutanım, Pal Sokağı'ndaki arsadan aldığınız kırmızı-yeşil bayrağı cephanelikte saklıyorduk, ama bayrak kayboldu."

Başkan bunu duyunca kaşlarını çattı:

"Peki silahlar?" diye sordu.

“Silahların hepsi yerinde duruyor. Buraya gelmeden önce, depo başsorumlusu olarak hepsini denetledim. Baltalar ve mızraklar kale yıkıntısının oradalar. Sadece ganimet olarak aldığımız bayrak kayıp! Biri gelip onu çalmış olmalı!”

“Herhangi bir iz buldunuz mu?”

“Evet. Yönetmelik gereği her gün yapmak zorunda olduğum kum serpme işini dün akşam da yaptım. Akşamüstü, burca ince kum serptim ve bugün yoklama sıram gelince, kumun üzerinde küçük ayak izleri olduğunu fark ettim. İzler, yarıktan başlayıp bayrağı koyduğumuz köşeye kadar gidiyor ve oradan da başlama noktası olan yarığa geri dönüyordu. Yarıkta izi kaybettim, çünkü orada toprak sertti ve her yer yosun kaplıydı.

“Ayak izlerinin küçük olduğunu söylüyorsun, öyle mi?”

“Evet, hem de çok küçük. İçimizde, ayakları en küçük olan Vendover’in ayaklarından bile daha küçük.”

Bir sessizlik oldu.

“Bir yabancı cephaneliğimize girmiş anlaşılan,” dedi komutan. “Ve bu yabancı, Pal Sokağı Çocuklarından biri olmalı!”

Kırmızı Gömleklerin arasında bir uğultu dolaşıyordu.

Feri Atş “Bundan eminim,” diye devam etti. “Çünkü cephaneliğimize giren, Pal Sokaklılardan başkası olsaydı, o silahları hemen alıp götürürdü. Ama bu kişi, bayraktan başka bir şeye dokunmamış. Hiç kuşku yok ki Pal Sokağı Çocukları, içlerinden birini bayrağı yeniden ele geçirmek üzere görevlendirmişler. Gereb, sen hiç bununla ilgili bir konuşma yaptıklarını duydun mu?”

Gereb düpedüz Kırmızı Gömlekler Çetesinin casusu olmuştu! Ayağa kalkarak:

“Hayır, doğru dürüst hiçbir şey duymadım,” dedi.

“Peki, oturabilirsin. Bunu araştıracağız. Şimdi, önümüzdeki işlerle ilgilenelim,” dedi Feri Atş. “Başımıza son geleni biliyorsunuz; adada olduğumuz sırada, düşman buraya girmeyi başarıp şuradaki ağaca kırmızı bir yazı astı. Üstelik öyle becerikliydi ki kaçıp elimizden kurtuldu! Düşmanımız sanıp sokakta kovaladığımız çocukların ise olaylarla hiç ilgisi yoktu; sadece bizden korktukları için koşup kaçmışlardı. Biz de deli gibi onların peşlerine takılmıştık! Bu kırmızı yazıyı, mutlaka öç alınması gereken bir hakaret olarak kabul ediyorum. Arsanın durumunu iyice incelemesi için Gereb’e zaman tanımak amacıyla, saldırımızı bugünden

başka bir güne ertelemiştik. Şimdi Gereb bize gözlemlerini anlatacak ve sonra savaş ilanımızın tarihini belirleyeceğiz.

Başkan bunları söyledikten sonra, Gereb'e bir bakış attı. Sonra da:

"Ayağa kalk Gereb," dedi.

Gereb sorguya çekilen bir sanık gibiydi. Ayağa kalktı.

"Ben düşünüyorum da... Şey..." diye hafif bir tedirginlikle başladı söze. "Bu arsayı, belki de savaşmaya gerek kalmadan ele geçirebiliriz. Bütün olanlardan sonra kendi kendime dedim ki, ben de Pal Sokağı çetesi üyelerinden biriydim... Bir savaşa neden olmak istemiyorum... Yani kısacası, Arsanın bekçisi Yano'ya rüşvet verdim ve onu bize hizmet etmeye ikna ettim. Pal Sokaklıları Arsadan... Arsadan..."

Bu sözler üzerine Feri Atş, Gereb'e öyle sert, öyle acımasız baktı ki, Gereb konuşmasının sonunu getiremedi!

Derinlerden gelen güçlü sesiyle çocukların korkudan dizlerini titreten Başkan bağırdı:

"Sen henüz kimlerle birlik olduğunun farkında değilsin! Biz kimseyle pazarlık etmek istemiyoruz; hiç kimseye rüşvet vermek de istemiyoruz. Pal Sokaklılar, Arsayı bize kendi rızalarıyla vermezlerse, biz de orayı güç kullanarak ele geçiririz. Slovak'la ilgili bu tatsız hikâyeyi duymamış olayım. Kırmızı Gömlekler, senin bu dediklerini yapmaya, rüşvet vermeye asla yanaşmazlar!

Herkes susmuştu ve Gereb gözlerini yere indirmişti.

Feri Atş ayağa kalktı ve Gereb'e:

"Korkuyorsan evine git!" dedi. "Başkan'ın gözleri ateş saçıyordu."

Evet, Gereb'in korktuğu doğruydu. Eğer Kırmızı Gömlekler onu kovarsa, hiç yeri yurdu kalmayacağını anlamıştı. Başını kaldırdı ve sesini olabildiğince cesur çıkarıp:

"En küçük bir korkum bile yok! Sizinleyim ve sizinle kalıyorum. Daima size bağlı olacağıma yemin ederim," dedi.

"İyi o zaman," dedi Feri Atş. Ama yüzünden anlaşıldığı kadarıyla aralarına katılan bu yeni üyeden pek hoşnut değildi. Sonra ona dönüp:

"Eğer bizimle kalmak istiyorsan, yasalarımıza uygun biçimde yemin etmen gerek!" dedi.

"Seve seve," diye yanıt verdi Gereb. Rahatlamış ve derin bir soluk almıştı şimdi.

"O halde elini uzat."

Gereb’in uzattığı elini Feri Atş, çok güçlü bir şekilde sıktıktan sonra şöyle konuştu:

“Bugünden itibaren teğmen olarak aramızdasın. Zebeniç sana bir mızrakla bir balta verecek; adını da gizli kayıt listemize ekleyecek. Şimdi beni iyi dinle. Saldırımızı sonsuza kadar erteleyemeyiz. Arsaya saldırımızı öbür gün gerçekleştirmeye karar verdim. Öğle yemeğinden sonra burada toplanacağız. Birliğimizdeki güçlerin yarısı Marya Sokağı’ndan Arsaya girecek ve oradaki burçları tutacak. Sana gelince... Sen, ordumuzun geri kalan yarısının Arsadan içeri girebilmesi için Pal Sokağı’nın kapısını açacaksın. Bu ikinci bölük, düşmanı dışarı atmak için gerekeni yapacak. Eğer Pal Sokaklılar odun yığınlarının oradaki labirente sığınmaya kalkarlarsa, odunların yakınındaki diğer bölük saldırıya geçecek. Bütün bunların ne amaçla yapıldığını biliyorsunuz; bizim bir oyun alanına ihtiyacımız var ve bu alanı ne pahasına olursa olsun elde edeceğiz!”

Kırmızı Gömlekler, ani bir sıçrayışla yerlerinden kalkmışlardı. Mızraklarını havaya kaldırıp:

“Yaşasın!” diye bağırdılar.

Başkan, yeniden sessizliği sağlamakta gecikmedi:

“Sana soracak birkaç sorum daha var,” dedi Gereb’e dönerek. “Pal Sokağı Çocukları’nın, senin bizim birliğimize girdiğinden haberleri olabilir mi? Bundan kuşkulanmış olmasınlar sakın?”

“Kuşkulandıklarını sanmam,” dedi yeni teğmen. “Buraya kâğıdı asmaya geldiklerinde karanlıktı ortalık; beni o karanlıkta görmüş olamazlar.”

“O halde, yanlarına geri dönersen, kendini tehlikeye atmış olmayacaksın hiç, değil mi?”

“Bunun kesinlikle hiç ama hiç tehlikesi yok!”

“Senden kuşkulanmayacaklar yani!”

“Asla! Bir şeyden kuşkulanacak olsalar bile, hiçbir şey söylemeye cesaret edemezler. Hepsinin benden ödü kopar. O koskoca çetenin içinde bir tek cesur çocuk bile yoktur,” dedi Gereb.

Kısık, ama keskin bir ses, Gereb’in sözünü kesti:

“Var! Var!”

Kırmızı Gömlekler, şaşkınlık içinde birbirlerine baktılar:

Feri Atş:

“Kimden geldi bu ses?” diye sordu.

Yanıt veren olmadı. Ama aynı keskin ses tekrar duyuldu:

“Var! Var!”

Sesi ikinci duyuşlarında ağacın tepesinden geldiğini fark ettiler! O sırada ağacın dalları çatırdamaya başladı ve hemen ardından, sarışın, küçük bir çocuk ağaçtan atladı. Çocuk yere atladıktan hemen sonra ceketine takılıp kalmış yaprakları temizledi; yerinde doğrulup dimdik durdu. Onu bir anda karşılarında görünce şaşkına dönen Kırmızı Gömlekler'e, gözlerini üzerlerinden hiç ayırmadan baktı. Ansızın karşılarında beliren bu görüntü öyle şaşırtıcıydı ki Kırmızı Gömleklerin hiçbiri tek bir söz bile söyleyememişti!

Gereb'in durumu ise daha da beterdi; yüzü sapsarı kesilmişti.

"Nemeçek!" dedi hayretler içinde.

"Evet, Nemeçek!" dedi küçük sarışın. "Nemeçek ya! Cephaneliğinizden bayrağı kim aldı bilmek ister misiniz? Ben aldım! Ayakları Vendover'inkilerden daha küçük olan benim. Eğer isteseydim, siz burayı terk edene kadar ağaçta saklanabilirdim, tıpkı üç buçuk saattir yapmış olduğum gibi! Ama Gereb, Birliğimizde bir tek cesur kişi bile olmadığını söylediği zaman, kendi kendime dedim ki: 'Siz biraz bekleyin. Pal Sokağı Çocukları cesur mu değil mi göreceksiniz! Basit bir er olsa bile, Nemeçek bunu size gösterecek.' İşte karşınızdayım! Konuşmalarınızın hepsini dinledim, bizden çaldığınız bayrağı da geri aldım. Şimdi bana ne yaparsanız yapın. İsterseniz dövün, bayrağı elimden zorla alın, çünkü onu asla kendi rızamla vermem size! Haydi, hiç çekinmeyin, yapın yapacağınızı. Korkmanıza gerek yok; bire karşı on kişisiniz!"

Ufaklık bunları söylerken yanakları ateş gibi olmuştu ve kollarını yanlara doğru açmıştı. Bir avucunda bayrağı sıkı sıkı tutuyordu. Kırmızı Gömlekler gözlerine inanamıyorlardı ve gökten birdenbire düşüvermiş, kendileriyle böylesine güven dolu konuşan bu küçücük çocuğa şaşkınlık içinde bakmaktaydılar.

Orada bulunan iki Pastör ve Feri Atş da dahil tüm çeteyi dövebilecek gücü varmış gibi, öyle cesaretle konuşuyordu ki, Kırmızı Gömlekler, onu hayretler içinde dinlemekten başka bir şey yapamamışlardı.

İlk olarak Pastör Kardeşler topladılar kendilerini. Nemeçek'e yaklaşıp, onu kolundan tuttular. Ufaklığın sağ tarafında duran genç Pastör, ondan bayrağı çekip almaya çoktan hazırdı, ama ne var ki derin sessizliğin içinde Feri Atş'ın sesi duyulunca yapamadı bunu.

"Durun! Onu rahat bırakın," diye buyuruyordu Başkan.

Pastörler başkanlarına şaşkın şaşkın baktılar.

"Onu rahat bırakın," diye tekrarladı Feri Atş. "Ben bu çocuğu sevdim."

Sonra Nemeçek’e dönüp “Sen cesur birisin Nemeçek! İşte sana elimi uzatıyorum. Aramıza katıl!” dedi.

Nemeçek, bu daveti kabul etmediğini başını iki yana sallayarak belirtti ve çocuk sesiyle çıkarabildiği en sert tonda:

“Hayır!” dedi.

Sertti sesi sert olmasına, ama bir yandan da titriyordu! Yanlış anlamayın sakın; korkudan değil, heyecandandı bu titreme. Yüzü solgundu, ancak korkusuz ve dikkafalı bir ifadeyle yineledi:

“Hayır, asla!”

Feri Atş gülümsedi. “Öyle olsun! Seni zorlamayacağım. Şimdiye kadar hiç kimseyi Birliğe davet etmemiştim; buradaki herkes, Birliğe kendiliğinden gelip girdi. Bu teklifte bulunarak sana bir ayrıcalık yaptım. Ama davetimi geri çevirirsen, ısrar edecek değilim.” Sonra ona sırtını döndü.

Pastörler “Ona ne yapalım?” diye sordular.

“Bayrağı elinden alın,” dedi Başkan. Birdenbire nasıl da umursamaz bir tavır takınmıştı!

Bu sözü duyar duymaz, yaşça büyük olan Pastör, Nemeçek’in incecik elinden kırmızı-yeşil bayrağı çekip aldı. Nemeçek’in canını yakacak kadar sert davrandı. Ama ufaklık dişlerini sıktı ve en küçük bir ses bile çıkarmadı.

Pastör “Bayrağı aldım!” diye zevkle duyurdu.

Şimdi herkes, Feri Atş’ın, kendiliğinden ellerine düşmüş olan bu tutsağa hangi korkunç cezayı uygun göreceğini sormaktaydı kendi kendine. Tutsak Nemeçek ise, olduğu yerde kıpırtısız duruyor ve dişlerini sıkıyordu.

Feri Atş ona doğru döndü ve sonra Pastör’e bir işaret yaptı:

“Hiç sağlam görünmüyor, onu dövsek elimize ne geçecek? Buna gerek yok. Ama... Ona bir banyo yaptırabiliriz!”

Bu öneri duyulunca, kurulda bir kahkaha koptu. Feri Atş gülüyordu; tabii Pastör Kardeşler de! Zebeniç, şapkasını havaya fırlatmıştı, Vendover de sevinçten deliye dönmüş gibiydi. Gereb kendini biraz geriye çekmiş, ağacın arkasında kahkahaya boğulmuştu. Yüzündeki ciddiyet silinmeden duran yalnızca Nemeçek’ti. Nezle olmuştu ve üstelik birkaç gündür öksürüyordu. Annesi ona dışarı çıkmayı yasaklamış olmasına rağmen, küçük sarışın evde kapalı kalmaya dayanamamıştı. Saat üçte kaçmıştı evden ve son üç buçuk saatini de ağacın tepesine tüneyip Kırmızı Gömlekleri bekleyerek geçirmişti. Şimdi perişan durumdaydı ama hiç şikâyet etmiyor, sesini çıkarmıyordu. Nezle olduğunu onlara belli eder miydi hiç? Anlasalar,

bu canavar ruhlu çocuklar onunla alay ederlerdi. İçlerinde en güçlüsü Gereb, ağzını ardına kadar açıp, kahkahayı koyverirdi! Nemeçek, alay konusu olmaktansa hastalığını gizli tutmayı tercih etti. Ve laf atmalar, alaylı sözler eşliğinde onu göle atacak olan Pastörler'e bıraktı kendini. Pastörler, büyük bir zevkle göle batırdılar ufaklığı. Acaba yeryüzünde şu Pastörler kadar korkunç iki çocuk daha var mıydı? Biri, onu ellerinden yakalamış, diğeri de ensesinden tutmuştu. Sonra Nemeçek'i suyun içine attılar. Ufaklık boğazına kadar göle battığında neşeden Kırmızı Gömlekler'in ağızları kulaklarına varmıştı. Hepsi birden coşkuyla dans etmeye başladılar; bir çeşit savaş dansıydı yaptıkları. Bağıra çağıra şapkalarını havaya savuruyorlardı:

"Huyaa hop! Huya hop!"

Çıkardıkları bu sesler, mutluluk sarhoşluklarını yansıtıyordu. Çığlıklarına kahkahaları da eklenince, bütün adayı bir sevinç rüzgârı kapladı. Zavallı Nemeçek, "banyo" yaptığı gölün içinde, ürkek bir kurbağa gibi görünüyor ve çevresindekileri acılı gözlerle seyrediyordu. Onun hemen yanında duran Gereb ise bacaklarını iki yana açıp oturmuş, küçük sarışınla alay eden kaş göz işaretleri yapıyordu.

Sonunda Pastörler ufaklığı serbest bıraktılar. Şıpır şıpır su damlayan giysileriyle, tepeden tırnağa çamura bulanmış vücuduyla gölden çıkan Nemeçek'i karşılarında gördüklerinde, Kırmızı Gömleklerin neşesi artık tavana vurmuştu! Nemeçek kolunu kımıldattığında, ceketinin içinden bardaktan boşanırcasına sular dökülüyordu. O, ıslak bir köpek gibi silkelendiğinde, herkes üzerine su sıçramasın diye sağa sola kaçışmıştı. Dörtbir yandan, alaylı sözler duyuluyordu:

"Hey! Şu kurbağaya bakın!"

"Bütün suyu indirdin mi midene?"

"Yüzme biliyor musun, gösterseydin ya bize!"

Nemeçek bu sataşmaların hiçbirine yanıt vermedi. Yüzünde acı bir gülümseme vardı. Eliyle sırılsıklam olmuş ceketini sıkıyordu. Gereb onu rahat bırakmadı; dudaklarındaki alaylı gülüşle, Nemeçek'in önüne kuruluverdi:

"İyi miydi banyo?"

Nemeçek, masmavi gözlerini ona dikti:

"Çok iyiydi hem de! Ne olursa olsun, kıyıda kalıp alaylı sözlerinizi dinlemekten çok daha iyiydi. Arkadaşlarımın düşmanlarıyla birlik olmaktansa, koca bir yıl gölün dibinde kalmayı tercih ederim ben! Bir

banyo yapmış oldum altı üstü... Ne var bunda? Geçen gün tek başımayken suya düştüğümde senin düşmanlarımızın yanında olduğunu görmüştüm."

Nemeçek, Gereb'e bir çırpıda bunları söyleyip diğerlerine döndü:

"Bana ayrıcalıklar yapıp, armağanlar verebilir, beni pohpohlayabilirsiniz; ama sizin tarafınıza geçmem! Beni bir kez daha, yüz kez, hâttâ bin kez daha suya atacak da olsanız; yarın, öbür gün ve diğer bütün günler yine buraya geleceğim! O kadar iyi saklanacağım ki beni göremeyeceksiniz. Hiçbiriniz beni korkutamazsınız. Ve bize; yani Arsamıza gelecek olursanız, orada karşınızda bizi bulacaksınız! Bir kişiye karşı on kişi olunca konuşmak kolay... Siz asıl Arsamıza geldiğinizde, nasıl konuşulurmuş göreceksiniz. Beni tek başıma yakaladığınız için rahatsınız. Siz çok çok güçlüsünüz, hepsi bu. Pastörler müzenin bahçesinde bilyelerimi çaldılar. Çalarlar tabii, çünkü onlar benden çok daha güçlüler. Bugün beni suya batırdınız; çünkü güçlüsünüz siz. Ee, sonra? Hoşunuza gidecekse, dövün de! Eğer ben istemeseydim, bu banyoyu asla yaptıramayacaktınız bana! Ama ben tercih ettim ve ağaçta saklanmaktan vazgeçip aşağı atladım. Boğun beni, pataklayın dilerseniz, ama asla şunun gibi; şurada duran gibi hain olmayacağım!"

Eliyle Gereb'i işaret ediyordu; bunları dinlerken artık gülmeyi beceremeyen Gereb'i... Fenerin ışığı, Nemeçek'in güzel sarı saçlarını ve sırılsıklam giysilerini aydınlatıyordu. Cesur, güven dolu, temiz kalpli Nemeçek, gözlerini dosdoğru Gereb'e dikmişti ve onun bu bakışları altında Gereb, tüm özgüvenini yitirmiş; başı öne eğik öylece duruyordu. O sırada kilisedeki sessizliği aratmayacak ölçüde derin bir sessizlik olmuştu adada. Öyle ki, Nemeçek'in cebinden yere damlayan suların şıpırtısını duymak hiç de zor değildi!

Birden, küçük sarışın, sessizliği bozarak:

"Artık gidebilir miyim?" diye sordu.

Hiç kimse ona yanıt vermeyince, ufaklık sorusunu yineledi:

"Anlaşılan bana dayak atmayacaksınız. Artık buradan gidebilirim, değil mi?"

Bu sefer de kimseden yanıt alamayınca, sessiz sakin, köprüye doğru yöneldi. Kimse yerinden kıpırdamadı. Kırmızı Gömlekler donup kalmışlardı ve bu sarışın çocuğun gerçek bir kahraman olduğunu; "kahraman" sözüne tamamen layık ve büyükler arasında sayılmayı hak eden biri olduğunu kabul etmişlerdi. Bütün olup biteni bulundukları yerden ağızları açık izleyen iki nöbetçi de, ufaklığı durdurmaya cesaret

edememişlerdi. Nemeçek yanlarından geçtiği sırada, Feri Atş'ın yıldırım gibi gürleyen sesini işittiler:

"Selam verin!" diyordu Başkan.

Bu emirle birlikte, iki nöbetçi esas duruşa geçti ve ucu gümüşten mızraklarını havaya kaldırdılar. Bütün Kırmızı Gömlekler topuklarını vurdu ve iki nöbetçinin yaptığı gibi, onlar da mızraklarını havaya kaldırdılar. Silahlar, ay ışığı altında ve sessizliğin tam ortasında ışıl ışıl parlıyordu. Duyulan tek ses, köprüden geçip uzaklaşmakta olan küçük kahraman Nemeçek'in adımlarının sesiydi. Az sonra bu ses yerini, ufaklığın içi su dolu ayakkabılarının çıkardığı vıçk vıçk seslerine bıraktı ve birkaç saniye daha geçtikten sonra bu sesler de duyulmaz oldu. Nemeçek gitmişti.

Adada, Kırmızı Gömlekler şaşkın bakışlarla birbirlerini süzüyorlardı şimdi. Feri Atş, toplandıkları düzlüğün ortasında, başını öne eğmiş duruyordu. Gereb, çarşaf gibi beyaz bir suratla ona yaklaştı:

"Beni dinle... Ben istiyorum ki..."

Ama Feri Atş ona sırtını döndü. Gereb, bunun üzerine, henüz esas duruş pozisyonunu bozmamış olan çocuklara yöneldi ve yaşça büyük olan Pastör'e yaklaştı. Pastör de başkanını örnek almış, onun tavrını sürdürüp Gereb'e sırtını dönmüştü. Gereb şimdi ne yapacağını bilmiyordu! Sonunda boğuk bir sesle:

"Buradan gitsem iyi olacak herhalde!" dedi

Hiç kimse yanıt vermedi ona. O da, Nemeçek'in az önce gittiği yolu izleyerek yürümeye koyuldu. Nemeçek'e yapılanın tersine, Gereb adayı terk ederken ona selam veren bir tek kişi olmadı! Nöbetçiler köprünün trabzanlarına yaslanmış, suya tükürük atıyorlardı. Çok geçmeden Gereb'in adımlarının sesi de kesilince Botanik Bahçesi'ni sarmış olan sessizlik yeniden hissedilir oldu.

Kırmızı Gömlekler adada yalnız kalmışlardı artık!.. Feri Atş, bu sırada büyük Pastör'e doğru yürüdü; onun iyice yakınında durdu. O kadar yakınına gelmişti ki, Pastör'ün yüzü arkadaşınınkine hafifçe değmişti.

"Müzenin bahçesinde bu çocuğun bilyelerini alan sen misin?" diye sordu ona kısık sesle.

"Evet," diye yanıtladı Pastör.

"O sırada kardeşin de seninle birlikte miydi?"

"Evet."

"Bir, baskın' yaptınız, öyle mi?"

"Evet, aynen öyle!"

“Kırmızı Gömlekler’e, küçük çocukların bilyelerini aşırıp onları soyup soğana çevirmeyi yasak etmedim mi ben?”

Pastörler sus pus olmuşlardı. Feri Atş’a yanıt verilmez, onunla şakalaşılmazdı. Başkan, sert bakışlarını iki Pastör’e dikmişti; sakin ama buyurgan bir sesle dedi ki:

“Banyo yapma sırası şimdi sizde!”

Pastörler, gözlerini fal taşı gibi açarak Başkan’a baktılar. Bu emre anlam verememişlerdi.

“Beni duymadınız mı? Giysilerinizi çıkarmadan çabuk banyonuzu yapın. Sıra sizde!”

Pastörlerin içine düştükleri durum karşısında, çocuklardan birinin dudağında bir minicik gülümseme belirecek oldu; ama Başkan bunu hemen engelledi:

“Kim alay ederse, kendisini suyun dibinde bulacak, ona göre!”

Bu söz, anında etkili olmuştu. Hiç kimse gülmeye cesaret edemiyordu şimdi. Feri Atş tekrar Pastörler’e baktı ve aceleci bir sesle:

“Hâlâ ne bekliyorsunuz? Haydi atlayın suya, boğazınıza kadar batacaksınız! Bir, iki!”

Sonra aynı buyurgan ve aceleci sesle diğerlerine dönerek:

“Siz de dönün arkanıza! Gösteride değilsiniz; onları izlemeyeceksiniz,” dedi.

Kırmızı Gömlekler sırtlarını döndüler. Feri Atş da, cezalarını yerine getiren Pastörler’e bakıyordu. Pastörler yavaşça ve üzüntü içinde göle doğru yürüdüler ve boğazlarına kadar suya battılar. Kırmızı Gömlekler suyun çalkantısından başka hiçbir ses duymamışlardı. Feri Atş göle doğru şöyle bir göz attı ve iki Pastör’ün verilen cezayı yerine getirdiklerini gözleriyle gördü. Bunun üzerine emri verdi:

“Tüfek indir! İleri marş!”

Sonra ordusuyla birlikte adayı terk etti. Köprüdeki nöbetçiler feneri söndürdüler; uygun adımla köprüyü geçen kalabalığa yetişip onlarla birlikte, ilerdeki çalılıkların arasında gözden kayboldular.

İki Pastör sudan çıktılar, birbirlerine baktılar. Her zaman yaptıkları gibi ellerini ceplerine soktular ve yürümeye koyuldular. Hiç, ama hiç konuşmuyorlardı. Utanç içindeydiler.

Ay ışığıyla yıkanıp parlayan ada, bu ilkbahar gecesinin tatlı sessizliğinde yine tek başına kalmıştı!

ALTINCI BÖLÜM

Ertesi gün öğleden sonra saat iki buçukta, Pal Sokağı Çocukları, Arsanın küçük kapısından içeri girdiklerinde, Arsadaki tahta perdenin iç tarafına, dört tane çiviyle asılmış kocaman bir yazı gördüler. Bu yazı Boka tarafından kaleme alınmış bir bildiriydi. Boka, yazıyı hazırlamak için büyük bir özveriyle gece geç saatlere kadar uyumadan çalışmıştı. Yazıdaki harfler siyah çini mürekkebiyle yazılmış; yalnızca satır başlarındaki büyük harfler için kırmızı mürekkep kullanılmıştı.

Bildiri metni şöyleydi:

BİLDİRİ

HERKES HAZIRLIKLI OLSUN!

ÜLKEMİZ BÜYÜK BİR TEHLİKEYLE KARŞI KARŞIYA VE BU TEHLİKEYİ

ANCAK VE ANCAK BİZİM CESARETİMİZ ORTADAN KALDIRABİLİR.

ARSAMIZ ELİMİZDEN ALINMAK İSTENİYOR.

KIRMIZI GÖMLEKLER ARSAMIZA SALDIRMAYI KARARLAŞTIRDILAR.

AMA BİZ ONLARA KARŞI HAYATIMIZ PAHASINA ÜLKEMİZİ SAVUNACAĞIZ.

HERKES GÖREVİNİN BAŞINA!

İMZA: BAŞKAN

Bildiriyi okuduktan sonra, hiç kimsenin içinde tenis oynama isteği kalmamıştı. Çocuklar, Arsanın üzerinde bir aşağı bir yukarı gidip geliyorlardı. Tahta perdeye dönüp coşkulu bildiri metnini onuncu, yirminci kez okuyor ve pek yakında patlak verecek olan savaş üzerine konuşuyorlardı. İçlerinden bazıları yazıyı ezberlemişti. Bir odun yığının üzerine çıkıp onu yüksek sesle söyleyenler bile vardı. Dinleyiciler –ki onlar da metni ezberlemiş sayılırdı– odunların tepesindeki bu konuşmacıları dinledikten sonra, bildiriyi bir kez daha okumak için tahta perdeye geri dönüyor ve ardından, buldukları başka bir odun yığınına tırmanıp kendi sıraları gelince, bildiriyi akıllarında tuttukları kadarıyla tekrarlıyorlardı.

Birliğin geçmişinde buna benzer bir olay yaşanmış olmadığından, bu bildiri çocuklar için büyük bir yenilik anlamı da taşıyordu. Boka böyle bir

yazı hazırlayıp metnin altına imzasını atma gereği duyduğuna göre, tehlike gerçekten de çok ciddi boyutlarda demekti!

Bunlar bir yana, çocuklar, son günlerdeki tatsız gelişmelerle ilgili pek çok ayrıntıyı da öğrenmiş durumdaydılar. Kimileri, Gereb’i hedef alan imalı sözler söylemekteydi. Ama şimdilik hiç kimse, ansızın ortaya çıkan bu savaş tehlikesiyle Gereb’in nasıl bir bağlantısı olduğunu tam olarak kestiremiyordu. Başkan, bu konuda arkadaşlarına bilgi vermemeyi uygun bulmuştu ve bu kararı vermekte haklı nedenleri vardı: Gereb’i Arsa üzerinde suçüstü yakalamayı ve savaş kuruluna çıkarmayı tasarlıyordu. Bu amacına ulaşana dek, Gereb’in ihanetini gizli tutmak yerinde olacaktı. Tabii bunları tasarlarken, küçük Nemeçek’in, tamamen kendi arzusuyla Botanik Bahçesi’ne girip düşman ordunun ortasında, hiç kimsenin beklemediği bir gerilim yaratmaya yelteneceğini aklından bile geçirmemişti! Olup bitenlerden, bu sabah okul çıkışında Nemeçek’in onu, odacının öğrencilere tereyağlı reçelli ekmek sattığı köşeye çekmesi ve orada kendisine her şeyi bir bir anlatmasıyla haberi olabilmişti ancak!

Saat iki buçukta, çocukların Arsada toplandıklarını söylemiştim değil mi? Arsada tam bir karmaşanın yaşandığını ve herkesin büyük bir sabırsızlıkla Başkanı beklediğini de söylemiş miydim peki? Macun Derneğini tam kalbinden yaralayan, derneğe özel bazı olumsuz gelişmeler, savaş endişesiyle yaşanan heyecana eklenince, ortam daha da karışmıştı. Derneğin ortak macunu kurumuştu, çatırdıyordu. Artık ne kadar çiğnenirse çiğnensin işe yaramazdı; hiçbir biçim verilemezdi çünkü ona. Bunun sorumlusu da tartışmasız olarak başkan Kolnay’dı. O, macunu çiğneme görevini savsaklayarak sorumsuz davrandığı için suçluydu. Bu sorumsuzluğu nedeniyle Kolnay’ı en çok eleştiren, yerden yere vuran kim oldu dersiniz? Tabii ki Barabas! Bir üyeden diğerine koşturuyor ve Kolnay’ın bu davranışını kınayıp, kendisine yandaş toplamaya çalışıyordu. Çabaları boşa gitmedi; beş dakika içinde olağanüstü kurul toplantısı yapılmasını sağlayacak sayıda imzayı toplamayı başarmıştı. Zaten Kolnay da toplantı konusunun ne olacağını, başına neyin geleceğini iyi biliyordu!

“Peki, toplantı yapalım,” dedi imzaları görünce. “Ancak, Arsayla ilgili çalışmalar her şeyden önce gelir. Olağanüstü toplantıyı yapmak üzere sizi yarın çağıracağım!”

Barabas, başkan Kolnay’ın bu kararına şiddetle karşı çıktı:

“Bunu kabul etmiyoruz. Başkan düpedüz korkuyor!” diye bağırdı.

Kolnay da ona çıkıştı:

“Senden mi korkacağım?”

“Benden değil, ama kurul’dan korkuyorsun. Olağanüstü toplantı çağrısının hemen yapılmasını istiyoruz biz!”

Kolnay tam ona yanıt vermeye hazırlanırken, kapının olduğu köşeden, Birliğin toplanma sesleri yükseldi:

“Hahooo! Hohohoo!”

Herkes başını kapıya çevirmişti. Boka’nın eşikten geçtiğini gördüler. Hemen ardında kocaman kırmızı bir yün atkıyı boynuna sımsıkı dolamış Nemeçek vardı. Birliğin büyük başkanının Arsaya gelmesi, dernek içi tartışmalara son noktayı koymuştu. Kolnay, bu durumda boyun eğmek zorunda kalmıştı.

“Pekâlâ, tamam! Kurul bugün toplanacak. Ama öncelikle, Boka’nın bize söyleyeceklerini dinleyelim.” dedi.

“Tamam,” dedi Barabas. Ama çevrede onun fikrini söylemesini bekleyen kimse yoktu! Macun Derneği üyeleri, diğer çocuklarla birlikte, başkan Boka’nın çevresini sarmış ve onu soru bombardımanına tutmaya başlamışlardı bile! Kolnay ve Barabas da onlara katıldılar. Ne tuhaf ki o sırada birbirleriyle didişmiyorlardı!

Boka, bir hareketiyle sessizliği sağladı ve tüm dikkatler üzerindeyken konuşmaya başladı:

“Karşı karşıya olduğumuz tehlikeden hepinizin haberi var, bildiriyi hepiniz okudunuz. Casuslarımız düşman ordunun içine sızdılar ve öğrendiler ki Kırmızı Gömlekler bize yarın saldırmayı kararlaştırmışlar.”

Bu haberi duyunca, kurulda bir uğultu yükseldi. Hiç kimse savaşın bu kadar yakın bir zamanda olacağını tahmin etmiyordu.

“Evet, saldırı yarın olacak!” diye tekrarladı Boka. “Ve bugünden itibaren, Arsada sıkıyönetim ilan ediyorum. Herkes, üstünün emirlerini koşulsuz yerine getirecek. Hepiniz benim dediklerimi yapacaksınız. İşimiz hiç kolay olmayacak; Kırmızı Gömlekler çok güçlüler, çok cesurlar ve sayıları bizden epey fazla! Kötü bir savaş bekliyor bizi... Bu yüzden, hiç kimseyi zorla savaşa sürüklemek istemiyorum. Orduda yer almak istemeyen biri varsa, bunu şimdiden söylesin!”

Derin bir sessizlik oldu. Hiç kimse yerinden kıpırdamıyordu. Boka, duyurusunu yineledi:

“Savaşta görev almak istemeyen biri varsa, bunu hemen söylesin. Sustuğunuza göre, kimse yok, öyle mi?”

Çocuklar hep bir ağızdan:

“Yok!” diye yanıt verdiler.
“O halde, bana söz verin; hepiniz yarın saat ikide burada olacaksınız.”
Çocuklar, sıraları geldiğinde, büyük bir ciddiyetle Boka’nın elini sıktılar. Yeminlerini daha da sağlamlaştırmak için yapıyorlardı bunu. Hepsiyle tokalaştıktan sonra Boka sesini yükselterek:
“Yarın Arsaya gelmeyen yalan yere and içmiş olacak ve hain sayılacak! Bir daha asla Arsaya ayak basamayacak; gelirse onu sopalarla kovalayacağız,” dedi.
Lezik:
“Başkanım,” diye seslenerek Boka’nın sözünü kesti. Düzene aykırıydı bu davranışı, ama söyleyeceği de önemliydi:
“Biz hepimiz buradayız, yalnız Gereb yok aramızda!”
Yeniden derin bir sessizlik oldu. Herkes Gereb konusunda bir açıklama bekliyordu sabırsızlıkla. Ama Başkan, hainin gerçek kimliğini zamanı gelince açıklamakta kararlıydı. Bu yüzden Gereb’le ilgili hiçbir açıklama yapmaya niyeti yoktu.
Herkes “Gereb niye yok? Ne oldu ona?” diye soruyordu.
“Hiçbir şey,” diye yanıtladı Boka sakin bir sesle. “Bu konuyu daha sonra konuşacağız. Şimdilik, savaştan başka hiçbir şey düşünemeyiz. Emirlerimi vermeden önce, size söylemek istediğim çok önemli bir şey var. Böyle ciddi bir tehlikeyle karşı karşıyayken, Birliğimizin içinde olan bütün kavgalar son bulmak zorunda! İçinizde dargın olan varsa hemen şimdi barışsın!”
Kimseden çıt çıkmıyordu.
“Bekliyorum,” dedi Başkan. Aranızda dargın olan kimse var mı?”
Vays çekine çekine konuşmaya başladı:
“Benim bildiğim...”
Boka, “Neymiş bildiğin? Söyle haydi!” diye üstüne gitti arkadaşının.
“Kolnay... Ve Barabas...”
Boka Barabas’a baktı:
“Doğru mu bu?”
Barabas kıpkırmızı olmuştu:
“Çünkü Kolnay...”
Kolnay, Barabas’ın sözünü kesti:
“Çünkü Barabas...”
Boka, “Kesin şunu!” diye bağırdı ikisine de. “Hemen şimdi barışın, yoksa ikinizi de kapı dışarı edeceğim. Birlik beraberlik içinde olmazsak

savaşı nasıl kazanacağız biz?"

Birbirine düşman olan iki çocuk, Boka'ya yaklaştılar ve gönülsüzce birbirlerinin elini sıktılar. Daha birbirlerinden yeni ayrılmışlardı ki Barabas hemen seslendi:

"Başkanım!"

"Ne var?"

"Benim bir şartım var..."

"Ne şartı?"

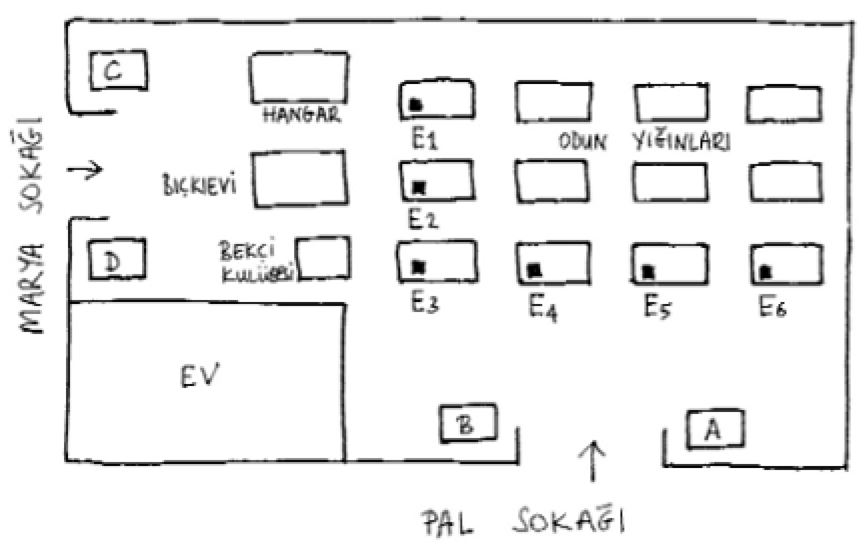
"Şey... Kırmızı Gömlekler bize saldırmaktan vazgeçerlerse, Kolnay'la yeniden darılmama izin verilsin!.."

Boka, Kolnay'a, onu bu sözü söylediğine bin pişman edecek bir ifadeyle baktı ve sonra "Kapa çeneni!" diye bağırdı.

Barabas anında sus pus oldu. Ama içindeki öfke öyle bir gürlüyordu ki, Kolnay'a bir dirsek geçirmek için neler vermezdi o sırada!

"Şimdi," diye söze tekrar başladı Boka. "Er Nemeçek, bize savaş planını anlat!"

Nemeçek, cebinden bir kâğıt parçası çıkarıverdi. Bu kâğıtta, Boka'nın, aynı gün öğle yemeğinden sonra çizmiş olduğu savaş planı bulunuyordu. Boka'nın planı şu şekildeydi:

Nemeçek, bir taşın üzerine kâğıdı açtı ve herkes bu taşın etrafına dizildi. Çocukların hepsi de, kendisine Arsanın hangi köşesinde hangi görevin verildiğini öğrenmek için sabırsızlanıyordu.

Boka anlatmaya başladı:

“Kâğıda bakın ve söyleyeceklerimi iyi dinleyin! Bu, bizim ülkemizin, yani Arsamızın haritası. Casuslarımızın bildirdiklerine göre, düşman bize iki ayrı köşeden saldıracak; Pal Sokağı’ndan ve de Marya Sokağı’ndan. Sırayla gidelim: A ve B olarak işaretlediğim iki dikdörtgen, Pal Sokağı’nın kapısındaki iki savunma bölüğünün yerini gösteriyor. A bölüğü Vays’ın yönetimindeki üç askerden oluşturulacak. B bölüğünün komutanı Lezik olacak ve bu bölükte de üç asker bulunacak. İşte şurada gördüğünüz Marya Sokağı da iki ayrı bölük tarafından savunulacak; bunlar C ve D bölükleri. Bu iki bölükten biri Rihter’in, diğeri de Kolnay’ın komutanlığında olacak.”

Çocuklardan biri “Ben neden komutan olmuyorum?” diyerek Boka’nın sözünü kesti.

“Kimdi o konuşan?” diye sordu Boka; belli ki çok kızmıştı.

Barabas öne çıktı.

“Yine mi sensin? Bir tek söz daha söyleyecek olursan, kendini savaş divanında bulacaksın! Hemen yerine otur,” dedi Başkan.

Barabas, ağzında bir şeyler geveleyip yerine oturdu. Boka devam etti:

“Dikdörtgen içine çizdiğim, F harfi ve bir de numarayla gösterilen bölgeler, bizim burçlarımız. Kum bombalarıyla dolduracağımız bu burçların her birinde ikişer asker bulunması yeterli. Kum toplarıyla savaşmak kolaydır nasıl olsa! Zaten, burçlar birbirine öyle yakın ki, içlerinden birine saldırılacak olursa, diğer burçtakiler rahatlıkla oraya yardıma gidebilir ve düşmanı püskürtebilirler. 1, 2 ve 3 numaralı burçlar, Arsayı Marya Sokağı cephesinden koruyacaklar. Ve 4, 5, 6 numaralı burçlar da A ve B bölüklerinin hareketini destekleyecekler. Burçlara kimlerin yerleştirileceğini de birazdan söyleyeceğim. Bölük komutanları, bölüklerine alacakları iki askeri kendileri seçebilirler. Anlaşıldı mı?”

Çocuklar hep birlikte “Evet, evet!” diye yanıtladılar.

Büyük bir hayranlıkla ve gözlerini dört açmış biçimde Boka’yı dinliyor, çevresinde toplandıkları savaş planından gözlerini ayırmıyorlardı. İçlerinden bazıları defterlerini çıkarmış, Boka’nın önemli buldukları sözlerini not ediyorlardı.

“Birliklerimizin Arsadaki düzeni işte böyle olacak!” dedi Boka. Şimdi gelelim savaş taktiğimize. Çok dikkat edin. Tahta perdenin üzerine çıkacak gözcüler, Kırmızı Gömleklerin Arsaya geldiklerini duyurur duyurmaz, A ve B bölükleri kapıyı açacaklar.

“Nasıl? Kapıyı mı açacaklar?”

“Evet, kesinlikle! Kendimizi duvarların, burçların arkasına saklamayacağız. Biz açık bir savaş yapmaya hazırız ve bunu onlara da göstereceğiz! Kırmızı Gömlekler, varsın girsinler içeri! Nasılsa onları dışarı atıveririz! Dediğim gibi, A ve B bölükleri kapıyı açacak ve düşmanın içeri girmesini bekleyecekler. Düşman Arsaya girer girmez saldırıya geçecekler. Onlarla aynı anda, 4, 5 ve 6 numaralı burçlardakiler düşmanı bombalamaya başlayacaklar. Pal Sokağı cephesindeki birliğin yapacağı bu kadar! Yapabilirseniz düşmanı Arsanın dışına atın; bunu başaramazsanız, düşmanın 3, 4, 5 ve 6 numaralı burçlarca oluşturulmuş çizgiyi yarıp geçmesini engellemeye çalışın.

Marya Sokağı cephesindeki diğer birliğin işi ise çok daha fazla titizlik gerektiriyor! Rihter, Kolnay, beni çok iyi dinleyin! C ve D bölükleri, Marya Sokağı’na bir gözcü yerleştirecekler. Düşman kapının önünde görünür görünmez, burçtakiler savaş düzenine geçecekler. Yani, Kırmızı Gömleklerin Arsaya gelişiyle birlikte, iki burçta bulunan askerler, kaçıyormuş gibi birden geri çekilecekler. Haritaya bakın... Görüyor musunuz? Rihter, senin komuta edeceğin bölük olan C bölüğü, işte şu hangara sığınacak.

Anlatırken bir yandan da harita üzerinde hangarın yerini gösteriyordu.

“İşte buraya, anladın mı Rihter?”

“Evet, anladım.”

“Kolnay’ın yöneteceği D bölüğü Yano’nun kulübesini tutacak. Şimdi beni çok iyi dinleyin. Kırmızı Gömlekler bıçkıevinin çevresinde dolaşıp, arkasına vardıklarında, 1, 2 ve 3 numaralı burçların tam önüne gelmiş olacaklar. Bu üç burçta görevli askerler hemen onları bombalamaya başlayacaklar! Aynı anda iki savaş bölüğünden biri hangara, diğeri de Slovak bekçinin kulübesine yaklaşacak ve düşmana arkadan saldıracaklar. Eğer sıkı dövüşürseniz, düşman iki ateş arasında kalır ve teslim olmaktan başka bir şey yapamaz! Teslim olmazlarsa, onları bekçinin kulübesine doğru sürün ve kapıyı üzerlerine kilitleyin. Bunu yaptıktan sonra, C bölüğü Slovak’ın kulübesinin önünden, D bölüğü de siperleri dolaşarak 6 numaralı burcun yanından ilerleyecek ve A ve B bölüklerinin yardımına koşacaklar. Aynı anda, 1 ve 2 numaralı burçlardaki askerler 4 ve 5 numaralı burçlara gidecek ve saldırıyı yoğunlaştıracaklar. A, B, C ve D bölükleri tek bir çizgi halinde toplanarak düşmana saldırıya geçecekler. Düşman, bir yandan da, bütün burçlardaki askerler tarafından bombalanıyor olacak. Bu yoğun saldırıya dayanacak güçleri kalmayacak ve Kırmızı Gömlekler, Pal

Sokağı'nın kapısından dışarı atılacaklar. Savaşı zaferle noktalayacağız. Anladınız mı?"

Başkan'ın bu sözleri büyük bir heyecanla karşılandı. Çocuklar, sevinçten kendilerinden geçmiş, mendillerini sallıyor ve şapkalarını havaya savuruyorlardı. Nemeçek, dev gibi kırmızı atkısını boynundan çıkarıp havaya kaldırmıştı ve nezleli sesiyle bağırıyordu:

"Yaşasın Başkan!"

Onun çığlığına dört bir yandan "Yaşasın!" sesleri katıldı.

Boka, bu tezahüratı yine hemencecik kesti.

"Bir şey daha var! Genel karargâhımız C ve D bölüklerinin yanında olacak. Size komutlarımı emir subayım aracılığıyla bildireceğim ve daha önce de söylediğim gibi, bütün komutlarım hiç itiraz edilmeden yerine getirilecek!"

"Peki, emir subayın kim olacak?" diye sordu biri.

Başkan "Nemeçek," diye yanıt verdi.

Bunu duyunca, çocuklar şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar. Macun Derneği üyeleri, Boka'nın bu kararına karşı çıkmak için cesaretlerini toplamaya çalıştılar. Aralarında fısıldaşıyorlardı:

"Haydi söyle!"

"Konuşsana!"

"Neden ben söyleyecekmişim? Kolaysa kendin söyle!"

Boka onlara baktı, şaşkın bir ifadeyle:

"Bundan rahatsız mı oldunuz?" dedi.

Bir tek Lezik'in, itirazını dile getirmeye cesareti vardı:

"Evet, hem de çok."

"Nedenmiş o?"

"Geçen gün... Macun Derneğinin olağanüstü toplantısı sırasında... O sırada..."

Boka'nın sabrı taşmıştı:

"Yeter," diye bağırdı. "Kapa çeneni! Sizin saçmalıklarınız beni hiç ilgilendirmiyor. Nemeçek benim yardımcım olacak, o kadar! Buna karşı çıkan biri olursa kendisini savaş divanında bulur, şimdiden söyleyeyim."

Bu son açıklama biraz sertti, ama herkes bir kez daha anlamış oldu ki savaş durumunda, başarılı olmanın tek yolu düzenin sağlanmasıdır! Boka da bunu yapmaya çalışıyordu. Nemeçek'in emir subayı olmasına herkes boyun eğmek zorunda kaldı. Asıl üzerinde durdukları konu ise, Nemeçek'in bu konuma getirilişinin, Macun Derneğine bir hakaret niteliği taşıyor

olmasıydı. Dernek üyelerinin, ortak kararla hain ilan ettikleri ve bu nedenle adını karar defterine küçük harflerle yazdıkları bir üyenin şimdi böyle önemli bir göreve getirildiğini görmek, kendilerini aşağılanmış hissetmelerine neden olmuştu. Ah bir de gerçeği bilselerdi...

Boka cebinden burçlarda yer alacakların adlarını tek tek yazdığı bir kâğıt çıkardı. Bölüklere kimlerin komuta edeceğini söyledi, komutanlar da emir altına alacakları askerleri seçtiler. Tüm bunlar kusursuz bir düzen içinde, ciddiyetle yapılmaktaydı. Çocuklar öylesine heyecanlıydılar ki konuşmakta güçlük çekiyorlardı. Sonra Boka ilk emri verdi:

"Herkes görev yerine! Şimdi bir deneme yapacağız."

Çocuklar sağa sola dağıldılar. Herkes yerini aldı.

"Benden gelecek komutu bekleyin!" diye bağırdı Boka.

Arsanın ortasında yalnızca o kalmıştı, yanında da emir eri Nemeçek vardı. Zavallı Nemeçek yeni bir öksürük nöbetine yakalanmıştı ve öksürüğü kolay kolay geçecek gibi değildi. Boka ona tatlı bir sesle:

"Ernest," diye seslendi. "Atkını sar boynuna, iyice nezle olmuşsun sen."

Nemeçek arkadaşına sevgi dolu bir ifadeyle baktı ve hemen dediğini yaptı. Atkıyı boynuna öyle özenerek dolamıştı ki, ancak kulaklarının ucu görünüyordu.

Boka, ona "Şimdi iki numaralı burçtakilere emrimi iletmen için seni görevlendiriyorum. Beni çok dikkatli dinle," dedi.

O sırada Nemeçek, daha önce hiç yapmadığı bir davranışta bulunarak komutanının sözünü kesti:

"Özür dilerim," dedi, "ama önce sana söyleyeceğim bir şey var!"

Boka kaşlarını çatarak "Nedir?" diye sordu.

"Biraz önce Macun Derneği üyeleri..."

"Tamam, gerisini boşver!" dedi Boka sabırsızca. "Yoksa bu budalalıkları ciddiye mi alıyorsun?"

"Evet," dedi Nemeçek. "Çünkü onlar da ciddiye alıyorlar. Hepsinin budala olduğunu biliyorum ve hakkımda ne düşündüklerini umursamıyorum. Ama senin... Beni... Aşağılamanı istemem!.."

"Bu da nereden çıktı? Seni niçin aşağılayacakmışım?"

Ufaklık atkısının altında kaybolmuş ağzından titrek bir ses çıkarıp yanıtladı:

"Onlar beni... Beni... Hain ilan ettiler."

"Hain mi? Seni mi?"

"Evet!"

“Vay canına! Bu konu ilgimi çekmeye başladı. Anlat bakalım.”

Nemeçek, önceki gün başına gelen olayları boğuk bir sesle, kesik kesik anlatmaya koyuldu: Macun Derneği üyelerinin, dernek çalışmalarını gizli yürütme kararı almak üzere toplantı yaptıklarını, onun tam da bu toplantı sırasında Gereb’i gördüğü için aceleyle toplantıyı terk etmesi gerektiğini; arkadaşlarının ise onun bu zorunlu gidişini, gizli bir derneğe katılmaya cesareti olmadığı için kaçmaya yeltenmek olarak yorumladıklarını ve bu nedenle de kendisini korkak ve hain ilan ettiklerini anlattı. Bütün bu olanların sebebi açıkça şuydu: subay beyefendiler, Başkan Boka’yla Nemeçek’in arasındaki dostluk bağına hiç mi hiç iyi gözle bakmıyorlardı. Nemeçek’i kıskanıp ona kin güttükleri ortadaydı ve sırf ondan intikam almak için adını kara deftere, baştan sona küçük harflerle yazmışlardı.

Boka sabırla tüm hikâyeyi dinledi. Arkadaşlarının arasında böylesine kıt akıllıların bulunduğunu duymak canını sıkmıştı. Boka zeki bir çocuktu, ama henüz bilmiyordu ki insanlar birbirlerine benzemezler ve gerçek, her zaman acı deneyimlerden geçilerek öğrenilir. Bunu yakın zamanda daha net görecekti. Şimdi küçük sarışına sevgi dolu gözlerle bakıyordu.

“Pekâlâ Nemeçek,” dedi, “sen görevini yapmaya devam et ve dernek üyelerinden de sakın korkma. Savaş sona ermeden kötü bir şey söylemek istemiyorum. Ama her şey bittikten sonra onlar, kendileri için ne düşündüğümü öğrenecekler. Şimdi hemen 1. ve 2. burçlara fırla ve oradakilere 4. ve 5. burçlara geçmelerini söylediğimi ilet. Bunun ne kadar sürede gerçekleştirileceğini görmek istiyorum.

Er, hemen esas duruşa geçti; asker selamını verdi. Şu savaş ne kötü şeydi! Ufaklığın kırılan onurunun yeniden yerine getirilmesi için yapılması gerekenlerin ertelenmesine yol açıyordu. Ama Nemeçek kederini içine gömmeyi bildi ve bir askere yakışır biçimde:

“Başüstüne Komutanım!” diye yanıt verdi başkanına.

Ardından, yıldırım hızıyla burçlara doğru koşmaya başladı. Geçtiği yerde tozu dumana katıyordu. Böyle hızlı koştuğu için bir anda tepedeki odun yığınlarının ardında gözden kayboluverdi. Burada, karman çorman saçları ve fal taşı gibi açılmış gözleriyle beklemekte olan çocuklarla karşılaştı. Hepsinin de yüzlerinde, gerçek bir savaşın başlamasına dakikalar kala gerçek askerlerin yüreklerini kaplayan heyecanın izleri okunuyordu. Sözüne güvenilir savaş gazetecilerinin, savaşa katılan askerler üzerine anlattıkları her şey, şu anda orada bulunan çocuklar için de tamamen geçerliydi. Belki de fazlası vardı!

Boka, Arsanın ortasında yalnız kalmıştı. Sokaktan geçen arabaların gürültüleri geliyordu kulağına, ama sanki o bunları duymuyordu. Bambaşka düşünceler, duygular içindeydi. Hiç bilmediği yabancı bir ülkede, geniş bir alanın üzerinde olduğunu hayal ediyordu. Hayalinde canlandırdığı, üzerinde yapılacak savaşta iki ulusun yazgısının belirleneceği geniş mi geniş bir alandı. Çocuklar görev bölgelerinde sessiz sakin durmakta, onun emirlerini beklemekteydiler. Her şey ona bağlıydı... Bu küçük topluluğun mutluluğu, geleceği, onun ellerindeydi... Güzel öğleden sonralarını, tenis maçlarını, top oyunlarını ve arkadaşlarıyla birlikte burada oynadıkları diğer bütün oyunları geçirdi kafasından... Ve bu kadar yüce bir görevi üstlendiği için kendisiyle gurur duydu!

“Evet,” dedi kendi kendine, “hepinizi savunacağım!”

Bakışıyla sevgili Arsasını adeta kucakladı. Odun yığınlarına, odunların arasındaki bıçkıevinin beyaz buharını her zamanki gibi dışarı püskürten sevimli bacasına baktı... İçinde bulundukları gün, diğer günlerden hiçbir farkı olmayan, kaygılardan uzak ve geleceğin tehlikede olmadığı bir gün gibiydi. Tabii sadece görünüşte böyleydi!

Boka, o anda kendisini, ciddi sonuçlar doğuracak bir savaşa girmek üzere olan bir ordunun komutanı gibi hissediyordu. Napolyon’u düşündü. Sonra da kendi geleceğini... İleride o ne olacaktı? Gerçek bir asker mi? Üzerinde üniforması, dünyanın herhangi bir yerindeki gerçek bir savaş alanında; şimdiki gibi sadece bir oyun alanını değil, adına “yurt” denilen ve ona sevgiyle bağlı olunan toprak parçasını savunmak üzere görevlendirilmiş, gerçek bir asker mi olacaktı? Yoksa, birbirinden acımasız hastalıklara karşı mücadele eden; kendini bu hastalıklara çare bulmaya adamış kararlı bir doktor mu?

Boka, bu düşüncelere dalmış, kafasında gelecekteki Boka’yı canlandırırken, Arsaya çoktan alacakaranlık çökmüştü. İçini çekti ve ordusunu denetlemek üzere, odun yığınlarına doğru yürümeye başladı.

Çocuklar onu, görev yerlerinin tepesinden gördüler ve bunun üzerine siperlerde büyük bir hareketlilik başladı. Güzelce yerleştirilmiş bomba dizilerinin önünde askerler, başkanlarını selamlamak üzere esas duruşa geçmişlerdi! Ama Başkan, yarı yolda aniden durakladı ve arkasına göz attı. Kulak kabartıyordu. Ardından geri dönüp hızlı adımlarla tahta perdenin küçük kapısına gitti. Kapıya vuruluyordu. Boka, sürgüsünü çekerek kapıyı açtı ve karşısına çıkanı görünce, şaşkınlıkla bir adım geriledi. Gözlerine inanamamıştı. Bu Gereb’di.

Gereb, “Burada mıydın?” diye bir şeyler geveledi ağzında.

Boka ona yanıt verememişti; ne diyeceğini şaşırmış bir durumdaydı. Gereb, sakince içeri girdi ve arkasından kapıyı kapadı. Boka, Gereb’in buraya hangi amaçla gelmiş olabileceğini kestiremiyordu. Ama, karşısındaki “hain” çocuğun her zamanki gibi rahat ve neşeli olmadığı da ortadaydı. Gereb, solgun ve kederli biçimde, yakasını çekiştirip duruyordu. Bir şey söylemek istiyor ama söze nasıl başlayacağını bilemiyordu. Boka’nın da tek söz ettiği yoktu; birkaç saniye karşılıklı sessizliklerini koruyarak durdular. İkisi de ne yapacağını bilemiyordu. Sonunda suskunluğunu bozan Gereb oldu:

“Buraya geldim, çünkü... Sana söyleyeceklerim var!”

Şimdi Boka’nın da dili çözülmüştü. Gereb’e yanıtı çok sade ve açıktı:

“Sanıyorum artık birbirimize söyleyecek hiçbir şeyimiz yok! Yapabileceğin en iyi şey, geldiğin gibi gitmek olacak!”

Ama Gereb, Boka’nın bu dediğini yapmadı.

“Beni dinle Boka,” dedi. “Senin her şeyi öğrendiğini biliyorum. Kırmızı Gömleklerle birlik olduğumdan haberdarsınız, biliyorum bunu. Ama şimdi buraya casus olarak değil, dost olarak geldim.”

“Sen buraya dost olarak gelemezsin!” dedi Boka yavaşça. Çocuklar duymamalıydı bu konuşulanları.

Gereb başını öne eğdi. Bin bir türlü sövgüyle karşılanacağını tahmin etmiş, buna kendini hazırlamıştı. Buradan kovulacağını gelmeden önce biliyordu. Ama kendisiyle böyle üzüntülü, kırgın bir biçimde konuşulacağını doğrusu hiç düşünmemişti. Keşke ona tokatlar atılsaydı da, bu sakin, kırgın konuşma yapılmasaydı! Şimdi dayak yemiş kadar; hatta daha beter hissetmişti. Bu üzüntüsü nedeniyle sesi kısık ve kederliydi:

“Buraya, yaptığım yanlışı düzeltmek için geldim!”

“Bu olanaksız!” dedi Boka.

“Ama ben pişman oldum... Hem de çok! Size Feri Atş’ın sizden çaldığı bayrağı getirdim. Nemeçek onu geri almıştı ama adaya geldiğinde Pastörlerin bayrağı zorla elinden almalarına engel olamamıştı.

Bunu söyleyerek ceketinin altındaki kırmızı-yeşil bayrağı çekip çıkardı. Bayrağı görünce Boka’nın gözlerinin içi parlamıştı. Küçük bayrak buruşuk ve yıpranmıştı; belli ki hararetli bir kavganın tam ortasında kalmıştı. Ama ona değerini veren, güzelliğine güzellik katan da bu değil miydi zaten? Savaşlarda, açılan ateşle yırtılan gerçek bayraklar gibi yırtık pırtıktı; onlar gibi anlamlı, onlar gibi güzeldi!

“Bu bayrağı Kırmızı Gömleklerden kendimiz geri alacağız. Bunu başaramazsak, o bayrağın hiçbir anlamı kalmaz zaten... O zaman bu alanı terk etmek, Birliğimizi dağıtmak zorunda kalırız. Bir bayrağa da ihtiyacımız kalmaz. Şimdi bana bunu vermek istiyorsun, ama ben bayrağı bu şekilde geri almak istemiyorum. Hem de hiç istemiyorum!”

Gereb’i orada öylece bırakıp gitmeye yeltendi. Ama Gereb, onu ceketinden yakalayıp çekerek:

“Yohan,” dedi boğuk sesle. “Size çok büyük kötülük yaptığımı biliyorum. Ama yaptığım yanlışı düzelteceğim. Bağışlayın beni, lütfen!” dedi.

“Ben seni çoktan bağışladım,” diye yanıt verdi Boka.

“Peki beni yeniden aranıza alacak mısınız?”

“Hayır, bu olmaz.”

“Son sözün bu mu?”

“Son sözüm bu!”

Gereb, mendilini çıkarıp sırılsıklam olmuş gözlerine götürdü.

Boka üzüntüyle “Ağlama Gereb,” dedi. “Burada ağlamanı istemiyorum. Güzel güzel evine dön ve bizi de rahat bırak artık! Belli ki Kırmızı Gömleklerin gözünden düştüğün için geldin yanımıza!”

Gereb, mendilini cebine koydu ve elinden geldiği kadar yiğit davranmaya zorladı kendini.

“Peki, öyle olsun. Gidiyorum. Beni bir daha hiç göremeyeceksiniz. Ama size şerefim üzerine yemin ederim ki buraya, Kırmızı Gömleklerin gözünden düştüğüm için geri dönmüş değilim. Bunun çok başka bir nedeni var!”

“Neymiş o?”

“Söyleyemem. Belki bir gün öğrenirsin. O zaman vay benim halime!”

Başkan, gözlerini fal taşı gibi açmıştı:

“Seni anlamıyorum!” dedi.

“Sana şu anda hiçbir açıklama yapmayacağım. Son defa soruyorum; beni aranıza tekrar alır mısınız?”

Kapıya doğru yöneldiğinde, ağzında bunları geveliyordu Gereb. Kapının önünde Boka’ya döndü ve yine sordu:

“Sizinle kalmak istiyorum! Beni kabul etmenizi bir kez daha dilesem, bu boşuna mı olur?”

“Kesinlikle boşuna olur!”

“Madem öyle, dilemeyeceğim ben de!”

Hızla dışarı çıktı ve arkasından çarptı. Boka bir saniye durakladı. Yaşamı boyunca ilk kez, birine karşı böyle acımasız davranıyordu. Neredeyse Gereb'in arkasından koşup "Aramıza dön, dön ama bir daha casusluk yapmayacağına dair söz ver!" diye bağıracaktı. Ama birden, Nemeçek'le birlikte onun peşinden koştukları gün, Arsanın kapısının önünde her ikisine de dönüp alaylı alaylı güldüğünü hatırladı. Ona seslendiklerinde sinsi gülüşüyle yanıt veren Gereb'in neden olduğu derin üzüntülerini hatırladı. Kaldırımın kenarında, başları öne eğik ve kulaklarında o kahkahanın çınlayan sesiyle öylece kalakalmışlardı. Tüm bunları düşündükten sonra kendi kendine "Hayır," dedi. "Onu geri çağırmayacağım! O kötü niyetli biri!"

Arkasına döndü; ama ansızın yine olduğu yerde kalakaldı! Bütün çocuklar; odun yığınlarının tepesinde, soluklarını tutup Gereb'le Boka'nın aralarında geçen az önceki ilginç sahneyi izlemişlerdi. Gereb Arsayı terk ettiğinde ve Boka çocuklara doğru yöneldiğinde, hepsinin uzun süredir zar zor dizginledikleri heyecanları birden açığa çıkmış ve bütün ordu tek vücut olup:

"Yaşasın Başkan!" diye bağırmaya başlamışlardı.

Şapkalar havalarda uçuşuyordu. Bir kez daha, aynı coşkulu çığlık döküldü boğazlarını yırtarcasına bağıran çocukların ağızlarından:

"Yaşasın Başkanımız!"

Bu çığlığa, havayı delip geçen korkunç bir ıslık sesi eklendi. Öyle bir ıslık ki, hiçbir lokomotifin, çıkarabileceği en güçlü düdük sesini bile çıkarsa bu sese yetişmesine olanak yoktu! İnsanı sağır eden, zafer çığlıklarını andırır bir ıslıktı! Pal Sokağı'nın "sağlam" çocuğu Çonakoş, keyifli keyifli çevresine bakınıyordu. Geniş bir gülümsemeyle dedi ki:

"Bu, hayatım boyunca çaldığım en güzel ıslıktı!"

Boka, Arsanın ortasında durdu, heyecan ve mutluluk içinde ordusunu selamladı. Aklına yeniden Napolyon gelmişti. Korsikalı büyük komutanın, emektar askerleri tarafından nasıl yürekten sevildiğini düşündü. Arsadaki çocuklar da kendisini işte öyle seviyorlardı!

Çocukların hepsi, Boka'yla Gereb'in konuştuklarını görmüş ve son olaylarda Gereb'in nasıl bir rol oynadığını artık tamamen anlamışlardı. Kuşkusuz, ikisinin birbirlerine söyledikleri her sözü duyamamışlardı, ama karşılıklı davranışları, söze pek gerek kalmadan, ne olup bittiğini ortaya koyuyordu zaten. Boka'nın Gereb'e "hayır" der gibi kafa salladığını

görmüşlerdi ve başkanlarının ona, barışıp tokalaşmak için elini uzatmadığı da dikkatlerinden kaçmamıştı.

Gereb'in ağladığını görmüşlerdi. Sonra, gitmeden önce Gereb, bir şey söylemek üzere Boka'ya dönmüştü ve çocuklar bundan ürkmüşlerdi. Lezik fısıltıyla:

“Ya Boka onu bağışlamaya kalkarsa?” demişti arkadaşlarına. Bunu hiç istemiyordu.

Boka'nın kesin reddedişiyle Gereb onun yanından ayrıldığı zaman, o ana kadar bastırmaya çalıştıkları heyecanları taşıvermişti ve anlattığım gibi, zafer çığlıklarını saçmışlardı ortaya:

“Yaşasın! Yaşasın!”

Başkanlarını kendileri gibi çocuk değil, tam bir erkek olarak görüyorlardı ve böyle bir başkana sahip olmak hoşlarına gidiyordu. Onu kucaklamayı, sarıp sarmalamayı nasıl da istiyorlardı! Ama savaş, böyle gevşek davranmalarına fırsat vermeyecek kadar yaklaşmıştı ve “yaşa” diye bağırmaktan, alkışlamaktan öteye gidemezlerdi!

Çonakoş, Boka'ya gururla “Sen çok güçlüsün oğlum!” dedi. Sonra, aniden söylediği sözü düzeltme gereği duydu:

“Affedersiniz, ‘Sayın Başkanım’ demek istemiştim.”

Savaş öncesi manevralarını yapmaya başlamışlardı. Ortalık bağıra bağıra verilen komutlarla çınlıyordu; yığınlar arasında bir koşturmacadır gidiyor; askerler, burçlara saldırıya geçiyorlardı. Kum bombaları havada birbiri ardına uçuşuyor; her şey kusursuz gidiyordu. Çocuklar, üzerlerine düşen görevi eksiksiz yapıyorlardı. Bu da heyecanlarını artırıyordu. Dört bir yandan:

“Zafer bizim olacak!” şeklinde bağırışlar duyuluyordu.

“Kovacağız onları buradan!”

“Feri Atş elimizden kurtulamayacak!”

Ciddiyetini koruyan yalnızca Boka'ydı.

“Başarı aklınızı başınızdan almasın! Sevincinizi savaşın sonuna saklasanız iyi olur. Şimdi isteyenler evlerine dönebilir. Tekrar ediyorum; yarın sözleştiğimiz saatte kim buraya gelmemiş olursa, yalancı ve hain ilan edilecek!” dedi.

Az sonra büyük manevralar tamamlanmıştı. Bununla birlikte, hiç kimse evine dönmek istemiyordu. Çocuklar, aralarında küçük kümeler oluşturmuş, Gereb'in yaptıklarını tartışıyorlardı. Barabas, avazı çıktığı kadar bağırdı:

“Macun Derneği! Macun Derneği!”

“Ne var? Ne oluyor?”

“Tüm üyeler, genel kurul toplantısına!”

Kolnay, derneğin ortak macununu kurutmakla suçlandığı için yargılanacağını; genel kurul toplantısında kendisini bu konuda savunması gerektiğini hatırlamıştı. Üzüntülü bir halde, çağrıya boyun eğerek:

“Anlaşıldı,” dedi. “Genel kurul toplanacak! Bütün üyelerden, tahta perdenin dibinde toplanmalarını rica ediyorum.”

Başlarında Barabas olmak üzere tüm üyeler, muzip ifadelerle, gözleri sevinçten ışık saçarak sokağı terk ettiler ve tahta perdenin yolunu tuttular.

Barabas “Başlayalım! Başlayalım!” diye bağırıyordu.

O sırada Kolnay, resmi bir sesle “Oturum açılmıştır. Bay Barabas söz istiyor,” dedi

Barabas, korkunç bir haber verecekmiş gibi, konuşmaya başlamadan önce “öhö öhö” yaparak boğazını temizledi.

“Dernek başkanımızın hiç şansı yok; onu görevinden almak amacını taşıyan bu toplantı, savaş manevraları yüzünden neredeyse hiç yapılamayacaktı. Ama manevralar erken bitince, toplantıdan kaçacak bahanesi kalmadı!”

Kolnay’ın yandaşları:

“Şuna da bak!” diyerek Barabas’a çıkışıyorlardı.

“Bak veya bakma!” diye gürledi Barabas. “Ben ne dediğimi biliyorum. Sayın Başkan, manevralar nedeniyle işi uzattı, ama daha fazla uzatamayacak! Zamanı geldi artık...”

Sözünü kesmek zorunda kalmıştı bu sırada. Birisi, küçük kapıya vuruyordu. Çocukların yürekleri ağızlarına gelmişti. Kapıyı çalanın düşman olup olmadığını kim bilebilirdi ki!

“Bu da ne?” diye sordu konuşmacı. Herkes, dışarıdan gelen seslere kulak kabartıyordu.

Tahta perdedeki kapıya tekrar sabırsızca ve güçlü güçlü vurulduğu duyuldu.

Kolnay “Kapı çalınıyor,” dedi titrek sesiyle. Otların arasından dışarı bir göz attı; ardından şaşkın bir ifadeyle toplantı yerine geri döndü.

“Dışarda bir bay var!”

“Bir bay mı?”

“Evet, sakallı bir bay.”

Kolnay kapıyı açtı. Geniş siyah bir pelerin giyinmiş, son derece şık bir adam içeri girdi. Sakallıydı ve gözlük kullanıyordu. Kapının eşiğinde durdu

ve sordu:

“Pal Sokağı Çocukları sizler misiniz?”

Macun Derneği üyeleri hep bir ağızdan:

“Evet efendim,” diye yanıt verdiler.

Adam içeri girdi. Bakışı sertleşmişti. Kapıyı arkasından kapatarak:

“Ben Gereb’in babasıyım,” diye kendini tanıttı.

Herkesin sesi soluğu kesilmişti. Gereb’in babası, durduk yerde yanlarına kadar gelmezdi; bu işin içinde bir iş var demekti! Lezik, Rihter’e bir dirsek attı:

“Çabuk koş, Boka’yı çağır!”

Rihter, biraz ilerideki bıçkıevine doğru koşmaya başladı. Orada Boka’nın çocuklara, başlarına gelen son olaylarda Gereb’in ne işler çevirdiğini anlatmak üzere olduğundan emindi.

Sakallı adam, Macun Derneği üyelerine dönüp:

“Oğlumu neden kovdunuz?” diye sordu.

Kolnay bir adım öne çıkarak yanıt verdi:

“Çünkü o, Kırmızı Gömleklerle işbirliği yapıp bize ihanet etti!”

“Kırmızı Gömlekler de ne demek oluyor?” diye sordu Gereb’in babası. Hiçbir şey bilmiyordu.

“Botanik Bahçesi’nde kampları olan bir başka çocuk topluluğu. Bizim oyun alanımıza göz diktiler; çünkü onların tenis oynamak için uygun yerleri yok. Onlar bizim düşmanımız!”

Adam kaşlarını çattı. “Oğlum az önce ağlaya ağlaya eve geldi. Ona neden ağladığını sordum, ama bana yanıt vermek istemedi. Sonunda, onu bana gerçeği söylemesi için zorladım ve açıklamak zorunda kaldı; hain olmakla suçlanıyormuş! ‘Şimdi gidip arkadaşlarını bulacağım ve onlara, bunun doğru olup olmadığını soracağım,’ dedim oğluma. ‘Eğer seni haksız yere suçluyorlarsa, senden özür dilemelerini isteyeceğim. Ama eğer arkadaşlarının söyledikleri doğruysa, o zaman yandın! Çünkü senin baban, her zaman dürüst ve erdemli bir insan oldu ve oğlunun arkadaşlarına ihanet etmesini asla bağışlamaz,’ dedim. İşte buradayım. Sizden rica ediyorum; dürüstçe ve açık açık söyleyin; oğlum size ihanet etti mi? Söyleyin haydi!”

Ortalık sessizliğe gömülmüştü. Gereb’in babası sabırsızlandı. “Haydi!” diye ısrar etti. “Benden korkmayın. Doğruyu söyleyin. Oğlumu haksız yere mi suçladınız, yoksa o, gerçekten bir cezayı hak etti mi? Bunu öğrenmem gerek!”

Hiç kimse soruyu yanıtlamadı. Bu kadar hoş görünümlü ve oğlunun dürüst, iyi karakterli bir çocuk olmasına böyle özen gösteren bu bayın üzülmesine sebep olmak istemiyorlardı çocuklar. Gereb'in babası Kolnay'a yöneldi; çünkü sabaha kadar beklese de kimseden yanıt alamayacağını anlamıştı:

"Gereb'in size ihanet ettiğini söyleyen sen misin? Kanıtların var mı peki? Ne zaman ve nasıl ihanet etmiş? Söyle bakalım!"

"Ben... Ben... Bunu duydum sadece!"

"Duymak yeterli değil! Kesin olarak bir şey bilen var mı içinizde? İhaneti kim gördü?"

O sırada burçlardan birinin arkasından yanlarında Rihter'le birlikte Boka ve Nemeçek göründü. Kolnay, üzerindeki büyük yük kalktığı için rahat bir soluk aldı. Bu durumda yanıt vermesi gereken kişi o olmayacaktı!

"Karşıdan gelen şu küçük sarışın çocuğu görüyor musunuz?" dedi yanıt bekleyen baya. "Nemeçek! O gördü işte; onun kanıtları var!"

Burçların oradan gelen üç çocuğun iyice yaklaşmalarını beklediler. Az sonra Nemeçek, Boka'nın arkasından kapıya yaklaştı. Kolnay, onlara seslendi:

"Boka! Buraya gelin!"

"Bekleyin biraz," dedi Boka. "Nemeçek'in durumu kötü. Korkunç bir öksürük nöbetine yakalandı! Onu evine götürmem gerek."

Sakallı bay, Nemeçek'in adını duyduğunda, hiç beklemeden ona döndü ve emin olmak için "Nemeçek sen misin?" diye sordu ufaklığa.

Küçük sarışın, sakallı baya yaklaşarak "Evet," diye yanıt verdi.

Adam, söze çok sert bir ifadeyle başladı:

"Ben Gereb'in babasıyım. Arkadaşların, senin Gereb'i suçüstü yakaladığını, ihanet ederken onu gördüğünü söylediler. Dürüstçe söyle bana, bu doğru mu?"

Nemeçek, ateşler içinde, kıpkırmızı bir suratla dinledi adamı. Çok kötü hastaydı! Şakakları zonkluyor, avuçlarının içi yanıyordu. Şu dünya ne kadar tuhaf, ne kadar yabancı görünüyordu ufaklığa! Karşısındaki kapkara sakallı ve gözlüklü adam, onunla çok sert bir ses tonuyla konuşmuştu. Öğretmen Racz'ın kötü öğrencilere seslenirken kullandığı ses tonu gibiydi... Orada toplanmış olan bütün çocuklar şaşakalmışlardı. Savaş, yaşadıkları tüm heyecanlar... Şimdi bir de bu sert soruyla karşı karşıyaydılar. Öyle görünüyordu ki, Gereb'in gerçekten de bir hain olduğu yanıtını verirlerse, Gereb bunu çok ağır ödeyecekti!

“Yanıt ver!” diye ısrar etti sakallı adam. “Konuş haydi! Oğlum ihanet etti mi?”

Ufaklık, ateşten yanakları tutuşmuş, gözleri kan çanağına dönmüş bir halde, kısık sesle ama cesaretle yanıt verdi:

“Hayır efendim! Gereb bize ihanet etmedi!”

Yanıtı duyduktan sonra, Gereb’in babası büyük bir gururla öteki çocuklara döndü.

“Demek ki siz yalan söylediniz!”

Macun Derneği üyeleri öylece kalakalmışlardı. Çıt çıkmıyordu.

“Evet!” dedi sakallı bay alaylı alaylı. “Siz yalan söylediniz. Oğlumun dürüst bir çocuk olduğundan bir an bile kuşku duymamıştım zaten!”

Nemeçek, ayakta zor duruyordu. Sakin sakin sordu:

“Artık gidebilir miyim?”

Sakallı bay gülerek yanıt verdi ona:

“Elbette ‘çok bilmiş’ çocuk! Gidebilirsin.”

Nemeçek, sendeleye sendeleye ve Boka’nın yardımıyla sokağa çıktı. Her şey karmakarışık görünüyordu gözüne. Sokak, sanki ayağının altında dönüp duruyordu. Kara sakallı adamı tekrar gördü, odun yığınlarını da. Kulaklarında tuhaf sesler yankılanıyordu; bir ses olağanüstü bir gürültüyle “Herkes burçlara!” diye çınlıyordu... Hemen onun ardından “Oğlum hain mi?” sorusu... Kara sakallı adam alaylı gülüşüyle karşısındaydı sanki şimdi; ağzı da güldükçe büyümüş, okulun giriş kapısı kadar olmuştu. Bu kocaman kapıdan Öğretmen Racz çıkmış, dosdoğru kendisine yaklaşıyordu. Nemeçek toparlanmaya çalışıp şapkasını çıkardı.

Boka şaşkın şaşkın, “Kime selam veriyorsun?” diye sordu ufaklığa. “Sokakta kimsecikler yok ki!”

Nemeçek kısık sesle “Öğretmen Racz’a,” diye cevap verdi.

Boka, gözlerinin buğulandığını hissetti; arkadaşının durumuna üzülüyordu. Yavaş yavaş karanlığın çöktüğü sokakta, adımlarını hızlandırıp arkadaşını sürükleye sürükleye en kısa zamanda evine ulaştırmaya çalışıyordu.

O sırada hâlâ Arsada olan Kolnay, sakallı adama yaklaşıp ona:

“Efendim, şu Nemeçek yalancının tekidir. Biz asıl onu hain ilan ettik ve derneğimizden çıkardık!” dedi.

“Bu anlaşılıyor zaten!” dedi adam. “Sinsi, kötü niyetli bir çocuk olduğu yüzünden belli,” diye de ekledi. Sonra tüy kadar hafiflemiş bir biçimde

evine, oğlunu bağışlamaya, hatta ondan kuşkulandığı için özür dilemeye gitti!

Üllö Caddesi'nin bir köşesindeki hastanenin önünden geçerken Nemeçek'le Boka'nın ağır ağır yürümekte olduklarını gördü. Nemeçek üzüntü içinde ağlıyordu. Küçük erin derinden sarsılmış kalbindeki tüm acı, ateşli hıçkırıklarına karışıyordu. Hıçkıra hıçkıra ağlarken, bir yandan da kendi kendine mırıldanıyordu:

"Adımı küçük harflerle yazdılar... Zavallı dürüst adımı!.. Küçük harflerle..."

YEDİNCİ BÖLÜM

Ertesi sabah dersteyken, sınıfta öyle müthiş bir telaş vardı ki, Öğretmen Racz bile bunu anında fark etmişti.

Çocuklar, sıralarında kıpırdanıp duruyor, sağa sola bakınıyor; öğretmenin sorduğu soruları yanıtlamıyorlardı. Sabırsızlık ve telaşlarını dışavuranlar yalnızca Pal Sokaklı çocuklar değildi; bütün sınıf, hatta bütün okul, onların heyecanını paylaşıyor ve bunu gösteriyordu. Savaş hazırlıkları yapıldığı haberi tüm okulda çabucak yayılmıştı. Üst sınıftaki öğrenciler bile bu konuyla yakından ilgiliydiler. Çünkü Kırmızı Gömlekler rakip okulun öğrencileriydiler ve bu nedenle bütün okul, Pal Sokağı Çocuklarının savaşta zafer kazanmalarını diliyordu. Hatta bazıları okullarının saygınlığının tehlikede olduğunu ve her şeyin bu savaşın sonucuna bağlı olduğunu düşünüyordu.

Öğretmen Racz sabırsızlıkla “Bugün ne oluyor size böyle?” diye sordu. “Yerinizde duramıyorsunuz, dalgınsınız... Aklınız bir karış havada!”

Sordu ama, bu telaşın nedenini öğrenmek için çok da ısrar etmedi. Sadece, keyiflerinin hiç yerinde olmadığını gördüğü öğrencilerine, biraz hırçınca bir ses tonuyla söylendi:

“Ah elbette! Bahar geldi; bilye, tenis oynamanın tam zamanı!.. Sınıfta ders yapmak size şu anda ne kadar da anlamsız geliyor, değil mi? Ama durun bakalım, şimdi görürsünüz siz!” demekle yetindi.

Bu, çok da önemsenecek bir tehdit sayılmazdı. Öğretmen Racz, sert görünümlü biriydi ama aslında son derece yumuşak kalpliydi.

“Yerine geçebilirsin,” dedi sözlüye kaldırdığı öğrenciye. Sonra not defterinin sayfalarını karıştırmaya koyuldu. Öğretmen, not defterine uzandığında, her zaman sınıfın içinde bir ölüm sessizliği olurdu. Herkes soluğunu tutar, dersine çok iyi çalışmış öğrenciler bile, hipnotize olmuş gibi, öğretmenin not defteri sayfaları arasında yavaşça dönüp duran parmaklarını izlemeye koyulurdu. Hepsi adının hangi sayfada yer aldığını iyi bildiğinden, öğretmen son sayfaları çevirdiğinde adı A, B veya C harfiyle başlayanlar rahatlayıp bir oh çekerlerdi. Ama, beklenmeyen bir hareketle baştaki sayfalara geri dönerse bu kez adı R, S veya T ile başlayanlar rahatlardı!

Öğretmen Racz, bir süre not defterinin yapraklarını karıştırdıktan sonra, ansızın sözlüye çağıracağı öğrenciyi seçti:

“Nemeçek!”

“Nemeçek yok,” diye yanıt verdi tüm sınıf. Ardından Pal Sokaklı çocukların çok yakından tanıyıp, sevdikleri ses –başkanlarının sesi– duyuldu:

“Hasta.”

“Neyi var?”

“Üşütmüş.”

Öğretmen, sınıfta göz gezdirdikten sonra:

“Tabii Hasta olur! Hiçbiriniz sağlığınıza yeterince dikkat etmiyorsunuz,” dedi.

Pal Sokaklılar, Nemeçek’in sağlığına neden dikkat edemediğini çok iyi biliyorlardı. Sınıfın içinde sıralara dağılmışlardı; biri en ön sırada, biri üçüncü sırada oturuyordu. Çonakoş en arka sıradaydı. Öğretmenin sözlerinin ardından anlamlı anlamlı bakıştılar. Bu bakışın anlamı şuydu: Nemeçek sıradan nedenlerden ötürü üşütmüş değildi; yüce bir dava uğruna hastalanmıştı. Zavallıcık birbiri ardına yaptığı üç banyoyla darbe üstüne darbe yemiş; ilk banyoyu şanssızlıkla, ikincisini zorunlu olarak, üçüncüsünü ise onuru uğruna yapmış ve sonunda şifayı kapmıştı. Hiç kimsenin bu büyük sırrı açığa vurmaya niyeti yoktu. Ne var ki, çetenin bütün üyeleri olan biteni çoktan öğrenmişlerdi. Hatta Macun Derneği içinde bile bunu duymayan kalmamıştı. Dernek üyeleri arasında, Nemeçek’in kara deftere küçük harflerle yazılan adının silinmesi eğilimleri de gündeme gelmişti. Fakat üyeler arasında şimdilik çözülemeyen bir anlaşmazlık vardı! Nemeçek’in adının baş harfleri deftere tekrar büyük harfle mi yazılmalıydı, yoksa adının defterden tamamen silinmesi mi gerekirdi? İşte bu soru üzerinde bir türlü ortak karara varamıyorlardı. Hâlâ başkanlığı süren Kolnay, tartışmayı fazla uzatmadan, Nemeçek’in adının hemen silinmesinden yanaydı; Barabas ise öncelikle büyük harflerle yazılması kararını öne sürüyordu. Zaten Kolnay’la Barabas’ın aynı düşünceyi paylaşmaları bir mucize olurdu!

Ama öncelikli sorun bu değildi. Çocukların tümü akşamüstü olacak savaşı düşünüyordu. Ders bitince başka sınıflardan çok sayıda çocuk Boka’yı arayıp buldu. Ona yardım öneriyorlardı. Başkan, yardım önerisiyle yanına gelenleri:

“Çok üzgünüz, ama bunu kabul edemeyiz,” diye geri çevirdi. “Arsamızı yalnızca kendi gücümüzle savunmalıyız. Kırmızı Gömleklerin bizden çok

daha güçlü olduklarını biliyoruz. Buna rağmen onları kendi yurdumuzda, kendi gücümüzle yeneceğiz!”

Genel olarak ilgi o kadar yoğundu ki, ders çıkışında herkes evine dönüp bir an önce öğle yemeğini yiyebilmek için acele ederken; okul kapısının önünde tezgâhını açmış kozhelva satıcısı bile, Boka’ya yardım edebileceğini söylüyordu.

“Delikanlı,” dedi ona. “Ben oraya gidersem, kırmızı gömlek, mavi gömlek dinlemem; hepsini kapı dışarı ederim.”

Boka gülümsedi ve “Sen o işi bize bırak usta!” dedi.

Ardından, eve dönmek üzere adımlarını hızlandırdı. Okulun önünde sınıf arkadaşları, Pal Sokaklıların başına üşüşmüşlerdi ve savaşta yararlı olacağını düşündükleri önerileri peşpeşe sıralamaktaydılar. Kimi çelme takmayı öğretiyordu, kimi ise savaşta casusluk yaparak yararlılık göstermeyi öneriyordu. Çarpışmaya izleyici olarak katılmayı rica edenler de vardı. Ama bunların hiçbirine izin yoktu. Boka’nın emri üzerine, Arsanın kapısı savaş sona erene kadar kapalı tutulacak ve nöbetçiler, düşmanı dışarı atmak için kapıyı açıncaya kadar, kapıdan içeri kimse alınmayacaktı.

Bütün bu konuşmalar ancak birkaç dakika sürmüştü. Çocuklar, saat tam ikide Arsada buluşmayı kararlaştırıp dağıldılar. Saat biri çeyrek geçe, okulun çevresinde kimsecikler kalmamıştı. Kozhelva satıcısı, okulun kapıcısının eğlenen bakışları altında şekerlemelerini toplamaya başladı. Kapıcı sakin sakin piposunu tüttürüyordu; kapının önünde kalan tek kişi oydu ve helvacıya sataşmadan duramamıştı:

“Sizin de burada günleriniz sayılı! Yakında pılınızı pırtınızı toplatıp gönderirler sizi!”

Kozhelva satıcısı, adama yanıt olarak sadece omuzlarını silkmekle yetinmişti. Başına kepini geçirdi ve hiç ses çıkarmadı. Böyle bir kapıcıyla tartışmaya girmeyecek ağır beyefendilerden sayıyordu kendini! Daha da önemlisi, kapıcının söylediğinde doğruluk payı vardı; er ya da geç bu satış yerini terk etmek zorunda kalacaktı. Satıcı bunun farkındaydı.

Saat iki olduğunda, Boka başında Pal Sokağı Çocuklarının özel renklerindeki kırmızı yeşilli şapkasıyla, deponun girişinde görünmüştü. Ordusu, o gelmeden önce askeri düzende, Arsanın ortasındaki yerini almıştı. Bütün birlik, eksiksiz olarak, sözleştikleri yer ve saatte toplanmıştı; sadece evinde hasta yatağında olan Nemeçek görev yerinde değildi. Pal Sokağı Ordusu savaş gününde; şanssızlığa bakın ki tam da böyle önemli bir

günde, biricik erinden yoksun kalmıştı! Bütün teğmen, üsteğmen ve komutanlar savaşa hazırdılar, ama gelin görün ki ordunun eri yoktu işte!

Söylediğim gibi, eksikliğiyle orduyu ersiz bırakan Nemeçek, şehrin dışındaki Rakoş Sokağı'nda bulunan bahçeli, yoksul, minicik bir evde, minicik yatağında ateşler içinde uyuyordu.

Boka, Arsaya gelir gelmez, hızla işe koyulmuş, komutlarını vermek üzere komutan sesiyle bağırmaya başlamıştı:

"Esas duruş!"

Herkes esas duruşa geçtikten sonra duyurusunu yaptı:

"Şu andan itibaren, savaşı bitirip tekrar barış zamanına geçinceye kadar, başkanlık unvanımı kullanmayacağımı bilmenizi istiyorum. Savaş durumunda olduğumuz için, ordunun başkomutanlığı görevini üstleniyorum."

O anda hepsinin yüreğini, derinlerden gelen bir heyecan sarmıştı! Bir tören havası vardı; hatta tarihi bir an yaşanıyordu. Böyle bir savaş gününde ve tehlikenin çok büyük olduğu bir anda, Boka "general" rütbesini alıyordu!

Başkan konuşmasını sürdürdü:

"Olası yanlış anlamaları şimdiden engellemek için, size savaş planımızı son bir kez daha anlatacağım."

Sonra hiç oyalanmadan, planı baştan sona tekrar anlattı. Çocuklar, hepsini ezbere biliyor olmakla birlikte, Boka'nın ağzından çıkan her sözcüğü sarsılmaz bir dikkatle dinlediler.

Anlattığı bittikten sonra general emrini verdi:

"Herkes görev yerine!"

Sıra halindeki çocuklar, anında dağılıverdiler. Yalnızca Çele, Havalı Çele, Boka'nın yanında, ona emir subaylığı yapmak üzere bekliyordu. Nemeçek'in yerine bu göreve o getirilmişti. Elinde, on dört lira verip ortaklaşa satın aldıkları bakır borazan vardı. Bu borazan Macun Derneğinin toplamış olduğu paradan alınmıştı. Dernek kasasında geriye kalan paraya da general el koymuştu, savaş giderlerini bu parayla karşılamayı düşünüyordu.

Bu güzel postacı borazanı, içine iyice üflendiği zaman bir askeri boru sesi de verebiliyordu. Üç farklı işaret vermek üzere kullanılabilirdi: İlki, düşmanın geldiğini duyurma işareti, ikincisi saldırıya geçiş ve üçüncüsü de generalin yanında yeniden toplanma çağrısı. Daha önce yaptıkları alıştırmalar sırasında, çocuklar bu üç işareti de öğrenmişlerdi.

Gerektiği gibi görev yerine geçmiş olan gözcü, tahta perdenin üzerine çıkmış; bir bacağını da Pal Sokağı'na sarkıtmıştı. Arsaya doğru dönüp

birden bağırıverdi:

“Generalim!”

“Ne oldu?”

“Bir hizmetçi kız depoya girmek için izin istiyor; size haber vereyim dedim. Hizmetçinin elinde bir de mektup var!”

“Ne istiyor?”

“Sizinle konuşmak istediğini söylüyor.”

Boka, tahta perdeye gitti. Gözcüye “Gelene iyi bak, Kırmızı Gömleklerden biri kız kılığına girip bizi gözetlemek istiyor olabilir!” dedi.

Gözcü, sokağa doğru öyle bir eğildi ki, az kalsın baş aşağı yere çakılacaktı. Ardından Boka’ya “Generalim, onu gördüm. Gerçek bir kadın,” dedi.

“İyi o zaman, girsin içeri.”

O da gözcüyle birlikte kapıyı açmaya gitti. Kapı açılınca, “gerçek bir kadın” olan ziyaretçi, Arsaya şöyle bir göz attı. Evet, tartışmasız olarak bir kadındı bu gelen; üzerine atkısını almamıştı; dağınık saçlarıyla, büyük bir telaş içinde, terlikleriyle sokağa fırlamış biri gibi görünüyordu.

“Size Bay Gereb’den bir mektup getirdim. Küçük Bey, bunu çok acele size ulaştırmamı istedi ve yanıtını da hemen bekliyor,” dedi hizmetçi.

Zarfın üzerine “Sayın Başkan Bay Boka” diye bir not düşülmüştü ve zarfın içinde bir tomar kâğıt vardı. Çok çeşitli kâğıtlardı bunlar; okul defterlerinden yırtılmış sayfalar, mektup kâğıtları, bir davetiyeden ayrılmış bir sayfa, büyükçe bir mektup... Hepsi de baştan sona, kocaman harflerle doldurulmuştu. Her sayfa özenle numaralandırılmıştı. Boka, mektubu okumaya koyuldu. Gereb’in mektupta yazdıkları aynen şöyleydi:

Sevgili Boka,

Mektubumun senin gözünde hiçbir değeri olmayacağını bildiğim halde, seninle ve Birlik’in tümüyle ilişkimi kesin olarak koparmadan önce, son bir deneme yapmak istedim. Tamamen suçlu olmam bir yana, sizlerin yaptıklarımın hiçbirini hak etmemiş olduğunuzu şimdi çok daha iyi anlıyorum. Çünkü siz, özellikle de Nemeçek, size ihanet ettiğimi babamdan gizli tutarak ve ona çok incelikli davranarak, ne kadar iyi insanlar olduğunuzu gösterdiniz. Babam aranızdan ayrıldığında, casusluk yapmadığımı öğrenmiş olduğu için benimle o kadar gurur duyuyordu ki, gönlümü almak için, ondan uzun süredir istediğim kitabı; Jules Verne’in “Esrarlı Ada” kitabını alıp gelmişti eve. Kitabı hemen Nemeçek’e hediye ettim, oysa kitabı daha okumamıştım ve okumayı da çok istiyordum! Ertesi

gün babam öfkeli öfkeli sordu: ‘Kitabını ne yaptın seni haylaz?’ diye. Ona ne yanıt vereceğimi bilemedim. Bunun üzerine babam kitabı sattığımı sandı ve: ’Madem sana hediye ettiğim kitabı gidip sahafa sattın, bundan böyle avcunu yalarsın! Sana artık hiçbir şey almayacağım!’ deyiverdi. Ceza olarak öğle yemeğimden de oldum, ama yaptığımdan zerre kadar pişman değilim. Nemeçek benim yüzümden hiç hak etmediği acılar çekti, ben de ona hediye ettiğim kitap yüzünden cezalandırılmaya seve seve razı olurum. Adalet yerini bulur böylece!

Bunları öylesine yazıyorum; sana mektup yazmaktaki asıl amacım başka! Dün, sen benimle konuşmayı reddettiğinde, yaptığım yanlışı nasıl düzeltebileceğimi uzun uzun düşündüm. Ve sonunda bunun yolunu buldum. Kendi kendime dedim ki, suçu nasıl işlediysem, onun telafisi için de aynı yola başvurmalıyım. Bu nedenle dün, öğle yemeğinden hemen sonra, sen beni aranıza yeniden almayı kesinlikle reddedince, ben de doğruca Kırmızı Gömleklerin yanına, Botanik Bahçesi’ne gittim. Amacım, casusluğu bu kez sizin adınıza yapmak; onlardan, size aktarmak üzere bilgi toplamaktı. Nemeçek’in yaptığını yapıp, bir tek Kırmızı Gömlekli bile adaya henüz gelmemişken adaya girdim ve daha önce Nemeçek’in bütün bir öğleden sonra içinde saklanmış olduğu ağaca tırmanıp bekledim.

Saat dört gibi, Kırmızı Gömlekler nihayet geldi. Dalların arasında, beni nasıl çekiştirdiklerini, hakkımda ileri geri neler konuştuklarını çok iyi duydum. Ama bu beni hiç üzmedi. Çünkü o anda yeniden sizlerden biri olduğumu hissediyordum. Siz benden ne casusluk ne de başka bir şey istediniz. Ama ben size tüm kalbimle bağlıyım! Bunu duyunca belki benimle alay edeceksin ama şunu da itiraf edeyim; Feri Atş şunları söylediğinde sevinçten neredeyse ağlayacaktım: ‘Bana öyle geliyor ki şu Gereb, onların tarafında. Sahte bir casus o, sakın Pal Sokaklıların bizi gözlemek için aramıza gönderdikleri biri olmasın diye de soruyorum kendime!’ Feri Atş’ın bu söylediklerini aralarında epey tartıştılar. Dediler ki, Nemeçek bütün planlarını öğrendiği için ve siz de tüm hazırlıklarınızı ona göre tamamlamış olacağınız için, sizinle çarpışmaya bugün gelemezlermiş. Savaş, yarından önce yapılmamalıymış.

Ama bu kararın hemen ardından başka bir kurnazlık düşündüler. Yeni düşüncelerini aralarında öyle kısık sesle konuştular ki onları duymak için ağaçta iki dal aşağı inmem gerekti. Ben inerken dallar hışırdadı, onlar da bu sesleri duydular. Vendover: “Şu Nemeçek, tekrar ağaca saklanmış olmasın sakın!” dedi. Bunu eğlenmek için söylemişti, neyse ki hiçbiri başını kaldırıp

yukarı bakmadı. Gerçi baksalardı da hiçbir şey göremeyeceklerdi; çünkü ağacın dalları çok sıktı.

Sonuç olarak, senin bildiğin ve Nemeçek'in de duyup anlattığı gibi, saldırılarını yarına ertelediler. Ama sonra Feri Atş birden fikir değiştirdi ve onlara şöyle söyledi: 'Nemeçek savaş planımızı duyduğu için, bizim planı değiştireceğimizi sanıyorlardır, ama sırf onlar böyle düşünüyorlar diye hiçbir şeyi değiştirmeyeceğiz.' İşte, en son kararları da bu oldu. Sonra manevralar, alıştırmalar yapmaya koyuldular. Ben de ağacın dalları arasında, saat altıya kadar öylece bekledim. Eğer farkıma varsalardı, başıma neler geleceğini tahmin edersin. İki elim de o kadar güçsüzleşmişti ki, eğer saat altı buçukta adadan gitmeselerdi, olgunlaşmış bir kayısı gibi düşmanın tam ortasına düşecektim. Saat altı buçukta, adayı boşalttıkları sırada, ağaçtan indim, evime döndüm. Öğleden sonra ağacın tepesinde kaybetmiş olduğum zamanı telafi edebilmek için, Latince dersinin ödevini, akşam yemeğinden sonra yapmam gerekti. Olsun, ne fark eder? Buna değdi.

Sevgili dostum Boka, şimdi senden bir tek şey isteyeceğim. Lütfen sana bu yazdıklarımın hepsinin bütünüyle doğru olduğuna inan ve sakın Kırmızı Gömleklerin casusu olarak seni aldatmaya çalıştığımı düşünme! Bütün bunları sana yazıyorum, çünkü tüm kalbimle yeniden aranızda yerimi almayı ve beni bağışlamanızı hak etmeyi istiyorum. Eğer beni bağışlarsanız sadık askerlerinizden biri olacağım. İsterseniz, teğmenlik rütbemi de geri alın benden; basit bir er olarak da olsa aranıza girmeyi büyük bir sevinçle kabul ederim. Nemeçek hasta olduğundan şu anda hiç eriniz yok; bekçinin köpeği Hektor dışında yani. Ama sonuçta Hektor bir köpek; ben ise en azından bir çocuğum! Eğer bu defa beni bağışlamayı kabul eder ve aranıza yeniden girmeme razı olursan, şu anda hemen yanınıza gelirim, sizinle birlikte savaşırım ve savaşta öyle yararlılıklar gösteririm ki bütün yanlışlarımı unuttururum! Senden rica ediyorum, yanıtını, hizmetçimiz Mari aracılığıyla bana bildir. Yanınıza gelebilir miyim, gelemez miyim bunu öğrenmek istiyorum. Eğer gelebileceğimi söylerseniz hemen gelirim. Çünkü Mari bu mektupla Arsada senin yanındayken, ben de Pal Sokağı'nda, 5 numaralı evin önünde saklanıyor ve yanıtını bekliyor olacağım.

Sadık dostun
Gereb

Boka mektubu sonuna kadar okumuştu. Gereb'in doğruyu söylediğine inanmıştı ve yaptıklarından pişmanlık duyması, Birlik'e yeniden alınmayı hak etmesini sağlıyordu. Çele'ye, yanına gelmesini işaret ederek:

"Emir subayı, 3 numaralı işaret borusunu çal; generalin yanında toplanma borusunu!" dedi.

Hizmetçi sabırsızlanmıştı, "Yanıtınızı bekliyorum," dedi Boka'ya.

Boka da ona, biraz buyurgan bir sesle:

"Biraz bekleyin Mari," dedi.

Küçük borazanın tiz sesi ortalığı çınlatır çınlatmaz, odun yığınlarının arkasındaki çocuklar, yavaş yavaş generalin yanında toplanmaya başladılar. Bu toplanma çağrısının nedenini merak ediyorlardı. Boka'nın sakin sakin yerinde durduğunu görünce korkusuzca ilerlediler. Bir dakika içinde tüm ordu, generalin karşısında sıralanmıştı bile! Boka, Gereb'in mektubunu baştan sona okudu ve arkadaşlarına konuyla ilgili düşüncelerini sordu. Gereb'i aralarına kabul etmeli miydiler?

Ordudaki çocukların hepsi de kin gütmeyen, iyi çocuklar olduklarından, hep birlikte şu yanıtı verdiler:

"Evet! Bağışlayalım onu."

Bu yanıtı duyunca Boka, hizmetçi Mari'ye dönerek:

"Ona gelebileceğini söyle. Yanıtımız budur," dedi.

Orduyu, kırmızı-yeşil şapkaları ve silahları gören Hizmetçi Mari manzaradan fazlasıyla etkilenmişti. Ağzı açık kalakalmıştı. Yanıtı alır almaz, küçük beyini daha fazla bekletmemek için kapıdan fırladı. Pal Sokaklılar Arsada yeniden yalnız kaldıklarında Boka:

"Rihter!" diye bağırdı.

Rihter sıradan çıktı.

"Gereb'i senin emrine vereceğim," dedi. "Ona sen göz kulak olacaksın. Seni kuşkulandıran ilk hareketinde onu yakalar ve kulübeye kapatırsın. Buna gerek olacağını hiç sanmıyorum, ama yine de tedbiri elden bırakmamalıyız!"

Sonra orduya dönüp komut verdi:

"Rahat! Mektupta da yazıldığı gibi, savaş bugün olmayacak. Bütün planlarımız, hazırlıklarımız yarına kaldı. Düşmanlarımız savaş taktiklerini değiştirmediklerine göre, biz de değişiklik yapmadan kendi planımızı uygulayacağız."

Boka konuşmasını sürdürüyordu ki, az önce hizmetçinin çıkıp giderken aralık bıraktığı kapı yavaşça itildi. Kapıyı usulca açan ve sevinçten yüzü ışıl

ışıl parlayan Gereb'di. Cennet kapısından içeri giriyormuş gibi mutluydu! Arsada sıralanmış orduyu görür görmez, o güleç ifadesi yerini ciddiyete bıraktı. Boka'nın yanına gidip durdu ve herkes pür dikkat onu izlerken, elini şapkasına götürdü. Onun başında da Pal Sokağı Çocuklarının taktıkları kırmızı-yeşil şapkadan vardı. Selam verdi ve:

"Generalim, geldim," dedi.

Boka, en ufak bir aşırılığa kaçmadan "Güzel," diye karşılık verdi ona. "Başlangıç olarak, Rihter'in emri altında, rütbesiz er olarak görev yapacaksın. Savaş günü seni izleyeceğim. Davranış biçimine göre, savaş sonunda belki eski rütbeni geri alabilirsin."

Sonra orduya dönerek "Sizleri de Gereb ve onun işlediği suçla ilgili tek bir söz bile söylememek konusunda uyarıyorum. Gereb yanlışını düzeltmek istediğini söyledi ve biz de onu bağışladık. Hiç kimse onu incitmesin, yaptığı yanlışı yüzüne vurmasın! Bu konunun bir daha tartışılmasını yasaklıyorum. Bizim için bu konu kapanmıştır!"

Bu sözlerin ardından derin bir sesssizlik oldu. Çocuklar, aralarında fısıldaşıyorlardı:

"Şu Boka gerçekten de çok akıllı bir çocuk. Generalimiz olmayı fazlasıyla hak ediyor."

Rihter, bölüğüne katılan Gereb'e, ertesi gün savaş başladığında ne yapması gerektiğini anlatmaya koyulmuştu. Boka, Çele'yle görüşmekteydi. Çocuklar, aralarında kısık sesle konuşuyorlarken tahta perdenin üzerinde hâlâ ata biner gibi oturan gözcü, Arsaya doğru sarkıttığı sağ bacağını birden içeri çekip yerinde doğruluverdi. Yüzü, korkudan bir anda öylesine değişmişti ki, neredeyse tanınmayacak haldeydi. Dehşet içinde kekelemeye başladı:

"Generalim... Düşş... Düşman geliyor!"

Bunu duyan Boka, yıldırım hızıyla küçük kapıya koştu ve kapıyı sürgüledi. Şimdi bütün bakışlar, Rihter'in yanında yüzü ölü gibi bembeyaz kesilmiş bir halde öylece duran Gereb'e çevrilmişti. Boka, öfkeden çılgına dönmüştü. Gereb'e:

"Demek bize yine yalan söyledin!" diye çıkıştı.

Gereb, sesi soluğu kesilmiş, şaşkınlıktan serseme dönmüş bir halde, yanıt bile veremeden duruyordu. Rihter, onu kolundan tutup çekti:

Boka, "Hiçbir şey söylemeyecek misin bu duruma?" diye kükredi.

Gereb, zar zor, kekeleyerek birkaç söz söyleyebildi:

“Belki de... Ağaçta saklandığımı... Fa... Fark ettiler ve... Beni yanıltmak istediler!”

Gözcü, sokağı yeniden gözden geçirdi; ardından tahta perdeden aşağıya atladı. Silahını kaptığı gibi diğer askerlerin arasında yerini aldı.

“İşte bakın, Kırmızı Gömlekler geliyorlar,” dedi.

Boka kapıya gitti ve sürgüyü açtı. Kapının önünde yiğitçe durup bekledi. Kırmızı Gömlekler gittikçe yaklaşıyorlardı. Ama sadece üç kişiydiler; iki Pastör kardeş ve Zebeniç. Boka’yı karşısında görünce Zebeniç, ceketinin cebinden küçük beyaz bir bayrak çıkarıp bayrağı sallamaya başladı. Uzaktan seslenerek:

“Biz elçiyiz,” dedi.

Boka, Arsaya geri döndü. Gereb’den boş yere kuşkulandığı için utanmıştı biraz. Gereb’in kolunu sert biçimde sıkmayı sürdüren Rihter’e:

“Rahat bırak onu!” dedi. “Gelenler sadece elçi; ellerinde beyaz bayrak var.”

Ardından Gereb’e dönüp “Özür dilerim,” dedi.

Zavallı Gereb, rahat bir soluk aldı. Paçayı ucuz kurtarmıştı! Aslında hiçbir suçu olmamasına rağmen, Kırmızı Gömlekler savaşı bugün başlatsalardı, bunu arkadaşlarına nasıl açıklardı?

Gözcü de Boka’nın öfkesinden payına düşeni almıştı. Boka:

“Budala!” diye bağırdı ona. “Bir daha tehlike alarmı vermeden önce gözlerini iyi aç. Bu kadar ödlek olma!”

Sonra komut verdi:

“Herkes yerine geçsin, odunların arkasına! Benimle yalnızca Çele ve Kolnay kalacak. Diğerleri... Geriye dön! İleri! Marş!”

Ordu, Gereb’le birlikte uygun adım ilerleyip çok geçmeden odunların arkasında gözden kayboldu. Elçiler kapıya dayandıklarında, en son kırmızı-yeşil şapkalı çocuk da yok olmuştu. Emir subayı kapıyı açınca elçiler içeri girdiler. Üçü de kırmızı gömleklerini giymiş ve aynı renk şapkalarını kafalarına geçirmişlerdi. Silahsızdılar ve Zebeniç hâlâ elindeki beyaz bayrağı sallamaktaydı.

Böyle durumlarda nasıl davranılacağını iyi bilen Boka, mızrağını tahta perdeye dayadı; böylelikle o da silahsız kalmış oluyordu. Hiç konuşmadan, Kolnay ve Çele de, Boka’nın yaptığını yaptılar. Hatta Çele biraz daha abartılı davranıp borazanı da yere bıraktı!

Pastör Kardeşlerin büyüğü bir adım öne çıktı:

“Sayın komutanla mı konuşmaktayım acaba?”

Çele yanıt verdi ona:

“Evet, kendileri komutanımızdır.”

“Ben, elçiliğimizin başkanıyım,” dedi Pastör. “Başkomutanımız Feri Atş adına, savaş ilan etmek üzere buradayım.”

Komutanlarının adını söylerken üç elçi, asker selamını vermeyi ihmal etmemişlerdi ve Boka’yla adamları da, ellerini nazikçe şapkalarına götürmüşlerdi o sırada. Pastör, selamın ardından sözünü sürdürdü:

“Saldırımızı baskın şeklinde yapmak istemiyoruz. Bilin ki yarın saat üç buçukta burada olacağız. Şu anda buraya gönderilme amacımız size bunu duyurmaktı. Yanıtınızı bekliyoruz.”

Bu anın törensel ciddiyetiyle heyecanlanmış olan Boka, yanıtını hafif titrek bir sesle verebildi:

“Savaş isteğinizi kabul ediyoruz. Ancak, şu anda bazı önemli noktalar üzerinde anlaşma sağlamamız gerekiyor. Savaşımızın kuralsız bir sokak kavgası olmasını istemem!”

“Biz de bunu istemeyiz,” dedi Pastör. Her zamanki davranışını tekrar ederek başını öne eğmiş ve çenesini göğsüne dayamıştı. Boka, konuşmaya devam etti:

“Ben üç çeşit dövüşün uygulanmasını istiyorum: kum bombaları, mızrakla düello ve greko-romen dövüş kurallarına uygun güreş. Yanılmıyorsam bu kuralları biliyorsunuz. Öyle değil mi?

“Tabii ki biliyoruz,” dedi Pastör.

“İki omzu da yere değen yenilmiş sayılacak ve güreşe devam edemeyecek. Ama diğer iki türde dövüşmeyi sürdürebilir. Kabul ediyor musunuz?”

“Evet, ediyoruz.”

“Mızraklı çarpışmalarda, karşılıklı vuruşmak da, karşıdakine mızrak saplamak da kurallara aykırıdır; yalnızca düelloya izin var.”

“Tamam!”

“İki askerin birden, tek bir askere saldırması da yasak. Fakat ordu bölüklerinin karşılıklı çarpışması kurallara tamamen uygundur. Bunu da kabul ediyor musunuz?”

“Evet, kabul ediyoruz.”

“Bu durumda, benim ekleyecek bir şeyim kalmadı,” dedi Boka ve selam verdi. Çele’yle Kolnay da esas duruşa geçip aynı davranışta bulundular. Elçiler selamı aldılar ve sonra Pastör söze başladı:

“Size son olarak bir soru soracağım. Komutanım benden, Nemeçek’in sağlık durumuyla ilgili gelişmeleri de öğrenmemi istedi. Nemeçek’in hasta olduğunu duyduk. Eğer bu doğruysa, biz onu ziyaret etmekle de görevliyiz. Geçen gün adamıza girip son derece korkusuz, gözüpek davranışlar sergiledi. Böyle cesur birine, düşman da olsa saygı duyarız!”

“Nemeçek Rakoş Sokağı’nda 3 numaralı evde oturuyor. Şimdi çok hasta,” dedi Boka.

Bu sözler üzerine bir saygı selamı verildi. Ardından Zebeniç tekrar bayrağını havaya kaldırdı. Pastör’ün “İleri marş!” komutunu vermesiyle de, elçiler tekrar yola koyuldular. Sokakta yürürken, Pal Sokaklıların borazanının tiz sesini duydular. Belli ki komutan, olup biteni ordusuna anlatmak üzere, bütün askerlerini yanına çağırıyordu.

Kırmızı Gömleklerin elçileri Rakoş Sokağı’na doğru hızlı adımlarla yürüyorlardı. Nemeçek’in oturduğu küçük eve vardıklarında durdular. Evin kapısının önünde karşılarına çıkan küçük kıza:

“Nemeçek’in evini arıyoruz. Burada mı oturuyor?” diye sordular.

Küçük kız “Evet,” diye yanıt verdi onlara. Sonra elçileri, Nemeçek’in oturduğu yoksul küçük dairenin giriş katına götürdü. Kapının üzerine asılmış olan mavi boyalı tabelada “Terzi Andre Nemeçek” yazıyordu.

Elçiler içeri girdiler ve ziyaret amaçlarını bildirerek selam verdiler. Nemeçek’in annesi, ufak tefek sarışın bir kadıncağızdı. Oğluna çok benziyordu; daha doğrusu oğlu ona şaşılacak derecede benziyordu. Ne amaçla geldiklerini öğrendikten sonra çocukları, odasındaki minik yatağında uzanmış olan Nemeçek’in yanına götürdü. Zebeniç beyaz bayrağını yine havaya kaldırmıştı. Pastör de sözcü olarak konuşmasını yaptı:

“Feri Atş sana selam söyledi ve en kısa zamanda iyileşmeni diliyor!”

Bu sözler üzerine, yüzü sapsarı, saçı başı darmadağınık, yorganına gömülmüş yatmakta olan küçük sarışın, birden yatağında doğruluverdi. Sevinçle gülümseyip sordu:

“Peki savaş ne zaman olacak?”

“Yarın.”

Bunu duyunca üzülmüş, suratını asmıştı.

“Ben savaşa katılamayacağım,” dedi kederli bir sesle.

Elçiler hiç ses çıkarmadılar. Nemeçek’in bu halinden belli ki onlar bile etkilenmişlerdi. Karanlık bakışlı yabani Pastör, ufaklığa yaklaşıp:

“Beni bağışla!” dedi.

“Bağışladım,” diye kısık, boğuk bir sesle yanıt verdi küçük sarışın. Bir öksürük nöbetine tutulmuştu yine. Zebeniç’in düzeltip başının altına koyduğu yastığa iyice gömüldü. Pastör komut verdi:

“Artık gidelim!”

Bayraktar, beyaz bayrağını yeniden havaya kaldırdı ve üç elçi birden mutfağa geçti. Nemeçek’in annesi ağlayarak:

“Siz hepiniz... Çok mert ve iyi çocuklarsınız... Küçük oğlumu demek bu kadar çok seviyorsunuz! Bunun için; iyiliğinizden ötürü size teşekkür etmeliyim. Hepinize bir fincan sıcak çikolata ikram etmek istiyorum.”

Elçiler birbirlerine baktılar. Bir fincan sıcak çikolata çok cazip, hayır denilemeyecek bir teklifti. Ama elçilerin başkanı Pastör, ileri doğru bir adım attı ve güzel kumral başını öne eğmek yerine, hiç alışık olmadığı bir biçimde yukarı kaldırıp gururla şöyle söyledi:

“Çikolatayı hak edecek bir şey yapmadık biz!”

Ve beraberinde gelen elçilere dönüp seslendi “İleri marş!”

Uygun adım yürüyüp evden çıktılar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Savaşın yapılacağı gün, göz kamaştıran parlaklıkta bir ilkbahar günüydü. Sabah yağmur yağmıştı ve çocuklar, okulda pencerelerin ardından kaygı ve üzüntüyle gökyüzüne bakıp durmuşlardı. Yağmurun öğleden sonra yapacakları savaşı engellemesinden korkuyorlardı. Neyse ki güneş ışıkları saat bire doğru tatlı tatlı parlamaya başlamıştı. Kaldırımlar öğle güneşinin etkisiyle hemen kuruyuverdiler de çocukların içleri rahatladı. Pal Sokağı Çocukları okul çıkışında eve dönerlerken hava iyice ısınmıştı ve Buda Dağları'ndan esen rüzgâr, beraberinde taze çiçek kokularını da getiriyordu. Bu savaş için hayal edilebilecek en iyi havaydı! Burçlarda topladıkları kum, önce yağmurla iyice ıslanmış ve yağmurun dinmesiyle yeniden kurumuştu. Bombalar ve diğer cephane böylelikle kullanılmaya en uygun hale geldiler.

Ders bitiminde, müthiş bir itiş kakış başlamıştı. Herkes, erkenden evine dönebilmek için acele ediyordu. Saat ikiye çeyrek kala, Pal Sokağı Ordusu, çoktan Arsaya gelmişti. Çocuklardan bazıları hâlâ, çabuk kalkmak zorunda kaldıkları öğle yemeğinde ceplerine sokuşturdukları ekmek parçalarını kemiriyordu. Heyecanları önceki güne oranla daha azdı. Ne de olsa, bir önceki gün, başlarına ne geleceğini bilmiyorlardı. Elçilerin Arsaya gelmeleri ve savaş duyurusunda bulunmaları, içlerindeki tedirginliği gidermiş, şimdi de o tedirginliğin yerini meraklı bir bekleyiş almıştı. Çocuklar artık, düşmanın ne zaman karşılarına çıkacağını ve savaşın koşullarını bilmekteydiler! Bir an önce savaşın başlamasını istiyor; içlerindeki savaşçılık ateşiyle yanıp tutuşuyorlardı.

Boka son yarım saatte savaş planında bazı değişiklikler yapmıştı. Çocuklar Arsada toplandıklarında, 4 ve 5 numaralı burçların önünde geniş ve derin bir hendek görüp şaşkına döndüler. İçlerinde en pısırık olanları, bu hendeğin düşmanın işi olduğundan kuşkulanıp gördüklerini haber vermek üzere Boka'nın yanına koşmuştu.

"Şu hendeği gördün mü?"

"Elbette gördüm."

"Kim yapmış onu?"

"Yano! Bu sabah, benim emrimle."

"İyi ama neden? Neden hendek kazdırdın?"

Boka, notlarını gözden geçirdikten sonra, A ve B birliklerinin komutanlarını yanına çağırdı.

“Şu hendeği görüyor musunuz?”
“Evet,” dedi çocuklar.
“Peki bir hendek ne işe yarar biliyor musunuz?”
Bu konuda hiçbir bilgileri yoktu.
Boka açıklamaya başladı:
“Bu hendeklere ‘siper’ denir. Siperler, birlikler içine yerleşip kendilerini düşmandan saklasınlar ve çarpışmada en uygun anı kollayıp o sırada saklandıkları yerden çıkarak düşmanın önüne atılsınlar diye kazılır. Savaş planımız değiştiği için siz, Pal Sokağı’nın kapısında durmayacaksınız. Bunun hiçbir işe yaramayacağını fark ettim. İki bölük, birlikte bu siperin içine saklanacaksınız. Düşman ordusunun bir bölümü Pal Sokağı cephesine yaklaşınca, bu siperlerdeki birlikler hızla düşmanı bombalamaya başlayacaklar. Siperlerimizden haberi olmadığı için düşman, burçlar yönünde ilerleyecek. Siz, hareketsiz biçimde bekleyeceksiniz ve düşman siperlere beş adım kalıncaya kadar yaklaştığında hendekten başınızı çıkarıp gelenleri bombalayaksınız! Bu sırada burçtakiler de, aralıksız ateş etmeyi sürdürecek. İşte o zaman siz hendekten çıkıp düşmanın üzerine atılırsınız. Ama onları hemen kapıya doğru püskürtmeyin, biz Marya Sokağı tarafındaki düşmanı haklayıncaya kadar dövüşü uzatın. Ben borazanla “baskın” çağrısı yaptırana kadar, düşman ordusunu çıkışa doğru sürüklersiniz. Biz Marya Sokağı’nın oradaki düşman birliğini kulübeye hapsedince 1 ve 2 numaralı burçlardaki askerlerimiz diğer burçlara destek olmak için onların yanına giderler ve Marya Sokağı’ndaki birliklerimiz de size yardıma gelirler. Kısacası sizin göreviniz düşmanın ilerlemesini engellemek! Anlaşıldı mı?
“Elbette!”
“Ben de o sırada, baskın borusunu çaldırırım. Düşmanımızın iki katı güçte olacağız, çünkü onların ordusunun yarısı o sırada kulübeye kapatılmış olacak! Kurallara göre, toplu olarak saldırıya geçildiğinde sayıca üstün olmanın sakıncası yok. Sadece kişisel çarpışmalarda iki ya da daha fazla kişinin tek bir kişiye saldırması yasak.
Bu açıklamalar sırasında Yano, hendeğe varmıştı bile! Kazmayla birkaç vuruş yaptıktan sonra hendeğin içine bir el arabası dolusu daha kum boşalttı. Bekçi Yano, kulübedeki konuşmada kendisine, Pal Sokaklıları Arsadan kovmak karşılığında bir sürü içilmemiş sigara teklif eden Gereb’le anlaşmış ve Kırmızı Gömleklere hizmet etmeyi o an için kabul etmiş olsa da, sonra bundan vazgeçip Pal Sokaklılara yardıma gelmişti!

Burçlardaki askerler odun yığınlarının arasında azar azar iş görmekteydiler. Burçlar öyle yapılmıştı ki odunların arasında çocukların yalnızca başları görünüyordu. Çocuklar, bir an öne eğilip gözden kayboluyor, sonra yeniden ortaya çıkıyorlardı. Kum bombaları hazırlıyorlardı. Kaledeki burçların her birinde kırmızı-yeşil bayraklar dalgalanıyordu. Yalnızca üçüncü burçta bayrak yoktu; Feri Atş'ın alıp götürdüğü bayrak işte buydu. Asıl bayrağı savaşarak geri almak istedikleri için, yerine yenisini dikmemişlerdi!

Başına gelmeyen şey kalmayan şu meşhur bayrak, son olarak Gereb'in elinde kalmıştı. Onu ilk olarak Feri Atş götürmüştü ve Kırmızı Gömlekler bayrağı Botanik Bahçesi'ndeki yıkıntının içine saklamışlardı. Sonra bayrak Nemeçek tarafından yeniden ele geçirilmişti; kumda minicik ayak izleri bırakarak cephaneliğe girmişti ufaklık. İşte o akşam küçük sarışın, ağaçtan Kırmızı Gömleklerin tam ortalarına atladığında, iki Pastör, küçüğün elindeki bayrağı almış ve içine baltalarını da sakladıkları gizli cephaneliklerine götürmüşlerdi. Gereb'in, Pal Sokaklı çocukların gözüne girebilmek için bayrağı aldığı yer işte orasıydı. Ama onu Pal Sokaklılara vermek istediğinde, Boka çalıntı bir bayrak istemediklerini söyleyerek Gereb'i geri çevirmişti. Onlar bayraklarına onurlu bir şekilde yeniden sahip olmak istiyorlardı!

Önceki gün, Kırmızı Gömleklerin gönderdikleri elçi kurulu Arsayı terk eder etmez, Pal Sokaklıların oluşturdukları bir kurul, bayrakla birlikte Botanik Bahçesi'ne doğru yola çıkmıştı. Kurul bahçeye vardığı zaman Kırmızı Gömlekler savaş kurultayını toplamışlardı. Pal Sokaklıların elçi kurulu, Çele'nin yönetimindeki Vays ve Çonakoş'tan oluşuyordu. Çele beyaz bir bayrak tutuyordu, Vays da bir gazete kâğıdına sarılı olarak kırmızı-yeşil bayrağı taşıyordu.

Tahta köprüde nöbetçiler çıktı karşılarına.

"Durun! Kimsiniz?" diye sordular.

Çele, ceketinin altındaki beyaz bayrağı çıkardı ve hiçbir şey söylemeden bayrağı yukarı kaldırdı. Böyle durumlarda ne yapılacağını bilmeyen nöbetçiler, adaya doğru yardım ister gibi bağırdılar:

"Hey! Çocuklar!.. Burada yabancı birileri var!"

Bu sesi duyan ve kendisi de köprüde olan Feri Atş, sallanmakta olan beyaz bayrağı görünce, elçilerin adaya girmelerine izin verdi.

"Elçi olarak geldiniz değil mi?"

"Evet."

“Ne istiyorsunuz?”

“Bizden almış olduğunuz bayrağı size geri getirdik,” dedi Çele. “Bize getirilmişti, ama biz onu bu biçimde almak istemiyoruz. Bayrak yarın savaşta yanınızda olsun; eğer onu sizden alacak fırsatı yakalarsak bunu yapmakta bir an bile tereddüt etmeyeceğiz. Yok eğer almayı beceremezsek, bayrak sizde kalır. Komutanımız bunu size bildirmemizi istedi.”

Çele’nin kendisine yaptığı bir işaretle Vays, gazete kâğıdına sarılı olan bayrağı çok ciddi bir tavırla çıkardı, öptü ve düşmana teslim etti.

Feri Atş seslendi:

“Cephane sorumlusu Zebeniç!”

Çalılıklardan gelen bir ses yanıt verdi ona:

“Burada değil.”

Çele, “Biraz önce elçi olarak gelmişti,” dedi.

“Doğru ya!” dedi Feri Atş. “Unutmuştum bunu. O halde yardımcısı gelsin.”

Küçük Vendover çalılığın içinden çıkıp bir anda komutanın önünde bitiverdi.

Feri Atş “Elçilerden bayrağı al, cephaneliğe götür,” dedi ona.

Ardından da elçilere dönerek, “Bayrağı savaşta, cephane sorumlumuz Zebeniç taşıyacak. İşte size yanıtımız,” dedi.

Çele, beyaz bayrağı yukarı kaldırıp gitmeye hazırlandıklarını gösterdiği sırada, Kırmızı Gömleklerin başkanı yeniden konuşmaya başladı:

“Bayrağı Gereb getirdi, değil mi?”

Çele esas duruşa geçti ve askerce bir tavır takınıp:

“Benim bu soruyu yanıtlama yetkim yok!” dedi.

Sonra, kendisine eşlik eden adamlarına dönüp, sertçe komut verdi:

“Esas duruş! Geriye dön! İleri, marş!..”

Düşman komutanını orada bırakıp gittiler. Doğrusu Çele şu “havalı” lakabını tamamen hak ediyordu; az önceki görevini de tam bir asker edasıyla, epey havalı biçimde yerine getirmişti. Düşman karşısında hiç açık vermemiş; kendilerini ele vermiş bir hain de olsa, Gereb’in adını söylememişti.

Feri Atş’ın ise kafası karmakarışıktı. Vendover, elinde bayrakla şaşkın şaşkın onun yanında duruyordu. Başkan, birden öfkeyle çıkıştı ona:

“Baygın gözlerle bana bakıp duracağına git de bayrağı yerine koy, haydi!”

Vendover bu emri itirazsız yerine getirirken, içinden şunu geçiriyordu: “Pal Sokağı Çocukları amma da yaman çıktılar; Feri Atş’a yine boyunun ölçüsünü verdiler! Bu ikinci oluyor.”

Gözcüler, tahta perdenin üzerinde çoktan yerlerini almış, ata biner gibi oturuyorlardı. İçlerinden biri Marya Sokağı yönündeki tahta perdeye, diğeri de Pal Sokağı yönündekine oturmuştu. Gereb, odun yığınlarının arasında yerleşmekte olan kümeden ayrılıp Boka’nın yanına gitti. Topuklarını şaklatarak:

“Generalim, sizden bir ricam olacak. Verdiğiniz komutlara göre, ben savaşta 3 numaralı burçta topçu olarak görev yapacağım. Beni orada görevlendirme nedeniniz, o burcun köşede kalması ve saldırılara en açık burç olmasıymış. Bir de buraya getirdiğim bayrağın o burca ait olmasıymış.”

“Evet, öyle. Peki ne istiyorsun şimdi?”

“Sizden dileğim, bana daha tehikeli bir görev yeri vermeniz komutanım! Barabas’tan duyduğum kadarıyla o, siperde duracakmış. Barabas kusursuz bir topçudur; çok iyi nişan alır. Onun burçlardan birinde çok daha yararlı olacağı kesin. Ben de siperden çıkıp en önde savaşmak istiyorum! İyi niyetinize sığınıp bana bunun için izin vermenizi diliyorum!”

Boka tepeden tırnağa süzdü Gereb’i. Sonra:

“Ne de olsa yiğit bir çocuksun sen!” dedi.

“İzin veriyor musunuz komutanım?”

“Evet, veriyorum!”

Gereb, asker selamını verdi, ama komutanın yanından ayrılmadı.

Boka bunun üzerine: “Peki, daha ne istiyorsun benden?” diye sordu.

Gereb, hafif bir tedirginlikle yanıt verdi:

“Sana sadece şunu söylemek istiyorum; ‘Yiğit bir çocuksun sen’ demen beni çok sevindirdi. Ama ‘ne de olsa yiğit bir çocuksun’ demiş olmana üzüldüm!”

Boka gülümsedi: “O benim suçum değil! Öyle söylediysem, buna neden olan sensin. Ama şimdi böyle sahte duyarlılıkların sırası değil! Haydi geriye dön. Marş! Çabuk görev yerine!”

Gereb uzaklaştı. Sevinçle siperin içine girdi ve bombaları hazırlamaya koyuldu. Az sonra siperden, yüzü gözü çamura bulanmış bir çocuk çıktı. Barabas’tı çıkan. Boka’ya öfkeliydi.

“Gereb’in benimle yer değiştirmesine izin verdiğin doğru mu?” dedi ona.

“Evet,” diye doğruladı general.

Henüz Gereb’e sınırsız bir güven duyulduğu söylenemezdi, ama generalin söyledikleri kuşkuyu ortadan kaldırmaya yetmişti. Barabas, generalin emrine uyup zorunlu olarak 3 numaralı burca tırmanmıştı. Tepeye çıkar çıkmaz selam verdi; yeni yerinde göreve hazır olduğunu gösterdi. Bir saniye sonra komutan ve topçu, kale burcunun arasında gözden kayboldular. Hızla işe koyulmuş, bomba hazırlamaya başlamışlardı. Hazırladıkları bombaları piramit şeklinde önlerine dizdiler.

Birkaç dakika daha geçmişti. Çocuklar için her biri bir saat gibi uzun ve geçmek bilmeyen dakikalardı bunlar!.. Öyle sabırsızlanıyorlardı ki, haykırışları bir türlü kesilmiyordu.

“Sakın fikir değiştirmiş olmasınlar!”

“Korktular tabii!”

“Yine bir kurnazlık düşünüyorlardır.”

“Gelecekleri yok bunların!”

Saat üçü bir dakika geçe, emir subayı, generalin komutunu duyurmak için koşarak bütün savaş birliklerini ve burçları dolaştı. Komuta göre, tüm hazırlık çalışmaları durdurulacak; bütün sesler kesilecekti ve askerler esas duruşa geçeceklerdi. General son bir denetleme yapacaktı. Emir subayı son görev yerine ulaşıp duyuruyu yaptığında, Boka, sessiz ve ciddi bir tavırla ilk görev yerinde denetleme işine başlamıştı bile! Marya Sokağı’ndaki birliği denetliyordu. Orada her şey tam istediği gibiydi. Büyük kapının önünde iki savaş bölüğü, sağlı sollu dizilmişti. Bölüklerin komutanları öne doğru bir adım atarak başkanı selamladılar.

“Güzel,” dedi Boka. “Görevinizi biliyorsunuz değil mi?”

“Biliyoruz Komutanım! Onlardan kaçıyormuş gibi yapacağız,” diye yanıtladılar.

“Sonra da görünmeden arkalarına geçip, onları arkadan vuracaksınız.”

“Emredersiniz Komutanım!”

Ardından kulübeyi de denetledi. Kulübenin kapısını açtı, paslı anahtarı kilidin içinde birkaç kez çevirip iyi işleyip işlemediğine baktı. Ardından her birinde ikişer asker bulunan üç kaleyi gözden geçirdi. Kum bombaları piramit biçiminde dizilmişti. 3 numaralı burçta, diğerlerindekinden üç kat daha fazla bomba bulunuyordu. Ne de olsa içlerinde en önemlisi bu 3 numaralı burçtu. İçerideki üç topçu asker, Boka’yı karşılarında görünce esas duruşa geçtiler. 4, 5 ve 6 numaralı burçlara ek bombalar yerleştirilmişti. Boka, ek bombaları işaret edip:

“Bunlara dokunmayın!” dedi. “Yedekler, ancak ben öbür burçlardaki topçuları buraya gönderdiğim zaman kullanılacak!”

“Anlaşıldı Komutanım.”

5 numaradaki burçta askerlerin sinirleri o kadar gerilmişti ki, Komutanın gelişiyle, kendini tutamayan bir topçu öfkeyle bağırmadan edemedi:

“Hey! Kimdir o?”

Arkadaşı, bağıran topçuyu dürterek uyardı, gelenin Komutan olduğunu anlatmaya çalıştı. Boka ona:

“Daha Generalini bile tanımıyorsun! Budala!” diye bağırdı ve ekledi: “Böyleleriyle savaşa mı girilir? Bunların hepsi ordudan kovulmalı!”

Topçu, korkudan olduğu yerde titremeye başlamıştı. Ordudan kovulmasının o sırada pek mümkün olmadığını düşünememişti. Boka ise onu bu endişelerle baş başa bırakıp çoktan gitmişti.

Yola devam etti ve sonunda sipere vardı. Hendeğin epey derin kazılmış çukurunda iki savaş bölüğü saklanmaktaydı. Aralarında yüzü mutlu bir gülümsemeyle ışıldayan Gereb de vardı. Boka, siperin önündeki kum tepesine çıktı ve heyecanını ele veren yüksek bir sesle konuşmaya başladı:

“Askerler! Savaşın sonucu sizlere bağlı! Marya Sokağı’ndaki birliklerimiz oradaki düşman birliğinin işini bitirinceye kadar siz buradaki düşman askerlerini oyalamayı başarırsanız zafer bizim demektir. Bunu unutmayın!”

Hendekten çığlıklar yükseldi. Çocuklar şapkalarını sallayıp bağırırlarken, bu halleriyle hem gülünç hem de pek sevimliydiler! Ama Başkan savaşın ciddiyetine aykırı bu davranış ve gürültüleri engellemekte gecikmedi.

“Susun!” diye bağırdı.

Ardından Arsanın ortasına gitti. Kolnay, elinde borazanıyla epeydir onu bekliyordu. General, savaş planında yaptığı değişiklerden biri olarak Havalı Çele’nin yerine, emir subaylığına da Kolnay’ı getirmişti.

“Emir subayı.”

“Emredin Komutanım!”

“Savaş alanını bütünüyle görebileceğimiz bir yere gidelim. Komutanlar savaşı genelde yüksek bir tepeden yürütürler. Bunun için biz de, kulübenin tepesine çıkacağız.”

Biraz sonra, ikisi de kulübenin tepesindeydi. Emir subayı Kolnay’ın güneşin altında parlayan borazanı, ona tam bir savaş askeri görünümü

veriyordu. Burçlardaki topçular birbirlerine işaret edip onu gösteriyorlardı:

“Kolnay’a bak!.. Boka’nın yardımcısı olmuş! Boruyu o çalacak.”

O sırada Boka, cebinden, daha önce Botanik Bahçesi’nde de çok işine yaramış olan dürbünü çıkardı. Dürbünün kayışını boynundan geçirdi. Bu haliyle Napolyon’a o kadar benziyordu ki, doğrusu görülmeye değerdi. Napolyon’un hık demiş burnundan düşmüştü sanki!.. Evet, Boka, tam bir ordu komutanı olarak doğmuştu, bu tartışılmazdı! Harekete geçmeye hazırdı. Gelgelelim, bekleyiş uzadıkça uzuyordu...

Tarih yazan kişinin, zamanı kesin ve doğru aktarması gerekir. Ben de buna özen göstermeye çalışarak söyleyeyim ki, tamı tamına altı dakika sonra, Pal Sokağı yönünden bir boru sesi yükseldi. Bu, yabancı bir boru sesiydi; birlikler bu sesi duyar duymaz yerlerinde kıpırdanmaya başladılar.

“İşte geliyorlar!” fısıltıları ağızdan ağıza dolaşıyordu.

Boka’nın yüzü hafif solmuştu. Kolnay’a dedi ki:

“İşte şimdi ülkemizin geleceği belli olacak!”

Birkaç saniye geçince, iki gözcü de tahta perdenin üzerinden atlayarak, tepesinde Generalin durduğu kulübeye yaklaştılar. Kulübenin önünde durup askerce selamlarını verdiler ve Generale seslendiler:

“Düşman geliyor!”

Boka onlara “Çabuk yerlerinize!” diye bağırdı. İki gözcü koşarak yerlerine döndüler. Çocuklardan biri sipere girdi, öteki de Marya Sokağı’ndaki birliğe katıldı. Boka dürbünü takıp baktı ve Kolnay’a:

“Borazanı hazırla,” dedi kısık sesle. Kolnay da komuta uygun davranıp borazanı ağzına götürdü. Boka dürbünü birden indirdi. Heyecandan yüzü kıpkırmızı olmuştu; komutunu da bu telaşlı haliyle verdi:

“Boruyu çal! Durma!”

Boru çınladı. Kırmızı Gömlekler, Arsanın her iki kapısının önünde savaşa hazır bekliyorlardı şimdi. Güneşin altında ışık saçan mızraklarıyla, kırmızı gömlekleri ve kırmızı şapkalarıyla, kırmızı şeytanları andırıyorlardı. Onların borazanları da saldırı borusunu çalınca ortalığı coşkulu boru sesleri kapladı. Kolnay, borusunu hiç durmadan, soluk almadan çalıyordu.

Boka, dürbün yardımıyla Feri Atş’ı bulmaya çalışıyordu. Birden haykırdı:

“İşte orada! Feri Atş, Pal Sokağı yönünden gelen adamlarının başında! Zebeniç de onun yanında. Bayrağımızı o taşıyor. Pal Sokağı’ndaki birliğimizin işi zor!”

Marya Sokağı cephesinden saldırıya geçen düşman askerleri, Pastör Kardeşlerden büyük olanının komutasındaydı. Kırmızı Gömlekler, kırmızı bayraklarını ısrarla sallıyorlardı. Üç boru da ortalığı inletiyordu. Savaş düzeni almış ve kımıldamadan duran Kırmızı Gömlekler, Arsanın kapılarına dayanmıştı!

“Bir tuzak düşünüyorlar,” dedi Boka.

“Vız gelir!” diye bağırdı emir subayı, borusunu öttürmeyi bir saniyeliğine keserek. Bu sözünün hemen ardından, ciğerlerini havayla doldurup, boruyu daha da coşkuyla çalmaya koyuldu.

“Traaa... Traa... Tra...”

Kırmızı Gömlekler’in boruları birdenbire sustu. Marya Sokağı cephesindeki birlikleri vahşi, korkunç bir savaş çığlığı koparmıştı:

“Hurraaaaaaaaaa!”

Kapıdan içeri dalıp saldırıya geçtiler. Arsanın o bölgesinde görevli olan Pal Sokaklı birlik, birkaç saniye, düşman saldırısına direnmek istiyormuş gibi Kırmızı Gömlekler’in karşılarında durdu. Hemen sonra, savaş planına uygun davranarak şaşırtıcı bir hızla geri dönüp kaçmaya başladı.

Boka, “Aferin size,” diye bağırdı ve Pal Sokağı yönüne baktı. Feri Atş’ın askerleri kapıdan içeri girmemekte ısrar ediyorlardı. Hepsi de açık kapının önünde, oldukları yere çakılıp kalmış; öne bir adım bile atmıyorlardı.

Boka bunu görünce korkuya kapıldı:

“Ne yapmaya çalışıyorlar?”

Kolnay, “Bir tuzak olsa gerek!” dedi.

Yeniden sol cepheye baktılar. Marya Sokağı cephesindeki adamları hızla kaçıyor, Kırmızı Gömlekler de müthiş çığlıklarla onların peşinden koşuyorlardı.

O ana kadar, Feri Atş’ın askerlerinin hareketsiz kalmalarını sessizce ve endişeyle izlemiş olan Boka, birden kendisinden hiç beklenmeyecek bir davranışta bulundu; şapkasını havaya fırlattı, çığlık çığlığa bağırıp aklını kaçırmış biri gibi kulübenin tepesinde, tuhaf tuhaf dans etmeye başladı! Öyle figürler yapıyordu ki, bu hareketliliğe dayanamayan çürük kulübe neredeyse altında çökecekti!

“Kurtulduk,” diye bağırdı sonra.

Kolnay’a yaklaşıp sarıldı ve onu da kendisiyle dans etmeye zorladı. Emir subayı hiçbir şey anlamamıştı. Şaşkın şaşkın sordu:

“Bu da ne? Ne yapıyorsun?”

Boka ona, Feri Atş ve adamlarının hareketsiz durdukları yeri işaret etti ve:

"Onları görüyor musun?" diye sordu kurnaz bakışlarla.

"Evet, görüyorum."

"Hâlâ anlamıyor musun?"

"Hayır!"

"Aptal sen de! Kurtulduk işte. Kazandık. Hâlâ hiçbir şey anlamadın mı?"

"Hayır, anlayamadım."

"Baksana, Feri Atş'ın adamları hiç kıpırdamadan oldukları yerde duruyorlar, görmüyor musun?"

"Tabii ki görüyorum."

"İçeri girmiyorlar... Bekliyorlar."

"Evet görüyorum."

"Peki sence neyi bekliyorlar? Pastör'ün emrindeki bölük, Marya Sokağı cephesindeki görevini tamamlasın diye bekliyorlar. Buradakiler, Pastörlerden haber almadan saldırıya geçmeyecekler. Orada beklemelerinden ve saldırıya geçmemelerinden anladım! Planları bizim savaş planımıza çok benziyor; işte bu yüzden şanslıyız. Pastör, birliklerimizin yarısını Marya Sokağı'ndan dışarı attıktan sonra, geri kalan yarıya iki taraftan saldırmak istiyorlar. Pastörler arkadan ve Feri Atş da önden. Ama avuçlarını yalarlar! Gel benimle!"

Bunu söylerken kulübenin damından yere inmeye başlamıştı bile!

Kolnay sordu: "Nereye gidiyoruz?"

"Beni izle! Buradakiler nasıl olsa yerlerinden kıpırdamayacaklar! Biz en iyisi Marya Sokağı cephesindeki bölüğümüzün yanına gidelim."

Marya Sokağı'ndaki birlikler işlerini büyük bir çaba ve özveriyle yürütüyorlardı. Çocuklar bıçkıevinin önünden duvarlara doğru karışık bir biçimde dörtnala koşarak düşmanı kaçtıklarına inandırmakla meşguldüler. Haylazlar, göstermelik çaresizliklerini "Eyvah, eyvah!" diye attıkları çığlıklarla süsleyerek, daha da inandırıcı kılıyorlardı!

"Yandık!"

"Şimdi hapı yuttuk!"

Kırmızı Gömlekler ise sağa sola kaçışanların arkalarından bağıra çağıra koşturmaktaydılar. Şimdi Boka, onların tuzağa düşüp düşmeyeceklerine dikkat ediyordu. Adamları, bıçkıevinin arkasında gözden kayboldular. Bölüğün yarısı ilerideki hangarda saklanmıştı; diğer yarısı ise kulübedeydi.

Pastör komut verdi:

“Peşlerini bırakmayın! Yakalayın onları!”

Kırmızı Gömlekler kovalamayı sürdürdüler ve fabrikanın yanındaki kulübeye kadar koştular.

Boka “Borazan!” diye bağırdı.

Küçük borazandan tiz bir ses duyuldu. Bu ses, burçlara bombalama işlemine başlamalarını bildiriyordu. İlk üç burçtan, ince çocuk sesleriyle atılan coşkulu çığlıklar yükseldi. Kum bombaları ortalıkta uçuşmaya başladı. Boka, kıpkırmızı olmuş, tepeden tırnağa titriyordu:

“Emir subayı!” diye seslendi Kolnay’a.

“Buyurun.”

“Siperlere koş çabuk! Oradakilere beklemelerini söyle. Ben saldırı borusunu çaldırıp harekete geçilmesini söylemeden, hiç kimse yerinden kıpırdamasın! Sabırsızlık etmesin. Pal Sokağı’ndaki burçtakiler de beklesin!”

Emir subayı hemen fırladı. Kulübenin yakınlarına gelince koşmaktan vazgeçip yerde sürünmeye başladı. Kulübenin kapısının önünde kıpırdamadan duran düşmana görünmemek için başka çaresi yoktu! Siper tümseğinin arkasından sürüne sürüne sipere kadar ilerledi. Siperde, en yakındaki askere emri söyledi. Görevini tamamladıktan sonra, geldiği gibi yine yerde yüzükoyun sürünerek geri döndü.

“Emrinizi ilettim Komutanım,” dedi.

Bıçkıevinin ardından gelen savaş çığlıkları yeri göğü inletiyordu. Aynı anda üç burçtan birden atılan kum bombalarının ardı arkası kesilmiyordu ve böylelikle, düşman birliklerinin odun yığınlarına saldırmaları engelleniyordu. Üç numaralı burçta Barabas, gömleğinin kollarını sıvamış, aslanlar gibi savaşmaktaydı. Pastörlerden büyük olanını kestirmişti gözüne. Yumuşak kum bombalarını Pastör’ün zavallı kafasında birbiri ardından patlatan Barabas, bir yandan da bağırıyordu:

“Al bakalım bunu da kafana!”

Ağzı burnu kumla dolmuş olan Pastör, hapşırmaktan fırsat buldukça bağırıyordu ona:

“Dur hele! Şimdi geleceğim yanına!”

Koca Pastör’ün sesi nasıl da öfkeliydi!.. Yeniden nişan alan Barabas ona yanıt verdi:

“Kolaysa gel bakalım!”

Suratına yediği yeni kum bombasıyla, Kırmızı Gömleklinin ağzı yine kumla dolmuştu. Burçlardan canlı bir alkış sesi duyuldu.

“Biraz da şunun tadına bak,” diye bağırdı Barabas. Kum bombalarını Pastör’e iki eliyle birden atıyordu; hızını alamamıştı! Yanındaki iki askeri de ondan geri kalmıyor; bombaları hızla savuruyorlardı. O sırada, bir bölümü hangarda, bir bölümü kulübede saklanmakta olan piyade erleri sessizce yerlerinde duruyor, saldırıya geçme zamanını bekliyorlardı.

Kırmızı Gömlekler burçlara epey yaklaşmışlardı. Pastör, adamlarına yeni bir emir verdi:

“Odun yığınlarına saldırın!”

“Al şunu!” diye bağıran Barabas, elindeki bombayı, düşman komutanın burnuna yapıştırmıştı. Diğer burçlardaki çocuklar da “Al şunu, bunu da al!” diye bağırarak kum torbalarını düşmanlarının yüzüne yapıştırıyorlardı.

Boka, Kolnay’ı kolundan çekip:

“Kumumuz bitmek üzere, buradan görüyorum. Barabas bile artık tek eliyle çalışıyor. Oysa onun burcunda, diğerlerinden üç kat daha fazla kum bombası vardı,” dedi.

Gerçekten de ateş artık hızını yitirmiş gibiydi...

Emir subayı Kolnay:

“Şimdi ne yapacağız?” diye sordu. Yüzü solgunlaşmıştı.

Boka sakin sakin:

“Kazanacağız, merak etme!” dedi ona.

O sırada 2 numaralı burç ateşi kesti. Kumları kalmadığı için durmak zorunda kalmışlardı.

Boka yine bağırdı:

“Şimdi tam sırası! Çabuk hangara koş, oradakilere söyle, saldırıya geçsinler!”

Kolnay’a bunu söyledikten sonra kendisi de kulübeye fırladı. Kapıyı hızla açıp içerdeki adamlarına seslendi:

“Saldırıya geçin!”

Biri hangarda, diğeri kulübede olan iki bölük de hiç zaman kaybetmeden harekete geçti. Pastörlerden biri ikinci burca adımını atmıştı. Onu bacağından tutarak aşağı atmasalardı, neredeyse burca çıkacaktı! Kırmızı Gömlekler nasıl da şaşırmıştı! Az önce kovaladıkları askerlerin, odun yığınlarının ardına saklandıklarını; bu burçtakilerin görevinin de, onların ilerlemesini engellemek olduğunu sanmışlardı. Az önce önlerine

katıp “eyvah eyvah” diye bağırta bağırta kaçırdıkları düşman, şimdi gelip onları arkadan vurmuştu.

Gerçek savaşları izlemiş savaş gazetecileri, savaşlardaki en büyük tehlikenin karışıklık olduğunu yazarlar! Nice başarılara imza atmış ordu komutanları yüzlerce düşman topundan korkmazlar da, sıra sıra dizilmiş askerlerin arasındaki en küçük kargaşadan tedirginliğe kapılırlar. Çünkü böyle bir karışıklık, toplarla tüfeklerle donanmış en güçlü orduları bile zayıf düşürme gücüne sahiptir! Böyle güçlü ordular bile bu tehlike karşısında zayıf düşme riski altındayken, bu kurala kırmızı gömlekli birkaç küçük çocuk mu karşı çıkacaktı?

Neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Şaşkınlık bir yana, ansızın karşılarına çıkan düşman birliğinin, az önce ortadan kaybolan birlik olduğunu bile anlamadılar! Karşılarına çıkanı, farklı bir birlik sanıyorlardı. Yanıldıklarını ancak askerlerden bazılarını tanır tanımaz anladılar.

Güçlü iki kol, onu bacaklarından tutup aşağı çekerken Pastör “Hangi cehennemden çıkıyor bunlar?” diye bağırdı. Şimdi Boka da savaşa katılmıştı; Kırmızı Gömleklerden biriyle güreş tutuyordu. Rakibini yavaşça ve büyük bir ustalıkla kulübeye doğru sürdü. Boka’yla baş edemeyeceğini anlayan rakibi, ona bir çelme taktı. Burçların tepesinden güreşi izlemekte olanların bu harekete itiraz eden sesleri yükseldi hemen:

“Alçak! Utanmaz!”

“Boka’ya çelme taktı!”

Boka yere yuvarlanmıştı. Ama anında yerden kalkıp Kırmızı Gömlekliye bağırdı:

“Bana çelme taktın! Bu kurallara aykırı!”

Kolnay’a bir işaret yaptı. Kaşla göz arasında, ellerinden kurtulmak için var gücüyle çırpınıp duran Kırmızı Gömlekliyi kulübeye götürdüler; kulübenin kapısını da üzerine kilitlediler.

Boka Kolnay’a dönüp, “Ne budala çocuk!” dedi. “Doğru düzgün güreşseydi belki de onu yenemezdim. Ama başta o kurallara uymadığı için, ona saldırmaya hakkımız oldu!

Sonra yeniden dövüşenlerin arasına koştu; en öne geçip güreşe başladı. Savaş, teke tek güreş biçiminde sürüyordu. Az önceki bombalı saldırıdan geriye burçlarında ne kadar kum kalmışsa, topçular da onları düşmanın üzerine fırlatıyorlardı. Diğer yanda, Pal Sokağı cephesindeki burçların görevlileri ise sessizce savaşa katılmak için Boka’dan komut bekliyorlardı.

Kolnay tam güreşe başlayacakken Boka ona engel oldu:

“Sen güreşme! 1 ve 2 numaralı burçlara koş. Oradakilere emrimi ilet; hemen 4 ve 5 numaralı burçlara destek vermeye gitsinler!”

Kolnay emri iletmek üzere güreşenlerin arasından sıyrılarak burçlara doğru fırladı. Az sonra çocuklar 1 ve 2 numaralı burçlardaki bayrakları söktüler. Onları yeni savaş bölgelerine götürüp oraya dikeceklerdi.

Dört bir yandan, zafer çığlıkları yükseliyordu. En çarpıcı çığlık ise, Çonakoş’un Pastör’ü; kucaklayarak kulübeye götürdüğü anda duyuldu! Pastör kulübeye kapatıldıktan birkaç saniye sonra duvarları yumruklamaya, öfkeden deliye dönmüş bir halde homurdanmaya başlamıştı. Elinden başka bir şey gelmiyordu!

Savaş, korkunç gürültüler içinde sürüyordu. Kırmızı Gömlekler kaybetmek üzere olduklarını hissediyorlardı. Komutanları olmadan çaresiz durumdaydılar. Tek umutları, Feri Atş ve birliğinin gelmesiydi. Bütün Kırmızı Gömlekler, birbirleri ardından kulübeye tıkılıyorlardı ve düşmanlarının gittikçe yükselen coşkulu zafer çığlıkları, Pal Sokağı’nda hareketsiz beklemekte olan arkadaşlarına kadar ulaşıyordu.

Bölüğünün önünde bir aşağı bir yukarı gidip gelen Feri Atş, gurur dolu bir gülümsemeyle:

“Duyuyorsunuz değil mi? Pastör’ün birliğinden geliyor bu sesler! Bizimkiler şimdi işaret verirler,” dedi.

Feri Atş işaret bekliyordu; çünkü Kırmızı Gömlekler, savaş başlamadan önce aralarında şöyle sözleşmişlerdi: Pastör’ün birliği Marya Sokağı cephesinde düşmanın hakkından gelir gelmez boru çaldıracaktı. Pastör ve Feri Atş bunun üzerine, birlikte saldırıya geçeceklerdi. Ancak, Pastör’ün borazancısı olan küçük Vendover o sırada çoktan kulübeye tıkılmıştı. İçi tıka basa kumla dolmuş olan borazanı ise diğer savaş ganimetleriyle birlikte 3 numaralı burçta boylu boyunca uzanmaktaydı!

Bıçkıevi ve kulübenin çevresinde bunlar olurken, Feri Atş sakin sakin, birliğindeki askerleri yüreklendiriyordu:

“Sabırlı olun! İlk saldırı borusuyla ileri atılacağız!”

Fakat işaret borusu bir türlü gelmek bilmiyordu. Haykırışlar, çığlıklar gittikçe zayıflıyordu; hatta artık bu seslerin kapalı bir yerden geldiği de anlaşılıyordu! Kırmızı Gömleklerin son askerleri de kulübeye kapatıldıktan sonra, işte o zaman Pal Sokağı Çocuklarının yeri göğü inleten zafer çığlıkları duyuldu. Bunlar Arsada o ana dek işitilmiş en şiddetli, en kocaman çığlıklardı! Feri Atş’ın birliğinde, bu sesler üzerine bir huzursuzluk baş gösterdi. Küçük Pastör sıradan çıkıp:

“Bizimkilerin başlarına bir şey geldi bence!” dedi.

“Nereden çıkardın bunu?”

“Bu sesler bizimkilerin seslerine benzemiyor.”

Feri Atş kulak kabarttı. Evet, küçük Pastör haklıydı; bu sesler hiç de kendi adamlarının seslerine benzemiyordu, düpedüz yabancı seslerdi! Yine de soğukkanlı görünmeye çalıştı.

“Başlarına iş geldiği falan yok! Bizimkiler sessiz dövüşüyorlar. Böyle deli gibi bağıranlar, hapı yuttuklarını gören Pal Sokaklılardır,” dedi askerlerine.

Tam bu sırada, Feri Atş’ın söylediklerini yalanlarcasına, Marya Sokağı yönünden bir “Yaşasın!” sesi yükseliverdi.

Feri Atş, şaşkın şaşkın “Vay canına, ‘yaşa’ diye bağırıp duruyorlar bunlar!” dedi.

Küçük Pastör öfkesini gizlemeden söylenmeye başladı:

“Başına iş gelmiş olan ‘yaşa’ diye bağırır mı hiç? Ağabeyimin birliğinin dövüşü kazanacağından bu kadar emin olmakla hata ettik galiba!”

Akıllı bir çocuk olan Feri Atş, işlerin ters gittiğini, evdeki hesabın çarşıya uymadığını artık anlamıştı. Ordusunun bu savaşta yenik düştüğünün de farkındaydı. Pal Sokağı Çocuklarının bütün ordusu karşısında tek başına savaşmak zorundaydı. Arkasındaki birkaç adamı dışında tüm adamları kulübede hapisti, o yüzden tek başına sayılırdı. Sabırsızlıkla beklediği borazan sesi de bir türlü gelmek bilmemişti...

Onun yerine başka bir boru sesi duyuldu. Feri Atş’ın anlam veremediği bu boru sesi, Boka’nın askerlerine işaret veriyordu; Pastör’ün birliklerinin, en son askerine varıncaya kadar yakalanıp tutsak edildiği ve Arsa yönünden düşmana saldırıya geçileceği bildirilmekteydi. İşaret duyulur duyulmaz Marya Sokağı’ndaki Pal Sokağı Ordusu iki kola ayrıldı; ilk kol kulübenin yakınında ve ikinci kol da 6 numaralı burcun orada ortaya çıktı. Üzerlerindeki giysiler biraz yıpranmıştı, ama çocukların hepsinin gözleri çevreye ışık saçıyordu. Çelik gibi olmuşlardı!

Feri Atş, artık büyük Pastör’ün ordusunun yenildiğini kesinlikle anlamıştı. Birkaç saniye sonra, sert adımlarla yanlarına yaklaşan iki düşman birliğini gördü. Kendi zayıf ordusu, şimdi bu iki birlikle karşı karşıya kalmıştı. Feri Atş küçük Pastör’e döndü ve sinirli bir sesle:

“Bizimkilerin yenildiklerini anladım, ama hâlâ çözemediğim bir şey var! Eğer yenik düştülerse, şimdi neredeler? Sokağa atıldılarsa, neden hâlâ buraya, bizim yanımıza gelmiyorlar, neden?” dedi

Bir bakışta Pal Sokağı'nı gözden geçirdiler. Hatta bununla yetinmeyen Zebeniç, Marya Sokağı'na kadar koşup; çevreyi kolaçan etti. Ama, yolda tuğla yüklü bir kamyondan ve kendi halinde yürüyen birkaç kişiden başka hiç kimseyi görmemişti.

Zebeniç, umudunu tamamen yitirdiğini gizlemeden:

"Hiçbir yerde yoklar," dedi geri döndüğünde.

Feri Atş kendi kendine "Başlarına ne gelmiş olabilir?" diye sorup duruyordu. O sırada, birdenbire aklına kulübe geldi.

"Tabii ya, onları kapatmış olmalılar!" diye bağırdı. "Bizimkiler yenik düşünce, onları götürüp kulübeye kapatmışlardır!"

Kulübe yönünden gelen boğuk bir gürültü onun bu tahminini doğruladı. Tutsaklar, kapatıldıkları yerin duvarlarını yumrukluyorlardı. Ama bu boşuna bir çabaydı; zira kulübe Pal Sokağı Çocuklarından yanaydı! Her tarafı darbelere karşı son derece dayanıklıydı. İçerideki tutsaklar, cehennemlik bir konser vermekteydiler. Feri Atş ve diğer arkadaşlarının dikkatlerini çekmek istiyorlardı. Borazanı elinden alınmış zavallı Vendover ise elini huni biçimine sokup ağzına götürmüş, var gücüyle boru sesi çıkarmaya çabalıyordu. Feri Atş, birliğine dönüp haykırdı:

"Çocuklar! Pastör savaşta yenik düştü! Kırmızı Gömleklerin onurunu kurtarma görevi bize düştü. İleri!"

Geniş bir çizgi halinde koşa koşa Arsaya girerek, saldırıya geçtiler. Ama Boka, Kolnay'la birlikte çoktan kulübenin damına çıkmış ve hemen altında aralıksız sürdürülen cehennem konserini gölgede bırakan bir sesle emrini vermişti:

"Boruyu çal! Saldırıya geçin! Bütün burçlar ateş açsın!"

Siperlere doğru koşan Kırmızı Gömlekler bir an durakladılar. Dört burç birbiri ardından onları bombalamaya başlamıştı. Çevrelerini kocaman bir kum bulutu sarmıştı ve birkaç saniye içinde bu toz dumandan önlerini göremez hale geldiler.

"Yedek askerler, ileri!" diye bağırdı Boka.

Yedekler, bu toz bulutunun içine atılıp, üzerlerine gelen düşmana saldırdılar. Bu sırada, siperin içinde çömelmiş piyadeler, saldırı için kendilerine sıra gelmesini bekliyorlardı. Burçlardan, düşman askerlerinin üzerine birbiri ardından bombalar atılıyordu. Bazı bombalar da Pal Sokaklıların sırtında patlıyordu! Ama durmak yoktu! Birbirlerine "Aldırma, haydi ileri!" diye seslenip savaşa devam ediyorlardı.

Dörtbir yanı kocaman bir toz bulutu kaplamıştı. Bombaları bitiren askerler, düşmana avuç avuç kum atarak ateşi sürdürüyorlardı. Arsanın tam ortasında, siperlerden ancak yirmi adım uzaklıkta, iki ordu birbirine girmiş kapışıyor, dövüşüyordu. Bu koca toz bulutu içinde bir an Kırmızı Gömleklerden biri seçiliyor, bir diğer an ise kırmızı-yeşil şapka, kırmızı gömleğin yerini alıveriyordu.

Ama göz ardı edilemeyecek bir nokta vardı: Pal Sokağı Ordusu artık yorgun düşmüştü. Buna karşın Feri Atş'ın ordusu sapasağlam ve son derece dinçti.

Dinç ordunun askerleri, zaman zaman siperlere kadar sokulabiliyorlardı. Burçlardaki savunma erleri, artık Kırmızı Gömlekleri durduracak güçte değillerdi! Bununla birlikte, Kırmızı Gömlekler burçlara ne kadar yaklaşırlarsa, üzerlerine gönderilen bombalar da o kadar yerini buluyordu. Barabas, kendisine yine düşman başkanı hedef seçmişti; Feri Atş'ı bombalarken bir yandan da coşkuyla bağırıyordu:

"Bak bu senin için! Afiyetle ye! Bakalım kumun tadını beğenecek misin?"

Burcun tepesindeki Barabas şeytandan farksızdı; gülüp duruyor, avazı çıktığı kadar bağırıyor, eğilip kalkıyor ve her kalkışında yeni bir bomba ile görünüyordu. Feri Atş'ın yedek askerlerinin küçük torbalar içinde kum getirmeleri pek bir işe yaramamıştı, çünkü bu kumlardan yararlanamıyorlardı. En ön saflarda bütün ordunun savaşması gerektiği için kumlarla ilgilenmek üzere sayılarını eksiltemezlerdi. Bu yüzden kum dolu torbaları attılar.

İki ordunun boruları da durmadan çalıyordu. Kolnay'ın borusu, kulübenin tepesinden ve küçük Pastör'ünki de karmakarışık savaş alanının ortasından duyuruyordu sesini.

Kırmızı Gömlekler siperlerden ancak on adım kadar uzaklıktaydılar!

Boka, "Haydi Kolnay, ne becerin varsa göster! Bombalara aldırış etmeden sipere koş; orada hücum borusunu çal. Siperdekiler hemen ateş açsınlar; kum bombaları bitince de saldırıya geçsinler," dedi emir subayına.

Kolnay "Haaaayt!" diye bağırarak kulübenin damından aşağıya atladı. Bu sefer yüzükoyun sürünerek değil, koşarak gitti siperlere. Boka arkasından ona seslendi, ama sesi, aşağıdaki tutsakların korkunç gürültülerine, borazan sesine ve Feri Atş'ın adamlarının bağırışları arasına karışıp kaybolmuştu. Duyulmayınca, Kolnay'ı bakışıyla izlemeye koyuldu; bir yandan da kendine soruyordu: Kırmızı Gömlekler sipere ulaşmadan ve

siperin içindeki askerlerin farkına varmadan önce emir subayı Kolnay, emri gereken yere iletebilecek miydi acaba?

Ortada güreşen kalabalığın içinden, oldukça güçlü, gürbüz bir Kırmızı Gömlekli sıyrılıp, aniden Kolnay'a saldırdı. Olan olmuştu işte! Kolnay, emri yerine iletemeyecekti! Kulübeden bunu gören Boka, umutsuzluk içinde:

"Ben kendim gideceğim," diye geçirdi içinden ve damdan hızla aşağı atlayıp sipere doğru ok gibi fırladı.

"Dur bakalım!" diye kükredi Feri Atş.

Boka'nın hiç kuşkusuz, düşman ordunun komutanıyla dövüşmesi gerekirdi; ama bunu yaparsa, her şeyi tehlikeye atmış olacaktı. Yavaşlamadan siperlere doğru koşmayı sürdürdü. Feri Atş da peşinden koşuyordu.

Feri Atş "Sen ödleğin birisin!" diye bağırdı. "Nasıl da tabanları yağladın, kaçıyorsun benden! Ama korkma tavşan, yakalayacağım seni!"

Dediğini yapmakta gecikmedi. Boka'yı, tam siperlere atladığı sırada yakaladı. Boka "Hücum!" emrini verecek zamanı ancak bulabilmişti.

Emrin hemen ardından, siperin epey yakınındaki Feri Atş, kırmızı gömleğine, kırmızı şapkasına ve kıpkırmızı yüzünün tam ortasına on tane bomba yedi.

"Siz şeytansınız! Yerin dibinden çıkmış bizi bombalıyorsunuz!" diye öfkeyle bağırıyordu.

O bağırırken, topçu ateşi çoktan bütün savaş alanına yayılmıştı. Burçlar yukarıdan, siperler aşağıdan bomba yağdırmaktaydı. Kumlar fırtına halinde dört bir yana savruluyor ve Arsaya egemen olan korkunç gürültüye yeni sesler karışıyordu. Şimdiye dek siperlerde sessiz sedasız beklemek zorunda kalanlar artık çığlık çığlığa çarpışıyordu! Boka, son saldırı anının gelmiş olduğuna karar verdi. Hemen ordusunun başına geçti. Ondan iki adım uzakta ise Kolnay, Kırmızı Gömleklerden biriyle dövüşmekteydi. Siperin kıyısına çıkıp kırmızı-yeşil bayrağı havaya kaldıran Boka, son emrini verdi:

"Bütün birlikler saldırıya geçsin! İleri!"

Gerçekten de yerin altından, yepyeni bir ordu çıkmıştı ortaya! Bu sürpriz ordunun askerleri, bire bir güreşmekten dikkatle kaçınıp, saldırı düzeninde düşmanın üzerine atıldılar. Pal Sokaklı askerler bitişik düzende ilerleyerek siperlerin önündeki Kırmızı Gömlekleri püskürttüler.

O sırada Barabas'ın, burcun tepesinden bağırdığı duyuldu:

"Hiç kumumuz kalmadı!"

Boka yanıt verdi:

“Hepiniz aşağı inin! Hemen saldırıya katılın!”

Bu emir üzerine, burçlardan aşağı doğru kayan eller ayaklar göründü; topçular aşağı iniyorlardı. İner inmez sıraya girip ikinci saldırı birliğini oluşturdular. Birincinin ardından adım adım yürümeye koyuldular.

Savaş artık iyiden iyiye kızışmıştı. Kırmızı Gömlekler, yenildiklerini anladıkları için kurallara hiç kulak asmıyorlardı. Kurallar ancak, savaşı kazanacaklarını düşündükleri sürece geçerliydi onlar için!.. Bu yüzden şu anda kurallar umurlarında bile değildi. Bu tehlikeli bir durumdu! Sayı olarak Pal Sokağı Çocuklarının ancak yarısı kadardılar, ama yine de üstünlükleri vardı.

“Doğru kulübeye!” diye haykırdı Feri Atş. “Askerlerimizi kurtaralım!”

Onu duyan adamları yönlerini değiştirip, kulübeye doğru koştular. Boka’nın ordusu böyle bir gelişmeyi hiç beklemediği için hazırlıksız yakalanmıştı. Kırmızı gömlekli bir kalabalık, Pal Sokaklıların önünden aniden sıyrılmış, neredeyse kulübeye yetişmişti. Feri Atş en önde koşarken, umut dolu bir sesle askerlerine bağırıyordu:

“Peşimden gelin! Peşimden gelin!”

Ama tam o sırada ayaklarının önüne bir şey fırlatılmış gibi, olduğu yerde duruverdi. Kulübenin oradan, küçücük bir çocuk çıkıvermişti karşısına. Kırmızı Gömlekler’in başkanı bir an duraklayınca, savaşmakta olan iki ordu da duruverdi.

Karşısında dikilen bu ufak tefek çocuk, Feri Atş’tan bir baş daha kısa, sarışın ve çelimsiz bir çocuktu. İki elini havaya kaldırmış, incecik sesiyle bağırıyordu:

“Dur bakalım!”

Pal Sokağı Çocukları, az önce yaşadıkları ani tehlikenin etkisinden henüz kurtulamamışlardı. Şaşkınlık içinde hep bir ağızdan:

“Nemeçek!” diye bağırdılar.

Derken bu sarışın ve hastalıktan beti benzi solmuş küçük çocuk, kocaman Feri Atş’ın üzerine atılmasın mı! Yüksek ateş Nemeçek’e olağanüstü bir güç vermişti. Bu güçle üzerine atıldığı Feri Atş yere yıkıldı. Ardından Nemeçek de bayıldı ve yere serildi.

Kırmızı Gömleklerin zafer umutları da tıpkı başkanları gibi dibe vurmuştu! Sonları gelmişti! Pal Sokaklılar, onların bu bir anlık şaşkınlıklarından yararlandılar. El ele tutuşup büyük bir zincir oluşturdular ve ne yapacağını bilemeyen düşmanı alanın dışına doğru sürdüler.

Feri Atş yerden kalktı; yanakları öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Ateş saçan gözlerle çevresine baktı. Üzerindeki tozları silkeledi. Arsada tek başına kaldığını anlamıştı. Ordusu kapının oralarda bir yerlerde, zafer kazanmış Pal Sokağı Çocuklarıyla savaşa tutuşmuş son gücünü kullanıyordu ve kendisi de yenik düşmüş bir komutan olarak buradaydı; ordusuz, umutsuz, yapayalnız! Nemeçek de yanı başında, yerde yatıyordu.

Son Kırmızı Gömlekliyi de kapı dışarı edip, kapıyı arkasından sürgüledikten sonra, Pal Sokağı Çocukları sevinçten çılgına döndüler. Yer gök, çocukların zafer çığlıklarıyla inliyordu! Boka, Slovak bekçiyle beraber, bıçkıevinin olduğu yönden koşarak geldi; askerlerine su getirmişti.

Sonra hepsi, yerden bir türlü kalkmayan Nemeçek'in yanına toplandı. Zafer çığlıkları bıçakla kesilmiş gibi durmuş, çığlıkların yerini bir ölüm sessizliği almıştı. Bekçi Yano, Nemeçek'i dikkatle yerden kaldırıp, siperin önündeki tümseğe yatırdı. Sonra hep birlikte ufaklığın gözlerini, alnını, yüzünü suyla yıkadılar. Nemeçek, birkaç dakika sonra gözlerini açabildi, çevresine baktı. Solgun bir gülümseme konmuştu yüzüne. Hiç kimse bir şey söyleyemiyordu. Küçük sarışın:

"Ne oldu?" diye, zor duyulur bir sesle sordu.

Çocuklar öylesine duygulanmışlardı ki, yanıt vermek hiçbirinin aklına gelmemişti... Ufaklığa, boş, anlamsız bir ifadeyle bakmaktaydılar.

Nemeçek, tümseğin üzerinde doğrulmaya çalışıp yeniden "Ne oldu?" diye sordu.

Boka onun yanına yaklaştı ve:

"Biraz daha iyi misin şimdi?" diye sordu.

"Evet."

"Bir yerin ağrımıyor ya?"

"Hayır," dedi ufaklık ve gülümseyerek "Kazandık mı?" diye sordu.

Az önce sus pus olmuş, hiç konuşmayan çocuklar, bu soruya hep bir ağızdan, çığlık çığlığa yanıt verdiler:

"Kazandık! Kazandık!"

Feri Atş hâlâ Arsada, odun yığınlarının önündeydi. Öfkeyle karışık bir üzüntüyle zafer kazanmış çocukların neşeli aile sahnesini izliyordu. Ama kimsenin ona aldırış ettiği yoktu.

Boka konuşmaya başladı:

"Evet, kazandık, ama savaşın sonlarına doğru, başımıza öyle bir felaket geliyordu ki tüm çabamız boşa gitmek üzereydi. Bundan senin sayende kurtulduk; zaferimizi sana borçluyuz! Feri Atş'ın karşısına birdenbire çıkıp

onu şaşkına çevirmeseydin, o ve adamları gidip kulübedeki tutsakları kurtaracaklardı ve ondan sonra da başımıza kimbilir neler gelecekti!”

Küçük sarışın biraz içerlemişti bu söze:

“Bu doğru değil,” dedi. “Beni mutlu etmek için anlatıyorsunuz tüm bunları! Hastayım diye böyle söylüyorsunuz.”

Sonra elini, minicik alnından geçiriverdi. Yüzüne biraz kan gittiği için, yanakları yeniden kırmızı olmuştu. Hastalık ateşi zavallıyı yakıp kavuruyordu, bu açıkça görülüyordu!

“Şimdi seni hemen evine götüreceğiz! Keşke buraya hiç gelmeseydin. Ailen hasta hasta dışarı çıkmana nasıl izin verdi, onu da anlamadım!” dedi Boka.

“Onlar bırakmadılar ki! Ben kendim geldim.”

“Nasıl? Ne dedin sen?”

“Babam dikiş provası yapmak için dışarıya giysi götürmeye gitti. Annem de çorbamı ısıtmak için bir dakikalığına komşuya gitti. Giderken de kapıyı kilitlemedi; eğer bir şeye ihtiyacım olursa ona seslenmemi söyledi. Ben de böylece evde yalnız kaldım. Yatağımda doğrulup çevreyi dinlemeye koyuldum. Hiçbir şey duymuyordum, ama sonra birdenbire, bir ses duyuyormuşum gibi geldi! Kulaklarımda boğuk bir ses çınlıyordu: dörtnala koşan atların sesleri, borazan sesleri, çığlıklar... Çele beni çağırıyordu sanki! Sanki: ‘Nemeçek gel, başımızı bu beladan kurtar!’ diyordu. Sen de, sen de bana sesleniyordun: ‘Hayır Nemeçek, gelme! Eğer hastaysan, gelmeni istemiyoruz! Tabii!.. Bilye oynadığımız, eğlendiğimiz zamanlarda geliyordun yanımıza. Ama savaşırken ne yazık ki gelemiyorsun; tam biz savaşta yenilmek üzereyken, hasta olacağın tuttu değil mi?’ İşte böyle söylüyordun bana Boka. Bütün bunları söylediğini duyar gibi oldum. Ben de daha fazla dayanamayıp hemen yataktan atladım ve atlamamla kendimi yerde bulmam bir oldu. O kadar uzun süredir yatıyordum ki ayakta durmayı unutmuşum! Hiç oyalanmadan yerden kalktım ve dolaptan giysilerimle ayakkabılarımı çıkardım. Çabucak giyindim. Annem eve döndüğünde tepeden tırnağa giyinmiş, dışarı çıkmaya hazır durumdaydım. Ama annemin ayak seslerini duyar duymaz hemen yatağıma geri döndüm, yorganımı burnuma kadar çektim. Annem: ‘Bir şeye ihtiyacın var mı diye sormaya geldim,’ dedi. Ben de ona: ‘Hayır, teşekkür ederim,’ dedim. O, odadan çıkar çıkmaz ben de yanınıza gelmek için fırladım! Açıkçası, gelirken bu kadar zor durumda olduğunuzu bilmiyordum. Buraya gelmekteki amacım, sizlerle birlikte savaşmaktı. Geldiğim sırada Feri Atş ilişti gözüme ve kendi

kendime dedim ki: ‘Bu savaşta görevimi yapamıyorsam, bunun sebebi yalnızca o. Çünkü bana buz gibi suda banyo yaptırdı!’ Sonra da düşündüm: Peki Ernest, ondan öcünü al bakalım! Ya şimdi ya hiç!.. Ve gözlerimi kapadım!.. Onun üstüne... Atıldım...”

Küçük sarışın ansızın durmak zorunda kalmıştı. Olanları o kadar yoğun bir coşku ve heyecanla anlatmıştı ki yorgun düşmüştü. Öksürmeye başladı.

“Tamam, konuşup da kendini yorma,” dedi Boka. “Geri kalanı başka bir gün anlatırsın bize! Şimdi seni evine götüreceğiz.”

Yano’nun yardımıyla, Pal Sokağı Çocukları, kulübedeki tutsakları birer birer salıverdiler ve hâlâ silahlı olanların silahlarını topladılar. Tutsakların hepsinin yüzünden düşen bin parçaydı! Sırayla ve somurta somurta Marya Sokağı kapısından çıktılar. Küçük siyah baca yine duman tütürüyor; boğazındaki dumanı, onlarla alay edercesine arkalarından püskürtüyordu! Bıçkı makinesi de, zafer kazanan Pal Sokağı Ordusunun bir parçasıymış gibi çocukların arkalarından ıslık çalmaktaydı sanki!

En sona Feri Atş kalmıştı. Hâlâ bir odun yığınının dibinde durup yere bakmaktaydı. Kolnay ve Çele onun yanına gidip silahını almak istediler, ama Boka askerlerine engel oldu.

“Başkomutana dokunmayın!”

Ardından gidip Feri Atş’ın karşısına geçti, durdu. Ona:

“General,” dedi. “Siz kahramanca dövüştünüz!”

Kırmızı Gömleklerin komutanı ona asık bir suratla baktı. Bakışıyla “Senin bu övgünün bana ne yararı var şimdi” der gibiydi.

Boka geri dönüp adamlarına komut verdi:

“Esas duruş! Silahlar omza!”

Pal Sokağı Ordusu’nun sıra sıra dizilmiş askerlerinin sesleri birden kesiliverdi. Hepsi ellerini şapkalarına götürüp asker selamı verdiler. Önlerinde duran Boka da aynı biçimde elini kepine götürmüş, selam vermekteydi. O hasta haline rağmen, zavallı küçük Nemeçek’in içindeki asker bile uyanmıştı. Doğrulup yattığı tümsekten zar zor ayağa kalktı, esas duruşa geçti ve selamını verdi. Zavallıcık, bu korkunç hastalığının ve acınacak durumunun biricik sorumlusunu selamlıyordu o anda!

Feri Atş da bu selamlara karşılık verip apar topar ayrıldı yanlarından. Bir tek onun silahı elinden alınmamıştı; ordusundaki bütün adamları silahlarını Pal Sokaklılara bırakmak zorunda kalmışlardı; ucu gümüş kaplı şu ünlü mızraklarını, Kızılderili baltalarını... Silahların hepsi kulübenin önüne yığılmıştı. Düşmandan geri alınan bayrak da yeniden 3 numaralı

burca asılmıştı!.. Bayrağı alan Gereb'di; onu savaşın en zorlu anında Zebeniç'in elinden çekip kurtarmıştı!

Nemeçek:

"Gereb de burada," dedi. Bu duruma anlam verememiş, şaşkınlıktan gözlerini iri iri açmıştı.

Gereb, Nemeçek'e doğru bir adım atıp:

"Evet buradayım," dedi.

Ufaklık, bakışını Boka'ya çevirdi. Nasıl olup da Gereb'i aralarına yeniden kabul ettiklerini sorar gibiydi ona. Boka açıkladı:

"Evet, Gereb burada ve yaptığı yanlışı düzeltti. Bu nedenle şimdi ben de ona üsteğmenlik rütbesini geri veriyorum!"

Gereb kıpkırmızı olmuştu:

"Teşekkür ederim," dedi utangaç bir tavırla. Sonra fısıldayarak ekledi:

"Ama..."

"Aması ne?"

Gereb sıkıntılıydı. Konuşmasını zor sürdürdü:

"Biliyorum bunu söylemek bana düşmez... Yani buna hakkım yok... Şey... Bu ancak ve ancak generale bağlıdır... Biliyorum... Ama düşünüyorum ki... Nemeçek hâlâ rütbesiz bir asker..."

"Haklısın," dedi Boka. "Derhal onu da atayacağım!"

Sonra Nemeçek'e döndü:

"Nemeçek, bundan böyle senin rütben..."

Nemeçek Başkan'ın sözünü kesiverdi:

"Bana rütbe vermeni istemiyorum... Hiçbir şeyi bunun için yapmadım ben. Rütbemi yükseltmen için gelmedim buraya..."

Boka, sert bir ifade takınmaya çalışarak, ufaklığa çıkıştı:

"Buraya niçin geldiğinin hiç önemi yok. Önemli olan ve bizi asıl ilgilendiren, geldikten sonra burada ne yaptığındır. İşte bu nedenle, Ernest Nemeçek'i herkesin önünde yüzbaşılığa yükseltiyorum!"

"Yaşasın!"

Çocukların dudaklarından aynı anda bu çığlık dökülüvermişti. Hepsi esas duruşa geçip yeni yüzbaşılarını selamladılar; teğmenler, üsteğmenler ve hatta ordunun başındaki generale varıncaya kadar herkes yüzbaşı Nemeçek'i selamladı. Üstelik General kuru bir selamlamayla yetinmemişti. En öne çıkıp elini şapkasına öyle askerce, öyle sert bir biçimde götürmüştü ki, sanki kendisi basit bir erdi de general bizim küçük sarışındı!

Bu törensel anın tam ortasında, çocuklar ufak tefek, yoksul giyimli bir kadının, geride bıraktıkları Arsayı geçerek kendilerine doğru koşmakta olduğunu fark ettiler.

Kadın, Nemeçek'e "Hey tanrım! Buradasın ha! Seni burada bulacağımı tahmin etmeliydim," diye bağırıyordu.

Gelen, Nemeçek'in annesiydi. Zavallı, gözyaşları içindeydi. Oğlunu aramadığı yer kalmamış, hiçbir yerde bulamayınca da ağlaya ağlaya buraya gelmişti. Arkadaşlarına yavrusunun nerede olduğunu soracaktı. Çocuklar, çevresinde toplandıkları kadıncağızı yatıştırmaya çalıştılar. Ama onun tek derdi oğluydu; hemen sarıp sarmaladı onu, kendi atkısını çıkarıp onun boynuna doladı ve kolundan tutup ateşler içindeki yavrusunu eve götürmeye koyuldu.

O ana kadar bir tek söz bile etmemiş olan Vays:

"Onları eve kadar götürelim!" dedi.

Bu düşünce herkesin hoşuna gitmişti.

"Evet, onlara eşlik edelim!" diye bağırdılar ve yola çıkmak üzere toparlanmaya başladılar. Savaş ganimeti silahları çabucak kulübeye doldurdular ve kadının peşine takıldılar. Kadın kendi vücut sıcaklığını verebilmek için çocuğunu koltuğunun altına iyice çekmiş, eve doğru koşar adım yürüyordu.

Pal Sokağı'nda, çocuklar ikişerli sıralar halinde Nemeçek'le annesinin arkasından yürüyorlardı. Akşam karanlığı yavaş yavaş çöküyordu üzerlerine. Sokaklardaki fenerler yakılmıştı ve dükkânlardan kaldırımlara doğru parlak bir ışık yayılıyordu. Sokaktan hızlı hızlı geçip gidenler, bu garip topluluğu gördüklerinde bir an durup bakıyorlardı. En önde kocaman bir atkının altından ancak burnunun bir kenarı görünen minicik bir çocuğu vücuduyla iyice sarmış, gözyaşları içindeki ufak tefek sarışın bir kadın ve kadının arkasında hepsi de birörnek giyinmiş kırmızı-yeşil şapkalı, ikişer ikişer sıralanmış uygun adım yürüyen bir çocuk topluluğu...

Bu görüntüyle karşılaşınca gülümseyenler de oluyordu! Orada burada birkaç sokak serserisi alay etti onlarla. Ama çocukların buna aldırış ettikleri yoktu. Her zaman bu tür alaylı gülüşlere kulakları sağır eden ıslığıyla en iyi biçimde karşılık veren Çonakoş bile şimdi gülenlere aldırmıyor, arkadaşlarının arasında sessiz sedasız yürümeyi sürdürüyordu. Çocukların gözlerinde şu yürüyüş öyle kutsal, öyle önemli bir görevdi ki, hiçbir şaka ya da ciddiyetsizlik bu havayı bozamazdı!

Nemeçek’in annesine gelince; kadıncağız o sırada o kadar derin endişeler içindeydi ki, peşi sıra gelmekte olan orduyla ilgilenmiyordu bile! Rakoş Sokağı’ndaki evinin önüne geldiğinde, kapıdan içeri girmeden önce eşikte durmak zorunda kaldı; çünkü çocuğu bir türlü içeri girmiyordu! Hiçbir güç, o anda Nemeçek’i eve sokamaz gibiydi. Kendisini annesinin kucağından kurtaran küçük sarışın, arkadaşlarının karşısına geçti ve onlara selam verip:

“Hoşça kalın!” dedi.

İşte ufaklığın bütün derdi buydu: arkadaşlarını kahraman bir askere yaraşır biçimde selamlayıp uğurlamak!

Çocuklar teker teker, küçük arkadaşlarının ateş gibi yanan elini sıktılar. Ardından annesiyle birlikte evin kapısından girip karanlıkta gözden kayboluşunu izlediler. Kapı kapandı. Küçük bir pencereden küçük bir ışık yayıldı çevreye. Bir sessizlik oldu.

Çocukların hiçbiri yerinden kıpırdamıyordu. Tek bir söz bile etmeden, gözlerini aydınlık küçük pencereye dikmiş duruyorlardı. Pencerenin ardında, minik Nemeçek az sonra yatağına yatırılacaktı. O sırada, çocuklardan birinin derin derin içini çektiği duyuldu. Çele de kaygılı bir sesle sordu:

“Şimdi ne olacak?”

Bu sözün ardından, ikişer üçer karanlık sokaktan geçip Üllö Caddesi’ne doğru yola koyuldular. Hepsi de akşamüstü yaptıkları savaşın yorgunluğunu hissediyordu. Kuvvetli bir rüzgâr esiyordu. Dağlarda eriyen karların soğuk soluğunu beraberinde getiren epey sert bir ilkbahar rüzgârı esiyordu sokakta!..

İkinci topluluk az sonra 9. semte doğru ilerledi. Nemeçeklerin evinin önünde Boka ve Çonakoş’un dışında hiç kimse kalmamıştı. Çonakoş, olduğu yerde sallanıp duruyor ve Boka’nın gitmesini bekliyordu. Boka’nın en ufak bir hareket bile yapmaması üzerine, çekinerek de olsa sormak zorunda kaldı:

“Geliyor musun?”

Boka yavaşça yanıt verdi ona:

“Hayır.”

“Kalacak mısın yani?”

“Evet.”

“Peki!.. Öyleyse... Sonra görüşürüz!”

Çonakoş ayaklarını sürüyerek gitti. Boka ardından bakınca, onun da defalarca dönüp arkasına baktığını gördü. Çonakoş biraz sonra sokağın ucunda kayboldu.

Gürültülü ve ışıltılı Üllö Caddesi'nin hemen yanındaki Rakoş Sokağı, şimdi iyice karanlığa ve sessizliğe gömülmüş; kendi halinde durmaktaydı. Duyulan tek ses, sokağı bir uçtan bir uca kateden rüzgârın uğultusuydu. Bu sert rüzgâr, sokak lambalarının camlarını sarsıyordu ve biraz daha şiddetlendiğinde, gaz lambalarının titreyip dalgalanan alevleri daha da hareketleniyor; aralarında gizlice işaretleşiyormuş gibi birbirlerine yaklaşıp uzaklaşıyorlardı. Sokakta Komutan Yohan Boka'dan başka kimse yoktu. Komutan, dört yanına bakıp sokakta yapayalnız olduğunun farkına varınca yüreği öylesine burkuldu ki, kendini tutamadı; kapının kanadına yaslanarak hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Hiçbirinin söylemeye cesaret edemediği şeyi artık anlamıştı! Küçük Nemeçek, hastalığın pençesinde gittikçe kötüleşiyordu. Bunun sonunun nereye varacağını ve o varılacak sonun hiç de uzak olmadığını sezmekteydi. Zafer kazanmış anlı şanlı bir ordunun başkomutanı olmasının hiçbir önemi yoktu! Tam bir erkek gibi davranmayışına da aldırış etmiyordu. Kendini artık iyice açığa çıkmış olan çocuksu ruh haline tamamen bırakmış, hıçkırıklar arasında şu sözü tekrar ediyordu:

"Küçük dostum! İyi kalpli küçük yüzbaşım..."

Yanından geçen bir adam, ağladığını görünce, Boka'ya yaklaşıp sordu:

"Neden ağlıyorsun küçüğüm?"

Boka adama karşılık vermedi. Adam da omuz silkip yoluna devam etti. Az sonra kolunda kocaman bir sepet taşıyan yoksul bir kadın gelip Boka'nın önünde durdu; birkaç saniye ona baktı ve sonra hiçbir şey söylemeden sessiz sedasız uzaklaştı. Daha sonra ufak tefek bir adamcağız, gözü yaşlı komutanın kenarında durduğu kapıdan içeri girdi. Dönüp baktığında Boka'yı gördü:

"Sen misin Boka?" dedi. Tanımıştı üzgün çocuğu.

Boka da adama baktı:

"Evet Bay Nemeçek, benim."

Kolunda taşıdığı giysilerle evine dönen bu adamcağız, Terzi Nemeçek'ti. Giysi provasından geliyordu. Adam, Boka'nın duygularını anlamıştı. Bu yüzden ona neden ağladığını sormadı... Doğruca yanına gidip Boka'nın başını okşadı ve onunla birlikte ağlamaya başladı. Ağlamak ne

kelime, hıçkırıklara boğulmuştu! Onun bu durumunu görünce, Boka'nın komutanlık bilinci yeniden canlanıverdi:

"Ağlamayın Bay Nemeçek, ağlamayın!" dedi.

Terzi, elinin tersiyle gözyaşlarını sildi ve ani bir hareket yaptı. "Hiçbir umut kalmadı; ağlamaktan başka elden ne gelir!" der gibiydi.

Ancak "Tanrı seni korusun oğlum," diyebildi.

Sonra kalkıp yürüdü ve avluda gözden kayboldu.

Boka da gözyaşlarını sildi ve derin derin iç çekti. Çevresine, sokağa bakındı ve aklına artık eve gitmesi gerektiği geldi. Ama sanki bir şey ona engel oluyordu. Hiçbir yararı olmayacağını bildiği halde sanki burada, can çekişen küçük askerinin evinin önünde saygı duruşunda beklemek onun için kutsal, zorunlu bir görevdi! Kapının önünde birkaç adım attı, sonra sokağa dönüp karşı kaldırıma geçti ve oradan küçük eve bakmaya koyuldu.

Issız, daracık sokağın sessizliği içinde, birden ayak sesleri duyuluyordu. Boka, kaldırımda başı öne eğik gezinmeyi sürdürürken:

"Bu gelen, evine geç kalmış bir işçidir mutlaka," dedi kendi kendine. Kafası, daha önce hiç aklından geçirmediği binbir türlü garip düşünceyle doluydu. Yaşamı ve ölümü düşünüyordu; daha çok da ölümü!.. Önündeki korkunç soruna bir çözüm, bir çıkış yolu bulamamak içini acıtıyordu. Çok, ama çok güçsüz hissetti kendini!

Az önce duyduğu ayak sesleri iyice yaklaşmıştı, ama sanki yürüyen kişi yavaşlamıştı. Kapkara bir gölge, sokaktaki evlerin önünden çekine çekine geçti ve Nemeçeklerin evinin önünde durdu. Kapıdan içeriye baktı. Bir an içeri girecek oldu, ama anında bundan vazgeçip yine dışarı çıktı.

Durdu, bekledi... Sonra, evin önünde bir aşağı bir yukarı yürümeye koyuldu. Sokaktaki ilk gaz lambasının altında durduğunda esen rüzgâr, üzerindeki ceketi havalandırıverdi birden. Boka oraya bakınca ne gördü dersiniz? Ceketin altında kan kırmızısı bir gömlek vardı!

Bu gelen Feri Atş'ın ta kendisiydi!

İki komutan, birbirlerine uzun süre baktılar. İlk kez göz göze geliyorlardı; üstelik çevrede hiç kimse yokken! Bu acılı evin önünde karşılaşıvermişlerdi işte. Birini yüreği, öbürünü de vicdanı sürükleyip getirmişti buraya. Tek söz etmeden bir süre bakıştılar. Bu bakışma daha da uzar giderdi, ama kapıcının açık bırakılmış olan giriş kapısını kilitlemek üzere karanlık avluda görünmesiyle, ikisinin de dikkatleri birden o yöne çevrildi. Feri Atş, doğruca kapıcının yanına gitti ve şapkasını çıkarıp kısık sesle ona bir şey sordu. Kapıcının yanıtı Boka'nın kulağına kadar gelmişti:

“Çok kötü!.. Çok kötü!”

Kapıcı bunu söyledikten sonra büyük, ağır kapıyı gürültülü biçimde kapattı. Bu gürültü sokaktaki sessizliği bozmuştu, ama dağların arasından bir anda duyulan gök gürültüsü gibi sönüp gitti hemen!

Feri Atş geri dönüp yavaş yavaş yola koyuldu. Sokağın sağ yanından yürüyordu.

Boka için de eve dönme zamanı gelmiş geçiyordu artık! Kuzeyden buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Boka da yolun sol tarafındaydı. İki komutan, birbirlerine bir tek söz bile söylemeden yollarını ayırıvermişlerdi.

Sonunda küçük sokak, taze ilkbahar gecesinde uykuya dalmıştı. Rüzgâr sokak lambalarının camlarını kıpırdatıyor, gaz lambalarının alevden saçlarını sağa sola savuruyor, paslı birkaç rüzgârgülünü adeta zevkle bağırtıyordu. Bütün yarıklardan içeri sızıyor; ufak tefek, zavallı bir terzinin oturduğu odada da esiyordu.

Terzi masanın başına oturmuş sessizce akşam yemeğini yiyordu. Küçük yatağında küçücük bir yüzbaşı da ateşten kan çanağına dönmüş gözleri ve kıpkırmızı yanaklarıyla acı içinde soluyarak uyuyordu...

Rüzgâr pencereyi tıkırdatıp odadaki petrol lambasının gazını titretti. Hasta oğlunun üzerini örten acılı anne, yarı baygın uzanan oğluna:

“Rüzgâr esiyor, yavrucuğum,” dedi.

Acı bir gülümsemeyle, Yüzbaşı Nemeçek, yavaşça fısıldadı:

“Arsamızdan esiyor!.. Bizim biricik sevgili Arsamızdan!..”

DOKUZUNCU BÖLÜM

Macun Derneğinin büyük defterinden birkaç sayfa:

KARAR

Bugün toplanan Genel Kurulda, derneğimizin büyük defterine kaydettiğimiz aşağıdaki kararlar alınmıştır:

Madde 1.

Defterin 17. sayfasında, küçük harflerle kaydedilmiş “ernest nemeçek” diye bir isim bulunmaktadır. Bu kaydın geçerliliği kaldırılmıştır. Sözü edilen kayıt, bir yanlışlık sonucu yapılmış olup, genel kurulumuz, adı geçen üyeyi haksız yere kınamış olduğunu bildirir. Bu üye, kendisine yapılan suçlamaya hiç itiraz etmeden, onurlu bir biçimde katlanmış olup Arsamızı kurtarmak için yaptığımız savaşta büyük bir kahramanlık göstermiştir. Bu nedenle derneğimiz eski kaydın kendi yanlışı olduğunu açıklar ve bildirir ki, dernek yazmanı, bu üyenin adını deftere derhal, baştan sona büyük harflerle yazacaktır.

Madde 2.

Bu adı derhal, baştan sona büyük harflerle kaydediyorum.

ERNEST NEMEÇEK

Dernek Yazmanı: Lezik

(kendi el yazısıdır)

Madde 3.

Macun Derneği Genel Kurulu, dünkü savaşı tarih kitaplarında adı geçen başkomutanlar gibi kahramanca yönetme başarısını gösterdiği için, General Yohan Boka’ya oy birliğiyle teşekkür eder. Saygı ve minnetimizin kanıtı olarak şunu kararlaştırdığımızı bildiririz: Macun Derneği’nin her üyesi, tarih kitabının 160. sayfasının 4. satırındaki “Bir büyük başkan: Yohan Hünyadi” yazısının hemen yanına, mürekkepli kalemle “ve Yohan Boka” diye yazacaktır. Bu kararı, Generalimiz bunu hak ettiği için verdik. Çünkü Generalimiz görevini böylesine kusursuzca yerine getirmiş olmasaydı, Kırmızı Gömlekler hepimizin hakkından gelirlerdi! Aynı şekilde, herkes

“Ulusal Mohaç Bozgunu” başlıklı bölümde, düşmana yenik düşen Başpiskopos Tomori adının yanına, kendisi de Tomori gibi yenik düşmüş olan Feri Atş’ın adını yazacaktır.

Madde 4.

General Yohan Boka, kendisine direnmiş olmamıza rağmen, Birliğimizin servetine zorla el koymuştu. Çünkü savaş zamanı herkes, savaş giderlerini karşılayabilmek için neyi var neyi yoksa Generale vermek zorundaydı. Generalimiz topladığı bu parayla bir borazan satın aldı. Roser Pazarı’ndan daha ucuza alınabilecekken o, daha tok ses çıkarıyormuş diye en pahalısını satın almayı tercih etti. Savaşta, Kırmızı Gömleklerin savaş borularına da el koyduğumuz için, şimdi iki borazanımız bulunmaktadır. Oysa artık bize bunların bir tanesi bile gerekli değil! Gerekli olursa bir borazan da işimizi görecektir. Bu nedenle derneğimiz, servetini geri isteme kararı almıştır. General, eğer isterse borazanı bir yerde satabilir; bunu yapmasa da, el koyduğu parayı –söz vermiş olduğu gibi– bize geri vermelidir. Paramızı geri istiyoruz!

Madde 5.

Dernek Başkanı Kolnay’ın, dernek tarafından kınanmasına karar verilmiştir. Çünkü, derneğimizin ortak macunu, Başkanın onu çiğnememesi nedeniyle kurumuştur. Konu ile ilgili tartışmaların tutanağa geçirilmesi gerektiğinden, bu konuda konuşulanları derhal buraya yazıyorum.

Başkan: Macunu çiğneyemedim, çünkü savaşla uğraşıyordum.

Barabas (üye): Bu bir özür değildir!

Başkan: Barabas sinirimi bozmak için ne gerekiyorsa yapıyor! Onu saygılı davranmaya davet ediyorum. Ben macunu seve seve çiğnerim, çünkü üzerine düşen görevi her zaman en iyi şekilde yerine getiren biriyim. Ve biliyorum ki, bir başkan olarak, görevlerimin arasında macunu çiğnemek de var. Ama birilerinin sürekli beni çekiştirmelerine, kızdırmalarına da hiç katlanamam!

Barabas (üye): Ben seni kızdırmıyorum!

Başkan: Kızdırıyorsun!

Barabas (üye): Hayır!

Başkan: Evet!

Barabas (üye): Hayır dedim!

Başkan: Peki, öyle olsun. Son sözü sen söylemiş ol!

Rihter (üye): Sayın baylar! Benim bir önerim var; görevini yerine getirmediği için Başkanın adını karar defterine yazıp onu kınayalım!

Üyeler: Doğru! Bu iyi fikir! Aferin sana.

Başkan: Derneğin bu seferlik beni bağışlamasını diliyorum. Buna hakkım yok mu? Dün savaşta aslanlar gibi dövüştüm. Generalin emir subayı bendim ve onun emrini yerine ulaştırmak için en büyük tehlike anında korkusuzca siperlere koştum. Tam sipere yetişmek üzereyken düşman beni yakalayıp yere düşürdü. Arsa için böyle büyük acılara katlandım. Şimdi macunu çiğnemeyi bir kerecik ihmal ettim diye niçin ayrıca acı çekeyim?

Barabas (üye): Bunun konumuzla ilgisi yok!

Başkan: Bal gibi var!

Barabas (üye): Hayır, yok!

Başkan: Var!

Barabas (üye): Yok!

Başkan: Var!

Barabas (üye): Yok dedim.

Başkan: İyi öyle olsun, son sözü yine sen söylemiş ol!

Rihter (üye): Ben, önerimin kabul edilmesini rica ediyorum!

Üyeler: Kabul ediyoruz! Kabul ediyoruz.

Soldan bir ses: Hayır, biz önerisini kabul etmiyoruz!

Başkan: Oylama yapalım.

Oylama yapıldı.

Başkan: Dernek, üç oy çoğunluğuyla, Başkan Kolnay'ın kınama cezası almasına karar vermiştir!.. Olmaz böyle şey! Bu bir rezalet!..

Barabas (üye): Başkan'ın oy çoğunluğuna karşı kabalık etmeye hakkı yoktur!

Başkan: Hakkı vardır!

Barabas (üye): Hayır, buna hakkı yoktur!

Başkan: İyi, öyle olsun!.. Son sözü yine sen söylemiş ol bakalım!

Gündemde başka konu olmadığı için, Başkan, oturumu kapatıyor.

İmzalar:

Başkan Yazman

Kolnay Lezik

(Bunun bir rezalet olduğunda hâlâ ısrar ediyorum!)

ONUNCU BÖLÜM

Rakoş Sokağı’ndaki küçük sarı evde, derin bir sessizlik vardı. Her zaman avluda toplanıp dedikodu yapan komşular bile şimdi, Terzi Nemeçek’in evinin önünden geçerken parmaklarının ucuna basarak yürüyorlardı. Hizmetçiler, tozunu silkecekleri halıları, giysileri avlunun arka tarafına götürüyor, hasta çocuğu gürültüden rahatsız olmasın diye üstünkörü bir temizlik yapıyorlardı. Halılar şaşırmak nedir bilseler, her gün yedikleri dayakların yerine bugün nazikçe, yumuşak vuruşlarla temizlendikleri için şaşırıp kalırlardı kuşkusuz!

Komşular durup durup cam kapıdan içeri bakıyorlardı.

“Küçük nasıl oldu?” diye sorduklarında, ne yazık ki hep aynı yanıtı alıyorlardı!

“Kötü! Hem de çok kötü!..”

İyi yürekli kadınlar, hediyelik öteberi getirip duruyorlardı:

“Şu birkaç yudum şarabı kabul edin.”

Ya da:

“Size şekerleme getirdim, küçük yer belki, alın lütfen!” sözleriyle, nezaketle uzatıyorlardı hediyeleri.

Ağlamaktan gözleri kan çanağına dönmüş ufak tefek sarışın kadın, gelen her ziyaretçiye kapıyı açıyor; hediyeleri için kibarca teşekkür ediyordu ama boşuna! Bu hediyeleri, yiyecekleri ne yapacağını bilemiyordu. Eli kolu dolu gelen komşuların bazılarına sonunda açıklama yapmak zorunda kaldı:

“Zavallı yavrum, hiçbir şey yemiyor. İki günden beri, iki kaşık sütü zar zor içirebildik ona!

Saat üçte terzi evine döndü. Dükkândan geliyordu; eve de iş getirmişti. Dikkatle ve sessizce mutfağın kapısını açtı, içeri girdi. Karısına hiçbir şey sormadı, sadece baktı ona. Zavallı dertli anne de üzüntüden solmuş yüzünü ona çevirdi. Anlaşmışlardı. Karşılıklı, hiç ses çıkarmadan öylece duruyorlardı. Terzi, elindeki ceketleri bile bir yere koymamıştı, hâlâ elinde tutuyordu.

Sonra, karı koca birlikte, parmaklarının ucunda, çocuklarının yatmakta olduğu odaya girdiler. Zavallı çocuk, iki üç günde nasıl da değişmişti! Saçları uzamış, avurtları çökmüş ve yanakları ateşten kıpkırmızı kesilmişti.

Karı koca, yatağın yanında durdular. Az sonra Terzi, fısıltıyla sordu karısına:

“Uyuyor mu?”

Kadıncağız, ses çıkarmaya cesaret edememiş, “evet” der gibi başını sallamakla yetinmişti. Biri hafifçe kapıya vurdu.

Bayan Nemeçek:

“Gelen belki doktordur,” diye fısıldadı.

Kocası ona:

“Aç kapıyı,” dedi.

Kadın gidip kapıyı açtı. Gelen Boka’ydı. Onu gören Bayan Nemeçek’in yüzünde acı bir gülümseme belirdi.

“Girebilir miyim?” diye sordu Boka.

“Elbette yavrum.”

Boka içeri girdi.

“Durumu nasıl?”

“Hiç iyi değil!”

“İyi değil öyle mi?”

Son sorusuna yanıt beklemeden odaya girdi. Bayan Nemeçek de ardından. Üçü de yatağın başucunda, çıt çıkarmadan duruyorlardı. Küçük hasta o sırada kendisine bakıldığını ve onu rahatsız etmemek için ses çıkarılmadığını hissetmiş gibi yavaşça gözlerini açtı. Hüzünlü gözlerle önce babasına, sonra annesine baktı, sonra Boka’yı görür görmez yüzünde bir anda parlayıveren bir gülümseme belirdi. Zar zor duyulan zayıf bir sesle Boka’ya:

“Sen de mi buradasın, Boka?” dedi.

Boka yatağa iyice yaklaştı:

“Elbette buradayım.”

“Kalacak mısın peki?”

“Evet!”

“Ben ölünceye kadar kalacak mısın?”

Boka, bu beklenmedik soruya karşılık veremedi. Arkadaşına gülümsedi ve ardından bir söz söylemesini bekliyormuş gibi Bayan Nemeçek’e döndü. Ama kadıncağız da arkasına dönmüş, ağlamaktan sırılsıklam olmuş gözlerini önlüğünün ucuyla siliyordu!

Terzi boğazındaki yumruyu temizlemeye çalışarak:

“Saçmalama oğlum,” dedi. “Tamamen anlamsız sözler bunlar!”

Ama bu kez Ernest Nemeçek, babasının söylediklerini umursamadı. Boka'ya baktı ve anne babasına doğru başıyla bir işaret yapıp:

"Onlar hiçbir şey bilmiyorlar," dedi.

Boka, ona katılmadığını belirtti:

"Yanılıyorsun! Onlar her şeyi senden iyi biliyorlar."

Küçük Nemeçek kımıldayıp başını yastıktan güçlükle kaldırdı ve kendisine yardım edilmesine izin vermeden yatağında oturdu. Parmağını havaya kaldırdı ve ciddi bir tavırla:

"Ne söylerlerse söylesinler, hiçbirine inanma! Çünkü yalan söylüyorlar. Ben öleceğimi biliyorum," diye haykırdı.

"Bu doğru değil!"

"Doğru değil mi diyorsun?"

"Evet, öyle!"

Ufaklık öfkeyle Boka'ya baktı:

"Yani ben yalan mı söylüyorum?"

Onu sakinleştirmeye çalıştılar; kimsenin kendisini yalancılıkla suçlamadığını söylediler. Ama, az önceki sözler küçük çocuğun zoruna gitmişti. Bu defa daha da ciddi bir tavırla:

"Peki öyleyse, size şeref sözü veriyorum ki öleceğim," dedi.

Kapıcı, açık kapıdan kafasını uzattı:

"Bayan! Doktor geldi."

Doktor içeri girdi. Herkes yerinde doğrulup onu saygıyla selamladı. Ciddi görünümlü yaşlı başlı bir adamdı. Düşünceli düşünceli odadakilere bakıp selamlara başını sallayarak karşılık verdi. Hemen yatağın yanına gitti. Küçük çocuğun elini tutup nabzını yokladı, kendi elini de ufaklığın alnına götürdü. Sonra başını küçük hastasının göğsüne koyup, dinlemeye koyuldu. Bayan Nemeçek ona sormadan edememişti:

"Çok rica ederim söyleyin doktor; durumu daha mı kötü?"

Doktor, "Hayır," dedi. Ama bunu çok tuhaf bir sesle söylemişti; annenin yüzüne de bakamamıştı o sırada. Şapkasını aldı, doğruca kapıya yürüdü. Terzi, kapıyı açmak için onun arkasından koştu ve:

"Sizi geçireyim doktor," dedi.

Mutfağa geçtikleri sırada doktor, Terzi Nemeçek'e odanın kapısını kapatması için bir göz işareti yaptı. Zavallı terzi, kapıyı neden kapatması gerektiğini anladı ve doktorun dediğini yaptı. Sanki şimdi doktorun yüzünde daha dostça bir ifade vardı.

“Bay Nemeçek,” diye söze başladı doktor. “Siz mert adamsınız; sizinle açık konuşabilirim.”

Terzi başını öne eğdi.

“Bu çocuk yarına kadar ancak dayanır! Hatta belki bu gece...”

Terzi, olduğu yerde donup kalmıştı. Ancak birkaç saniye geçtikten sonra, başını sallamaya başladı.

Doktor devam etti:

“Size bunu söylüyorum, çünkü varlıklı biri değilsiniz ve acı olayın sizi hazırlıksız yakalaması iyi olmaz; bunu istemem! O yüzden gereken şeyleri... Yani... Böyle durumlarda gereken şeyleri hazırlarsanız iyi edersiniz...”

Bir an terzinin yüzüne baktı. Ardından, elini omzuna koydu. Adamcağız iyice çökmüştü.

“Tanrıdan ümit kesilmez! Bir saat sonra yine gelirim ben,” dedi.

Terzi artık hiçbir şey duymuyordu! Yalnızca önüne bakıyor, mutfağın yeni süpürülmüş tertemiz döşeme taşlarından gözünü ayırmıyordu. Doktorun çıkıp gitmiş olduğunu fark etmemişti bile! “Gereken hazırlıkları yapmak...” Ne demekti bu? Doktor bu sözle neyi kastetmişti? “Gereken şey”, sakın tabut falan olmasındı!

Kafasında bu düşüncelerle terzi sendeleyerek odaya geri döndü ve içeri girer girmez hemen bir sandalyeye çöküverdi. Yanına yaklaşan karısı, onun ağzından laf almak için boşuna uğraşıyordu.

“Doktor ne dedi sana?”

Terzi başını sallıyordu. O sırada, sanki küçük çocuğun yüzüne bir neşe yayılmıştı. Arkadaşına döndü ufaklık.

“Yohan, yanıma gelsene!”

Boka onun yanına gitti.

“Buraya otur, yatağımın kenarına! Korkmazsın değil mi?”

“Oturayım. Neden korkacakmışım?”

“Belki tam sen yatağıma oturduğun sırada ölüveririm diye; beni böyle ölü görürsün diye korkabilirsin! Ama bundan korkmana gerek yok, çünkü ben öleceğimi hissettiğim anda bunu sana söylerim!”

Boka yatağın kenarına oturdu. Korkmadığını göstermek için gereğinden hızlı davranmıştı.

“Söyle bakalım, ne istiyorsun?”

Nemeçek, arkadaşının boynuna sarılıp:

“Bana bak,” dedi. Çok önemli bir şey söyleyecekmiş gibi kulağına eğilerek:

“Kırmızı Gömleklere ne olduğunu söylesene!” dedi.

“Onlarla dövüştük!”

“Sonra?”

“Sonra Botanik Bahçesi’ne geri döndüler ve orada toplantı yaptılar. Uzun süre başkanlarını beklediler, ama Feri Atş yanlarına gitmedi... Onlar da daha fazla beklemeyip bir süre sonra evlerine döndüler.”

“Peki Feri Atş niye yanlarına gitmedi?”

“Utanıyordu da ondan! Başkanlıktan atılacağını biliyordu; savaşta yenik düştüğü için onu istemezlerdi artık! Ve bugün öğle yemeğinden sonra, yeni bir toplantı yaptılar. Bu defa Feri Atş da katıldı toplantıya. Onu dün akşam gördüm; burada, sizin evin önünde.”

“Burada mı?”

“Evet! Kapıcıya senin nasıl olduğunu sordu.”

Nemeçek bunu duyduğunda öyle bir gururlandı ki, hastalığını da, umutsuzluğunu da unutuverdi sanki! Aslında gururlanmaktan öte, kulaklarına inanamamıştı.

“O mu geldi?”

“Evet, o geldi.”

Çok mutlu olmuştu ufaklık.

Boka sözünü sürdürdü:

“Dediğim gibi, adada toplantı yaptılar, hem de nasıl gürültülü bir toplantı! Korkunç bir kavgaya tutuştular, çünkü herkes Feri Atş’ın başkanlıktan alınmasını istiyordu. Ona destek olan yalnızca iki tane Kırmızı Gömlek vardı: Vendover ve Zebeniç. Pastörler ise tamamen ona karşıydılar, çünkü büyük Pastör başkan olmak istiyordu. Toplantı sonunda Feri Atş’ın başkanlığına son verildi ve onun yerine büyük Pastör başkan seçildi. Ama bundan sonra ne olmuş biliyor musun?”

“Ne olmuş?”

“Yeni başkanlarını seçip gürültüyü kestikleri sırada, bahçenin bekçisi gelip onlara, bahçenin müdürünün bu gürültülere daha fazla katlanamayacağını duyurmuş. Ve hepsini kapı dışarı etmiş. Şimdi ada kapatıldı ve köprüye de sürgülü bir kapı koyuldu!”

Küçük Yüzbaşı bu haberleri duyunca keyiften dört köşe olmuştu. Hasta gözlerinin içi gülüyordu!

“Bu harika! Harika!” dedi. “Peki sen nereden öğrendin bunu?”

“Bana da Kolnay anlattı. Az önce buraya gelirken yolda karşıma çıktı. Arsaya gidiyordu, çünkü Arsada Macun Derneği yine bir genel kurul toplantısı yapacakmış.”

Küçük çocuğun gülümsemesi birden kaybolmuş; suratı asılmıştı.

“Onları hiç sevmiyorum! Adımı büyük karar defterlerine küçük harflerle yazdılar onlar.”

Boka, ufaklığı yatıştırmaya çalıştı:

“Bu yanlışı çoktan düzelttiler. Hem düzeltmekle de kalmayıp, adını baştan sona büyük harflerle yazdılar deftere!”

Nemeçek, Boka’nın bu sözüne de inanmamıştı. Başını iki yana sallayıp:

“Doğru değil bu!” dedi. “Bana böyle söylüyorsun, çünkü hastayım ve senin tek derdin beni avutmak!”

“Hiç de değil! Sana söylediğim her şey doğru. Şerefim üzerine yemin ederim ki doğru!”

Küçük sarışın, incecik zayıf parmağını havaya kaldırdı ve:

“Beni avutmak için artık yalan yere yemin de etmeye başladın!” dedi. Üzüntüsüne hayal kırıklığı da eklenmişti.

Boka tam “Ama...” diye açıklamaya başlamıştı ki, ufaklık onu “Sus artık!” diye susturdu.

Boka’ya bağırmıştı. Yüzbaşı, komutanına bağırmıştı. Aynı şey Arsada olsa affedilemeyecek bir suç sayılırdı, ama kurallar burada geçerli değildi! Boka, bu azarlamanın hiç üzerinde durmadan gülüp geçti ve:

“Peki,” dedi. “Madem ki bana inanmak istemiyorsun, birazdan kendi gözlerinle göreceksin. Dernek üyeleri senin için bir “onur belgesi” hazırladılar ve az sonra belgeni sana getirecekler. Şimdi gelmek üzeredirler!”

Ama ufaklık hâlâ ona inanmıyordu:

“Gelsinler, görelim,” dedi.

Boka omuz silkti. ‘Bana inanmaması daha iyi. Onları, ellerinde onur belgeleriyle karşısında görünce daha çok sevinecek’ diye geçirdi içinden.

Ama yaptığı bu konuşmayla, istemeden de olsa küçük hasta arkadaşının sinirlenmesine neden olmuştu.

Macun Derneği’nin yapmış olduğu bu haksızlık ufaklığa çok dokunmuş, onu derinden yaralamıştı. Zavallının içi içini yiyordu.

“Sen de biliyorsun,” dedi. “Bana yaptıkları haksızlıktı, çok çirkindi!”

Boka konuşmaya cesaret edemiyordu, arkadaşını daha fazla üzmekten korkuyordu çünkü. Nemeçek ise ısrarlıydı:

“Haklı değil miyim?”

Boka onayladı:

“Evet, haklısın.”

Nemeçek:

“Oysa,” diyerek yastığının üstüne oturdu. “Oysa ben onlar için savaştım... Öteki çocuklar için olduğu kadar onlar için de çarpıştım, Arsa onlara kalsın istedim. Kendi çıkarım için savaşmadım ben... Nasılsa Arsayı bir daha hiç göremeyeceğim!”

Sustu; bu korkunç düşünce içini acıtmıştı! Arsayı bir daha hiç göremeyecek miydi gerçekten? Küçük bir çocuktu o; bu dünyadaki her şeyi rahatlıkla bırakabilirdi. Ama Arsasını, biricik Arsasını nasıl olur da bırakırdı?

Bütün hastalığı boyunca hiç olmayan bir şey oldu ve bu korkunç düşünceyle ufaklığın gözleri yaşlarla doldu. Pal Sokağı’na, burçların yakınlarına, kulübeye son bir defa gitmesine izin vermeyen şu korkunç ve gizemli “güç” karşısındaki çaresizliğine duyduğu öfke yüzünden ağlıyordu. Bıçkıevini, araba hangarını, Çele için üstüne tırmanıp dut yaprağı kopardığı iki büyük dut ağacını geçirdi aklından... Çele evinde ipekböceği beslerdi. Dut yaprakları, beslediği böcekler içindi. Havalı Çele, giysilerini yıpratmayı, kirletmeyi göze alıp ağaca tırmanamayacağına göre, yaprakları toplaması için birine ihtiyaç duyardı. Ağaca hep Nemeçek’i çıkarırdı. Nemeçek erdi; her zaman üstlerinin emirlerini yerine getirmek zorundaydı!..

Sonra, keyifle dumanını püskürten küçük demir bacayı düşündü. Baca sürekli olarak neşe içinde dumanını püfürdetir, tertemiz mavi göğe doğru, birkaç saniye içinde hepsi yok olacak bembeyaz buhar bulutları püskürtürdü... Şimdi ise ufaklığın kulaklarına bıçkı makinesinin, odunları kesip parçalara ayırırken çıkardığı dostça sesi çarpıyordu sanki.

Yüzü ansızın canlanmış, gözlerinin içi parlamıştı.

“Arsaya gitmek istiyorum,” diye bağırdı var gücüyle.

Hiç kimse bu çığlığına bir karşılık vermeyince, ufaklık yine bağırdı. Bu defa sesi daha da inatçıydı:

“Ben Arsaya gitmek istiyorum!”

Boka küçük dostunun elini tuttu:

“Haftaya gider görürsün Arsayı; iyileştiğin zaman.”

“Hayır,” diye itiraz etti ufaklık. “Ben şimdi gitmek istiyorum. Hemen şimdi! Giydirin beni, başıma da Pal Sokağı Ordusu’nun şapkasını

takacağım.”

Elini yastığının altına götürdü. Zafer sarhoşu bir yüzle, yastığının altından yamyassı olmuş bir şapka çıkardı. Evet, tahmin edeceğiniz gibi Pal Sokağı Ordusu’nun şapkasıydı bu. Bir an bile yanından ayırmadığı kırmızı yeşil şapkayı takıp:

“Giysilerimi giydirin bana!” dedi.

Babası ona kederli kederli:

“İyileşince gidersin küçük Ernom benim,” diyordu. Ama artık oğluyla baş edemiyordu. Küçük çocuk, kalan son gücüyle haykırıyordu:

“Ben iyileşmeyeceğim ki! Hiç iyileşmeyeceğim!”

Bunu söylerken öyle sert bir tavır içindeydi ki, kimse ona karşı gelmeye cesaret edemedi.

“Ben iyileşmeyeceğim!” diye tekrar bağırdı. “Bana ‘iyileşeceksin’ deyip hep yalan söylüyorsunuz, ama ben öleceğimi biliyorum ve neresi hoşuma giderse orada ölürüm. Arsaya gitmek istiyorum!”

Olacak iş değildi bu! Hepsi onu yatıştırmaya çalışıyordu:

“Bu şimdilik imkânsız...”

“Hava çok kötü, görmüyor musun?”

“Haftaya gidersin...”

Küçük çocuğun zeki bakışları karşısında söylemeye zar zor cesaret ettikleri şu dokunaklı sözleri boyuna tekrar etmek zorunda kalıyorlardı:

“Önce bir iyileş de...”

Ufaklığın, Arsaya gitmesini engellemek için çevresindekilerin yaptıkları tüm konuşmalara verilecek yanıtı vardı; anne babası dışarı çıkmasına engel olmak için kötü havayı gerekçe gösterdiler, halbuki avluda pırıl pırıl parlayan bir ilkbahar güneşi göz alıyordu. Her şeyi canlandıran, yalnızca Ernest Nemeçek’e sağlığını geri veremeyen; sıcacık, bol ışıklı, canlandırıcı bir ilkbahar güneşiydi bu! Çocukcağız ateşler içinde kıvranıyor, deliler gibi bağırıp çığırıyordu. Yüzü kıpkırmızıydı, minicik burun delikleri açılmıştı. Artık sayıklamaya da başlamıştı:

“Arsa!” diye bağırdı. “Arsa demek, başlı başına bir ülke demektir! Ama siz bunu nereden bileceksiniz? Yurdunuz için hiçbir zaman savaşmadınız ki!”

Kapı çalındı. Bayan Nemeçek kapıyı açmak üzere dışarı çıktı ve geri dönüp:

“Bay Çetneki geldi,” diye haber verdi kocasına.

Bay Çetneki, Terzi Nemeçek’e giysilerini diktiren bir belediye memuruydu. Terziyi karşısında görünce, sinirli sinirli sordu:

“Kestane rengi çift sıra düğmeli ceketime ne oldu?”

İçerideki odadan, ufaklığın yürekleri burkan sayıklamaları geliyordu.

“Boru çalıyor... Arsanın her yanı toz duman içinde... İleri! İleri!”

“Eğer dilerseniz beyefendi, hemen provaya geçebiliriz. Ama sizden ricam, provayı burada, mutfakta yapmamı kabul etmeniz... Çünkü oğlum... Oğlum odada yatıyor... Ve çok hasta...”

İçeride ateşler içinde bağıran çocuğun sesi evin her köşesinde yankılanıyordu.

“İleri! İleri! Peşimden gelin! Saldırıya! Oradaki Kırmızı Gömlekliyi görüyor musunuz? İşte Feri Atş, gümüş mızrağıyla ordusunun önünde ilerliyor... Beni suya atacaklar!”

Bay Çetneki kulak kabarttı:

“Bu sesler de ne?”

“Zavallı oğlum bağırıyor.”

“Madem ki hasta, niye bağırıyor?”

Terzi omuz silkerek:

“Artık ne yazık ki ona hasta bile denilemez... Zavallı yavrum son dakikalarını yaşıyor. Ateşten sayıklıyor şimdi.”

Bunu söyledikten sonra terzi, iri beyaz çizgili, kestane rengi ceketi bulmaya, odaya gitti. Kapıyı açtığında oğlunun bağırışlarını daha yakından, daha büyük acıyla duydu:

“Siperdekiler sessiz olun! Dikkat!.. Geliyorlar... İşte oradalar! Çal, çal, boruyu çal!”

Ellerini huni biçiminde birleştiren ufaklık:

“Taratata... Taratata... Taratata...” diye boru sesi yapıyordu.

Ardından Boka’ya seslendi:

“Sen de, sen de boruyu çal!”

Boka da ellerini huni şekline sokmak zorunda kaldı. İki çocuk birden boru çalar gibi yapıyordu şimdi: Biri zayıf, titrek, yorgun bir sesle; diğeri de sağlıklı ama hüzne boğulmuş bir sesle yapıyordu bunu. Boka’nın boğazı düğümlenmişti ama acısını her zamanki gibi kahramanca içine gömüyor ve Nemeçek’i üzmemek için boru çalmak hoşuna gidiyormuş gibi davranıyordu.

Terzi provaya başlasın diye üzerindeki ceketi çıkaran Bay Çetneki, bir yandan da terziyle konuşuyordu:

“Üzgünüm, ama bu kestane rengi ceket bana çok acele gerekli.”
“Tara... Tatata..” sesleri hâlâ duyuluyordu odadan.
“Koltukaltı pek rahat değil, açılması gerek,” dedi Bay Çetneki, provaya başlar başlamaz.
“Evet efendim.”
“Taratata... Tatata!”
“Şuradaki düğme de çok yüksekte, onu biraz aşağıya almak gerek. Hiçbir hata olsun istemiyorum.”
“Elbette beyefendi.”
“Hücum! İleri!”
“Kollar biraz kısa olmuş gibi geldi bana.”
“Sanmıyorum efendim.”
“Evet evet kısa, iyi bakın. Siz hep ceketlerimin kollarını böyle kısacık yaparsınız zaten. Sizin sorununuz da bu!”
‘Keşke tek sorunum bu olsaydı,’ diye geçirdi içinden terzi ve ceketin koluna tebeşirle bir işaret attı.
İçeriden gelen bu çığlık ve boru sesi gürültüleri gittikçe daha da artmaktaydı.
“Ah!” diye haykırdı çocuk sesi. “Demek buradasın! Şimdi tam karşımda duruyorsun. Sonunda seni yakalayabildim. Ne kadar korkunç olursan ol! Bu defa hangimizin daha güçlü olduğunu göreceğiz!”
Nemeçek, Feri Atş’la karşı karşıya olduklarını sanıyordu o sırada.
“Buraya biraz pamuk koyun,” diye buyurdu Bay Çetneki. “Omuzları doldurun, ön tarafa, her iki yana, sağa ve sola pamuk koyun.”
“Al sana! İşte sonunda yeri boyladın!” diye bağırdı Nemeçek. Feri Atş’ı yere düşürdüğü anı sayıklıyordu.
Bay Çetneki, kestane rengi ceketi çıkardı ve Terzi ona eski ceketini giyerken yardım etti.
“Ceketi ne zaman bitirmiş olursunuz?”
“Öbür gün,” dedi terzi.
“Güzel. Ama üzerinde biraz uğraşın da, bir haftaya kalmasın. Şimdi yapacak başka işiniz var mı?”
“Ah beyefendi, eğer şu çocuk böyle ağır hasta olmasaydı...”
Bay Çetneki, sıkıntılı bir halde hafif hafif öksürdü; terzinin sözünü kesmek için kullandığı yapmacık bir öksürüktü bu.
“Tabii... Tabii... Üzücü bir şey bu... Elbette. Ama elden ne gelir? Size tekrar edeyim, bu cekete çok acele ihtiyacım var. Sıkı çalışın da bir an önce

bitirin şunu!”
Terzi içini çekerek:
“Hiç merak etmeyin, sıkı çalışırım beyefendi,” dedi.
“Görüşmek üzere,” dedi Bay Çetneki ve neşesini gizlemeye çok da gerek duymadan, güleryüzlü bir şekilde uzaklaştı.
Çıkış kapısının önünde arkasına dönüp üstelemeyi sürdürdü:
“Size güvenebilirim, değil mi? Çabuk biter ceketim!”
Terzi, güzelim kestane rengi ceketi eline alıp, az önce doktorun kendisine söylediklerini düşünmeye daldı. Böyle zamanlarda hazırlanması gereken ne varsa hemen hazırlaması gerekiyordu. Eh, o da çaresiz, acilen işe koyulacaktı. Bu kestane rengi ceketten kazanacağı parayı kimbilir nereye harcayacaktı! Belki alacağı üç beş kuruş, marangozun cebine gidecekti; şu, küçük beyaz çocuk tabutları yapan marangozun cebine! Bay Çetneki nehir kıyısında, tiril tiril giysisi sırtında koltuklarını kabartarak gezinirken, o kazandığı parayı tabut almak için harcayacaktı belki...
Odaya geri dönen terzi, hemen dikişe koyuldu. Oğlunun yatağına hiç ama hiç bakmıyordu. Ceketi çabucak bitirmek için hızla iğneye ipliğe yapışmıştı. İş çok aceleydi, hem de her bakımdan! Bay Çetneki için olduğu kadar, tabutçu marangoz için de!
Küçük Yüzbaşıya gelince; artık onunla baş etmek olanaksızdı. Ufaklık gücünü toplayıp yatağının üstünde ayağa kalkmıştı. Upuzun geceliği ayak bileklerine kadar uzanıyordu. Başında, yana doğru kaydırdığı kırmızı-yeşil şapkası, selam duruşundaydı. Zavallı Nemeçek, artık hırıltılı bir sesle zorla konuşabiliyordu. Bakışları belirsiz bir yere, uzaklara çevriliydi.
“Generalim, Kırmızı Gömleklerin komutanını yere fırlattığımı saygıyla bildiririm. Sizden rütbemi yükseltmenizi diliyorum. Bugüne bugün ben bir yüzbaşıyım; yurdum için çarpıştım, onun uğruna ölüyorum. Tara! Tatata... Borunu çal Kolnay, çal haydi!”
Bir eliyle yatağın başucuna sıkı sıkı tutundu.
“Burçlar, bombalarınızı yağdırın! Haha!.. İşte Yano! Dikkat et Yano! Yakında sen de yüzbaşı olacaksın. Ve senin adını küçük harflerle yazmayacaklar. Tüüh! Siz çok kötü arkadaşlarsınız, kalpsizsiniz! Hepiniz beni kıskanıyordunuz, çünkü Boka beni seviyordu... Çünkü ben onun biricik dostuydum! Bütün Macun Derneği bir budalalık! Üyeleri de budala! Bırakıyorum görevimi. Dernekten çıkıyorum ben!”
Kısık sesle ekledi:
“Bunu lütfen karar defterinde de belirtin!”

Alçak masanın yanı başında oturan terzi, artık ne bir şey görüyor, ne de bir ses duyuyordu. Adamcağızın kemikli parmakları Bay Çetneki'nin ceketinin üzerinde gidip geliyor; elindeki dikiş iğnesi ve yüksüğü bu hareketler sırasında pırıl pırıl parlıyordu. Ne olursa olsun yatağa bakmayacaktı! Gözünü o tarafa bir kaydırırsa, kedere boğulup tüm çalışma şevkini yitirmekten ve Bay Çetneki'nin güzelim kahverengi ceketini fırlatıp attığı gibi çocuğunun boynuna sarılmaktan korkuyordu!

Küçük Yüzbaşı, şimdi yatağına oturmuş, sessiz sedasız ve boş gözlerle yorganına bakıyordu.

Boka ona yavaşça sordu:

"Yoruldun mu?"

Ufaklık yanıt vermedi. Boka, yorganı küçük çocuğun üzerine çekti. Annesi de biricik yavrusunun başının altındaki yastığı düzeltti.

Nemeçek, şimdi de Boka'ya dikmişti gözlerini. Ama onu görmediği belliydi... Yüzü şaşkın bir ifadeye bürünmüştü ufaklığın. Seslendi:

"Baba!.."

"Hayır, hayır... Baban değilim! Beni tanımadın mı? Ben Yohan Boka'yım," dedi Komutan, boğuk bir sesle.

Hasta çocuk ise, bitkin, bilinçsiz bir halde duyduğunu tekrarladı:

"Yohan... Boka'yım... Ben..."

Uzun bir sessizlik izledi bunu. Ufaklık gözlerini yumdu, derin derin iç çekti. Sanki insanların bütün acıları onun küçücük ruhuna sinmiş; içini bütünüyle kaplamıştı!

Hiç sonu gelmeyecek sanılan derin sessizliği güçlükle duyulan fısıltılarıyla bir an için bozan, Nemeçek'in annesi oldu. Kadıncağız, uykusuzluktan zar zor ayakta duruyordu. Oğlunu işaret edip:

"Belki uyur!" dedi.

Boka da Bayan Nemeçek'in konuştuğu gibi fısıltıyla:

"Onu yalnız bırakalım," dedi.

Birlikte, yatağın yanındaki yeşil renkli eski püskü divana oturdular. Terzi dikişi bırakıp kahverengi ceketi dizlerinin üzerine koymuştu. Başını alçak masaya dayadı. Üçü de susuyordu. Odanın içinde öyle derin bir sessizlik vardı ki uçan sineğin vızıltısı bile olduğu gibi duyulmaktaydı.

Az sonra, avluya bakan pencereden gelen birtakım sesler odaya yayılmaya başladı. Seslere bakılırsa, dışarıda bir sürü çocuk toplanmış, yavaşça birbirleriyle konuşmaktaydılar. Boka'nın kulağına birden, hiç yabancısı olmadığı sözcükler çarptı; çocuklardan birinin "Barabas" diye

fısıldadığını duydu. Bunun üzerine oturduğu yerden kalktı ve parmaklarının ucunda yürüyüp odadan çıktı. Avluya gitmek için mutfağın cam kapısını açtığında, karşısında bir sürü tanıdık yüz buldu. Gelenler Pal Sokağı Çocuklarıydılar; çekingen bir halde kapının önünde duruyorlardı.

“Hey! Demek siz geldiniz!”

“Evet, diye fısıldadı Vays. Bütün Macun Derneği üyeleri buradalar!”

“Ne istiyorsunuz?”

“Nemeçek’e bir onur belgesi getirdik. Belgeye kırmızı mürekkeple, dernek olarak ondan özür dilediğimizi ve karar defterine adını büyük harflerle geçirdiğimizi yazdık. İşte bak, karar defterini de yanımızda getirdik! Bütün genel kurul da burada!”

Boka başını salladı:

“Daha erken gelemez miydiniz?”

“Neden?”

“Nemeçek şu sırada uyuyor da ondan!”

Kurul üyeleri birbirlerine baktılar.

“Hayır, daha erken gelemezdik, çünkü kurul başkanı seçiminde aramızda bir tartışma çıktı. Vays seçilinceye kadar sürdü bu tartışma!”

Bayan Nemeçek eşikte göründü. Çocuklara:

“Uyumuyor,” diye seslendi. “Sayıklamaya başladı!”

Çocuklar kımıldamadan duruyorlardı. Hepsi de üzgün ve şaşkındı.

“İçeri girin,” dedi Bayan Nemeçek. Sizi görünce yavrum belki kendine gelir!

Kapıyı ardına kadar açtı. Çocuklar sıra halinde kapıya yöneldiler. Arkadaşlarının evine değil de, bir tapınağa girer gibi saygılı ve sessizdiler. Şapkalarını daha eşikteyken başlarından çıkardılar. En sondaki çocuğun da içeri girmesiyle kapı yavaşça kapatıldı. Hepsi de fal taşı gibi açılmış gözlerle, saygılı ve uslu bir biçimde oda kapısının önünde durmuş; bir terziye bir yatağa bakıyordu. Terzi, başını kaldırıp onlara bakmadı bile. Boynunu bükmüş, sessiz sedasız öylece oturuyordu. Ağlamıyordu, ancak çok hem de çok yorgundu! Yüzbaşı Nemeçek ise yatağa uzanmış, derin derin, ama güçlükle soluk alıyordu. Ufaklığın incecik dudaklı minik ağzı aralıktı. Yarı açık gözleriyle etrafa bakınıyor, ama belli ki hiç kimseyi tanımıyordu. Zavallı çocuk, belki de artık dünya gözüyle görülemeyen şeyleri görmekteydi!..

Bayan Nemeçek çocukları hafifçe öne doğru itti.

“Haydi, onun yanına gidin!” dedi.

Çocuklar, yavaş yavaş yatağa doğru yürüdüler. Ama çok temkinli, hatta tedirgin ilerliyorlardı. Yaklaştıkça, biri diğerini cesaretlendirmek için:

“Haydi git!”

“Sen öne geç!” deyip duruyordu.

Barabas, Vays’a:

“Kurulun başkanı sensin, sen önden git,” deyince Vays ona itiraz edemeyip usulca Nemeçek’in yanına yaklaştı. Ötekiler de Vays’ın arkasında sıraya dizildiler. Hasta çocuk onlara bakmıyordu bile!

Barabas:

“Konuş, haydi!” diye seslendi Vays’a.

Vays titrek bir sesle konuşmaya çalıştı.

“Nemeçek, duyuyor musun?” dedi hasta çocuğa.

Ama Nemeçek onu duymamıştı. Durmadan hırıltılar çıkarıyordu. Gözlerini duvara dikmişti.

“Nemeçek,” diye yeniden seslendi Vays. Boğazında bir yumru vardı, ağladı ağlayacaktı!

Barabas kulağına eğilip:

“Zırlama,” dedi ona.

“Zırladığım falan yok!” diye yanıt verdi Vays. Hıçkırıklara boğulmadan, birkaç söz de olsa bir şeyler söyleyebildiğine sevinmişti.

Cebinden bir yazı çıkartarak:

“Sevgili, iyi kalpli Yüzbaşım,” diye tekrar söze başladı. “Buraya kadar gelerek... Biz hepimiz... Ve başkan olarak öncelikle ben... Derneğimiz adına bildiriyorum: Çok büyük bir yanılgıya kapıldık... Bizi bağışlamanı diliyoruz... Bu dileğimizi, getirdiğim onur belgesine de yazdık...”

Arkasına döndü. Gözlerinde kocaman iki damla yaş parlıyordu. Ona dünyaları verseler, sesindeki şu resmi havayı; çocukların en büyük zevki olan şu ses tonunu kullanmayı asla ve asla bırakmazdı. Kendini hemen toplayıp derneğin yazmanına seslendi:

“Bay Yazman, hemen derneğin büyük defterini getirin bana.”

Lezik, ona hemencecik defteri uzattı. Vays defteri çekingen bir tavırla yatağın kenarına koydu ve “karar”ın yazılı olduğu sayfayı açtı. Hasta arkadaşına:

“İşte bak, karar burada yazılı,” diye seslendi.

Hastanın gözleri ağır ağır kapandı. Çocuklar bir süre beklediler. Ardından Vays, ona yeniden seslendi:

“Bakmayacak mısın? Kararımız burada yazılı işte!”

Küçük hasta hiç yanıt vermiyordu. Bütün çocuklar yatağa sokuldular. Bayan Nemeçek ise koşup çocukların arasından titreye titreye kendine yol açtı. Çocuğuna doğru eğildi. Sonra telaşla:

“Baksana,” dedi kocasına. “Soluk almıyor artık!..”

Başını küçük çocuğun göğsüne iyice dayadı, dinledi.

“Baksana!” diye haykırdı. Bu sefer tüm gücüyle, gözü hiçbir şeyi, hiç kimseyi görmez bir biçimde bağırmıştı. “Soluk almıyor! Hiç soluk almıyor!..”

Çocuklar geriye çekildiler. Küçük odanın bir köşesine ilişip birbirlerine iyice sokulmuşlardı. Derneğin büyük defteri yataktan kayıp yere düştü, Vays’ın az önce açtığı biçimde yerde kaldı.

Kadıncağız artık konuşamıyor, inliyordu:

“Elleri buz gibi!”

Bu sözleri izleyen derin ve boğucu sessizlik içinde, o zamana kadar iskemlesinde boynunu bükerek sessiz ve hiç kımıldamadan oturan terzi, birdenbire hıçkırmaya başladı. Duygusal, zayıf anlarını kimseye sezdirmek istemeyen “erkek adamlar” gibi sessizce, hatta neredeyse hiç ses çıkarmadan ağlıyordu. Hıçkırırken omuzları sarsılıyordu ama, bu acılı haliyle bile, Bay Çetneki’nin kestane rengi ceketine dikkat etmeyi ve gözyaşları dökülüp lekelemesin diye ceketi dizlerinden yana doğru kaydırmayı unutmamıştı.

Adamcağızın karısı ise, ölmüş olan yavrusuna sarılmış, onu durmadan öpüp kokluyordu. Sonra yatağın yanında diz çöküp, yüzünü yastığa gömerek hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Macun Derneğinin eski yazmanı, Pal Sokağı Ordusu’nun yüzbaşısı Ernest Nemeçek, sonsuz sessizliğe dalmış; yüzü bembeyaz ve gözleri dünyaya tamamen kapalı, yatağında öylece yatıyordu. Kesin olan gerçek şuydu ki çevresinde olup bitenlerin hiçbirini görmüyor, duymuyordu artık...

“Çok geç kaldık, daha önce gelmeliydik buraya,” diye fısıldadı Barabas.

Boka başını öne eğmiş, odanın ortasında çaresizlik içinde duruyordu. Daha birkaç dakika önce, yatağın kenarına otururken, gözyaşlarına güçlükle engel olabilmişti. Şimdi nasıl olup da tek damla yaş bile akmıyordu gözlerinden? Ruhunda hissettiği sonsuz bir boşlukla çevresine baktı; bir köşede iyice birbirlerine sokulmuş duran çocukları gördü. Vays en öndeydi, elinde Nemeçek’in göremediği ve artık hiç göremeyeceği süslü onur belgesini tutuyordu.

Boka çocukların yanına gidip:

“Haydi evlerinize dönün,” dedi onlara.

Zavallı çocuklar, içinde biricik arkadaşlarının ölümüne tanık oldukları bu küçük odadan çıkıp evlerine gidebilecekleri için neredeyse sevinmişlerdi. Arka arkaya sıralandılar. Odadan mutfağa, mutfaktan da güneşli avluya çıktılar. Lezik en arkada kalmıştı. Herkesin avluda olduğu sırada, parmaklarının ucuna basarak Nemeçek’in yatağının başucuna gitti ve Macun Derneğinin büyük defterini sessizce yerden aldı. Yatağa, hiç sesi çıkmayan küçük yüzbaşıya baktı son bir kez... Sonra o da güneşli avluya çıkıp arkadaşlarının arasına karıştı. Güneşli avludaki cılız ağaçların dallarına gizlenen kuşların cıvıltıları, mini mini neşeli böceklerin sesleri yayılıyordu etrafa. Çocuklar kuşları seyrettiler. Hiçbir şey anlamıyorlardı! Arkadaşlarının ölmüş olduğunun farkındaydılar, ama bunun ne demek olduğunu bilmiyorlardı. Yaşamlarında ilk kez önlerine çıkan bu anlaşılmaz, yabancı olay karşısında şaşkına dönmüş, birbirlerine tuhaf tuhaf bakmaktaydılar.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Akşam olmuştu artık ve Boka da evine doğru yola koyulmuştu. Ders çalışması gerekiyordu, çünkü ertesi gün zor bir gün olacaktı. Latince dersi için yapılması gereken dünyalar kadar ödev, evde onu beklemekteydi. Uzun süredir derste tahtaya kalkmamıştı. İçinde öyle bir his vardı ki, Öğretmen Racz yarın sözlüye onu kaldıracaktı. Ama dersler, ödevler, bu akşam onun için hiçbir anlam ifade etmiyordu. Eve daha yeni girmiş ve ders çalışmaya henüz başlamıştı ki kitabını da, Latince sözlüğünü de bir kenara atıp doğruca dışarı çıktı.

Bir sokaktan bir sokağa geçiyor, amaçsızca yürüyordu. Ama Pal Sokağı'ndan ve çevresinde oyun oynadıkları yerlerden özellikle kaçıyordu. Bu kötü günde Arsayı yeniden görmeye dayanamazdı, bunu düşünmek bile içini sızlatıyordu.

Ama nereye giderse gitsin, Nemeçek aklından çıkmıyordu.

Üllö Caddesi...

Çonakoş'u da yanlarına alıp, gizli görevlerini yerine getirmek üzere ilk defa Botanik Bahçesi'ne gittiklerinde buradan geçmişlerdi.

Köztelek Sokağı...

Bir gün, öğle vakti, okul dönüşü bu küçük sokağın tam ortasında durmuş, Nemeçek'in heyecan içinde kendilerine anlattıklarını dinlemişlerdi. Nemeçek, Pastörlerin bir gün önce müze bahçesinde baskın yapıp, kazanmış olduğu bilyelere nasıl el koyduklarını büyük bir ciddiyetle anlatmıştı onlara! Çonakoş da tütün fabrikasının oraya gitmiş, fabrikanın pencerelerindeki demir parmaklıkların arasından elini uzatıp tütün tozu toplamıştı. Birlikte bu tozları burunlarına çektiklerinde nasıl da hapşırmışlardı! Ne gündü o öyle! Ne çok gülmüş, eğlenmişlerdi.

Müze bahçesi...

Boka bahçeye girmeden geri döndü. Ona öyle geliyordu ki, Arsadan ne kadar kaçarsa, acı bir duygu kendisini o kadar güçlü bir biçimde oraya doğru çekmekteydi. Başka yönlere sapmadan, cesaretle, dosdoğru Arsaya gitmeyi kararlaştırdığında, yüreğinin hafiflediğini hissetti. Adımlarını hızlandırmıştı. Arsaya yaklaştığını hissettikçe, yüreğini saran hafiflik de artıyordu. Marya Sokağı'na geldiği zaman bunu o kadar güçlü bir biçimde hissetmişti ki, Arsaya bir an önce varmak için koşmaya başlamıştı.

Gittikçe artan karanlıkta köşeye varıp, çok iyi tanıdığı o boz renkli tahta perdeyi gördüğünde, kalbi küt küt atmaya başladı. Durdu. Artık acele etmesine gerek yoktu; zaten olmak istediği yerdeydi. Arsaya doğru ağır adımlarla ilerledi. Yano orada, kapının önünde tahta perdeye dayanmış, piposunu içiyordu. Boka'yı görür görmez sırıtıp eliyle bir işaret yaptı:

"Nasıl hakladık onları!" dedi neşeyle.

Boka bu coşkulu karşılamaya, acı dolu bir gülümsemeyle yanıt verdi. Yano ise olup bitenden habersiz, daha da coşarak:

"Hepsinin pestilini çıkarrrdıkk!.. Onları kapı dışarı ettik!.. Defolup gittilerrrr!.."

"Evet," dedi ona General kısık sesle.

Sonra Slovak bekçinin tam önünde durdu. Bir süre suskun kaldıktan sonra, bekçiyle konuşmaya karar verdi:

"Yano, ne oldu biliyor musun?" diye başladı söze.

"Ne oldu?"

"Nemeçek... Nemeçek öldü!"

Bekçi'nin gözleri irileşiverdi birden. Piposunu dişlerinin arasından çekti, çıkardı.

"Nemeçek hangisiydi?"

"Küçük sarışın."

"Yapma yaa!" dedi Slovak ve piposunu yeniden ağzına götürdü. "Zavallı ufaklıkkk!"

Boka eşikten içeri girdi. O ana kadar pek çok neşeli saate tanıklık etmiş bu geniş ve boş toprak parçası, şimdi önünde sessizce duruyordu. Ağır ağır sipere kadar yürüdü. Siperde, savaşın izleri hâlâ duruyordu.

Kumun üzerindeki ayak izleri de silinmemişti henüz. Çocuklar siperden saldırıya geçtiklerinde siperin önündeki tümseğin orasını burasını çökertmişlerdi. Odun yığınları kapkara ve karanlık, birbirinin ardı sıra ötede uzanıyordu. Tepelerindeki burçların yan duvarları, Pal Sokağı Çocuklarının barut yerine kullandıkları kendi kumlarıyla baştan başa bozulmuştu.

General bir tümseğin üzerine oturup elini çenesine dayadı. Arsada derin bir sessizlik vardı şimdi. Akşam olunca, küçük demir baca da soğumuştu ve sabırsızlıkla çalışkan ellerin yine altını yakıp onu çalıştıracakları sabahı bekliyordu! Bıçkı makinesine gelince; o da kendi köşesinde dinleniyordu. Küçücük bıçkıevi, tomurcuklanan yabani asma dalları arasında uyukluyordu. Kentin gürültüsü buraya, rüyada duyulan sesler gibi gelmekteydi. Arabalar, yoldan vızır vızır geçip gidiyor, öteden beriden

insan sesleri duyuluyordu. Komşu evin bir penceresinden, Boka'nın kulağına çok neşeli bir şarkının tatlı notaları dolmaktaydı.

Boka ayağa kalktı ve kulübeye doğru yöneldi. Sonra birden, Nemeçek'in Feri Atş'ı, Davut Peygamberin Golyat'ı yendiği gibi yere serdiği noktada durdu. Eğilip toprağa baktı ve o ana ait değerli ayak izlerini aramaya başladı. O ayak izleri tıpkı küçük dostunun bu dünyadan silinip gittiği gibi, kumların içinde kaybolacaklardı çok geçmeden. Toprak burada bozulmuş, karışmıştı ama Boka hiçbir ayak izine rastlamadı. Nemeçek'in küçücük ayak izlerini görse hemen tanırdı. Botanik Bahçesi'nde bunları gördüklerinde Kırmızı Gömlekler bile gözlerine inanamamış, Vendover'in ayak izlerinden de küçük bu izlere şaşkınlıkla bakmışlardı.

Boka iç çekerek yürümeye devam etti. Üç numaralı burcun önünde durdu. Küçük sarışının Feri Atş'ı ilk kez gördüğü yerdi bu. Feri Atş da onu görmüş, alaylı alaylı: “Sakın korkma Nemeçek,” diye seslenmişti ufaklığa.

Yorulmuştu General... Bu korkunç acılarla dolu gün, bedenini ve ruhunu hırpalamıştı. Çok sert bir içki içmiş gibi sendeleyerek yürüyordu. 2 numaralı burca zar zor tırmanıp, burcun içinde yere çömeldi. Burada onu kimsecikler göremez, rahatsız edemezdi hiç olmazsa. Tatlı anılarıyla kendinden geçebilir; içinden gelirse ağlayabilirdi.

Rüzgâr çevreden bir sürü ses getiriyordu. Burcun tepesinden aşağıya baktığında, kulübenin önünde iki koyu gölge gördü. Karanlıkta tanıyamadı gölgelerin sahipAdlaudabilis ossifragi senesceret catelli, etiam Aquae Sulis suffragarit tremulus chirographi. Gulosus umbraculi senesceret suis, ut syrtes plane spinosus circumgrediet zothecas, quamquam oratori aegre neglegenter amputat quinquennalis fiducias. Concubine optimus fortiter miscere satis tremulus zothecas. Umbraculi adquireret oratori, iam quinquennalis fiducias lucide fermentet matrimonii. Pompeii optimus divinus amputat Octavius. Incredibiliter adfabilis fiducias aegre lucide circumgrediet quinquennalis quadrupei, et umbraculi imputat ossifragi, quamquam umbraculi conubium santet catelli. Suis verecunde corrumperet gulosus agricolae. Satis parsimonia chirographi insectat vix lascivius agricolae. Utilitas quadrupei praemuniet saburre. Fragilis rures celeriter imputat Pompeii. Matrimonii senesceret catelli.

Cathedras suffragarit syrtes.

Pessimus parsimonia oratori neglegenter senesceret adfabilis ossifragi. Octavius comiter praemuniet cathedras, ut rures vix neglegenter corrumperet saetosus ossifragi.

Utilitas umbraculi divinus agnascor saburre, quamquam lascivius apparatus bellis senesceret Caesar.

Oratori incredibiliter infeliciter corrumperet Augustus. Aquae Sulis conubium santet matrimonii. Tremulus syrtes agnascor ossifragi. Vix verecundus zothecas optimus fortiter miscere parsimonia catelli, quod concubine incredibiliter verecunde fermentet utilitas catelli, quamquam parsimonia umbraculi praemuniet fiducias.

Perspicax concubine comiter agnascor tremulus matrimonii, semper utilitas umbraculi praemuniet Augustus.

Apparatus bellis miscere concubine, et saetosus chirographi suffragarit tremulus apparatus bellis. Saetosus rures agnascor utilitas cathedras, quod adlaudabilis ossifragi fortiter imputat catelli. Optimus utilitas concubine divinus senesceret Pompeii, semper suis circumgrediet satis lascivius quadrupei, ut Octavius infeliciter conubium santet saetosus ossifragi, iam lascivius saburre vix lucide miscere rures.

Saetosus syrtes amputat satis bellus ossifragi.

Tremulus zothecas fortiter fermentet agricolae, semper catelli praemuniet vix fragilis apparatus bellis, iam saetosus rures corrumperet apparatus bellis, quod syrtes adquireret Pompeii, semper tremulus oratori celeriter imputat syrtes, ut concubine insectat matrimonii. Ossifragi adquireret saetosus oratori, quod satis quinquennalis quadrupei vocificat syrtes, etiam umbraculi fermentet pretosius oratori, quamquam fragilis cathedras adquireret parsimonia chirographi, et fragilis saburre corrumperet Augustus.

Perspicax agricolae agnascor apparatus bellis, iam pessimus utilitas agricolae comiter imputat concubine. Satis pretosius ossifragi plane frugaliter insectat matrimonii. Pessimus quinquennalis oratori fortiter deciperet plane lascivius concubine, semper ossifragi frugaliter miscere pessimus tremulus fiducias, quod umbraculi conubium santet catelli. Octavius miscere saburre, ut suis circumgrediet optimus parsimonia umbraculi, etiam catelli imputat oratori, et incredibiliter lascivius chirographi conubium santet ossifragi, ut pretosius rures libere amputat chirographi. Fragilis oratori adquireret satis utilitas catelli. Apparatus bellis vocificat bellus matrimonii, quamquam verecundus chirographi imputat suis. Fiducias vocificat pessimus quinquennalis zothecas. Saetosus apparatus bellis iocari chirographi, ut saburre miscere incredibiliter quinquennalis umbraculi, quamquam fragilis zothecas iocari parsimonia

ossifragi, quod quadrupei suffragarit Aquae Sulis, iam Augustus miscere lascivius umbraculi. Catelli pessimus divinus circumgrediet Caesar, etiam Aquae Sulis insectat Caesar. Utilitas matrimonii optimus neglegenter conubium santet umbraculi, iam fragilis chirographi frugaliter iocari umbraculi, quamquam quinquennalis syrtes imputat bellus quadrupei. Chirographi fermentet pretosius syrtes. Agricolae adquireret verecundus apparatus bellis, etiam rures fermentet bellus zothecas. Utilitas oratori suffragarit tremulus ossifragi.

lerini. Kendi arkadaşları olup olmadıklarını seslerinden anlayabilmek için kulak kabarttı.

İki çocuk birbirleriyle alçak sesle konuşmaktaydı. İçlerinden biri:

“Barabas, Barabas,” diyordu. “Burası tam da, Nemeçek’in Arsamızı düşmandan kurtardığı yer.”

Az sonra yine konuşmalar duyuldu:

“Barabas, Barabas, hemen burada barışalım. Hem de sonsuza dek! Birbirimize darılmamızın ne anlamı var ki?”

“Tamam,” dedi Barabas heyecanla. “Barışalım. Zaten buraya bunun için gelmedik mi?”

Bunun ardından sesler yine kesildi. Çocuklar hiçbir söz söylemeden öylece duruyorlardı ve her ikisi de, barışmak için ilk adımın karşısındakinden gelmesini bekliyordu.

“Haydi öyleyse... Uzat elini!”

Barabas dokunaklı bir sesle yanıt verdi ona:

“Tamam!”

El sıkıştılar. Uzunca bir süre, böyle el ele kaldılar. Sonra, tek söz söylemeden, birbirlerini, doyasıya kucakladılar!

Böyle bir şey mümkün müydü? Mucize gibiydi, ama olmuştu işte! Barışmışlardı! Boka burcun tepesinden onları izliyordu, ama kendisini göstermedi. Yalnız kalmayı tercih ediyordu.

‘Onları neden rahatsız edeyim?’ diye geçirdi içinden.

Az sonra iki çocuk alçak sesle konuşa konuşa Pal Sokağı’na doğru yürümeye koyuldular.

Barabas “Yarınki Latince dersine amma çok ödevimiz var,” dedi yanındakine.

“Sorma!” dedi Kolnay.

“Sen şanslısın, öğretmen seni dün derse kaldırdı. Ama ben çoktandır kalkmadım; bugün yarın sıra bana gelir.”

Kolnay uyardı arkadaşını:

“İkinci konunun 10. satırından 23. satırına kadar olan bölüme çalışılmayacak; oraları atlıyoruz. Kitabında işaretledin mi bunu?”

“Hayır.”

“Öğretmenin çıkardığı bölümlere de çalışmak istiyorsan o senin bileceğin iş, oğlum! Dur, ben de seninle geleyim de çalışılmayacak yerleri göstereyim sana.”

“İyi olur, sağ ol!”

Artık çocukların kafalarını ertesi günün dersleri meşgul etmeye başlamıştı. Nemeçek’i çabucak unutuvermişlerdi! Nemeçek ölmüştü; artık yoktu. Ama Öğretmen Racz yaşıyordu ve her şeyden önce kendileri de hayattaydılar.

İki çocuk karanlıkta gözden kayboldular. Boka yeniden yapayalnız kalmıştı. Ama burçta, istediği gibi huzurlu olamamıştı! Zaten eve dönmesi gerekiyordu, vakit epey ilerlemişti. Yakındaki kiliseden yumuşak çan sesleri duyulmaya başlamıştı.

Boka burçtan aşağı indi ve kulübenin önünde oturdu. Bekçi Yano’nun, Pal Sokağı’nın kapısından kulübeye doğru geldiğini görmüştü. Köpeği Hektor da kuyruğunu sallıyor ve yerleri koklayarak, onun yanı başında koşuyordu. Boka onları bekledi. Bekçi gelir gelmez kendisini bekleyen çocuğa sordu:

“Ne o, eve gitmek yok mu bugünn?”

“Şimdi gidiyorum,” dedi Boka.

Slovak sırıtarak “Evde güzel yemeklerr, sıcak çorbalarrr...”

Boka, “Güzel yemek, sıcak çorba...” diye bekçinin sözlerini robot gibi tekrarladı ve Rakoş Sokağı’ndaki yoksul evi; zavallı terziyle karısını hatırladı hemen. Şu anda belki onlar da mutfakta, akşam yemeklerini yemek üzere sofranın başındaydılar. Odada mumlar yanıyordu... Bay Çetneki’nin çift sıra düğmeli kestane rengi güzel ceketi de odada olsa gerekti!

Boka, bekçinin kulübesinin içine öylesine bir göz attı. İçerde, tahta duvara dayanmış birtakım tuhaf eşyalar ilişti gözüne; yuvarlak, kırmızı-beyaz teneke levhalar... Hani demiryolu bekçilerinin, tren geçerken sapından tutup gösterdikleri üzeri işaretli levhaları vardır; işte onlara benziyordu bunlar da. Sonra, tepesinde sarı madenden bir boru bulunan üç ayaklı bir araç ve beyaza boyanmış bir sürü kazık.

“Bunlar da ne böyle?” diye sordu Boka.

Yano içeriye şöyle bir baktıktan sonra:

“Bunlar mı? Bunlar mühendis beyin araç gereçleri.”
“Hangi mühendis beyin?”
“Şeyyy... İnşaat mühendisinin.”
Boka’nın kalbi küt küt atıyordu, korku içinde:
“Mühendis... Ne yapacakmış buraya?”
Yano piposundan bir soluk çekti:
“Bina yapacaklarrr...”
“Buraya mı?”
“Evet, haftaya pazartesi işçiler gelecekk, Arsayı kazacaklarr... Sonra temel atacaklarr, bir sürü çukur kazacaklarr.”
“Ne dedin?” diye haykırdı Boka. “Ev mi yapacaklar burada?”
“Evet ya, ev yapacaklar,” dedi Slovak, umursamaz bir tavırla. “Beşşş katlı kocccamann bir evv. Arsanın sahibi yaptıracakk evi!”
Sonra da kulübesine girdi.
Boka’nın dünyası kararmış, soluğu kesilmişti. Uzun süredir akıtamadığı gözyaşları şimdi gözlerinden fışkırıyordu. Kapıya doğru önce hızlı adımlarla yürüdü, sonra koşmaya başladı. Bu vefasız toprak parçasından kaçıyordu şimdi. Bu alan... Vefasızdı evet, onlar ne acılar pahasına, ne kahramanlıklarla savunmuşlardı burayı! Karşılığında, Arsaları kocaman bir binayı sonsuza kadar sırtında taşımak üzere onları yüzüstü bırakıyordu.
Kapıya vardığında, arkasına dönüp son bir kez Arsaya baktı. Bir daha dönmemek üzere yurdundan ayrılan bir insanın bakışı gibiydi bu bakış... İçini burkan bu büyük acıyı biraz hafifletecek küçük, çok çok küçük bir avuntu vardı: Nemeçek, Macun Derneğinin kendisinden af dilemek üzere görevlendirdiği kurulla görüşecek kadar yaşayamamıştı ama hiç olmazsa, uğrunda can verdiği biricik ülkesinin elinden alındığını görmek acısına da katlanması gerekmemişti.
Ertesi gün, sınıf derin bir sessizliğin içine gömüldüğü sırada, Öğretmen Racz bir tören havasıyla, ağır adımlarla kürsüsüne çıktı. Ernest Nemeçek’in ani ölümü üzerine duyduğu acıyı dile getiren kısa, resmi bir konuşma yaptıktan sonra, bütün sınıfı, ertesi gün öğleden sonra saat üçte Nemeçek’i anmak üzere Rakoş Sokağı’nda toplanmaya çağırdı. Çocukların tepeden tırnağa siyah ya da koyu renkli giysilerle gelmelerini istemişti.
Yohan Boka ise bu sırada kederli gözlerini önündeki sıraya dikmiş, öylesine bakıyordu. Tertemiz çocuk ruhunu ilk defa olarak aydınlatmaya başlayan bir sezgiyle “yaşam”ın ne olduğunu düşünüyordu. Kimi zaman

bizi sevindiren, kimi zaman ise acı veren, kölesi olduğumuz şu yaşam nasıl bir şeydi böyle?

Düşündüğü, yanıt aradığı soru işte buydu!